

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická**

**NÁKLADY EXEKUCE DE LEGE LATA
A
DE LEGE FERENDA**

JUDr. Ing. Martin Štika

**DISERTAČNÍ PRÁCE
K ZÍSKÁNÍ AKADEMICKÉHO TITULU
DOKTOR
VE STUDIJNÍM PROGRAMU TEORETICKÉ
PRÁVNÍ VĚDY SE SPECIALIZACÍ OBČANSKÉ
PRÁVO**

Školitel: JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A.

katedra: Občanské právo

Plzeň 2023

**University of West Bohemia in Pilsen
Faculty of Law**

**COSTS OF EXEKUCION
DE LEGE LATA
AND
DE LEGE FERENDA**

JUDr. Ing. Martin Štika

**DOCTORAL THESIS
TO OBTAIN THE ACADEMIC TITLE OF
DOCTOR
IN THE STUDY PROGRAM THEORETICAL
LEGAL SCIENCES
WITH SPECIALIZATION IN CIVIL LAW**

Thesis supervisor: JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A.

Department of Civil Law

Plzeň 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto svoji disertační práci vypracoval samostatně a zachoval veškeré postupy ve vědecké práci obvyklé, včetně řádného uvedení všech použitých pramenů a zdrojů informací.

Dále prohlašuji, že tato disertační práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

JUDr. Ing. Martin Štika

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji mé školitelce, paní JUDr. Miloslavě Wipplingerové Ph.D., LL.A., za cenné rady a připomínky, které jsem mohl použít v disertační práci.

OBSAH

Seznam používaných zkratk	IX
Úvod do tématu	1
Cíl, hypotézy, metody a systematické členění práce	5
1. POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA V SYSTÉMU JUSTICE	11
1.1 ZÁKLADNÍ ZNAKY SOUDNÍHO EXEKUTORA	11
1.2 CHARAKTER ÚKONŮ	13
1.2.1 SOUDNÍ EXEKUTOR JAKO ÚŘEDNÍ OSOBA	15
1.2.2 DALŠÍ ČINNOST EXEKUTORA	16
1.2.3 POJIŠTĚNÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA	16
1.2.4 ZASTUPOVÁNÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA	17
1.2.5 DOHLED NAD ČINNOSTÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA	17
1.2.5.1 Kárná opatření	19
1.3 DÍLČÍ ZÁVĚR	20
2. POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA JAKO PODNIKATELE	22
2.1 SOUDNÍ EXEKUTOR JAKO ZAMĚSTNAVATEL	23
2.1.1. KONCIPIENT	24
2.1.2. KANDIDÁT	25
2.1.3. VYKONAVATEL EXEKUTORA	25
2.1.4. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	25
2.2 DAŇOVÉ POVINNOSTI	27
2.2.1. VEDENÍ ÚČETNICTVÍ	28
2.3 OMEZENÍ JINÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI	28
2.4 DÍLČÍ ZÁVĚR	29
3. LEGISLATIVNÍ VÝVOJ NÁKLADŮ EXEKUCE OD ROKU 2001	31
3.1 VÝVOJ EXEKUČNÍHO TARIFU	31
3.1.1. ÚPRAVA PAUŠÁLNÍ NÁHRADY HOTOVÝCH VÝDAJŮ	32
3.1.2. ZASTROPOVÁNÍ CESTOVNÍ NÁHRADY	34
3.1.3. SNÍŽENÉ NÁKLADY EXEKUCE	35
3.1.4. SNÍŽENÍ ODMĚNY SOUDNÍHO EXEKUTORA	35
3.1.5. ZÁLOHY A NÁHRADA NÁKLADŮ PLÁTCE MZDY	38
3.2 PRAVIDELNÝ NÁRŮST EXEKUČNÍCH ÚKONŮ	39
3.3 OMEZOVÁNÍ PRAVOMOCÍ	42
3.4 DÍLČÍ ZÁVĚR	43
4. NÁKLADY EXEKUCE DE LEGE LATA	45
4.1 ODMĚNA EXEKUTORA	46
4.1.1. VZNIK NÁROKU NA ODMĚNU	47
4.1.1.1. Úhrada dluhu před doručením vyrozumění	48
4.1.2. SPOJENÁ ŘÍZENÍ	49
4.1.3. OPĚTUJÍCÍ SE PLNĚNÍ	50

4.1.4	ODMĚNA V EXEKUCI NA PENĚŽITÉ PLNĚNÍ	50
4.1.5	ODMĚNA V EXEKUCI NA NEPENĚŽITÉ PLNĚNÍ	51
4.1.5.1	Odměna za exekuci vyklizením	51
4.1.5.2	Odměna za exekuci odebráním věci	55
4.1.5.3	Odměna za exekuci rozdělením společné věci	56
4.1.5.4	Odměna za exekuci provedením prací a výkonů	56
4.1.6	ODMĚNA ZA DALŠÍ ČINNOST	57
4.1.7	SMLUVNÍ ODMĚNA	59
4.2	NÁHRADA HOTOVÝCH VÝDAJŮ	60
4.2.1	ZNALECKÉ POSUDKY	61
4.2.2	CESTOVNÍ VÝDAJE	62
4.3	NÁHRADA ZA ZTRÁTU ČASU	62
4.4	NÁHRADA ZA DORUČENÍ PÍSEMNOSTÍ	63
4.5	DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	64
4.6	ZÁLOHA NA NÁKLADY V EXEKUCI	65
4.6.1	VÝŠE ZÁLOHY	65
4.6.1.1	Výše zálohy na další vedení exekuce	66
4.6.2	Spotřeba zálohy	66
4.6.3	Zproštění zálohy	68
4.6.4	Přiměřená záloha na náklady exekuce	69
4.7	PŘÍKAZ K ÚHRADĚ NÁKLADŮ EXEKUCE	70
4.7.1	OKAMŽIK VYDÁNÍ PŘÍKAZU K ÚHRADĚ	71
4.7.2	MODERACE NÁKLADŮ SOUDEM	72
4.8	AMNESTUJÍCÍ INSTITUTY	72
4.8.1	MILOSTIVÉ LÉTO I	73
4.8.1.1	Výše nákladů exekuce	73
4.8.1.2	Určení nákladů exekuce	75
4.8.1.3	Statistická data	76
4.8.2	ZASTAVOVÁNÍ BAGATELNÍCH EXEKUCÍ	78
4.8.2.1	Náhrada oprávněného	78
4.8.2.2	Paušální náhrada	80
4.8.2.3	Limitace paušální náhrady	82
4.8.3	MILOSTIVÉ LÉTO II	82
4.8.3.1	Výše nákladů exekuce	83
4.8.3.2	Náklady oprávněného	86
4.8.3.3	Statistická data	87
4.9	DÍLČÍ ZÁVĚR	87
5.	ASPEKTY VÝKONU EXEKUČNÍ ČINNOSTI NA SLOVENSKU A VE FRANCII	89
5.1	POSTAVENÍ SÚDNEHO EXEKÚTORA	89
5.1.1	SAMOSPRÁVA	91
5.2	ODLIŠNOSTI V POJETÍ EXEKUČNÍHO PRÁVA	91
5.2.1	PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY	92
5.2.2	ODSTRANĚNÍ TZV. DVOJKOLEJNOSTI	92
5.2.3	MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST	93
5.3	NÁKLADY EXEKUCE	96
5.3.1	VÝŠE NÁKLADŮ EXEKUCE	97
5.3.1.1	Odměna za peněžité plnění	97
5.3.1.2	Odměna za exekuci nepeněžitého plnění	98

5.3.1.3	Odměna za další činnost	98
5.3.1.4	Náhrada hotových výdajů	99
5.3.1.5	Náhrada nezbytných výdajů	99
5.3.1.5	Zálohy	99
5.4	REÁLIE A AKTUÁLNÍ PROBLEMATIKA	100
5.4.1	NOVÁ METODIKA SRÁŽEK ZE MZDY	102
5.5	POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA VE FRANCII	106
5.6	SYSTEMATIKA ODMĚŇOVÁNÍ VE FRANCII	107
5.7	DÍLČÍ ZÁVĚR	108

6. ZÁKLADNÍ ATRIBUTY STUDIE NÁKLADOVOSTI EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU **110**

6.1	EKONOMICKÉ UKAZATELE	112
6.1.1	INFLACE	112
6.1.2	PRŮMĚRNÁ MZDA V PODNIKATELSKÉ SFĚŘE	116
6.1.3	POŠTOVNÉ	120
6.2	SPOTŘEBNÍ KOŠ EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU	123
6.2.1	ELEKTRONIZACE EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	123
6.2.2	VSTUPNÍ NÁKLADY	126
6.2.3	DÍLČÍ NÁKLADY KRYTÉ ODMĚNOU	128
6.2.3.1	Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	129
6.2.3.2	Mzdové náklady	129
6.2.3.3	Nájemné včetně energií	131
6.2.3.4	Vedení a správa kanceláře	132
6.2.3.5	Poplatky a daně	133
6.2.3.6	Grafický souhrn spotřebního koše	134
6.3	DALŠÍ ATRIBUTY STUDIE NÁKLADOVOSTI	136
6.3.1	NÁKLADOVOST EXEKUTORSKÉHO SPISU	136
6.3.1.1	Jednotlivé fáze modelového exekučního spisu	137
6.3.1.2	Průměrný počet poštovních zásilek	141
6.3.1.3	Speciální náklady a náhrady	142
6.3.1.4	Technické požadavky exekučního spisu	142
6.3.2	MODELOVÝ EXEKUTORSKÝ ÚŘAD	143
6.3.2.1	Průměrný exekutorský úřad	144
6.4	DÍLČÍ ZÁVĚR	145

7. LEGISLATIVNÍ NÁVRH NOVELY EXEKUČNÍHO TARIFU DE LEGE FERENDA **147**

7.1	MINISTERSKÝ NÁVRH V ROCE 2023	147
7.1.2	NÁMITKY A PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU	148
7.1.2.1	Určování nákladů podle jistiny	150
7.1.2.2	Princip pásem	150
7.1.2.3	Výše odměny a náhrady hotových výdajů	151
7.1.2.4	Úhrada ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu	151
7.1.2.5	Změna metodiky u vyklizení	152
7.1.2.6	Náhrada za poštovné a ztrátu času	152
7.1.2.7	Závěrečné zhodnocení ministerského návrhu	152
7.1.3	VYJÁDRĚNÍ DALŠÍCH PŘIPOMÍNKOVÝCH MÍST	153
7.1.4	USNESENÍ SNĚMU SOUDNÍCH EXEKUTORŮ	154

7.1.5 ABSENCE DOPADŮ VYHLÁŠKY Č. 441/2016 SB.	156
7.2 NÁVRH DE LEGE FERENDA	157
7.2.1 ZÁKLADNÍ TEZE	158
7.2.1.1 Souhrnná kritéria jednotlivých položek	159
7.2.1 VARIANTA I.	162
7.2.1.2 Paragrafové znění	163
7.2.2 VARIANTA II	172
7.2.2.2 Paragrafové znění	174
7.3 DÍLČÍ ZÁVĚR	176
8. ÚPRAVA EXEKUČNÍHO PRÁVA DE LEGE FERENDA	179
8.1 KRAJSKÁ MÍSTNÍ PŘISLUŠNOST	180
8.1.2 LEGISLATIVNÍ NÁVRH	182
8.2 ZMĚNA PŘI VÝPOČTU SRÁŽEK ZE MZDY	187
8.2.1 NEGATIVNÍ DOPADY SNIŽUJÍCÍCH SE SRÁŽEK ZE MZDY	188
8.2.2 MINIMÁLNÍ A MAXIMÁLNÍ SRÁŽKA ZE MZDY	190
8.2.1.1 Legislativní návrh	191
8.3 DALŠÍ ZMĚNY	194
8.3.1 EVIDENCE DOHOD A FAKTURACÍ	194
8.3.2 VOZIDLA, DRAŽBY A VIRTUÁLNÍ MAJETEK	195
8.3.3 CENTRÁLNÍ ULOŽIŠTĚ EXEKUČNÍCH TITULŮ	196
8.3.4 EXEKUČNÍ PLATEBNÍ ROZKAZ	196
8.4 DÍLČÍ ZÁVĚR	197
ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ	199
ABSTRAKT	204
ABSTRACT	205
RÉSUMÉ	206
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	207
A. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	207
MONOGRAFIE	207
ČLÁNKY V ČASOPISECH	211
KAPITOLY VE SBORNÍKU	214
RIGORÓZNÍ PRÁCE	214
B. SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	215
ČESKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	215
ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	220
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	220
FRANCIE 221	
C. SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY	222
SEZNAM PUBLIKOVANÝCH PRACÍ V RÁMCI DOKTORSKÉHO STUDIA	226
KNIŽNÍ PUBLIKACE	226

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK

advokátní tarif

vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

exekučný poriadok

zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov

ex. řád / exekuční řád

zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

ex. tarif / exekuční tarif

vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

Lex COVID justice I

zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu

notářský řád

zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

notářský tarif

vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif)

obč. zák. / občanský zákoník

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

o. s. ř. / občanský soudní řád

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

vyhláška č. 441/2016 Sb.

vyhláška č. 441/2016 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 68/2017 Z.z.

vyhláška č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 286/2021 Sb.

zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zák. o zvl. řízeních soudních

zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

DALŠÍ ZKRATKY

Komora

Exekutorská komora České republiky

Milostivé léto I

Amnestující institut upravený v části druhé čl. IV bod 25 zák. č. 286/2021, který se týká veřejnoprávních pohledávek.

Milostivé léto II

Amnestující institut který je upraven v zákoně č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů.

NS

Nejvyšší soud

NSS

Nejvyšší správní soud

OS,

Okresní soud

RIA

Hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment)

ÚS

Ústavní soud

ÚVOD DO TÉMATU

Historické základy institutu soudního exekutora vycházejí z exekučního řádu z roku 1896. Do současné podoby jej upravil v roce 2001 přijatý exekuční řád. Justiční profese soudního exekutora je tak ve své moderní podobě součástí právního řádu České republiky již více jak 20 let. Osvědčila se jako efektivní instrument při nuceném výkonu exekučních titulů. Zcela zaslouženě má nezastupitelné místo mezi ostatními justičními profesemi.

Ve vědeckých a odborných kruzích vždy platilo, že každý, kdo chce dobře ovládat své řemeslo, musí znát jeho historický základ. Mohlo by se zdát, že historický vývoj soudního exekutora není tak dlouhý, jako např. u profese notáře nebo advokáta. Opak je ovšem pravdou. Dějiny ukazují, že v našich zemích vždy prokazatelně existoval institut k vynucení nesplněných povinností. Výkon takové činnosti však neměl vždy současnou podobu a procesně se velmi odlišoval. V České republice je soudní exekutor jako svobodné povolání součástí justice až od roku 2001. Do té doby byl nucený výkon rozhodnutí prováděn soudy.

Úlohou soudního exekutora v právním státě je nucený výkon exekučních titulů způsobem nestranným a nezávislým. Oblast exekucí považují za velmi významnou část našeho právního řádu. Pohledem celkového počtu fyzických osob v exekuci, dále pak celkového počtu exekucí vůči těmto osobám včetně ročního počtu nově nařízených exekucí, se podle mého názoru jedná o přední právní problematiku České republiky.

Fenomén exekuce ovlivňuje především ekonomickou situaci povinného a jeho majetkovou strukturu. V řadě případů se nepochybně dotýká i sociálních a rodinných vztahů. Člověk, vůči kterému je exekuce vedena, často sdílí domácnost nebo majetek s dalšími členy své rodiny. V řadě případů má také rodičovskou odpovědnost. Proto lze tvrdit, že důsledky vedené exekuce nepřímě dopadají i na ostatní členy domácnosti nebo rodiny povinného. Dotýkají se ale také ostatních subjektů, zaměstnavatele povinného nebo peněžního ústavu, ve kterém má povinný účet.

Právní materie exekučního práva je vystavěna na dvou základních předpisech, občanském soudním řádu a exekučním řádu. Mezi nimi se uplatňuje kolizní pravidlo *lex specialis derogat legi generali*. Tyto jsou však dlouhodobě

vystavovány velmi častým a rozsáhlým legislativním novelizacím. Exekuční řízení se považuje za korunu civilního procesu. Promítají se v něm zásady, které se v civilním procesu od nepaměti uplatňují. Je však nutné uvést, že se v exekučním řízení uplatňuje také celá řada dalších zásad a principů, které exekuční řízení od ostatních justičních řízení výrazně odlišují a svým způsobem jej tak činí unikátním.

Zásadou, která patří do okruhu nejdůležitějších, je zásada individuálního uspokojování. Lze však, zejména od roku 2021, pozorovat významné legislativní snahy do materie exekučního práva inkorporovat principy, které vycházejí z práva insolvenčního, které je ovšem vystavěno na zásadě kolektivního uspokojování. Postupné a umělé přibližování těchto řízení nepovažují za systematické. Naopak může být *pro futuro* škodlivé pro řádné fungování právního státu včetně výrazného ohrožení celkové vymahatelnosti práva.

Oblasti exekučního práva se rovněž výrazně dotkla tzv. krizová legislativa (období pandemie onemocnění COVID-19). V rozmezí let 2020 až 2021¹ patřily mezi prameny exekučního práva také zákony, které dočasným způsobem výrazně omezovaly činnost soudních exekutorů. Jmenovitě se jednalo o *Lex COVID justice I*, *II*² a *III*³. Dokonce v rámci této krizové legislativy došlo k trvalé novelizaci občanského soudního řádu.⁴ Konkrétně se jedná o odstupné, daňový bonus a zvýšení hranice při prodeji nemovité věci.

Podle exekučního řádu platí, že soudní exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu. Příjmy soudního exekutora z exekuční a další činnosti jsou regulovány exekučním tarifem. Současně platí výrazné zákonné omezení, že činnost soudního exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku.

¹ Období od 24. 4. 2021 do 30. 6. 2021.

² Zákon č. 460/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 155/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 38/2021, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 34 *Lex COVID justice I*.

Z hlediska judikatury je soudní exekutor vnímán jako podnikatel, ovšem výše odměny a úhrady hotových nákladů a náhrad mu upravuje stát prostřednictvím exekučního tarifu. Nelze pominout, že od roku 2001 se výše odměny exekutora prostřednictvím novel exekučního tarifu i inflace snižuje. A to i přesto, že veškeré ekonomické vstupy nutné k zabezpečení exekuční a další činnosti způsobem nestranným a nezávislým se každoročně zvyšují.

Ekonomická náročnost provozu exekutorského úřadu, stávající úroveň odměňování, značná administrativní i psychická náročnost a často nespravedlivý nebo obsahově nevyvážený mediální obraz považuji za atributy, které mají za následek, že řada soudních exekutorů provozuje své exekutorské úřady jen s velkými obtížemi. Dokonce lze pozorovat úplné vytracení zájmu o obsazování uvolněných exekutorských úřadů. Chybí nastupující generace včetně přirozené obměny soudních exekutorů.

Jedním z hlavních důvodů současného stavu exekutorské obce je výrazný nepoměr exekučního tarifu a neustále rostoucích cen ekonomických vstupů, které jsou nutné k zabezpečení chodu exekutorského úřadu.

V roce 2007 byl stanoven paušál na 3 500 Kč. Od té doby můžeme sledovat dynamický nárůst všech ekonomických ukazatelů (inflace, průměrná mzda, cena poštovního, nájem, energie, pohonné hmoty), a přesto za více než 15 let nedošlo k revizi paušálu v exekučním tarifu a jeho přizpůsobení současným ekonomickým podmínkám.

Naopak došlo k jeho dramatickému snížení v roce 2016 o třetinu. Pokud povinný zaplatí na výzvu, je dokonce odměna v některých případech pouze 1 000 Kč. Stát navíc v obou případech Milostivého léta odepřel soudním exekutorům nárok na zákonnou odměnu a přiznal jim pouze nepřiměřených 750 Kč, resp. 1 500 Kč. V této souvislosti připomínám, že soudní exekutor nemá možnost jiného ekonomického výtěžku. Může pouze spravovat svůj majetek. Nebo za úplatu provádět odbornou nebo uměleckou či sportovní činnost.

Nesprávně nastavený exekuční tarif může v konečném důsledku implikovat nižší vymahatelnost práva. Stát prostřednictvím novelizací exekučního řádu stanovuje nové a nové administrativní a technické povinnosti, které pro soudního exekutora představují další investice do zvýšení personálního zabezpečení, do nového technického vybavení a také na vývoj informačního systému. Přesto jsou

změny exekučního tarifu paradoxně spojeny s výrazným snížením odměny a nákladů exekuce. Ve své podstatě tak nastává naprosto iracionální situace, kdy stát prostřednictvím novely exekučního řádu rozšiřuje povinnosti soudního exekutora a současně mu snižuje odměnu a náhradu hotových výdajů.

Exekuční tarif by měl být nastaven tak, aby soudnímu exekutorovi zajistil úhradu nákladů a zisk přiměřený náročnosti profese. A to zejména s ohledem na skutečnost, že výkon právnické profese soudního exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností. Nemá tak možnost ekonomické kompenzace z jiné výdělečné činnosti (mimo zákonem upravených výjimek uvedených v § 3 odst. 2 ex. řádu).

Současně by nastavení exekučního tarifu mělo pružně reagovat na růst cenové hladiny. Od roku 2001, kdy došlo prostřednictvím exekučního tarifu k nastavení výše hotových výdajů na 3 500 Kč, řada ekonomických vstupů cenově výrazně vzrostla (např. nájemné, průměrná mzda, inflace, cena poštovního, licenční poplatky za informační systémy exekutora, pohonné hmoty, kancelářské pomůcky atd.). Jenom inflace z hlediska prostého součtu ročních inflací narostla o 54,6 %.

Nelze pominout skutečnost, že exekuční řízení může trvat i několik let. Každoročně rostou náklady na jeho vedení. Tyto náklady zpravidla nejsou soudnímu exekutorovi průběžně hrazeny. Je tak nesporné, že důležitou okolnost ekonomického zajištění vedení exekutorského úřadu představuje míra nejistoty, zda a kdy se podaří pohledávku vydobýt.

Výše jsem uvedl, že profese soudního exekutora za poslední tři roky byla vystavena rozsáhlým legislativním změnám. Jsem přesvědčen, že není jiná justiční profese, která by se od roku 2020 musela vyrovnat s tak intenzivní změnou legislativy.

Profesionální, rychlý, efektivní a trvale udržitelný výkon exekuční činnosti prováděný soudními exekutory je v dnešních dobách na pomyslné křižovatce. Buď dojde k nápravě legislativy, zejména v podobě úpravy exekučního tarifu, nebo v blízké budoucnosti bude započat trend výrazného úbytku soudních exekutorů, což se projeví významným poklesem vymahatelnosti práva na našem území. Negativa dopadnou ovšem i do justiční sféry, státní správy, ale také třeba do advokacie, protože dojde k úbytku odbornosti, plynulosti a efektivitě postupu soudních exekutorů. Utrpí tak především právní stát.

CÍL, HYPOTÉZY, METODY A SYSTEMATICKÉ ČLENĚNÍ PRÁCE

CÍL DISERTAČNÍ PRÁCE

Cílem disertační práce je nalézt novou metodiku odměňování soudního exekutora pro zajištění nezbytných prostředků na chod exekutorského úřadu. Tato nová metodika by měla v budoucnosti upravit současný systém tzv. fixní úrovně nákladů. Nová metodika by měla plynule reagovat na aktuální ekonomický vývoj mikro a makro ekonomických ukazatelů. Její aplikací by měla být vyloučena situace, kdy výše nákladů stanovených vyhláškou jsou v nepoměru s aktuální cenovou hladinou a ekonomickým růstem. Základním konstrukčním prvkem by měla být inflační doložka, o kterou bude každoročně upravena stávající výše dosud nehrazených nákladů exekuce. V neposlední řadě budu závěry aplikovat do vyhláškového znění.

Za hlavní pomocný nástroj správného stanovení výše jednotlivých položek exekučního tarifu považuji tzv. „spotřební koš exekutorského úřadu“ (obdobu klasického spotřebního koše), který bude obsahovat typové nákladové položky soudního exekutora. Takový spotřební koš budu ve své práci definovat. Druhým nezbytným předpokladem bude analýza nákladovosti jednoho exekučního řízení.

Význam výše uvedeného cíle vnímám o to víc, že v současné době probíhají práce na věcném záměru novelizace exekučního tarifu, který ke dni odevzdání této práce je ve fázi vypořádávání připomínek. Oblast vyhlášek, které určují náklady, by se dle mého názoru měla zmodernizovat, aby obstála ve zkoušce s časem a budoucím ekonomickým vývojem, ať už bude jakýkoliv. Fixace nákladů je řešení krátkodobé a nekoncepční, proto je nutné nalézt jiné, flexibilní a spravedlivé řešení.

Domnívám se, že disertační práce bude přínosná provedením analýzy nákladů exekučních řízení. Základy navrženého vyhláškového znění by mohly být využitelné v dalším legislativním procesu úpravy exekučního tarifu. Za hlavní přínos považuji variantní návrhy odměňování, které budou pružně reagovat na ekonomickou situaci, ale také růst složitosti exekučního řízení. Tímto způsobem by měla *pro futuro* být posílena nezávislost exekutora.

HYPOTÉZY

V kontextu s výše konstatovanými cíli práce byly sestaveny následující hypotézy.

1. Soudnímu exekutorovi není zajištěna odpovídající výše odměny a nákladů exekuce pro nestranný a nezávislý výkon exekuční a další činnosti včetně zajištění přiměřené míry rentability a dlouhodobé udržitelnosti výkonu jeho činnosti.

2. Stávající úprava exekučního tarifu soudnímu exekutorovi neumožňuje pokrýt ekonomickou nákladovost na vedení jednoho exekučního řízení. Stávající úprava exekučního tarifu nereaguje dostatečným způsobem na každoroční růst ekonomických vstupů nutných k řádnému zabezpečení výkonu exekuční a další činnosti exekutorem.

3. Je ekonomicky opodstatněné, aby došlo ke změně exekučního tarifu a způsobu výpočtu odměny a nákladů exekuce (či jinému obdobnému řešení).

METODY

Abych splnil vytyčené cíle připravované disertační práce, budu postupovat dle zásad kvantitativního výzkumu. Data, použítá v rámci tohoto typu výzkumu, jsou přesná a lehce ověřitelná, výsledky jsou pak nezávislé na výzkumníkovi.

V rámci výše nastíněného kvantitativního výzkumu budu používat logické metody, jež v sobě obsahují principy logiky a logického myšlení, zejména pak trojici párových metod abstrakce-konkretizace, analýza-syntéza a indukce-dedukce.

Při vypracování budu vycházet rovněž z teoretických metod a z metod empirických. Z teoretických metod budu vycházet zejména z analytických postupů a dále z komparací (zejména tuzemské úpravy problematiky nákladů exekučního řízení ve srovnání s obdobnou úpravou dalších právnických profesí, ale také úpravou exekučního řízení v jiných členských státech Evropské unie, konkrétně Slovenska a Francie).

Výklad práva je důležitým procesem, který se zaměřuje na zjištění obsahu, smyslu a významu právních norem. Existuje mnoho typů interpretací, klasifikovaných dle jejich původu a závaznosti, přičemž ve své práci budu zkoumat především autentický výklad (tedy výklad právní normy tím, kdo ji vydal), výklad

orgánu aplikujícího právo (jde o judikaturu, která disponuje argumentační závazností), vědecký výklad (výklad odborné literatury), výklad ÚS a ostatní soudní výklad.⁵ Nejběžnější metodou výkladu práva je metoda jazyková, která si všímá zejména skladby vět, gramatiky a významu slov, tedy sémantiky.

Další interpretační metodou, kterou budu ve své práci subsidiárně využívat, je metoda systematická, která pracuje se skutečností, že pokud interpretujeme nějakou právní normu, existuje tato norma vždy v kontextu celého právního řádu, se kterým je provázána. Z interpretačních metod zmiňuji metodu komparativní a metodu teleologickou. Metoda komparativní je provázána s metodou systematickou. V rámci tohoto postupu porovnávám normy v rámci právního řádu a hierarchie právní síly, porovnávám i normy napříč právními řády cizích zemí, hlavně zemí Evropské unie. Metoda teleologická umožňuje postihnout smysl a cíl, kterého chtěl zákonodárce konkrétní právní normou dosáhnout – řadíme sem tři argumentační okruhy, konkrétně právní principy, finální cíle práva a lidská práva.⁶

Z empirických metod budu využívat zejména metodu pozorování a budu též vycházet ze svých profesních zkušeností. V oblasti exekučního práva pracuji od roku 2011, kdy jsem uzavřel pracovní poměr se soudní exekutorkou JUDr. Jitkou Wolfovou, v Exekutorském úřadu Plzeň-město. Dne 9. 3. 2016 jsem byl jmenován soudním exekutorem do uvolněného Exekutorského úřadu Hradec Králové. Na základě této praxe mohu do práce přispět praktickým pohledem, protože se na každodenní bázi musím vypořádávat se zabezpečením ekonomického chodu a vedením exekutorského úřadu.

Pohledem využívané odborné literatury je namístě konstatovat, že mnou vybraná oblast není autorsky rozmanitá. Tím není myšleno exekuční právo obecně, ale konkrétně problematika nákladů exekuce, natož určování nákladů exekuce v rámci tzv. amnestujících institutů. Není mi doposud známo, že by se někdo na akademické úrovni zabýval analytickým zkoumáním vstupů nutných k zajištění výkonu exekutorského úřadu včetně ekonomických ukazatelů, které je ovlivňují. Stejně tak analýze nákladovosti exekučního spisu. Z důvodu, že se uvedené tématické po celou dobu svého doktorandského studia velmi důsledně publikačně věnuji, využívám především tyto zdroje.

⁵ HARVÁNEK, J. *Teorie práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-1791-0. S. 178.

⁶ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1. S. 136-138.

Do okruhu významných zdrojů, které jsem využíval při zpracování této práce, zejména patří interní materiály Komory, které mi byly poskytnuty. Nutno uvést, že jsou především statistického charakteru, proto je jejich využití pro potřeby mé práce toliko inspirativní. Dále pak materiály na jejichž přípravě, připomínkování nebo finalizaci jsem se podílel jako přidružený člen Právní a legislativní komise. Jedná se především o připomínky Komory k návrhu změny zákonů nebo vyhlášek. Zdrojem jsou také důvodové zprávy k návrhu novel vyhlášek.

Zejména ke kapitolám 6, 7 a 8 považuji za nezbytné uvést, že jsem přesvědčený, že tyto části by nešly zpracovat bez detailních praktických znalostí a zkušeností z každodenního výkonu exekučního práva. Proto jsou výrazným zdrojem mé praktické zkušenosti z výkonu justiční profese soudního exekutora, ale také poznatky získané od dalších soudních exekutorů (zejména těch, kteří současně vykonávají vědeckou a pedagogickou činnost) a představitelů Komory.

SYSTEMATICKÉ ČLENĚNÍ PRÁCE

Práci člením na osm kapitol. Na vybranou problematiku se zaměřuji nejenom *de lege lata*, ale především *de lege ferenda*. V kapitole první se zaměřuji na postavení soudního exekutora v rámci justice. Předkládám veškeré znaky justiční profese soudního exekutora. Postupným způsobem vykládám jeho postavení při výkonu exekuční a další činnosti včetně charakteru jeho úkonů. Zabývám se zkoumáním aspektů nestrannosti a nezávislosti jeho postupu včetně jeho postavení jako úřední osoby. Z důvodu snahy o ucelenost je představen okruh jeho další činnosti a také důležitý institut zastupování exekutora. Závěr kapitoly je věnován dohledové činnosti.

Druhá kapitola je věnována zkoumání postavení soudního exekutora jako podnikatele a z toho plynoucí jeho možnost zaměstnávat zaměstnance. Je také nastíněna obvyklá organizační struktura exekutorského úřadu. V kapitole jsou rovněž uvedeny daňové povinnosti soudního exekutora. Věnuji se také omezení jeho další podnikatelské činnosti.

Třetí kapitola obsahově pojímá legislativní vývoj exekučního tarifu od roku 2001 a současně je uveden i postupný vývoj úpravy paušální náhrady hotových výdajů. Současně i další významné novely exekučního tarifu, kam patří zastropování cestovních náhrad nebo snížení odměny soudního exekutora

vyhláškou č. 441/2016 Sb. Ve druhé části kapitoly jsou demonstrativním způsobem uvedeny případy, kdy prostřednictvím novel exekučního práva došlo k nárůstu exekučních úkonů, a dále pak k omezení pravomocí soudního exekutora.

Čtvrtá kapitola obsahuje rozsáhlou právní analýzu nákladů exekuce. Detailním pohledem zkoumám všechny současné náklady exekuce *de lege lata*. Jedná se tak o náklady vymezené v exekučním řádu, ale i jejich způsob určení, který upravuje exekuční tarif. Postupně se tak zabývám odměnou exekutora (peněžitě i nepeněžitě plnění), paušální náhradou hotových výdajů a náhrad. Zaměřuji se současně na novou systematiku záloh a daně z přidané hodnoty. Definuji také příkaz k úhradě nákladů exekuce jako rozhodnutí soudního exekutora *sui generis*. Vzhledem k tomu, že do oblasti exekučního práva se stále více zařazují amnestující instituty, provádím analýzu nákladů exekuce i u těchto specifických institutů. Patří mezi ně Milostivé léto I a II a zastavování tzv. marných bagatelních exekucí.

V páté kapitole jsou shrnuty veškeré aspekty výkonu exekuční činnosti na Slovensku z toho důvodu, že se jedná o našeho nejbližšího souseda. Zejména se jedná o postavení soudního exekutora. Dále odlišnosti v pojetí slovenského exekučního práva ve vztahu k nákladům exekuce. V práci představuji také slovenskou vizi reformy srážek ze mzdy, která má význam i v rámci snadnějšího získání výtěžku, ze kterého mohou být uspokojeny náklady exekuce. Veškeré poznatky jsem získal v rámci zahraniční stáže, kterou jsem na Slovensku vykonával. Dále jsem se stručněji zaměřil také na zkoumání právní úpravy exekučního práva ve Francii (postavení soudního exekutora a systematika odměňování), protože se jedná o zemi s bohatou exekuční historií.

Kapitola šestá představuje jednu ze dvou nejvíce stěžejních kapitol. Zkoumám zde základní atributy nákladovosti exekutorského úřadu. Analytickým způsobem se postupně zaměřuji na nejvýznamnější ukazatele ovlivňující náklady exekutorského úřadu (inflace, vývoj průměrné mzdy v podnikatelské sféře a poštovné). Dále definuji veškeré vstupy k zajištění výkonu exekuční činnosti, tzv. spotřební koš včetně grafického znázornění. Současně je provedena analýza nákladovosti jednoho exekučního spisu (jsou definovány jednotlivé fáze exekučního řízení včetně adekvátního personálního zajištění každé fáze).

Kapitola sedmá je druhou stěžejní kapitolou. Jejím obsahem je legislativní návrh exekučního tarifu *de lege ferenda*. Od října roku 2022 se politicky diskutuje

o potřebě upravit tarify všem justičním profesím, které podléhají tzv. cenové regulaci.

Z těchto důvodů se jedná o vysoce aktuální téma, protože v době sepsu této práce byl dne 28. 1. 2022 zveřejněn Ministerstvem spravedlnosti návrh novely exekučního tarifu. Proto se v první části kapitoly věnuji připomínkám k výše uvedenému návrhu. Řada mých připomínek byla také medializována. Ve druhé části této kapitoly předložím vlastní varianty (včetně základních tezí) řešení novelizace exekučního tarifu *de lege ferenda*. Z důvodu, že se jedná toliko o disertační práci, tak legislativně technická pravidla normotvorby využívám přiměřeně. Pod každou dílčí úpravou je vloženo stručné odůvodnění.

V poslední, osmé, kapitole se zaměřuji na úpravu exekučního práva *de lege ferenda* se zaměřením na zvýšení míry vymahatelnosti a hospodárnosti. Stejně jako v případě návrhu novely exekučního tarifu předkládám návrh legislativního znění vybraných institutů exekučního řádu (krajská místní příslušnost) a občanského soudního řádu (změna při výpočtu srážek ze mzdy).

1. POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA V SYSTÉMU JUSTICE

1.1 ZÁKLADNÍ ZNAKY SOUDNÍHO EXEKUTORA

V roce 2001 byla exekučním řádem založena nová justiční profese soudního exekutora. Její hlavní úlohou mělo být rozhodování o průběhu exekuce včetně nesení rizika a odpovědnosti za její průběh. K zabezpečení této velmi široké pravomoci svěřil stát soudnímu exekutorovi část mocenských pravomocí. Současně prostřednictvím exekučního práva stanovil zákonný postup výkonu exekuční a další činnosti prováděné soudním exekutorem.

Exekuční právo explicitně neobsahuje ucelenou legální definici soudního exekutora. Lze ji však dovodit z obsahu základních ustanovení Hlavy I exekučního řádu (zejm. § 1 až 7). Odborná literatura definuje soudního exekutora následovně. „*Soudní exekutor je fyzická osoba splňující předpoklady podle ex. řádu, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů a další činnost podle ex. řádu*⁷. *Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázaný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení*⁸. *Exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.*“⁹

Výše uvedené vymezení lze nepochybně rozšířit ještě o další znaky. Předně platí, že soudní exekutor má při výkonu exekuční činnosti a při činnostech vykonávaných z pověření soudu nebo státního zástupce postavení tzv. úřední osoby,¹⁰ tzn. používá vyšší míru ochrany (ale i odpovědnosti) z pohledu trestního práva. „*Ve vztahu k řízení činnosti exekutorského úřadu, který jménem soudního exekutora plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti (může zaměstnávat zaměstnance, má daňovou povinnost, odpovídá za újmu, která vznikla*

⁷ § 1 ex. řádu.

⁸ § 2 odst. 1 ex. řádu.

⁹ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8. S. 17.

¹⁰ § 127 zák. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

v souvislosti s výkonem exekuční činnosti), má postavení podnikatele podle § 420 obč. zák.“¹¹

Podstatné je, že při výkonu činnosti¹² podléhá soudní exekutor státnímu dohledu, který provádí Ministerstvo spravedlnosti a předseda okresního soudu, do jehož obvodu je exekutor jmenován.¹³ Všichni soudní exekutoři jsou povinně sdružováni v Komoře, která je samosprávnou stavovskou organizací.

Již v minulosti ÚS konstatoval, že postavení soudního exekutora je typické svou smíšenou povahou; na jedné straně vystupuje jako veřejný činitel (exekuční soud), vydává závazná rozhodnutí a činí jiné, v řízení právně významné úkony, na druhé straně jeho činnost vykazuje prvky podnikatelské činnosti, přičemž jeho cílem je generovat prostředky nutné k pokrytí nákladů spojených s exekucí a vlastní zisk (viz bod 53 nálezu ÚS ze dne 2. 11. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 15/18). Je třeba též odlišit vlastní exekuční činnost při vymáhání pravomocného rozhodnutí od jeho postavení při rozhodování soudu o nákladech řízení, kdy je v postavení účastníka řízení (viz bod 22 nálezu ÚS ze dne 24. 2. 2015 sp. zn. Pl. ÚS 5/14).¹⁴

Exekuční řád dále explicitně obsahuje požadavky, které musí osoba, jenž je soudním exekutorem, kumulativně splňovat. Soudním exekutorem může být toliko fyzická osoba, která získala vysokoškolské vzdělání v oboru právo, je bezúhonná, po celou dobu výkonu své funkce musí být plně svéprávná, vykonala alespoň tříletou exekutorskou (či jinou) praxi,¹⁵ složila exekutorskou (či jinou) zkoušku.¹⁶

Předpokladem jmenování je úspěšné absolvování výběrového řízení.¹⁷ Soudní exekutor může vykonávat svou činnost pouze za předpokladu složení exekutorského slibu do rukou ministra¹⁸ a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti.

¹¹ ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8. S. 50.

¹² Exekuční činnost, činnost podle § 74 odst. 1 písm. c) a § 76a ex. řádu. Dále nakládání se zvláštním účtem podle § 46 odst. 5 a § 75 odst. 2 ex. řádu a nakládání s prostředky na zvláštním účtu.

¹³ Jde-li o státní dohled v jednotlivé věci, též předseda soudu příslušného podle § 45 ex. řádu.

¹⁴ Nález ÚS ze dne 29. 9. 2023, sp. zn. I. ÚS 2013/21.

¹⁵ „Jinou praxí“ zákon rozumí též praxi soudce, asistenta soudce, advokáta, advokátního koncipienta, státního zástupce, justičního čekatele atd.

¹⁶ Podle § 9 odst. 3 ex. řádu se exekutorskou zkouškou rozumí též odborná justiční zkouška, soudcovská zkouška, jednotná soudcovská zkouška, advokátní zkouška, prokurátorská zkouška, notářská zkouška, profesní zkouška na komerčního právníka a závěrečná zkouška právního čekatele.

¹⁷ § 10 ex. řádu.

¹⁸ § 12 odst. 1 ex. řádu.

Z teritoriálního hlediska soudní exekutor vykonává exekuční činnost na celém území České republiky.¹⁹ Své sídlo musí mít umístěno v obci, ve které je sídlo soudu, do jehož obvodu byl jmenován, nebo v obvodu tohoto soudu.²⁰ Soudní exekutor je vždy povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozví v souvislosti s exekuční nebo další činností, ledaže by jej mlčenlivosti zprostita Komora.²¹

1.2 CHARAKTER ÚKONŮ

Podle § 28 ex. řádu platí, že „*úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu*“. Uvedené ustanovení je z hlediska postavení exekutora při vedení exekučního řízení zásadním. Nelze než vyložit, že soudní exekutor má shodné veřejnoprávní postavení jako soud. Má široké rozhodovací pravomoci o právech a povinnostech všech subjektů exekučního řízení. „*Soudní exekutor je tímto ustanovením definován jako soukromá osoba vykonávající z pověření soudu veřejnou moc v oboru justice.*“²²

Dle ustanovení § 52 odst. 2 ex. řádu platí, že „*nestanoví-li tento zákon jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavatelé nebo jinému zaměstnanci soudu*“. Citované ustanovení tak lze vnímat jako základní koncept dělby pravomocí v exekučním řízení. „*Tuto koncepci lze v podstatě shrnout tak, že exekuční řád výslovně stanoví procesní situace, ve kterých rozhoduje soud, a ve všech ostatních případech je dána pravomoc exekutora k vydání rozhodnutí nebo vykonání úkonu.*“²³

K výše uvedenému uvádím několik důležitých judikатурních rozhodnutí. Prvním je Usnesení MS v Praze, sp. zn. 15 Co 62/2003, kde bylo stanoveno, „*že z ustanovení § 28 a 52 exekučního řádu vyplývá, že rozhodnutí exekutora je nutno považovat za rozhodnutí soudu prvního stupně a že funkčně příslušný k rozhodnutí*

¹⁹ § 28 ex. řádu

²⁰ § 14 ex. řádu.

²¹ § 31 ex. řádu.

²² KASÍKOVÁ, M., ŠIMKA, K. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. S. 130.

²³ KASÍKOVÁ, M., ŠIMKA, K. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. S. 371.

o odvolání je soud nadřizený soudu prvního stupně, který v daném případě soudního exekutora k provedení exekuce pověřil. “

Další klíčové rozhodnutí podtrhující výše uvedenou tezi je usnesení KS v Ostravě, sp. zn. 9 Co 744/2002, které bylo první svého druhu, jež se tímto meritem věci zabývalo. Bylo stanoveno, „že o právech podle § 139 odst. 3 o. s. ř. rozhoduje předseda senátu, přičemž exekutor je oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád svěřuje soudu, popř. soudci, nestanoví-li exekuční řád jinak. Výkladem těchto zákonných ustanovení dospěl odvolací soud k závěru, že v exekučním řízení je dána pravomoc soudního exekutora k vydání rozhodnutí o právech třetích osob podle ustanovení § 139 odst. 3 OSŘ“.

Následující závěr soudu podporuje výše uvedenou konstrukci implicitně, a sice prostřednictvím možnosti uložit pořádkovou pokutu. Jedná se o usnesení MS v Praze, sp. zn. 14 Co 285/2004, ve kterém bylo stanoveno, „že za podmínek § 53 odst. 1 o. s. ř. je soudní exekutor s výjimkou případů dle ustanovení § 34 odst. 3 exekučního řádu oprávněn uložit pořádkovou pokutu“.

1.2.1 NESTRANNOST A NEZÁVISLOST

Základními principy výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem je jeho nestrannost a nezávislost.²⁴ Z důvodu, že úkony soudního exekutora se považují za úkony exekučního soudu,²⁵ je na rozhodování soudního exekutora nezbytně nutné klást stejné ústavněprávní požadavky jako na soudce²⁶ (srov. stanovisko pléna ÚS ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06²⁷).

Exekuční řízení prošlo za dobu své existence řadou novelizací, které byly jednoznačně vedeny snahami o tzv. odbřemenění soudů, což přirozeně vedlo k rozšíření rozhodovací agendy soudních exekutorů. Široká rozhodovací pravomoc klade zvýšené nároky i na nezávislost a nestrannost rozhodování soudního exekutora. V důvodové zprávě k návrhu exekučního řádu se uvádí, že záměrem zákonodárce bylo ustanovit soudní exekutory jako subjekty, které budou mj. ekonomicky nezávislé. Složkou této nezávislosti by měla být i nezávislost ve vztahu k účastníkům řízení. V této souvislosti se možnost neomezené volby soudního

²⁴ § 2 odst. 1 ex. řádu.

²⁵ § 28 ex. řádu.

²⁶ Článek 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

²⁷ Legislativním vývojem po 1. 11. 2009 bylo stanovisko překonáno.

exekutora oprávněným jeví jako velmi problematická. Je to dáno tím, že na rozdíl od původního záměru zákonodárce jsou soudní exekutoři stále více závislí na volbě oprávněného. Zejména u tzv. rámcových oprávněných (telekomunikačních operátorů, bank, pojišťoven, energetických společností apod.) mohou vznikat úzké vztahy mezi soudními exekutory a oprávněnými. Tím pádem může v některých případech docházet k částečnému narušování principu nestrannosti a nezávislosti (srov. např. nález ÚS ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94 nebo nález ÚS ze dne 8. 7. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 13/06). „Skutečnost, že je soudní exekutor vybírán oprávněným otevírá široké možnosti aplikace skrytých ekonomických výhod, které lze dokonce v některých případech považovat za nezákonné. Do jisté míry se tímto způsobem vytváří ekonomická závislost, která může vyústit i v jakousi podřízenost soudního exekutora vůči rámcovým (institucionálním) oprávněným.“²⁸ Pro doplnění musím uvést, že povinný si soudního exekutora volit nemůže.

Pro futuro se jako vhodné nabízí nahradit volbu soudního exekutora oprávněným náhodným přidělováním na principu krajské místní příslušnosti (srov. nález ÚS ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16²⁹, nález ÚS ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15).³⁰ Proto nemohu než shrnout, že princip neomezené volby soudního exekutora oprávněným bez jakýchkoliv pravidel či objektivního systému jeho přidělování je v přímém rozporu s požadavkem nestrannosti a nezávislosti soudního exekutora při výkonu jeho činnosti (srov. nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 15/18 ze dne 2. 11. 2021).

1.2.1 SOUDNÍ EXEKUTOR JAKO ÚŘEDNÍ OSOBA

Vedle toho, že soudní exekutor je orgánem veřejné moci, má současně při výkonu exekuční a další činnosti, stejně tak jako jeho zaměstnanci (koncipient, kandidát, vykonavatel), postavení úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. f) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Trestní kolegium NS zaujalo na jednání dne 11.

²⁸ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8. S. 18.

²⁹ Závěry vyplývající z tohoto nálezu mají mít obecnou platnost a jsou použitelné i na rozhodování soudního exekutora.

³⁰ Usnesením Sněmu č. 7/14/S27 ze dne 28. 5. 2014 bylo rozhodnuto, že Komora „jako samosprávná stavovská organizace všech exekutorů podporuje urychlené zavedení systému místní příslušnosti exekutorů s rovnoměrným přidělováním exekucí exekutorům místně příslušným podle místa bydliště (sídla) povinného a žádá o urychlené provedení legislativních změn, které k zavedení tohoto principu garantujícího faktickou nestrannost a nezávislost soudních exekutorů povedou a odstraní stav, kdy soudní exekutoři jsou si navzájem konkurujícími podnikateli usilujícími o získání co nejvíce exekucí“.

11. 2015 sjednocující stanovisko, podle něhož lze vykonavatele exekutora, prováděli z písemného pověření exekutora úkony, které je ve výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu oprávněn provést soudní vykonavatel, za splnění dalších zákonných podmínek, pokládat za úřední osobu ve smyslu § 127 odst. 1 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. „*Ustanovení § 127 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku v přímém spojení s právní větou stanoviska je třeba interpretovat s použitím teleologického výkladu tak, že se alternativě ‚odpovědný úředník jiného orgánu veřejné moci‘ vztahuje rovněž na exekutorského koncipienta a kandidáta a další zaměstnance exekutora písemně pověřené k provádění úkonů.*“³¹

1.2.2 DALŠÍ ČINNOST EXEKUTORA

Okruh další činnosti, kterou je soudní exekutor oprávněn provádět, je taxativně vymezen v § 74 až 86 ex. řádu. Jedná se zejména o právní pomoc pro účastníky po vydání exekučního titulu, provádění autorizované konverze dokumentů,³² sepisování listin, přijímání věcí do úschovy, činnosti na základě pověření soudem, dobrovolné dražby, zjišťování a správu majetku v trestním řízení, ověření totožnosti žadatele o úkon, doručování oznámení věřitele o jeho výhradě dovolat se neúčinnosti právního jednání. Soudní exekutor může také sepisovat tzv. exekutorské zápisy.

1.2.3 POJIŠTĚNÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA

Soudní exekutor musí mít obligatorně podle § 11 odst. 2 ex. řádu uzavřenu smlouvu o pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, a prokázat se stejnopisem nebo ověřenou kopií této smlouvy Komoře do 30 dnů po svém jmenování exekutorem. Jestliže exekutor zaměstnává zaměstnance, je povinen uzavřít smlouvu o pojištění své odpovědnosti i za újmu způsobenou jeho zaměstnanci v souvislosti s činností podle exekučního řádu. Pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, musí trvat po celou dobu výkonu exekutorského úřadu.

³¹ ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8. S. 50.

³² Srovnej zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

1.2.4 ZASTUPOVÁNÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA

Pro případy zániku exekutorského úřadu dle § 15 odst. 1 ex. řádu nebo odvolání soudního exekutora dle § 15 odst. 2 ex. řádu, a dále pro případy nemoci, dovolené, pozastavení výkonu exekutorského úřadu, Komora ustanoví každému soudnímu exekutorovi jeho zástupce.

Problematika zastupování exekutora je upravena v rozmezí § 16 až 18 ex. řádu. Zástupce je ustanoven z řad kandidátů exekutora.³³ Nejsou-li, je zástupce ustanoven z řad soudních exekutorů jmenovaných v obvodu příslušného OS nebo jejich kandidátů. Pokud rovněž nejsou, je ustanoven z řad exekutorů jmenovaných v obvodu příslušného KS nebo jejich kandidátů. Jsou-li pro to důvody zvlášť zřetele hodné, může být zástupce ustanoven z řad exekutorů, kteří jsou jmenováni mimo obvod příslušného krajského soudu nebo jejich kandidátů.³⁴ Za zástupce exekutora je možné ustanovit kandidáta, jen pokud splňuje podmínky podle § 11 odst. 1 písm. b) ex. řádu.

Pokud zastupování trvá, nemůže zastupovaný soudní exekutor vykonávat exekuční činnost. Zástupce exekutora má povinnost nahradit újmu způsobenou porušením povinnosti mlčenlivosti. Za újmu způsobenou zaměstnanci zastupovaného exekutora odpovídá zastupovaný exekutor. Zástupce exekutora podepisuje listiny svým jménem a příjmením a současně uvede také jméno a příjmení exekutora, kterého zastupuje.

1.2.5 DOHLED NAD ČINNOSTÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA

Stát na soudní exekutory delegoval část mocenských pravomocí, a proto bylo nezbytné stanovit nad jejich činností kontrolu. Její současná úprava je v zákonu pojata velmi široce, a to jak z hlediska množství dohledových subjektů, tak i rozsahem jejich pravomocí.

Státní dohled nad exekuční činností, nad činností exekutora podle § 74 odst. 1 písm. c) a § 76a ex. řádu, nad nakládáním se zvláštním účtem podle § 46 odst. 5 ex. řádu nebo nad nakládáním s prostředky na zvláštním účtu vykonává Ministerstvo spravedlnosti, které provádí státní dohled i na základě písemných

³³ Ustanovení zástupce z řad kandidátů je podmíněno souhlasem exekutora, u něhož je kandidát v pracovním poměru.

³⁴ § 16 odst. 2 ex. řádu.

podnětů právnických nebo fyzických osob, prověřuje zejména zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu³⁵ a plynulost a délku exekučního řízení. Ministerstvo spravedlnosti může vykonávat tento dohled jen v činnostech soudního exekutora, kde vykonává soudní exekutor činnost jako úřední osoba a jeho výkon je výkonem soudní moci.³⁶ Ministerský dohled se tedy neuplatní např. při realizaci právní pomoci soudního exekutora či dobrovolné dražby. Soudní exekutor je povinen při výkonu státního dohledu poskytnout požadovanou součinnost.³⁷ Porušení povinnosti soudního exekutora či jeho zaměstnanců při poskytování součinnosti orgánům dohledu může být posuzováno jako kárný delikt.³⁸

Komora vykonává dohled nad činností exekutora, nad řízením činnosti exekutorského úřadu a nad dodržováním povinností stanovených exekutorovi zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Státní dohled nad exekuční činností a nad činností podle § 74 odst. 1 písm. c) ex. řádu vykonává rovněž předseda OS, do jehož obvodu je exekutor jmenován; jde-li o státní dohled v jednotlivé věci, též předseda soudu příslušného podle § 45 ex. řádu. Pro výkon státního dohledu předsedou OS se použijí obdobně odstavce 2 až 4. Předseda OS provádí státní dohled i na základě písemných podnětů právnických nebo fyzických osob. Může pověřit výkonem státního dohledu místopředsedu soudu a jednotlivými úkony při výkonu státního dohledu může pověřit vyššího soudního úředníka.

Zajímavý pohled na kárné řízení proti exekutorovi zaujal Evropský soud pro lidská práva. V rozsudku ze dne 23. 6. 2022 sp. zn. 19750/13 ve věci Grosam proti České republice shledal, že řízení proti stěžovateli, soudnímu exekutorovi, nebylo spravedlivé, jelikož zvláštní senát NSS, který rozhoduje o kárných proviněních

³⁵ Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád.

³⁶ Jedná se zejména o exekuční činnost, sepisování listin či při zjišťování a zajišťování majetku v trestním řízení.

³⁷ Zašle ve lhůtě stanovené Ministerstvem spravedlnosti kopie požadovaných listin nebo údaje podle § 7 odst. 3 písm. f) ex. řádu, případně na dobu nezbytně nutnou spis. Poskytne písemné vyjádření podle § 7 odst. 3 písm. c) ex. řádu, na předvolání se dostaví k podání ústního vysvětlení podle § 7 odst. 3 písm. d) ex. řádu a musí umožnit též vstup do prostorů úřadu.

³⁸ Rozsudek NSS ze dne 3. 3. 2015, sp. zn. 14 Kse 6/2014: „*Pravomoci Ministerstva spravedlnosti [§ 7 odst. 3 písm. b) ex. řádu] a Komory (§ 7 odst. 5 ve spojení s odstavcem 3 ex. řádu) nahlížet do elektronických spisů exekutora odpovídá povinnost exekutora buď přidělit svého zaměstnance, který by s využitím svých přístupových údajů provedl kontrolující osoby všemi spisy, které by kontroloři požadovali, anebo zřídil přístupová práva pro samotné kontrolující osoby.*“

soudních exekutorů, nesplňoval požadavky nezávislosti a nestrannosti. Soud shledal, že v rozporu s článkem 6 Úmluvy³⁹ nebyl případ stěžovatele projednán nezávislým a nestranným soudem. Kárný senát NSS byl totiž složen ze dvou soudců z povolání a čtyř přísedících (z toho byli dva soudní exekutoři, jeden advokát a jedna osoba vykonávající jiné právnické povolání). Evropský soud konkrétně vyjádřil pochybnosti stran transparentnosti a kritérií, podle nichž jsou potenciální přísedící zařazováni na seznamy, z nichž posléze předseda NSS vybírá losem. Vedle toho někteří přísedící postrádají objektivní zdání nezávislosti a nestrannosti, protože jsou do určité míry materiálně a hierarchicky podřízeni ministru spravedlnosti coby kárnému žalobci. Přísedící z řad soudních exekutorů jsou navíc konkurenty kárně stíhaného exekutora.

1.2.5.1 KÁRNÁ OPATŘENÍ

Exekuční řád rozlišuje mezi kárným deliktem⁴⁰ a závažným kárným deliktem.⁴¹ Rozličné jsou i tresty. Za kárný delikt lze uložit soudnímu exekutorovi podle § 116 odst. 6 ex. řádu písemné napomenutí, veřejné napomenutí, pokutu do 2 500 000 Kč, odvolání z exekutorského úřadu. Pro kandidáta⁴² a koncipienta⁴³ jsou opatření mírnější. Za závažný kárný delikt lze podle § 116 odst. 9 ex. řádu exekutorovi uložit kárné opatření podle § 116 odst. 6 písm. b) a d) ex. řádu a pokutu od 50 000 Kč do 5 000 000 Kč, kandidátovi kárné opatření podle § 116 odst. 7 písm. b) a d) ex. řádu a pokutu od 10 000 Kč do 500 000 Kč a koncipientovi kárné opatření podle § 116 odst. 8 písm. b) ex. řádu a pokutu od 5 000 Kč do 100 000 Kč.⁴⁴

Soudnímu exekutorovi se uloží kárné opatření odvoláním z exekutorského úřadu, byl-li v posledních pěti letech před podáním návrhu na zahájení kárného řízení nejméně třikrát pravomocně uznán vinným závažným kárným deliktem, jestliže tato skutečnost zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání v exekutorském povolání. Kandidátovi se uloží kárné opatření odvolání ze zastupování, byl-li v posledních pěti letech před podáním návrhu na zahájení

³⁹ Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

⁴⁰ § 116 odst. 2 ex. řádu.

⁴¹ § 116 odst. 3 ex. řádu.

⁴² § 116 odst. 7 ex. řádu.

⁴³ § 116 odst. 8 ex. řádu.

⁴⁴ Za kárný delikt lze zároveň uložit písemné napomenutí i pokutu nebo veřejné napomenutí i pokutu. Za závažný kárný delikt lze zároveň uložit veřejné napomenutí i pokutu. Při ukládání kárného opatření se přihlédne k tomu, že exekutor, kandidát nebo koncipient se znovu dopustili kárného provinění, ačkoliv již byli pravomocně uznáni vinnými kárným proviněním.

kárného řízení nejméně třikrát pravomocně uznán vinným závažným kárným deliktem, jestliže tato skutečnost zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího zastupování soudního exekutora.

Drobné nedostatky v exekuční a další činnosti soudního exekutora, drobné nedostatky v činnosti exekutorského kandidáta nebo exekutorského koncipienta, nebo drobné poklesky v chování, Ministerstvo spravedlnosti, Komora nebo předseda OS exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi písemně vytknou podle § 7a ex. řádu. Nепrokáže-li se, že soudní exekutor provedl veškerá opatření, která lze po něm spravedlivě požadovat při řízení exekutorského úřadu podle § 13 odst. 1 ex. řádu, vytkne Ministerstvo spravedlnosti, Komora nebo předseda OS exekutorovi i drobné nedostatky v činnosti nebo drobné poklesky v chování kandidáta nebo koncipienta, kteří jsou jeho zaměstnanci.⁴⁵

1.3 DÍLČÍ ZÁVĚR

Justiční profese soudního exekutora představuje nezastupitelný institut právního řádu České republiky již více než 20 let. Za tu dobu se nepochybně osvědčila jako efektivní právní instrument při nuceném výkonu exekučních titulů. Ve vztahu k ostatním justičním profesím zaujímá v našem právním řádu rovnocenné postavení.

Problematika soudních exekutorů se přímo nebo nepřímo dotýká každého oboru a téměř každého obyvatele. V současné době je soudními exekutory vedeno 4 100 000 exekucí na zhruba 670 000 fyzických osob. Je tak zjevný trend tzv. mnohočetných exekucí na jednoho povinného, který je fyzickou osobou. Průměrný počet exekucí na jednoho povinného, který je fyzickou osobou je 6,13 exekucí.

Lze shrnout, že úkony soudního exekutora se považují za úkony exekučního soudu, proto při rozhodování postupuje soudní exekutor obdobně podle občanského soudního řádu. Činí úkony, které v řízení o výkon rozhodnutí přísluší soudu prvního stupně.

⁴⁵ Rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2015 sp. zn. 4 As 173/2015.

Proto mu exekuční řád ukládá, aby při výkonu exekuční činnosti, kdy má navíc postavení úřední osoby, postupoval stejně jako soudce, tzn. nestranným a nezávislým postupem.

Jak vyplývá z výše uvedeného, profese soudních exekutorů je z hlediska výkonu dohledu nad činností nejvíce kontrolovanou právníkou profesí.

2. POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA JAKO PODNIKATELE

Základní úlohou soudního exekutora je vykonávat exekuční činnost a další činnost v souladu s exekučním řádem. Ovšem k tomu, aby soudní exekutor mohl spolehlivě naplnit jeden ze základních zákonných požadavků pro výkon exekuční činnosti, tedy aby v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 ex. řádu „*postupoval v exekuci rychle a účelně*“, musí bezesporu mít kvalitní zázemí svého exekutorského úřadu s ohledem na adekvátní personální zajištění, technické vybavení atd. Předmětem této části bude zkoumání dílčích rolí soudního exekutora a z nich vyplývajících povinností (např. účetních nebo daňových).

Z hlediska ekonomicky právního je soudní exekutor podnikatelem ve smyslu § 420 obč. zák. „*Na výkon činnosti exekutora se nevztahuje živnostenský zákon, avšak exekutor je jako podnikatel povinen platit daň ze svého příjmu (zákon č. 586/1992 Sb.) a za stanovených podmínek i daň z přidané hodnoty (zákon č. 235/2004 Sb.). Exekutor, přes regulaci trhu, na kterém podniká, nese jako podnikatel riziko podnikatelského neúspěchu a v případě předlužení zřejmě může být podroben i režimu insolvenčního zákona.*“⁴⁶

Lze tak shrnout základní atributy konstantních závěrů vyšších soudů (srov. usnesení ÚS ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04, usnesení ÚS ze dne 25. 8. 2005, sp. zn. III. ÚS 158/05). Vzhledem k tomu, že funkce soudního exekutora má rysy výkonu veřejnoprávní funkce, považují se úkony soudního exekutora v exekučním řízení za úkony soudu. Soudního exekutora provedením exekuce pověřuje soud.⁴⁷ Současně však platí, že soudní exekutor nemůže toto pověření k provedení exekuce odmítnout.⁴⁸ Za nejvýznamnější atribut považuji, že soudní exekutor má právo na uhrazení odměny (nebo její poměrné části) za jím provedenou exekuční nebo další činnost. Na uvedených principech je postavena řada dalších meritorně souvisejících rozhodnutí soudů. V kontextu uvedeného plyne pro soudního exekutora mimo jiné také povinnost odvádět daň z přidané hodnoty.

Za nezbytné považuji uvést, že soudní exekutor uskutečňuje mnoho činností, aby naplnil zákonnou povinnost uvedenou v § 13 ex. řádu, podle které řídí

⁴⁶ KASÍKOVÁ, M., ŠIMKA, K. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. S. 3.

⁴⁷ § 28 ex. řádu.

⁴⁸ Soudní exekutor je vyloučen z provedení exekuce pouze za podmínek uvedených v § 29 ex. řádu.

činnost exekutorského úřadu. Jedná se o personální zajištění všech dílčích činností exekučního řízení, technické zázemí budovy exekutorského úřadu, pronájem skladových prostor, pořízení vozového parku pro účely realizace mobiliární exekuce a řadu dalších podobných akvizic. Není však možné rozložit vzniklé náklady mezi probíhající exekuční řízení a nechat si je uhradit prostřednictvím vymoženého plnění. Tyto vzniklé náklady jsou vždy hrazeny až z příjmu, který soudní exekutor získá z ukončené exekuce, resp. až z pravomocně přiznaných nákladů v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Soudní exekutor je na výsledku své činnosti majetkově zainteresován. Jako podnikatel má z úspěšného provedení exekuce odměnu (zisk), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostačovat k uspokojení oprávněného, ale i nákladů exekuce (srov. stanovisko pléna ÚS ze dne 12. 9. 2006 sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 či usnesení ÚS ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. III. ÚS 118/05). Rizika podstupovaná v souvislosti s výkonem určité profese, včetně rizika neuhrazení odměny za odvedenou práci, jsou vyvažována výhodami souvisejícími s touto profesí (viz např. usnesení ÚS ze dne 2. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 9/06, usnesení ÚS ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 254/06 či body 48 a 64 nálezu ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17).⁴⁹

Je zde tedy zjevný vztahový kontext mezi provozními náklady a odměnou soudního exekutora, která slouží ke krytí výše uvedených nákladů, ovšem až poté, kdy je vypočítána a pravomocně přiznána v rámci konkrétní exekuce prostřednictvím příkazu k úhradě nákladů exekuce. Pokud bych se na situaci podíval z opačného úhlu pohledu, tak do té doby, dokud soudní exekutor nemá pravomocně přiznanou odměnu exekutora z příkazu k úhradě nákladů exekuce, tak se dá *de facto* tvrdit, že nemá ani žádné finanční prostředky k uhrazení mzdových nebo dalších nákladů, např. pořízení movitých věcí technického charakteru atd.

2.1 SOUDNÍ EXEKUTOR JAKO ZAMĚSTNAVATEL

V souladu s § 5 ex. řádu ve spojitosti s § 19, § 23 a § 27 ex. řádu může soudní exekutor zaměstnávat zaměstnance. Exekuční řád explicitně reguluje vybrané justiční zaměstnanecké profese (koncipient, kandidát a vykonavatel exekutora). Pracovně právní vztahy mezi soudním exekutorem a jeho zaměstnanci

⁴⁹ Nález ÚS ze dne 29. 9. 2023, sp. zn. I. ÚS 2013/21.

se dle § 5 odst. 3 ex. řádu řídí zvláštním předpisem, kterým je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Podle kritéria počtu zaměstnanců lze diferencovat exekutorské úřady na tzv. mikroúřady, které mají v průměru dva až pět zaměstnanců. Středně velké exekutorské úřady se obvykle skládají z počtu zaměstnanců v rozmezí mezi pět až 30 zaměstnanců. Exekutorské úřady s počtem zaměstnanců více než 30 jsou považovány za velké.

Nutno podotknout, že ne vždy platí přímá úměrnost stran toho, že čím více zaměstnanců exekutorský úřad má, tím je v oblasti výkonu exekuční činnosti efektivnější. I exekutorský úřad s menším počtem zaměstnanců může být ve své činnosti oproti velkým úřadům pružnější, důslednější a účastníkům řízení přístupnější, a proto může mít i dokonce vyšší míru vymahatelnosti. Důležitým aspektem může být aplikace prostředků elektronizace a automatizace při využívání informačního systému soudního exekutora. Obecně totiž platí, že *„profese exekutora a vůbec samospráva exekutorů patří ve srovnání s ostatními právníckými profesemi (soudce, státní zástupce, advokát, notář, insolvenční správce) nebo justičními řízeními, ke špičce v digitalizaci v zajištění svěřeného procesu. Vyšší možnosti elektronizace v současné době omezuje buď znění právní úpravy, nebo naopak technické vybavení dalších subjektů při výměně dat“*.⁵⁰

2.1.1. KONCIPIENT

Podle § 19 ex. řádu je koncipient zaměstnancem soudního exekutora zapsaným do seznamu koncipientů.⁵¹ Komora zapíše do seznamu koncipientů na návrh soudního exekutora občana České republiky, který splňuje podmínky uvedené v § 9 odst. 1 písm. a) až c) ex. řádu⁵² a současně je v pracovním poměru u exekutora. Podmínky vyškrtnutí ze seznamu upravuje § 22 ex. řádu.

Soudní exekutor má možnost podle § 21 ex. řádu koncipienta písemně pověřit prováděním úkonů, které jsou předmětem exekuční činnosti nebo další činnosti. Dále je stanoven negativní výčet okruhu rozhodovací činnosti, kde není pověření možné. Jedná se o vydávání exekučního příkazu, vykonávání dražby

⁵⁰ SEDLÁČEK, M., STŘELEČEK, T. *Civilní právo a nové technologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-503-0. S. 261.

⁵¹ Seznam koncipientů vede Komora.

⁵² Tedy je plně svéprávný, získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo, je bezúhonný.

nemovité věci nebo závodu. Dále pak koncipient nemůže vydávat rozhodnutí v exekuci prodejem nemovitých věcí nebo závodu ani zřizovat exekutorské zástavní právo.

2.1.2 KANDIDÁT

Zákonné předpoklady na osobu, která chce být zapsaná jako kandidát, jsou uvedeny v § 24 ex. řádu.⁵³ Pro kandidáta platí, že je zaměstnancem soudního exekutora zapsaným do seznamu kandidátů.⁵⁴ Podmínky vyškrtnutí ze seznamu upravuje § 26 ex. řádu. Soudní exekutor může kandidáta písemně pověřit prováděním všech úkonů v exekuční nebo další činnosti,⁵⁵ a rovněž může být v souladu s § 16 odst. 2 ex. řádu zástupcem soudního exekutora. Současně kandidát je oprávněn vydávat veškerá rozhodnutí, která právní předpisy umožňují vydávat soudnímu exekutorovi.

2.1.3 VYKONAVATEL EXEKUTORA

Poslední zákonem regulovanou profesí je vykonavatel exekutora. Ustanovení § 27 odst. 3 ex. řádu uvádí výčet předpokladů potřebných pro výkon této profese. Jsou jimi plná svéprávnost, bezúhonnost, úplné střední vzdělání, absolvování pracovního poměru u exekutora nejméně po dobu šesti měsíců a složení kvalifikační zkoušky⁵⁶ vykonavatele exekutora.

Podle § 27 odst. 1 ex. řádu může soudní exekutor zaměstnávat v pracovním poměru nejenom vykonavatele exekutora, ale také další zaměstnance. Na další zaměstnance soudního exekutora už exekuční řád neklade žádné předpoklady či požadavky pro výkon jejich pracovní činnosti v exekutorském úřadu. Jedná se zejména o administrativní zaměstnance.

2.1.4 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Každý zdravý, fungující a konkurenčně odolný podnikatelský subjekt má určitým způsobem vymezenou organizační strukturu. Ani exekutorské úřady nejsou

⁵³ Vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi, složil exekutorskou zkoušku.

⁵⁴ Seznam kandidátů vede Komora.

⁵⁵ § 25 ex. řádu.

⁵⁶ Jejíž pravidla upravuje Stavovský předpis Komory České republiky ze dne 18. 4. 2008, Zkušební řád – kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora.

v tomto výjimkou. Proto se v zásadě vnitřně člení na speciální odbory, oddělení nebo úseky.

Exekuční řád ani vyhlášky nebo stavovské předpisy nikde nestanoví, jakou organizační strukturu má mít exekutorský úřad. Pouze jsou kladeny zákonné požadavky, které musí splňovat soudní exekutor a osoba, jež je koncipientem, kandidátem a vykonavatelem exekutora.

Z uvedeného vyplývá, že volba řízení exekutorského úřadu včetně nastavení pracovních postupů a zvolení organizační struktury závisí toliko na dovednostech soudního exekutora z oblasti manažerského řízení.

V této části mohu interpretovat dílčí poznatky, které jsem získal při absolvování studijní stáže na pracovišti u paní JUDr. Jitky Wolfové,⁵⁷ soudní exekutorky, Exekutorského úřadu Plzeň–město.

Zvolené praktické pracoviště vykonává exekuční a další činnost podle exekučního řádu od roku 2001. Z hlediska objemu celkového exekučního nápadu spravuje cca 90 000 exekučních řízení s pravidelným ročním nápadem 3 500 nově zahájených řízení. Soudní exekutorka zaměstnává 28 zaměstnanců. Nelze než konstatovat, že zvolené praktické pracoviště patří mezi větší exekutorské úřady, které je soudní exekutorkou řádně vedené, navíc na prvotřídní odborné úrovni. Uvedené pracoviště má vystavěnou organizační strukturu na odbory, kterými jsou administrativní odbor,⁵⁸ právní odbor,⁵⁹ odbor tzv. mobiliárních exekucí.⁶⁰ Dále využívá externích služeb daňové a mzdové účetní⁶¹ a IT specialisty.⁶² Zástupcem soudní exekutorky JUDr. Jitky Wolfové je kandidát, JUDr. Mgr. Otakar Koutenský.

⁵⁷ JUDr. Jitka Wolfová (*1961) je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1993 začala vykonávat činnost advokátky se specializací na občanské a pracovní právo. V roce 2001 byla jmenovaná soudním exekutorem Exekutorského úřadu Plzeň–město. Působí také jako odborný asistent Katedry občanského práva na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni. V současnosti je též doktorandkou na Katedře občanského práva Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni. Je bývalou viceprezidentkou a členkou prezidia Exekutorské komory ČR. Dále byla dlouholetou členkou Legislativní rady vlády ČR a též členkou Vědecké rady i Akademického senátu Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni. Zabývá se pedagogickou a publikační činností, pravidelně přednáší a veřejně vystupuje k problematice exekucí. Je spoluautorkou Praktika civilního procesu (Aleš Čeněk s. r. o.), právní monografie Soudní exekuce (Wolters Kluwer ČR, a. s.) a rozsáhlého komentáře k exekučnímu řádu (Wolters Kluwer ČR, a. s.).

⁵⁸ Zpracování jednoduchých úkonů v rámci exekuční činnosti, obsluha datových schránek, provádění konverze dokumentů došlých v papírové podobě, zajištění chodu podatelny atd.

⁵⁹ Zpracování právních úkonů v rámci exekuční činnosti exekutorskými koncipienty nebo exekutorskými kandidáty.

⁶⁰ Provádění mobiliárních exekucí v terénu vykonavatelem exekutora a zabezpečení dražeb movitých věcí.

⁶¹ Správa zvláštního účtu soudního exekutora a zabezpečení mzdové agendy.

⁶² Správa informačního systému soudního exekutora a dalšího hardwaru a softwaru.

V průběhu stáže jsem měl možnost se přesvědčit o plné funkčnosti a efektivitě zvolené organizační struktury a hodnotím ji tedy jako vzorovou pro obdobné, tj. středně velké, exekutorské úřady.

2.2 DAŇOVÉ POVINNOSTI

V rámci výkladu o daňových povinnostech soudního exekutora je nutné zohledňovat veškeré důsledky plynoucí z jeho tzv. dvojího postavení (orgán veřejné moci a současně podnikatel). Z těchto důvodů má soudní exekutor dvojí účetní a daňový režim. Jeden je standardní, který mají všichni ostatní podnikatelé. Druhý je speciální a týká se vždy toliko konkrétní exekuce a nákladů pravomocně přiznaných v rozhodnutí soudního exekutora.⁶³ Uvedené rozlišení má svůj důvod také v okamžiku, kdy soudní exekutor musí posuzovat kritéria účelnosti a hospodárnosti. Pro náklady z konkrétního exekučního řízení musí soudní exekutor před jejich vynaložením zkoumat účelnost a jejich hospodárnost. Naopak tzv. běžné provozní výdaje, které patří do výše specifikované první skupiny, prvek hospodárnosti ani účelnosti splňovat nemusí. Soudní exekutor tak může učinit libovolné rozhodnutí, zda bude mít vozový park o třech nebo pěti automobilech nebo jakou mzdu bude platit zaměstnancům apod. Tato jeho svobodná vůle ovšem neplatí v případě nákladů exekuce. Zde se každý výdaj posuzuje účelností a hospodárností.

Z hlediska běžných daňových povinností je soudní exekutor daňový subjekt daně z přidané hodnoty. Dále pak je subjektem daně z příjmů. Pohledem dalších daní může na soudního exekutora dopadat zejména povinnost poplatníka daně nemovité věci nebo jejího nabytí a silniční daně.

Pokud je soudní exekutor zaměstnavatelem, je současně plátcem daně,⁶⁴ který odvádí daň z příjmů zaměstnanců, které má v pracovně právním poměru. V rámci zaměstnanecké agendy vystupuje osoba soudního exekutora v pozici plátce daně z příjmů fyzických osob, a to z toho důvodu, že svým zaměstnancům vyplácí příjem ze závislé činnosti. Soudní exekutor tak z tohoto titulu má povinnost vypočítat, srazit a odvést zálohu na daň týkající se zaměstnance, kterého má v

⁶³ Náklady se zpravidla určují v příkazu k úhradě nákladů exekuce nebo usnesení o zastavení exekuce.

⁶⁴ § 6 odst. 2 zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

pracovně právním vztahu. Kromě toho vypočítává, sráží a odvádí zdravotní a sociální pojištění.

2.2.1 VEDENÍ ÚČETNICTVÍ

Soudní exekutor je rovněž účetní jednotkou. „V zásadě existují dva možné způsoby řešení a jeden způsob hybridní. U prvního způsobu soudní exekutor zaměstnává v pracovně právním poměru specialistu na účetnictví, který rovněž spravuje mzdovou agendu, má povinnosti plynoucí z daně z přidané hodnoty atd. Druhou variantou je situace, kdy soudní exekutor využívá plně služeb externí daňové firmy, která kompletně zabezpečuje výše uvedenou agendu. Hybridním způsobem, a trůfám si říci, že v oblasti exekucí hojně využívaným, je rozdělení agendy mezi specializovaného zaměstnance a externí účetní firmu. V takovémto modelu pak zaměstnanec exekutora zpracovává jednoduché úkony v souvislosti s vedením účetnictví, připravuje podklady pro externího daňového poradce, kompletně vede mzdovou agendu, která je v dnešní době automatizována na specializovaném softwaru.“⁶⁵

Úloha externího daňového poradce nebo účetního je pak taková, že v nastavených intervalech, cca jednou měsíčně, dochází do sídla soudního exekutora a přebírá si od zaměstnance exekutora připravené podklady k zaúčtování dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Do obsahové náplně externí účetní firmy pak jednoznačně také patří vyhotovení daňového přiznání a s tím související odpovědnost za jeho správnost a včasné odevzdání příslušnému správci daně.

2.3 OMEZENÍ JINÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI

Soudní exekutor je podle § 3 odst. 2 ex. řádu výrazným způsobem omezen při možnosti další výdělečné činnosti. Podle citovaného ustanovení činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku. Exekutor však může vykonávat i za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy. „Exekutor proto nemůže současně vykonávat advokátní či notářskou praxi, vykonávat činnost insolvenčního správce či správce závodu, nemůže rovněž

⁶⁵ ŠTIKA, M. *Daňové a účetní aspekty postavení soudního exekutora a exekučního řízení*. Plzeň, 2014. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta právnická. S. 46.

*vykonávat práci v pracovním či služebním poměru a podnikat na základě živnostenského či obdobného oprávnění. Samotné držení živnostenského oprávnění bez výkonu živnostenské činnosti není sice porušením ustanovení § 3 odst. 2, ale jedná se o kárné provinění ohrožující důvěru v nezávislý, nestranný, odborný a spravedlivý výkon exekuční činnosti.*⁶⁶

Smyslem výše uvedeného ustanovení je posílení nestranného a nezávislého principu výkonu exekuční a další činnosti exekutorem. Zákonné omezení vylučuje případný střet zájmů nebo vykonávání činnosti v závislosti na dalších subjektech. Je vyloučeno, aby soudní exekutor zejména současně vykonával jinou právnickou profesi nebo práci v pracovním či služebním poměru. Není mu ani umožněno podnikat na základě živnostenského či obdobného oprávnění. Zákaz se vztahuje i na účast soudního exekutora ve statutárních a kontrolních orgánech obchodních společností. Porušení uvedeného zákazu je deliktem podle § 116 ex. řádu.⁶⁷

2.4 DÍLČÍ ZÁVĚR

Justiční profese soudního exekutora má unikátní postavení, protože na jedné straně se jedná o osobu, které byl propůjčen výkon státní moci, při kterém musí postupovat nestranným a nezávislým způsobem. Na straně druhé je podnikatelem, který nese podnikatelské riziko.

Soudní exekutor na vlastní náklady řídí činnost exekutorského úřadu a je povinen zajistit takový výkon exekuční činnosti, který je v souladu s požadavky platné právní úpravy a současně tak, jak od něho očekávají účastníci řízení, veřejnost a stát. Může (musí) zaměstnávat zaměstnance.

Přesto je velmi výrazně omezen při provádění další ekonomické činnosti. Má nést podnikatelské riziko, ovšem nemá možnost jakéhokoliv jeho eliminování, například v podobě odmítnutí provedení úkonu (např. je mu z předchozí úřední činnosti známo, že výtěžek z exekuce nepokryje ani náklady exekuce).

S výrazným omezením podnikatelské činnosti exekutora souvisí také nerovné postavení oproti příbuzným právnickým profesím. Např. notář má

⁶⁶ KASÍKOVÁ, M., ŠIMKA, K. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. S. 13.

⁶⁷ Srov. Rozhodnutí NSS ze dne 26. 9. 2013, čj. 14 Kse 13/2012-78.

velmi obdobné postavení jako soudní exekutor, přesto mu notářský řád umožňuje vykonávat funkci insolvenčního správce.⁶⁸

⁶⁸ § 3 odst. 3 notářského řádu.

3. LEGISLATIVNÍ VÝVOJ NÁKLADŮ EXEKUCE OD ROKU 2001

Úvodem lze přijmout premisu, že exekuční právo bylo v posledních 10 letech rozsáhlým způsobem novelizováno. Významné a opakované legislativní změny se dotýkaly obou zákonných předpisů, které upravují exekuční řízení (občanský soudní řád a exekuční řád). Podstatným způsobem došlo také k novelizaci exekučního tarifu.

Zejména na pozadí legislativních prací v oblasti exekučního práva v letech 2019 a 2020 lze pozorovat významný trend ústupu od systematickosti a odbornosti přijímané úpravy. Zcela je navíc opomíjena legislativně analytická činnost a hodnocení dopadů přijaté regulace.⁶⁹ Proto jsou v řadě případů hlavním motivem nové regulace zákonodárcům předložené individuální lidské případy účastníků řízení, následně již považované za systematickou a běžnou zvyklost.

Náklady exekuce prošly v minulosti zásadními legislativními úpravami, které významným způsobem ovlivnily ekonomický chod exekutorských úřadů. S odstupem času lze sledovat faktické dopady. Řada soudních exekutorů ukončila z ekonomických důvodů svoji činnost, někteří z nich jsou v insolvenčním řízení. Ve výběrových řízeních se uchází o uvolněné úřady stále menší počet kandidátů, a i proto se dlouhodobě nedaří některé exekutorské úřady obsazovat.

Jako jeden z hlavních zdrojů této kapitoly jsem využil komentovanou část k § 92 ex. řádu, kterou jsem autorsky zpracoval ke komentářové literatuře s názvem *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*.⁷⁰ Na sepisu disertační práce a komentářové literatury jsem totiž pracoval paralelně.

3.1 VÝVOJ EXEKUČNÍHO TARIFU

Exekuční tarif byl schválen dne 5. 9. 2001 s účinností od 18. 9. 2001. Novela vyhláškou č. 233/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a

⁶⁹ RIA je souborem kroků analyzujících očekávané dopady navrhovaných právních předpisů. RIA je v České republice nedílnou součástí legislativního procesu. Dobrá RIA napomáhá ke zlepšení efektivity vládnutí, přispívá k výkonnosti hospodářství, posiluje význam konzultací připravovaných legislativních i koncepčních materiálů se širokou i odbornou veřejností.

⁷⁰ MOLÁK, S. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023. ISBN 978-80-7676-575-7. S. 1404.

náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, postupně upravila § 5, kde došlo k úpravě výkladových nejasností, dále § 11, který momentálně říká, že soudnímu exekutorovi, který upustil od provedení exekuce podle § 46 odst. 3 ex. ř., náleží odměna: a) ve výši 50 % odměny podle § 6, jde-li o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky; b) ve výši 30 % odměny podle § 7 až 10, jde-li o exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky. Nově byl do obsahu exekučního tarifu vtělen § 22a, který upravuje odměnu za správu zajištěné věci a majetku.

3. 1.1 ÚPRAVA PAUŠÁLNÍ NÁHRADY HOTOVÝCH VÝDAJŮ

Významná změna z hlediska výše náhrady hotových výdajů byla provedena novelou prostřednictvím vyhlášky č. 291/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb. Podle § 13 ex. tarifu bylo nově stanoveno, že soudnímu exekutorovi náleží v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náhrada hotových výdajů v paušální částce 3 500 Kč. Tato náhrada zahrnuje zejména soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a odborná vyjádření, překlady, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů. Překročí-li výše hotových výdajů soudního exekutora účelně vynaložených v souvislosti s prováděním exekuční činnosti částku 3 500 Kč, náleží mu náhrada hotových výdajů v plné výši. Tyto náklady je soudní exekutor povinen prokázat.

Za podstatnou změnu lze také považovat znění § 5 ex. tarifu, podle kterého bylo nově stanoveno, že základem pro určení odměny za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky je výše soudním exekutorem vymožené plnění. Za vymožené plnění se považuje každé plnění, které bylo učiněno poté, co soud vydal rozhodnutí podle § 44 odst. 2 ex. řádu. Tato koncepce byla později nahrazena zakotvením definice vymoženého plnění přímo v exekučním řádu (srov. § 46 odst. 4).

Změna exekučního tarifu nastala i pod tíhou nálezu ÚS ze dne 1. 3. 2007, č. 94/2007 Sb. Ústavní nález obsahoval níže uvedené tři výroky.

„I. Ustanovení § 5 odst. 1 věty druhé vyhl. č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

II. Ustanovení čl. II., bod 1 vyhl. č. 233/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

III. Ustanovení čl. II., bod 1. vyhl. č. 291/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb., se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.“

Závěry Ústavního nálezu byly do obsahu exekučního tarifu promítnuty vyhláškou č. 330/2008 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, podle které došlo k úpravě § 11 ex. tarifu [„V § 11 odst. 1 písmeno a) zní: ‚a) ve výši 50 % odměny podle § 6 odst. 1 a 2, jde-li o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky,‘; V § 11 odst. 2 písm. a) se za slova ‚exekuční titul‘, vkládají slova ‚jakož i k úhradě nákladů exekuce,‘; V § 11 odst. 2 písm. b) se slovo ‚přiměřené‘ nahrazuje slovem ‚patnáctidenní‘; V § 11 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní: ‚(3) Ve výzvě podle odstavce 2 písm. a) exekutor povinného poučí o tom, že bude-li povinnost, kterou ukládá exekuční titul, splněna ve lhůtě podle odstavce 2 písm. b), a v téže lhůtě budou uhrazeny náklady exekuce, náleží exekutorovi v rámci nákladů exekuce odměna podle odstavce 1. Ve výzvě soudní exekutor poučí povinného rovněž o podmínkách, za nichž mu náleží odměna podle odstavce 2.‘. “].

Další úprava § 11 ex. tarifu byla předmětem novely vyhláškou č. 368/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně

a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších případů. Podle ní v § 11 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „Nestanoví-li se dále jinak, náleží exekutorovi, který upustil od provedení exekuce (§ 46 odst. 3 ex. řádu), odměna“ nahrazují slovy: „Splní-li povinný ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 5 ex. řádu), náleží exekutorovi odměna“.

3.1.2 ZASTROPOVÁNÍ CESTOVNÍ NÁHRADY

Novela exekučního tarifu provedená vyhláškou č. 63/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, zejména rozšířila znění ustanovení § 13 ex. tarifu o odstavec 3 a 4, které znějí: „(3) Splní-li povinný ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok, nepřevyšuje-li vymožené plnění 10 000 Kč a uhradí-li povinný zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží exekutorovi namísto náhrady podle odstavce 1 náhrada hotových výdajů v paušální částce 1 750 Kč. Ustanovení odstavce 2 se použije obdobně. (4) Exekutorovi náleží náhrada účelně vynaložených hotových výdajů na znalecké posudky a překlady, které je exekutor povinen prokázat. Tato náhrada není zahrnuta do paušální částky podle odstavců 1 a 3. A dále o odst. 8, podle kterého jsou-li exekučního řízení účastni 2 oprávnění nebo 2 povinní, zvyšuje se paušální částka náhrady hotových výdajů podle odstavců 1 a 3 o 30 %. Je-li exekučního řízení účastno více oprávněných než 2 nebo více povinných než 2, zvyšuje se paušální částka náhrady hotových výdajů podle odstavců 1 a 3 bez ohledu na počet účastníků o 50 %.“

Podstatným způsobem se změnila možnost nároku za cestovní náhrady. Za společnou cestu ve více exekučních řízeních vedených týměž exekutorem náleží náhrada cestovních výdajů pouze jednou. Soudní exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady cestovních výdajů a ztrátu času. Náhrada za promeškaný čas strávený cestou do místa, které není sídlem jeho úřadu, náleží soudnímu exekutorovi pouze jednou, vykonal-li v tomto místě úkony ve více

exekučních řízeních. Soudní exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady za promeškaný čas podle počtu úkonů vykonaných v jednotlivých exekučních řízeních.

3.1.3 SNÍŽENÉ NÁKLADY EXEKUCE

Za nejvýznamnější změny provedené vyhláškou č. 490/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, lze považovat upravení tzv. lhůty k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti podle § 46 odst. 6 ex. řádu na 30 dnů, která má vliv na § 11 a § 13 ex. tarifu. Dále byla stanovena horní hranice za náhrady za cestovné (výše náhrady cestovních výdajů, která je součástí nákladů exekuce, činí nejvýše 1 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem soudního exekutora, který vede exekuci, a zpět) a ztráty času (výše náhrady za ztrátu času, která je součástí nákladů exekuce, činí nejvýše 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět).

3.1.4 SNÍŽENÍ ODMĚNY SOUDNÍHO EXEKUTORA

Novela exekučního tarifu provedena vyhláškou č. 441/2016 Sb. podstatným způsobem snížila odměnu soudního exekutora v § 6 odst. 3 a § 11 odst. 2 ex. tarifu, kdy se částka minimální odměny 3 000 Kč nahradila částkou 2 000 Kč. Současně byl novelizován § 13 odst. 3 ex. tarifu, podle kterého, splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí-li zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží soudnímu exekutorovi náhrada hotových výdajů v paušální částce 1 750 Kč.

Návrhem podle § 64 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, se skupina 10 senátorů domáhala, aby ÚS v řízení podle článku 87 odst. 1 písm. b) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky zrušil ustanovení exekučního tarifu ve znění vyhlášky č. 441/2016 Sb. Z nálezu ÚS Pl. ÚS 14/17 ze dne 14. 8. 2018 pak vyplývá, že navrhovatelé argumentovali zejména tím, „že napadenými ustanoveními došlo ke snížení odměny a náhrady soudního exekutora svévolným způsobem v rozsahu, jenž ohrožuje výkon exekuční činnosti a má pro příslušníky dané profese likvidační účinky. Současně

navrhovatelé namítali, že napadenými ustanoveními došlo ke svévolnému určování pravidel odměňování soudních exekutorů, k ohrožení jejich materiálního zajištění, k porušení práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, k neodůvodněnému rozdílnému přístupu k jiným podobným profesím a k porušení zákazu nucených a povinných prací. Podle navrhovatelů byly poruшена zejména základní ústavně zaručená práva: čl. 1 odst. 1 Ústavy, čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, - čl. 9 odst. 1 a čl. 26 odst. 1 Listiny.“

Navrhovatelé namítali, že napadenými částmi vyhlášky došlo ke svévolnému ztížení či dokonce znemožnění výkonu exekuční činnosti, k ohrožení materiálního zajištění soudních exekutorů, k porušení zásady legitimního očekávání ve vztahu k právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, k neodůvodněnému rozdílnému přístupu státu k jiným podobným profesím a rovněž k porušení zákazu nucených a povinných prací. Předložili dále také domněnku, „že důvodem k vydání napadených ustanovení mohla být faktická snaha ministra spravedlnosti JUDr. Roberta Pelikána, Ph.D. o snížení počtu exekutorů formou ekonomického ‚vyhladovění‘. Přístup tohoto ministra spravedlnosti, v jehož důsledku byla přijata napadená část právního předpisu, je podle názoru navrhovatelů obecně nebezpečný, neboť vede k rizikům, spočívajícím ve změnách na trhu exekučních služeb, v negativním ovlivnění hospodaření podnikatelské veřejnosti, v možném úpadku některých soudních exekutorů, ve snížení vymahatelnosti práva, ve zvýšení průměrné délky splatnosti pohledávek věřitele a v neposlední řadě ve zvýšení nákladů na administraci pohledávek v důsledku prodloužení peněžního cyklu, včetně nákladů na monitoring.“⁷¹

Úloha ÚS v tomto řízení spočívala v posouzení, zda napadená právní úprava, tedy snížení minimální odměny exekutora ze 3 000 Kč na 2 000 Kč a stanovení paušální náhrady výdajů bez ohledu na výši vymožené pohledávky je v souladu s ústavním pořádkem. Z hlediska metodologie přezkumu do zásahu práva podnikat zvolil ÚS test racionality, který sestává ze čtyř kroků. Prvním je vymezení smyslu a podstaty hospodářského nebo sociálního práva, tedy jeho esenciálního obsahu. Druhým je zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotné existence hospodářského nebo sociálního práva nebo skutečné realizace jeho esenciálního obsahu. Třetím krokem je posouzení, zda zákonná úprava sleduje legitimní cíl, tedy

⁷¹ Viz nálezy ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

zda není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv. Posledním, čtvrtým, krokem je zvážení otázky, zda zákonný prostředek použitý k jeho dosažení je racionální, byť nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší.

K prvnímu kroku mimo jiné uvedl, že *„ačkoliv z práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost neplyne právo na zisk, stát je povinen vytvářet takové podmínky, které umožní jednotlivcům usilovat o jeho dosažení. Tento závěr se v plné míře uplatní i ve specifických poměrech podnikání v oblasti exekučního vymáhání. Je proto třeba zdůraznit, že soudní exekutor jako podnikatel má z úspěšného provedení exekuce zisk (odměnu), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostáčet k uspokojení oprávněného, ani nákladů exekuce. Toto riziko pak nelze bezdůvodně přenášet na účastníky exekučního řízení.“*⁷²

Ve vztahu ke kroku druhému přijal dílčí závěr, že *„na přiměřenost odměn za dílčí exekuční úkony je třeba nahlížet v širších souvislostech, přičemž navrhovatelé neprokázali žádnou příčinnou souvislost mezi snížením odměn a případným ztrátovým hospodařením jí uvedených exekutorských úřadů.“*⁷³

Ke třetímu kroku ÚS uvedl, že *„v předkládané věci není možné upřednostnit zájem soudních exekutorů na zisku nad ochranou základních práv účastníků exekučních řízení na nesení jen přiměřených nákladů. Napadená ustanovení sledují legitimní cíl, jímž je snížení některých nákladů účastníků řízení při provádění exekucí na přiměřenou míru.“*⁷⁴

Ohledně čtvrtého kroku ÚS konstatoval, že *„osoba zapsaná do seznamu exekutorů svým návrhem na zápis a provedením zápisu do seznamu dala souhlas s prováděním činnosti soudního exekutora a s tím spojenými riziky, k nimž náleží i to, že ne ve všech případech dosáhne soudní exekutor uspokojení všech svých nároků. Rizika podstupovaná v souvislosti s výkonem určité profese, včetně rizika neuhrazení odměny za odvedenou práci, jsou vyvažována výhodami souvisejícími s touto profesí.“*⁷⁵

⁷² Viz náleží ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

⁷³ Viz náleží ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

⁷⁴ Viz náleží ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

⁷⁵ Viz náleží ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

ÚS dospěl k závěru, „že napadená ustanovení části vyhlášky č. 330/2001 Sb. nejsou výsledkem libovůle či zjevně iracionálního postupu Ministerstva spravedlnosti. Zákonná úprava sleduje legitimní cíl, není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv a zákonný prostředek použitý k jeho dosažení je rozumný, byť nikoliv nutně z hlediska soudních exekutorů nejlepší. Napadená ustanovení sledovala cíl snížení nákladů v exekčním řízení, tedy cíl, jenž nelze z hlediska uvedených základních práv považovat za nelegitimní, a protože obsaženou úpravu nelze označit za nerozumnou, obstála také ve třetím a čtvrtém kroku testu racionality. Nalezení optimálního způsobu stanovení náhrady nákladů exekuce a odměny soudního exekutora je v plné kompetenci Parlamentu České republiky a exekutivy. Náleží-li proto Ústavnímu soudu v rámci řízení o kontrole norem možnost určité ingerence, pak jejím smyslem není nahrazovat normotvůrce při hledání věcného řešení, nýbrž dbát o to, aby řádně plnil svou povinnost z ústavního pořádku vyplývající.“⁷⁶

3.1.5 ZÁLOHY A NÁHRADA NÁKLADŮ PLÁTCE MZDY

Poslední změna exekučního tarifu byla provedena vyhláškou č. 517/2021 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti výkonu rozhodnutí a exekucí, a to v souvislosti s novelou exekučního práva provedou zákonem č. 286/2021 Sb. Upravuje zejména oblast záloh na náklady exekuce, kdy stanoví, že záloha na další vedení exekuce činí 500 Kč (§ 12 odst. 4 ex. tarifu).

Dále v § 24a ex. tarifu je stanoveno pravidlo výše a způsobu určení paušálně stanovené náhrady nákladů plátce mzdy. Plátce mzdy má od 1. 1. 2022 podle § 270 o. s. ř. a § 87 ex. ř. nárok na paušálně stanovenou náhradu nákladů, které mu vznikly za kalendářní měsíc, v němž provádí srážky ze mzdy povinného. Náhrada je nákladem výkonu rozhodnutí (exekuce) a hradí ji plátcí mzdy povinný. Podstatné rovněž je, že provádí-li plátce mzdy zároveň srážky k vydobytí několika pohledávek vůči témuž povinnému (tzv. mnohočetné exekuce), náleží mu náhrada nákladů pouze jednou.

Podle § 279 o. s. ř. se paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy uspokojuje před všemi ostatními pohledávkami z první třetiny. Ze sražených částek,

⁷⁶ Viz náleží ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. ÚS Pl. ÚS. 14/17.

kteří mají být vyplaceny povinnému, plátce mzdy podle § 289 o. s. ř. odečte před jejich vyplacením stanovenou náhradu nákladů.

Osoba nebo orgán veřejné moci, vůči kterým má povinný nárok na dávky státní sociální podpory nebo pěstounské péče, které nejsou vyplaceny jednorázově, nebo příjmy podle § 299 odst. 1 písm. b) až d) a f) až l) o. s. ř., nemají nárok na paušálně stanovenou náhradu nákladů, které jim vznikly při provádění výkonu rozhodnutí srážkami z těchto příjmů. Paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu činí za jeden kalendářní měsíc, v němž plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky ze mzdy nebo jiného příjmu vypláceného jednomu povinnému, 50 Kč; to platí i v případě, že plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky z více mezd nebo jiných příjmů, které vyplácí povinnému (§ 4d vyhlášky č. 485/2000 Sb., o výši odměny správce obchodního závodu a správce nemovité věci, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů a o paušálně stanovené náhradě nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu). Výše paušálně stanovené náhrady nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu nesmí přesáhnout třetinu částky sražené ze mzdy nebo jiného příjmu povinného zaokrouhlenou na celé koruny nahoru (§ 4e vyhlášky č. 485/2000 Sb.).

3.2 PRAVIDELNÝ NÁRŮST EXEKUČNÍCH ÚKONŮ

Prokázaným trendem novelizací exekučního práva je výrazný nárůst počtu administrativních úkonů a technických požadavků kladených na exekutora. Téměř všechny novely exekučního práva⁷⁷ za poslední dobu, více jak 10 let, zakládají soudnímu exekutorovi novou administrativní a ekonomickou zátěž bez adekvátní úpravy exekučního tarifu. Nařizování dalších úkonů soudnímu exekutorovi je přímo úměrné administrativní a ekonomické úspoře nákladů státu při zajištění nuceného výkonu exekučních titulů v České republice (zejména výrazné odbřemenění exekučních soudů při zahájení exekučního řízení atd.). Lze říci, že soudní exekutoři na své náklady zajišťují činnost státu, ale stát nehodlá sanovat neúspěšně vedené exekuce, na rozdíl od úhrady nákladů notářům, insolvenčním správcům či advokátům za *ex offico* (srov. § 8 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně

⁷⁷ Zejména provedené následujícími zákony: č. 286/2009 Sb., č. 396/2012 Sb., č. 45/2013 Sb., č. 303/2013 Sb., č. 139/2015 Sb., č. 164/2015 Sb., *Lex COVID justice I*, zákon č. 38/2021 Sb., a zákon č. 286/2021 Sb.

insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů).

Nelze ani upozadit, že za posledních více jak 10 let dochází k pravidelnému omezování pravomocí soudního exekutora a rozšiřování množiny nezabavitelného majetku nebo příjmů povinného. Tím dochází k nižší vymahatelnosti plnění a ke snížení odměny exekutora.

Z nejvýznamnějších nových úkonů plynoucích z novel exekučního práva z posledních více než 10 let lze postupně uvést následující:

Zákon č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony:

- podání návrhu na nařízení exekuce u soudního exekutora (včetně procesního postupu soudního exekutora při odstraňování vad podání),
- zasílání povinnému výzvy ke splnění povinnosti a oznámení o skončení exekuce příslušným subjektům,
- nové procesní povinnosti při návrhu na odklad a při zastavení exekuce a při návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu,
- provádění rozvrhového jednání včetně rozhodnutí o rozvrhu výtěžku,
- nové procesní povinnosti při předložení věci odvolacímu soudu.

Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony:

- zapisování údajů do rejstříku zahájených exekucí,
- nové procesní povinnosti při odmítnutí či zamítnutí exekučního návrhu a při způsobu pověřování soudního exekutora provedením exekuce,
- vedení vymoženého plnění odděleně od vlastních prostředků na zvláštním účtu,
- nové procesní povinnosti při exekuci prodejem movitých věcí (vyloučené věci předat navrhovateli, pořizovat zvukově obrazový záznam o průběhu prohlídky bytu a jiných místností),
- nové procesní povinnosti při exekuci prodejem nemovitých věcí (předražek, přihlašování pohledávek),
- elektronizace exekučního příkazu.

Zákon č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon):

- povinnost zjišťovat informace ze Seznamu listin o manželském majetkovém režimu,
- nová procesní pravidla při postihování majetku manžela povinného (zrušení postihu mzdy a jiných pohledávek, omezení postihu účtu),
- nové procesní povinnosti při rozhodování exekutora podle § 262b o. s. ř. a při zřizování exekutorského zástavního práva.

Vyhláška č. 461/2017 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů:

- povinnost vyhotovovat exekuční písemnosti (vyrozumění o zahájení exekuce, výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, exekuční příkaz nebo příkaz k úhradě nákladů exekuce) s použitím vzorů uvedených v příloze č. 5 této vyhlášky.

Zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném):

- nové administrativní povinnost exekutora ve vztahu k oprávněným osobám při nároku na náhradní výživné podle § 3 zákona.

Zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů:

- procesní povinnosti při zřízení chráněného účtu.

Zákon č. 286/2021 Sb.:

- povinnost zaznamenat ve formě zvukového záznamu všechna volání, týkající se vedeného exekučního řízení,
- povinnost zasílat exekuční spis povinnému,
- nové procesní povinnosti při exekuci prodejem movitých věcí a odkladu exekuce,

- procesní povinnosti při aplikaci Milostivého léta I,⁷⁸
- procesní povinnosti při zastavování tzv. bagatelních exekucí⁷⁹,
- procesní povinnosti při zastavování tzv. šestiletých bezvýsledných exekucí.⁸⁰

Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů:

- procesní povinnosti při aplikaci Milostivého léta II.

3.3 OMEZOVÁNÍ PRAVOMOCÍ

Za posledních více než 10 let dochází současně také k pravidelnému omezování pravomocí exekutora a rozšiřování množiny nezabavitelného majetku nebo příjmů povinného. Navíc v období let 2020 až 2021 byla ve vztahu k činnosti soudních exekutorů účinná dočasná omezení při exekuci prodejem movitých a nemovitých věcí podle *Lex COVID justice I, II*⁸¹ a III.

Omezováním pravomocí soudního exekutora a rozšiřováním množiny nezabavitelného majetku ve svém souhrnu dochází nejen k nižší vymahatelnosti práva na území České republiky, ale také ke snížení nebo nepřiměřenému oddálení vymožení nákladů exekuce.

Příkladným výčtem lze uvést následující omezení pravomocí nebo rozšíření množiny nezabavitelného majetku povinného v posledních letech:

- omezení možnosti vést exekuci na mzdu manžela povinného podle zákona č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva,
- odebrání agendy sepisování exekutorských zápisů s doložkou vykonatelnosti podle zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,

⁷⁸ Posuzovat exekuční řízení, na které úprava dopadá včetně navazujícího procesního postupu, zejména intenzivní komunikace s účastníky řízení.

⁷⁹ Vyhodnocovat exekuční řízení, na které dopadá dotčená úprava, včetně vydávání procesního rozhodnutí.

⁸⁰ § 55 odst. 7 až 13 ex. řádu.

⁸¹ Zákon č. 460/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- založení taxativního výčtu nezabavitelných movitých věcí podle zákona č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- omezení možnosti vést exekuci na daňový bonus, změna výpočtu odstupného a změna hranice přípustnosti při exekuci prodejem nemovitých věcí podle *Lex COVID justice I*,
- výrazné omezení možnosti postihu příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu podle zákona č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů,
- od 1. 1. 2023 došlo k úpravě parametrů pro postup při výpočtu srážek ze mzdy⁸², zejména se zvýšily částky životního minima a existenčního minima⁸³ i normativní náklady na bydlení.⁸⁴

3.4 DÍLČÍ ZÁVĚR

Právní materie exekučního práva, což je exekuční řád a část šestá občanského soudního řádu jsou dlouhodobě vystavovány turbulentním legislativním změnám. Výčtem se jedná o téměř 60 novelizací prostřednictvím jednotlivých zákonů.

Jenom za poslední tři roky byla účinná velmi výrazná omezení podle tzv. *Lex COVID justice I, II a III*. Došlo k rozšíření o institut chráněného účtu. Od 1. 1. 2022 bylo české právní prostředí rozšířeno o další rozsáhlou novelu exekučního práva⁸⁵, jejíž výkladová pravidla jsou doposud stále nejasná a

⁸² § 276 a násl. o. s. ř.

⁸³ Na základě nařízení vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima, od 1. 1. 2023.

⁸⁴ Zákonem č. 456/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ Zejména došlo k úpravám: změny zápočtu výtěžku, paušálně stanovená náhrada plátce mzdy, vyořazení o nepostačujícím plnění ke krytí nákladů exekuce, omezení souběhu sepsání věcí,

praktická aplikace složitá. Proto je odborníky označována jako konfuční. Lze tak pozorovat nežádoucí posun normotvorby v oblasti exekučního práva směrem ke složitosti a absenci užití unifikované terminologie.

Mohu uvést dílčí závěr, že každá novela exekučního práva založila soudnímu exekutorovi nové administrativní úkony včetně požadavků na jejich technické zabezpečení bez toho, aniž by došlo k přiměřenému zvýšení odměny a nákladů vyplácených exekutorovi. Naopak v roce 2016 došlo k podstatnému snížení exekučního tarifu, přestože veškeré ekonomické ukazatele v České republice každoročně rostly a rostou. Je tak patrné, že náklady exekuce jsou ovlivňovány nejenom legislativním vývojem exekučního tarifu, ale také novelami exekučního řádu a občanského soudního řádu.

ochrana zvlášť zranitelných osob, rozšíření odkladu exekuce, povinnost zvukového záznamu všech volání, doručování na centrální přední desku atd.

4. NÁKLADY EXEKUCE *DE LEGE LATA*

Obsahovou náplní této kapitoly je zkoumání nákladů exekuce *de lege lata*. Kapitola proto obsahuje komplexní právní analýzu nákladů exekuce, které jsou vymezeny v hlavě VII⁸⁶ a hlavě VIII⁸⁷ exekučního řádu. Způsob jejich výše a určení upravuje exekuční tarif.

Z obecného hlediska musím úvodem konstatovat, že náklady exekučního řízení plní funkci preventivní a sankční. Tento závěr je navíc patrný i z nálezu ÚS ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. II ÚS 851/07.⁸⁸ „Sankční funkce slouží k ochraně soukromých práv účastníků řízení. Neboť ten, kdo svým protiprávním jednáním zapříčinil, že druhá strana musí bránit svá práva u soudu, ponese sankci v povinnosti hradit náklady řízení, které takto vzniknou.“⁸⁹

Za zcela nesprávný považuji výklad, kdy jsou náklady exekuce definovány toliko jako trest pro povinného.⁹⁰ Jejich sledovaným záměrem je totiž pokrýt náklady soudního exekutora vzniklé při výkonu exekuční činnosti.

Pro úhradu nákladů exekuce soudnímu exekutorovi je klíčový § 87 odst. 4 ex. řádu, podle kterého „náklady exekuce hradí exekutorovi povinný“. Uvedené ustanovení je optikou principu presumovaného procesního úspěchu oprávněného. „Stejně jako vykonávací řízení, tak i řízení exekuční vychází z principu, že je to povinný, kdo hradí náklady účastníků řízení a náklady exekuce, neboť vznik těchto nákladů je důsledkem protiprávního jednání povinného, který včas nesplnil povinnost plynoucí mu z exekučního titulu“.⁹¹ Uvedené však musím doplnit o informaci, že u zastavené exekuce náklady hradí ten, kdo zastavení zavínil. Dále pak, že v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí náklady

⁸⁶ § 87 až 89a ex. řádu, které upravují náklady exekuce, náklady oprávněného a náklady plátce mzdy.

⁸⁷ § 90 až 92 ex. řádu, které upravují odměnu exekutora.

⁸⁸ Náklady řízení plní dvě významné funkce. Jde o funkci preventivní a o funkci sankční. Přístup k soudnímu řízení bez nutnosti jakýchkoliv výdajů s sebou nese riziko jeho zneužívání (zbytečného či svévolného souzení, sudičství). Proti takovým případům by měla právní úprava nákladů řízení působit preventivně. Účastník řízení, který svým protiprávním jednáním (např. porušením povinnosti vyplývající ze smlouvy, neresepektováním vlastnického práva jiného subjektu apod.) zapříčinil, že druhá strana musí bránit svá práva v soudním řízení, zásadně ponese sankci v podobě povinnosti nahradit náklady řízení, které takto vzniknou.

⁸⁹ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. S. 300.

⁹⁰ Takové definice se nezdá kdy objevují v důvodových zprávách novel exekučního tarifu.

⁹¹ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. S. 58.

exekuce oprávněný, ledaže má se soudním exekutorem předem sjednanou výši účelně vynaložených nákladů tak, jak umožňuje § 89 ex. řádu.

Ucelenou právní analýzu nákladů exekuce jsem pro účely sepisování této disertační práce současně zpracovával také v rámci autorské činnosti pro rozsáhlou komentářovou literaturu s názvem *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*.⁹² Stejně tak problematiku Milostivého léta I a II a zastavování tzv. marných bagatelních exekucí. Zřejmě z důvodu, že se jednalo o dočasné instituty, které navíc na sebe navazovaly ve velmi krátkém časovém sledu, jsem byl toho času jediný, kdo se uvedené problematice publikačně věnoval.⁹³

4.1 ODMĚNA EXEKUTORA

Exekuční řád v § 3 stanoví, že soudní exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu (odměnu), jejíž výše a způsob jejího určení se řídí exekučním tarifem (§ 5 až 11).

Odměna soudního exekutora je legislativně vymezena jako úplata za činnost vykonávanou osobně soudním exekutorem nebo jeho zaměstnanci (srov. nález ÚS ze dne 29. 9. 2023, sp. zn. I. ÚS 2013/21, nález ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17).⁹⁴ Proto podle § 1 odst. 3 ex. tarifu platí, že v odměně soudního exekutora je zahrnuta i náhrada za běžnou administrativní činnost a jiné práce v souvislosti s exekuční činností a dalšími činnostmi soudního exekutora. Je tedy kategoricky vyloučeno, aby exekutor z titulu zaměstnavatele požadoval zvláštní úhradu mezd zaměstnanců v podobě náhrad hotových výdajů. Touto problematikou se zabýval nález ÚS ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. ÚS II. 336/05, který stanovil, že vyúčtované hotové výdaje nesmějí obsahovat ty úkony, které jsou kryty odměnou.

ÚS v nálezu ÚS ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. I. ÚS 2353/21 dále vyložil, že nelze přijmout absolutní nedotknutelnost výše odměny soudního exekutora bez

⁹² MOLÁK, S. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023. ISBN 978-80-7676-575-7. S. 875-897, 1247-1274.

⁹³ MOLÁK, S. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023. ISBN 978-80-7676-575-7. S. 1111-1135, 1221-1248.

⁹⁴ Odměna exekutora (tarif) pokrývá zejména fixní náklady na provoz, mezi které mimo jiné patří mzdy zaměstnanců, odvody, nájemné, software a IT vybavení, náklady na povinné videozáznamy, vybavení kanceláří, energie, nákup a provoz vozidel, bankovní služby či daňové a účetní služby.

možnosti jakékoli korekce (jdoucí nad rámec zákonné úpravy); případný korektiv by se ovšem měl aplikovat jen ve zcela výjimečných případech, hodných zvláštního zřetele, zejména tehdy, kdy ve světle konkrétních okolností případu je moderovaná odměna vůči povinnému zásadně nespravedlivá (srov. bod 34 citovaného nálezu). Uvedený závěr je obdobně možno vztáhnout i na zásadní disproportionálnost v neprospěch soudního exekutora jako jednoho z (rovných) účastníků řízení.

4.1.1 VZNIK NÁROKU NA ODMĚNU

Gramatický výklad § 5 odst. 1 ex. tarifu stanoví, že základem pro určení odměn je výše soudním exekutorem vymoženého plnění nezahrnující náklady exekuce a náklady oprávněného. Vymožené plnění je legislativně vymezeno v § 46 odst. 4 ex. řádu. Považuje se za plnění získaného prováděním způsobem podle § 59 odst. 1 ex. řádu, získaném provedením exekuce nebo hrazené na vymáhanou povinnost od doručení vyrozumění o zahájení exekuce povinnému do skončení exekuce. Zároveň je zcela nerozhodné, zdali se peněžité plnění na vymáhanou povinnost hradí exekutorovi nebo oprávněnému.

Lze přijmout dílčí závěr, že vymožené plnění je vystavěno na příčinné souvislosti mezi procesním konáním exekutora (vydávání exekučních příkazů; doručování písemností povinného) a zpeněžením majetku povinného, *in eventum* hrazením peněžitého plnění na vymáhanou povinnost exekutorovi nebo oprávněnému.

Zároveň platí, že s existujícími pohledávkami je povinný srozuměn nejpozději v okamžiku vzniku vykonatelného exekučního titulu. Navazující exekuční vymáhání pohledávek je jen nutným důsledkem toho, že povinný nesplnil povinnost uloženou mu exekučním titulem dobrovolně. Oprávněnému není dána povinnost upozorňovat povinného na dluh a požadovat po něm zaplacení dlužné částky, neboť tato povinnost byla již stanovena exekučním titulem.

Základním předpokladem nároku soudního exekutora na odměnu je zahájení exekučního řízení (dnem, kdy exekuční návrh došel exekutorovi). Jakékoliv hrazení povinného před podáním exekučního návrhu nelze považovat za vymožené plnění a je důvodem pro částečné zastavení exekuce. Teprve v okamžiku vydání pověření podle § 43a ex. řádu může exekutor začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného a posuzovat, jakým způsobem bude exekuce provedena

(vydávání exekučních příkazů). Soudní exekutor posílá povinnému společně s vyzooměním výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 6 ex. řádu), náleží soudnímu exekutorovi odměna ve výši 50 % odměny podle § 6 ex. tarifu. Po dokončení lhůty náleží soudnímu exekutorovi odměna v nesnížené výši. Podání návrhu na zastavení s odkladným účinkem co do provedení exekuce [§ 47 odst. 2 písm. b) ex. řádu] běh lhůty nestaví ani nepřerušuje.

4.1.1.1 ÚHRADA DLUHU PŘED DORUČENÍM VYROZUMĚNÍ

Za předpokladu, že oprávněný podá exekuční návrh a následně před vydáním zjistí, že pohledávka byla zcela uhrazena v době před podáním návrhu, měl by nést náklady exekuce (§ 11 odst. 4 a § 13 odst. 4 ex. tarifu) oprávněný. Zároveň však oprávněný nemá nárok na náklady spojené s uplatněním pohledávky u soudního exekutora, protože podání exekučního návrhu bylo nedůvodné.

Bude-li pohledávka oprávněného uhrazena v mezidobí po podání exekučního návrhu do doby vydání pověření soudem (§ 43a ex. řádu), lze se ztotožnit s tím, že oprávněný a stejně tak exekutor mají i přes úhradu pohledávek nárok na úhradu nákladů oprávněného, resp. náklady exekuce. Navazující procesní postup exekutora se bude odvíjet od rozhodnutí exekučního soudu. „*Exekuční soud by měl v takovém případě vydat pověření exekutora pro vymožení nákladů oprávněného v exekučním řízení. Vzhledem k dnes již konstantní judikatuře Ústavního soudu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, nález Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20), má pak exekutor za situace, kdy je pověřen vedením exekuce, vždy nárok na paušální odměnu dle ustanovení § 6 odst. 3 ET a nárok na paušální náhradu hotových výdajů dle ustanovení § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem. K úhradě těchto nákladů by měl být povinen povinný (§ 87 odst. 2 a 3 EŘ).*“⁹⁵

⁹⁵ KOUTENSKÝ O. Náklady exekuce uhrazené před doručením vyzooměnění o zahájení exekuce povinnému. *Komorní listy*. 01/2021. Praha: Exekutorská komora ČR, 2021, s. 37. MK ČR E 19153. S. 15.

Bude-li v pověřeném řízení následně zjištěno, že pohledávka byla povinným uhrazena ještě před podáním exekučního návrhu, jsou v takovém případě naplněny důvody zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. V usnesení soudní exekutor rozhodne o povinnosti oprávněného nést náklady exekuce (§ 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ex. tarifu), ale také o povinnosti oprávněného k úhradě nákladů povinného v exekučním řízení. „Individuálně je nutné posuzovat případy, kdy povinný uhradí vymáhanou povinnost exekutorovi nebo oprávněnému v pověřeném řízení, ve kterém však povinnému ještě nebylo doručeno vyrozumění o zahájení exekuce a výzva ke splnění Individuálně vymáhané povinnosti včetně vydaných exekučních příkazů (např. povinnému jsou písemnosti doručovány, uloženy na poště atd.). V takovém případě má soudní exekutor nárok na náklady exekuce, pokud z platebního obsahu exekučního spisu je zřejmé (např. úřední záznam o telefonátu s povinným, zaslání údajů, poštovní komunikace apod.), že je povinný byl o exekuci relevantní vyrozuměn a jedná se pod jejím vlivem. Povinný má totiž řadu možností, jak se o zahájení exekuce prokazatelně oznámit dříve, než mu budou doručeny exekučním řádem stanovené písemnosti, a to např. z blokace bankovního účtu, od zaměstnavatele v případě srážek či z katastru nemovitostí, popř. z úložného lístku k poštovní zásilce. Pokud tímto způsobem povinný neuhradí náklady exekuce ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu, má exekutor nárok na náklady exekuce v nesnížené výši podle § 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ex. tarifu.“⁹⁶

4.1.2 SPOJENÁ ŘÍZENÍ

Podle § 37 odst. 3 ex. řádu platí, že další řízení zahájené oprávněným proti témuž povinnému u stejného soudního exekutora dříve, než zanikne oprávnění soudního exekutora k vedení předchozí exekuce, se spojuje s předchozí exekucí ke společnému řízení, a to ode dne podání návrhu. V zájmu hospodárnosti řízení může soudní exekutor věc vyloučit k samostatnému řízení.

Základem výpočtu odměn spojených řízení *ex lege* je prostý součet vymoženého plnění pro oprávněného (vyjma nákladů oprávněného) ze všech řízení. Dále platí, že na minimální odměnu, stanovenou v souladu s § 6 odst. 3 ex. tarifu, má soudní exekutor nárok jenom jednou. Tedy nepřevyšší-li základ pro určení odměny, tj. součet všech vymožených plnění ve spojených řízeních dle první věty,

⁹⁶ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8. S. 124-125.

částku 13 300 Kč, pak exekutor uplatní za provedení všech spojených řízení úhrnem jen 1x minimální odměnu.

Splní-li povinný vymáhaný nárok ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti, náleží exekutorovi odměna ve výši 50 % odměny podle § 6 ex. tarifu.

4.1.3 OPĚTUJÍCÍ SE PLNĚNÍ

Rozhodným kritériem pro stanovení základu odměn vymáhání exekučního titulu, je-li exekuce vedena na základě exekučního titulu, ve kterém se oprávněnému přiznává nárok na opětovné plnění (typicky běžné výživné nebo renty) je doba, po kterou může být opakovaně plněno/vymáháno. Právní úprava v § 5 odst. 4 ex. tarifu⁹⁷ stanoví, že základem pro určení odměny je výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného.

I odměnu, která se vypočítává z pětinasobku hodnoty ročního plnění, soudní exekutor určuje v příkazu k úhradě nákladů exekuce, ale především inkasuje, průběžně podle výše již vymoženého plnění. Nevyčerpaná část odměny by měla být soudním exekutorem vedena odděleně od vlastních prostředků na zvláštním účtu (§ 46 odst. 4 ex. řádu). Pokud v budoucnu došlo k zastavení exekuce, měl by soudní exekutor tzv. nevyčerpanou část (po odpočtu dílčích odměn plynoucích z již vymoženého plnění) vydat povinnému.

Dojde-li v průběhu času k vyčerpání určené odměny v pětinasobku hodnoty ročního plnění, právní úprava nárok na další odměnu soudnímu exekutorovi již nepřiznává.

4.1.4 ODMĚNA V EXEKUCI NA PENĚŽITÉ PLNĚNÍ

Výše odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky upravuje § 6 ex. tarifu. Je počítána regresivní procentní sazbou ze základu určeného podle § 5 ex. tarifu (výše soudním exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného), která je limitována. Základ pro určení odměny

⁹⁷ Je-li vedena exekuce podle exekučního titulu, ve kterém se oprávněnému přiznává nárok na opětující se dávky, je základem pro určení odměny výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného. Je-li základem pro určení odměny výše plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného, které bylo vymoženo na opětující se dávky, jež se staly splatnými ode dne zahájení exekučního řízení, nesmí základ pro určení odměny přesáhnout pětinasobek hodnoty ročního plnění.

soudního exekutora se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru a vypočítaná odměna na celé desetikoruny nahoru. V závislosti na výši vymoženého plnění činí nejméně 2 000 Kč a její horní hranice může být nejvýše 6 650 000 Kč.

Splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 6 ex. řádu), náleží soudnímu exekutorovi odměna podle § 11 odst. 1 ex. tarifu, ve výši 50 % odměny podle § 6 ex. tarifu.

Zanikne-li oprávnění soudního exekutora k vedení exekuce rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo změnou exekutora,⁹⁸ činí odměna exekutora, jehož oprávnění zaniklo, 2 000 Kč (§ 11 odst. 2 ex. tarifu). Pokud již vymohl část pohledávky, náleží mu odměna stanovená podle § 6 ex. tarifu z výše vymožené části pohledávky, nejméně však ve výši 2 000 Kč (§ 11 odst. 3 ex. tarifu).

Soudnímu exekutorovi náleží odměna ve výši 500 Kč, nebyl-li pověřen vedením exekuce a zamítl-li nebo odmítl exekuční návrh nebo zastavil-li exekuční řízení (§ 11 odst. 4 ex. tarifu). Pokud soudní exekutor nebyl pověřen vedením exekuce nebo pokud oprávnění exekutora zanikla z důvodů, které soudní exekutor zavínil, odměna mu nenáleží.⁹⁹

4.1.5 ODMĚNA V EXEKUCI NA NEPENĚŽITÉ PLNĚNÍ

Odměna za exekuci ukládající jinou povinnost, než zaplacení peněžité částky, je upravena v § 7 až 11 ex. tarifu. Každý způsob provedení exekuce jinou povinností, než zaplacení peněžité částky, má specifická pravidla určení odměny exekutora. Pro všechny způsoby platí, že splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 6 ex. řádu), náleží soudnímu exekutorovi odměna ve výši 30 % odměny podle § 7 až 10 ex. tarifu.

4.1.5.1 ODMĚNA ZA EXEKUCI VYKLIZENÍM

Platná právní úprava v § 7 ex. tarifu stanoví, že odměna exekutora činí 10 000 Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost. Byť se

⁹⁸ § 51 písm. a), b) a d) ex. řádu.

⁹⁹ § 11 odst. 5 ex. tarifu.

opticky jedná o jednoduché ustanovení s jasnou konstrukcí, podrobný výklad bude demonstrovat jeho poměrně širokou strukturu a v některých případech náznaky disproporce odměny a rozsahu vyklizení. Jako základ pro výpočet odměny exekutora lze v zásadě považovat rozsah vyklizení tak, jak je vymezen v exekučním titulu.

Dochází-li k vyklizení v exekučním titulu jednotlivě označených místností (např. kancelářských prostor atd.), náleží odměna za každou vyklizovanou místnost (kromě prostor, které tvoří příslušenství v intencích § 510 a násl. obč. zák.). V případě kancelářských prostor se tak jedná např. o sociální zařízení, kuchyňku atd. Budou-li ovšem tyto místnosti určeny přímo v exekučním titulu, představují základ pro odměnu exekutora. Lze tedy shrnout, že označení v exekučním titulu významným způsobem ovlivňuje výši nároku exekutora stejného faktického rozsahu vyklizení. Uvedená disproporce je nejvíce patrná z následujícího příkladu. Jsou-li vyklizovány fakticky dvě místnosti, ovšem rozdílným způsobem označeny v exekučním titulu. V případě označení jedné místnosti jako věci hlavní (kancelář) a jejího příslušenství (kuchyňka) má exekutor nárok na odměnu ve výši 10 000 Kč. Bude-li však rozsah vyklizení v exekučním titulu vymezen na dvě jednotlivě označené místnosti (kancelář, kuchyňka), má nárok na odměnu ve výši 20 000 Kč.

Při vyklizení bytu činí odměna exekutora 10 000 Kč, která zahrnuje i vyklizení příslušenství.¹⁰⁰ Takovým příslušenstvím je např. spíže, komora, ale také půda, sklep, kůlna, balkon atd.), je-li vyklizován bytový dům (jako celek), činí odměna exekutora 10 000 Kč, ledaže jsou v exekučním titulu označeny jednotlivé byty (za každý vyklizený byt činí odměna exekutora 10 000 Kč). Nelze si tak nevšimnout disproporce stanovené odměny za vyklizení bytového domu jako celku (10 000 Kč) a například tří bytů v tomto bytovém domě (30 000 Kč). Odměna exekutora za vyklizení nebytových prostor¹⁰¹ se určuje podle počtu vyklizených místností mimo místnosti, které tvoří příslušenství (ledaže by byly samostatně označeny v exekučním titulu).

V souvislosti výše nastíněné disproporce odměny exekutora za vyklizení je nutné uvést náleží ÚS sp. zn. I. ÚS 2013/21 ze dne 29. 9. 2022. Z argumentace stěžovatele považují za podstatné uvést, že *„poukázal na skutečnost, že odměna exekutora není – jak je často mylně prezentováno – jeho čistým ziskem, neboť jsou*

¹⁰⁰ § 510 a násl. obč. zák.

¹⁰¹ § 1158 obč. zák.

z ní pokrývány rovněž náklady na provoz exekučního úřadu. Uvedl, že k provedení nyní posuzované exekuce, jejíž průběh je účastníkům i širší veřejnosti kvůli její medializaci znám, vyhradil osm svých zaměstnanců. Pouze mzdové náklady na činnost těchto zaměstnanců po dobu vyklizení přitom s ohledem na charakter a průběh předmětné exekuce podle stěžovatele dosahují takové výše, že obvodním soudem stěžovateli přiznaná odměna ji pokryje toliko z necelých 11 %. Bylo-li by proto rozhodnutí obvodního soudu shledáno ústavně konformním, pak by to znamenalo, že zbývající část nákladů na odstranění protiprávního stavu, který nezavinil stěžovatel, ale povinná vedlejší účastnice b) nesplněním své právní povinnosti, stěžovatel ponese ze svého. V této souvislosti upozornil na to, že byť je soudním exekutorům opakovaně připomínáno, že jsou podnikateli, a tudíž nesou své podnikatelské riziko, již není obvykle dodáváno, že soudní exekutor, obrátí-li se na něj oprávněný s exekučním návrhem, jej nemůže odmítnout z důvodu, že nedisponuje dostatečnou personální či finanční kapacitou [srov. § 30 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“), a contrario]. Byť soudní exekutor má právo požadovat po oprávněném složení zálohy na náklady exekuce, je tato záloha limitována maximem 50 % předpokládané výše odměny, jež v nynější věci představovala max. 5 000 Kč (ev. 10 000 Kč či 15 000 Kč). Požadovat uhrazení zálohy v této výši po oprávněné vedlejší účastnici a) tak podle názoru stěžovatele v nynější věci postrádalo jakýkoli smysl s přihlédnutím ke skutečnosti, že reálné náklady předmětné exekuce dosáhly částky v řádu stovek tisíc korun. Stěžovatel zdůraznil, že za tohoto stavu důvodně očekával, že odměna mu bude uhrazena tím, kdo zahájení exekučního řízení nesplněním své povinnosti zavinil. Pokud se tak nestalo, byla tím ve své podstatě soudním exekutorům založena povinnost k nucené práci, neboť tito jsou nuceni sanovat ze svých výlučných prostředků to, co by měli hradit povinní.

V této věci přisvědčil ÚS úvaze stěžovatele, že „je jistě rozdíl ve složitosti a náročnosti mezi vyklizením nemovité věci (budovy) např. se třemi místnostmi a stovkou místností; tím spíše existují-li další výjimečné okolnosti, jež vyklizení nemovitosti dále ztěžují (viz předchozí bod). Náročnost a rozsah vyklizení se může v poměrech každé jednotlivé věci diametrálně lišit, přičemž obecné soudy při rozhodování o odměně soudního exekutora nemohou jednotlivé faktory mající vliv na složitost činností soudního exekutora zcela pominout a ve svých úvahách

nezohlednit. V opačném případě by mohlo s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jít o takovou disproporcionalitu mezi výkonem exekutorské činnosti a povinnostmi s ní spojenými, jež by byla v rozporu se zákazem nucených prací podle čl. 4 odst. 2 Úmluvy [srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci *Van der Musselle proti Belgii* ze dne 23. 11. 1983, č. stížnosti 8919/80]. Není ani bez významu, že stěžovatel musel při výkonu rozhodnutí alokovat nezanedbatelné lidské zdroje, a to jak k administrativní a technické přípravě vyklizení (v uváděném počtu 8 pracovníků v prvním týdnu přípravy a 4 pracovníků v druhém týdnu přípravy), tak k realizaci vyklizení samotného (v počtu 4 pracovníků). Z obsahu exekučního spisu také vyplývá, že v době před vyklizením bylo za součinnosti pracovníků stěžovatele provedeno několik místních šetření. Mzdové náklady jsou podrobně rozebrány v druhém příkazu stěžovatele k úhradě nákladů exekuce. Přitom skutečnost, že ke své činnosti soudní exekutor využívá na své vlastní náklady odborný a pomocný aparát (kdy tyto náklady jsou jednou z dílčích složek odměny soudního exekutora), je rovněž nutné při rozhodování o jeho odměně brát v potaz (bod 30. in fine nálezu sp. zn. I. ÚS 2353/21); obzvláště za situace, kdy moderovaná odměna není s to pokrýt několikanásobně vyšší vynaložené náklady. Stěžovatel v druhém příkazu k úhradě nákladů exekuce pečlivě a přesvědčivě (s odkazem na závěry relevantní judikatury Ústavního soudu) vyložil, z jakých důvodů zvýšil svoji odměnu (resp. její tarifní část vynásobil koeficientem šest) za provedení vyklizení předmětných nemovitostí, poukazuje přitom mimo jiné na výše uvedené – z pohledu rozhodovací praxe Ústavního soudu významné – okolnosti. Jelikož se obvodní soud žádným způsobem s těmito námitkami a argumentací stěžovatele nevypořádal (ale pouze odkázal na závaznost nálezu sp. zn. I. ÚS 1565/19), porušil tím jeho právo na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí, kteréžto je součástí jeho práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Napadené rozhodnutí obvodního soudu v konečném důsledku trpí znaky libovůle, neboť v souladu s obsahem exekučního spisu nezohledňuje uskutečněnou činnost stěžovatele. Vzhledem k tomu, že nezohlednění mimořádných aspektů věci nepřiměřeně zasáhlo do práva stěžovatele na (odpovídající) odměnu, jež je součástí zákonem vymezených a judikaturou Ústavního soudu korigovaných podmínek podnikání soudních exekutorů, bylo odepřením soudní ochrany rovněž porušeno jeho právo podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny [srov. náleze ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. III. ÚS 2372/16 (N 143/86 SbNU 437)], jakož i právo stěžovatele na vlastnictví takto odepřených peněžních prostředků podle čl. 11 odst. 1 Listiny

(obdobně srov. bod 39. nálezu sp. zn. I. ÚS 2353/21; srov. též bod 13. stanoviska sp. zn. Pl. ÚS-st 23/06). Ačkoli stěžovatel porušení práva podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny výslovně nenamítal, Ústavní soud k tomu uvádí, že je vázán petitem ústavní stížnosti, nikoli však jejím odůvodněním, tj. argumenty, které stěžovatel uvádí [srov. náleze ze dne 29. 11. 1994 sp. zn. I. ÚS 89/94 (N 58/2 SbNU 151) nebo bod 13. nálezu ze dne 3. 4. 2014 sp. zn. III. ÚS 2396/ (N 53/73 SbNU 69)]. Není v této souvislosti relevantní poukaz na riziko spojené s výkonem exekutorské činnosti. Je totiž třeba diferenciovat mezi tím, kdy zákonem stanovené právo exekutora na odměnu nebude uspokojeno ze strany povinného (např. z důvodu, že nemá žádný majetek), což je právě případ, v němž lze spatřovat zmíněné podnikatelské riziko, a kdy zákonem stanovené a judikaturou korigované právo na odpovídající odměnu je odepřeno v důsledku (ústavně nekonformního) rozhodnutí soudu, což je stav, který je z hlediska práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny nepřijatelný (srov. mutatis mutandis náleze sp. zn. III. ÚS 1231/20).“

Je-li určována odměna při vyklizení stavby, je nutné definici stavby podrobit extenzivnímu výkladu namísto striktní interpretace podle normy občanského práva¹⁰² a stavebního práva. Zásada, že stavba je součástí pozemku, při určení odměny exekutora za vyklizení stavby neobstojí a nelze k ní při této příležitosti přihlížet. Odměna za vyklizení stavby zahrnuje i její součásti a příslušenství podle „starého občanského zákoníku“, zákon č. 40/1964 Sb. (§ 120, § 121), např. chlév, kůlna, přístavba, nástavba, stodola atd. K tomu, aby mohl současně se stavbou být vyklizen i pozemek, je nutné, aby byl označen v exekučním titulu.

Odměna při vyklizení pozemků se odvíjí od parcel podle počtu parcelních čísel,¹⁰³ tzn. geometrického a polohového určení, zobrazení v katastrální mapě a označení parcelního čísla. A to jak stavební, tak pozemkové parcely.

4.1.5.2 ODMĚNA ZA EXEKUCI ODEBRÁNÍM VĚCI

Podle § 8 ex. tarifu odměna exekutora za exekuci odebráním věci činí za každou odebranou věc nebo soubor věcí 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 2 000 Kč.

¹⁰² § 498 odst. 1 a § 506 odst. 1 obč. zák.

¹⁰³ § 2 písm. b) zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

Základem určení hodnoty je hodnota věci, jakou by z časového hlediska měla věc mít v době odebrání exekutorem. Hodnotu věci lze zjistit několika způsoby. V první řadě může být uvedena přímo v exekučním titulu. Druhou možností je ocenění podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Pokud se nepodaří věc odebrat a oprávněný si postupem dle § 347 o. s. ř. opatří věc stejného druhu a stejné jakosti, určí se hodnota věci cenou věci opatřené.

Je-li předmětem odebrání soubor věcí, je nutné aplikovat právní úpravu § 501 obč. zák.

4.1.5.3 ODMĚNA ZA EXEKUCI ROZDĚLENÍM SPOLEČNÉ VĚCI

Příslušná právní úprava § 9 ex. tarifu rozlišuje mezi dvěma způsoby, od kterých se odvíjí výše odměny.

V případě, kdy společná věc má být prodána a její výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky, se odměna podle § 9 odst. 1 ex. tarifu vypočte podle § 6 ex. tarifu. Základem pro určení výše odměny je výtěžek prodeje věci. Nepodaří-li se společnou movitou věc nebo nemovitou věc prodat, soudní exekutor řízení podle § 348 odst. 3 o. s. ř. zastaví a náleží mu odměna podle § 11 odst. 3 ex. tarifu.

V případě, kdy společná věc má být rozdělena jinak než prodejem, činí odměna podle § 9 odst. 2 ex. tarifu 6 000 Kč za každou rozdělovanou věc. A to jak věci nemovité, tak movité.

4.1.5.4 ODMĚNA ZA EXEKUCI PROVEDENÍM PRACÍ A VÝKONŮ

Odměna soudního exekutora podle § 10 ex. tarifu činí 6 000 Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů.

Jedná-li se o zastupitelné plnění,¹⁰⁴ je odměna určena počtem exekučních titulů. Nezastupitelné plnění,¹⁰⁵ které je svázáno výlučně s konkrétní osobou se podle § 72 odst. 2 ex. řádu provede ukládáním pokut na účet exekučního soudu (až do výše 100 000 Kč, nesplní-li povinný ani poté vymáhané rozhodnutí, ukládá mu soudní exekutor na návrh oprávněného další přiměřené pokuty, dokud nebude

¹⁰⁴ § 350 o. s. ř.

¹⁰⁵ § 351 o. s. ř.

exekuce zastavena). Uloženou pokutu vymůže exekutor bez návrhu v rámci exekučního řízení.

4.1.6 ODMĚNA ZA DALŠÍ ČINNOST

Okruh další činnosti soudního exekutora je vymezen v § 74 až 86 ex. řádu. Konstrukce způsobu stanovení odměny je vystavěna na odkazující právní normě. V § 16 až 23 a § 26 ex. tarifu je u způsobu odměny odkazováno na použití zvláštních předpisů, které upravují odměňování jiných právnických profesí, zejména advokátů a notářů.

Na stanovení výše a způsobu určení odměny soudního exekutora za poskytování právní pomoci¹⁰⁶ a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti s poskytováním právní pomoci exekutorem se použije advokátní tarif. Náhrada za doručení písemností v souvislosti s poskytováním právní pomoci se řídí ustanovením § 15 ex. tarifu.

Na stanovení výše a způsobu určení odměny soudního exekutora za sepisování exekutorských zápisů a za přijímání věcí do úschovy¹⁰⁷ a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti se sepisováním exekutorských zápisů a s přijímáním věcí do úschovy se použije notářský tarif. Za sepsání notářského zápisu a za přijetí listin a peněz do úschovy notářem podle notářského tarifu se považuje sepsání exekutorského zápisu a přijetí věcí do úschovy exekutorem. Náhrada za doručení písemností v souvislosti se sepisováním exekutorských zápisů a s přijímáním věcí do úschovy se řídí ustanovením § 15 ex. tarifu.

Za doručování písemností soudu z pověření soudu (§ 18 ex. tarifu) náleží soudnímu exekutorovi odměna ve výši 50 Kč za doručení jedné písemnosti; tato odměna zahrnuje náhradu za doručení písemnosti. Doručuje-li se téže osobě více písemností zároveň, odměna se nezvyšuje. Nebylo-li možno adresátu písemnost doručit, odměna exekutorovi nenáleží. Náhrada hotových výdajů v souvislosti s doručováním písemností soudu se řídí ustanovením § 13 ex. tarifu.

Za výkon činnosti soudního vykonavatele z pověření soudu (§ 19 ex. tarifu) náleží soudnímu exekutorovi a) je-li vymáháno peněžité plnění do částky 15 000 Kč včetně, odměna ve výši 300 Kč, b) je-li vymáháno peněžité plnění v částce vyšší

¹⁰⁶ § 16 ex. tarifu.

¹⁰⁷ § 17 ex. tarifu.

než 15 000 Kč, odměna ve výši 2 % z této částky, nejvýše však 50 000 Kč, c) je-li vymáháno nepeněžitě plnění, odměna ve výši 1 000 Kč. Uvedená odměna náleží soudnímu exekutorovi za každý nařízený výkon rozhodnutí, při jehož provádění činí soudní exekutor z pověření soudu úkony soudního vykonavatele. Náhrada hotových výdajů v souvislosti s výkonem činnosti soudního vykonavatele (§ 20 ex. tarifu) se řídí ustanovením § 13 ex. tarifu. Náhrada za doručení písemností v souvislosti s výkonem činnosti soudního vykonavatele¹⁰⁸ se řídí ustanovením § 15 ex. tarifu.

Za zpeněžení jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot ze zůstavitelova majetku v dražbě na základě pověření soudu (§ 19a ex. tarifu) náleží soudnímu exekutorovi odměna ve výši 5 % z výtěžku dražby, nejméně však 1 000 Kč a nejvýše 1 000 000 Kč zvýšených o 1 % z výtěžku dražby přesahující 10 000 000 Kč. Je-li v rámci pověření provedeno více dražeb, základ pro výpočet odměny činí součet všech výtěžků. Na náhradu hotových výdajů v souvislosti se zpeněžením jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot ze zůstavitelova majetku v dražbě se použije přiměřeně § 13 ex. tarifu, na náhradu za doručení písemností obdobně § 15 ex. tarifu.

Vykonává-li soudní exekutor z pověření soudu činnost odlišnou od činnosti uvedené v ustanoveních § 18 až 19a ex. tarifu, náleží mu za každý úkon odměna ve výši 100 Kč a náhrada hotových výdajů a náhrada za doručení písemností podle § 20 ex. tarifu.

Odměnu a náhrady za jinou činnost soudního exekutora konanou z pověření soudu vyplácí soudnímu exekutorovi soud, který ho touto činností pověřil.¹⁰⁹

Při určení výše a způsobu určení odměny za správu věci nebo majetku, které byly zajištěny v trestním řízení (§ 22a ex. tarifu), se postupuje obdobně podle § 22 až 23a notářského tarifu. Základem odměny soudního exekutora je cena věci nebo majetku, které mu byly svěřeny do správy podle věty první, zjištěná podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Na návrh soudního exekutora může soud nebo státní zástupce, který soudního exekutora správou věci nebo majetku pověřil, přijmout opatření, aby soudnímu exekutorovi byla poskytnuta ještě před pravomocným skončením

¹⁰⁸ § 20 ex. tarifu.

¹⁰⁹ § 22 ex. tarifu.

trestního řízení přiměřená záloha na odměnu a náhradu hotových výdajů, jestliže je to odůvodněno dobou trvání trestního stíhání nebo jinými závažnými důvody. Odměnu, zálohu na odměnu a náhrady soudnímu exekutorovi vyplácí soud nebo státní zástupce, který jej výkonem správy věci nebo majetku pověřil. Náhrada hotových výdajů v souvislosti se správou věci nebo majetku se řídí ustanovením § 13 ex. tarifu, náhrada za doručení písemností se řídí § 15 ex. tarifu.

Na stanovení výše a způsobu určení odměny soudního exekutora za provedení dobrovolné dražby¹¹⁰ a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti s provedením dobrovolné dražby se použije obdobně zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. Za náklady dražby se považuje odměna soudního exekutora a náhrada hotových výdajů. Náhrada za doručení písemností v souvislosti s provedením dobrovolné dražby se řídí § 15 ex. tarifu.

Na stanovení výše a způsobu určení odměny správce závodu a správce nemovité věci a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti s činností správce závodu a správce nemovité věci (§ 24) se použije obdobně vyhláška č. 485/2000 Sb., o výši odměny správce obchodního závodu a správce nemovité věci, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů a o paušálně stanovené náhradě nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu.

Odměna soudního exekutora za vydání výpisu z exekutorského zápisu (§ 26 odst. 1 ex. tarifu) činí za každou započatou stranu vydaného textu tohoto výpisu 200 Kč. Obsahuje-li tento výpis z exekutorského zápisu opisy příloh exekutorského zápisu, činí odměna za každou stranu přílohy 30 Kč. Odměna soudního exekutora za vydání dalšího stejnopisu exekutorského zápisu (§ 26 odst. 2 ex. tarifu) činí za každou započatou stranu vydaného textu exekutorského zápisu 100 Kč. Obsahuje-li tento stejnopis exekutorského zápisu opisy příloh exekutorského zápisu, činí odměna za každou stranu přílohy 30 Kč. Odměna soudního exekutora za vydání prostého opisu exekutorského zápisu a výpisu, opisu nebo potvrzení ze spisu (§ 26 odst. 3 ex. tarifu) činí za každou započatou stranu textu 30 Kč.

4.1.7 SMLUVNÍ ODMĚNA

Zákonná úprava exekučního řízení rovněž explicitně upravuje podmínky stanovení smluvní odměny mezi oprávněným a soudním exekutorem. Institut tzv.

¹¹⁰ § 23 ex. tarifu.

smluvní volnosti lze v podmínkách exekučního řízení využít nejenom v otázce smluvní odměny, ale také podle § 89 ex. řádu při možnosti sjednání výše účelně vynaložených výdajů.

Je zvykem, že oba instituty, pokud jsou shodně využity, jsou součástí jedné smlouvy mezi soudním exekutorem a oprávněným, která je velmi často nadepsána jako smlouva o provedení (vedení) exekuční činnosti, a to i přes skutečnost, že k možnosti sjednání výše účelně vynaložených výdajů zákon neklade žádné formální požadavky.

Smlouva musí být písemná, tzn. každý jiný způsob ujednání smluvní odměny je neplatný. Smluvní odměna není nákladem exekuce. Zákonodárce tím jednoznačně deklaruje, že institut smluvní odměny je toliko nárok soudního exekutora vůči oprávněnému, a nikoliv soudního exekutora vůči povinnému. Účelem smluvní odměny nemůže být větší zatížení povinného v tom smyslu, že by musel na odměnu exekutora zaplatit více, než je stanoveno v § 6 ex. tarifu. Pro povinného není rozhodující, zdali mezi soudním exekutorem a oprávněným byla smluvní odměna uhrazena.

4.2 NÁHRADA HOTOVÝCH VÝDAJŮ

Soudnímu exekutorovi náleží v souvislosti s výkonem exekuční činnosti podle § 13 odst. 1 ex. tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 3 500 Kč. Výdaje v paušální výši nemusí soudní exekutor individualizovat nebo evidovat v exekučním spise ani v příkazu k úhradě nákladů exekuce (pouze odkáže na příslušné ustanovení ex. tarifu).

Překročí-li výše hotových výdajů soudního exekutora účelně vynaložených v souvislosti s prováděním exekuční činnosti částku 3 500 Kč, náleží mu náhrada hotových výdajů v plné výši. Tyto náklady a jejich řádné čerpání je soudní exekutor povinen v rámci eventuálního námitkového řízení před exekučním soudem doložit a jejich čerpání zdůvodnit. Důkazní břemeno soudní exekutor ustojí např. stvrzenkami, doručenkami, fakturami či jinými doklady nebo úředními záznamy. Soudní exekutor současně v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce musí jednotlivě popsat a doložit všechny nákladové položky, nejenom ty přesahující paušální náhradu. Současně by v obsahu příkazu měla být vylíčena jejich účelnost nebo odkázáno na konkrétní provedený úkon.

Splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí-li zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží soudnímu exekutorovi podle § 13 odst. 3 ex. tarifu namísto náhrady v částce 3 500 Kč náhrada hotových výdajů v paušální částce 1 750 Kč. Podání návrhu na zastavení exekuce, provedení [§ 47 odst. 2 písm. b) ex. řádu] nebo odklad exekuce nemá na běh lhůty 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vliv. Tzn. lhůta bez ohledu na uplatněný procesní návrh uběhne 30 dnem od doručení výzvy¹¹¹. Bude-li o návrhu na zastavení exekuce rozhodnuto až po uplynutí lhůty 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti, nemá již povinný nárok na sníženou odměnu a náhradu hotových výdajů.

Soudnímu exekutorovi náleží podle § 13 odst. 4 ex. tarifu namísto náhrady v částce 3 500 Kč náhrada hotových výdajů v paušální částce 200 Kč, nebyl-li soudní exekutor pověřen vedením exekuce a zamítl-li nebo odmítl exekuční návrh nebo zastavil-li exekuční řízení.

Jsou-li exekučního řízení účastni dva oprávnění nebo dva povinní, zvyšuje se podle § 13 odst. 9 ex. tarifu, paušální částka náhrady hotových výdajů v částce 3 500 Kč; 200 Kč o 30 %. Je-li exekučního řízení účastno více oprávněných než dva nebo více povinných než dva, zvyšuje se paušální částka náhrady hotových výdajů v částce 3 500 Kč; 200 Kč bez ohledu na počet účastníků o 50 %.

Jedná-li se o pasivní solidaritu, soudní exekutor může uloženou povinnost včetně zvýšené paušální náhrady vymáhat v plné výši po kterémkoliv z povinných. V opačném případě (dělitelné plnění) exekutor i zvýšenou paušální náhradu vymáhá po každém z povinných poměrným způsobem.

4.2.1 ZNALECKÉ POSUDKY

Podle § 13 odst. 3 ex. tarifu, není do paušální částky ve výši 3 500 Kč zahrnuta náhrada účelně vynaložených hotových výdajů na znalecké posudky a překlady, pokud je soudní exekutor prokáže (pravomocným usnesením o přiznání znalečného a dokladem o proplacení znalci nebo tlumočnickovi). Odměny a náhrady

¹¹¹ § 46 odst. 6 ex. řádu.

nákladů za znalecké posudky (tlumočnické úkony) upravuje vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném.

4.2.2 CESTOVNÍ VÝDAJE

Nejsložitější částí náhrady hotových výdajů jsou cestovní výdaje. Z hlediska svého obsahu se člení na několik skupin. Výše náhrady se podle § 13 odst. 6 ex. tarifu řídí zvláštním předpisem, konkrétně zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce.

Podobně jako v případě náhrady za ztrátu času je limitována horní hranice cestovních výdajů na jednu cestu a zpět na částku 1 500 Kč.¹¹² Hranice horního limitu platí v souhrnu pro jízdní výdaje, ubytování i stravné. Za společnou cestu ve více exekučních řízeních týmž soudním exekutorem náleží náhrada cestovních výdajů pouze jednou a soudní exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady cestovních výdajů. Ovšem náklady za ubytování a nutné vedlejší výdaje budou vyúčtovány toliko v exekuci, která jejich potřebu vyvolala.

Účelně vynaložené cestovní výdaje přesahující částku 1 500 Kč hradí podle § 87 odst. 1 ex. řádu soudnímu exekutorovi oprávněný a musí o tom být poučen ve vyznění o zahájení exekuce. Tato povinnost mu musí být uložena v rámci exekučního řízení formou usnesení s možností podání řádného opravného prostředku. Nutno podotknout, že díky konkurenčnímu prostředí a tržním podmínkám lze uvedenou úpravu vnímat spíše jako obsoletní.

4.3 NÁHRADA ZA ZTRÁTU ČASU

Exekuční tarif v § 14 stanoví, že náhrada za ztrátu času náleží soudnímu exekutorovi při úkonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem jeho úřadu, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět. Výše náhrady za ztrátu času, která je součástí nákladů exekuce, činí nejvýše 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem soudního exekutora, který vede exekuci, a zpět.

Sídlo soudního exekutora je legislativně vymezeno v § 14 ex. řádu, podle kterého jím je obec, ve které je sídlo okresního soudu, do jehož obvodu byl exekutor jmenován.

¹¹² § 13 odst. 6 ex. tarifu.

Náhrada za ztrátu času činí 50 Kč za každou započatou čtvrt hodinu a současně je limitovaná horní hranicí. Činí nejvýše 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem soudního exekutora, který vede exekuci, a zpět.

Náhradu za ztrátu času přesahující částku 500 Kč hradí podle § 87 odst. 1 ex. řádu soudnímu exekutorovi oprávněný a musí o tom být poučen ve vyrozumění o zahájení exekuce. Tato povinnost mu musí být uložena v rámci exekučního řízení formou usnesení s možností podání řádného opravného prostředku. Úprava se však díky konkurenčnímu prostředí v exekucích prakticky neuzívá.

Rozhodným hlediskem pro určení náhrady je čas. Započítává se od doby, kdy soudní exekutor nebo pověřený zaměstnanec soudního exekutora opustí úřad, do doby, kdy se vrátí zpět. Časové rozpětí provedení úkonu se do výpočtu náhrady za ztrátu času nezapočítává. Časový fond trasy do místa výkonu a zpět by měl vycházet z faktické doby, jejíž součástí jsou například dopravní komplikace atd. Současně by ale měla být modifikována o případné soukromé činnosti soudního exekutora nebo jeho pověřeného zaměstnance, které se k exekuci nevztahují.

Dále platí, že náhrada za ztrátu času stráveného cestou do místa, které není sídlem jeho úřadu, náleží soudnímu exekutorovi pouze jednou, vykonal-li v tomto místě úkony ve více exekučních řízeních. Soudní exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady za ztrátu času podle počtu úkonů vykonaných v jednotlivých exekučních řízeních.

4.4 NÁHRADA ZA DORUČENÍ PÍSEMNOSTÍ

Principy a podmínky výpočtu náhrady nákladů za doručení písemností jsou stanoveny v § 15 ex. tarifu. Obligatorní podmínkou uplatnění náhrady za doručení písemností je osobní doručení písemností soudním exekutorem nebo prostřednictvím jeho pověřených zaměstnanců. Tato skutečnost musí být patrná z obsahu doručanky, zejména naplnění zákonné povinnosti dle § 50f a § 50g o. s. ř. Přestože podle gramatického výkladu § 15 odst. 1 ex. tarifu náleží soudnímu exekutorovi náhrada za doručení písemností v exekučním řízení, lze zejména s ohledem na odkazující normy exekučního tarifu (§ 16 odst. 2, § 17 odst. 2, § 22a odst. 4, § 23 odst. 2) jej vtáhnout v zásadě na všechny písemnosti vydané soudním exekutorem při exekuční a další činnosti.

Náhrada za doručení písemností sestává z náhrady hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti a z paušální částky ve výši 50 Kč za doručení jedné písemnosti. Doručuje-li se téže osobě více písemností zároveň, paušální částka se nezvyšuje.

Náhrada hotových výdajů účelně vynaložených za doručení písemností obsahuje zejména náhradu cestovného. Za podstatnou odlišnost od náhrady hotových výdajů v exekuci je, že náhrada hotových výdajů za doručení není zatížena žádnou limitací. Soudnímu exekutorovi dále náleží paušální odměna ve výši 50 Kč za jedno doručení.

Nebylo-li možno adresátu písemnost doručit, náleží soudnímu exekutorovi náhrada hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti.

Povinností soudního exekutora je, aby v příkazu k úhradě nákladů exekuce uvedl počet doručení, za které mu náleží náhrada. Současně musí řádně uvést účel jednotlivých položek náhrady hotových výdajů účelně vynaložených za doručení písemností, ledaže jsou účtovány paušálem podle § 13 odst. 1 ex. tarifu.

Pokud soudní exekutor doručuje písemnosti prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, je vzniklý náklad součástí náhrady hotových výdajů exekutora podle § 13 odst. 1 ex. tarifu.

4.5 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Daň z přidané hodnoty je za předpokladu, že soudní exekutor nebo správce závodu jsou jejím plátcem, nákladem exekuce. Činnost soudního exekutora je ekonomickou činností ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-235/85 Komise v. Nizozemsko). Z rozsudku NSS ze dne 22. 1. 2009, čj. 1 Afs 143/2008-69 vyplývá, že služba vymáhání pohledávky exekutorem je poskytována ve prospěch oprávněného a ten je také jejím příjemcem ve smyslu zákona o dani z přidané hodnoty. Uvedený rozsudek mimo jiné potvrzuje, že nárok na odpočet ze služby vymáhání pohledávky exekutorem může při splnění příslušných podmínek zákona o dani z přidané hodnoty uplatňovat pouze oprávněný jako příjemce služby. Povinný (dlužník) službu pouze hradí, a protože není jejím příjemcem, tak ani nemůže případně uplatňovat nárok na odpočet z takové služby.

4.6 ZÁLOHA NA NÁKLADY V EXEKUCI

Úprava exekučního práva obsahuje několik druhů záloh na náklady exekuce (např. povinná, nepovinná, záloha ve stanovené výši, záloha v přiměřené výši atd.). Zálohy na náklady exekuce jsou převážně upraveny v § 90 ex. řádu. Jsou však upraveny v jiných ustanoveních exekučního řádu.

Právní úprava v § 90 odst. 2 ex. řádu soudnímu exekutorovi zakládá právo požadovat od oprávněného přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Současně vyjmenovává podmínky, za kterých je právo soudního exekutora požadovat zálohu odňato. Jsou jimi pohledávky oprávněného podle § 55 odst. 9 ex. řádu nebo to, splňuje-li oprávněný podmínky osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř. Zakládá také postup exekutora ve vztahu k přiměřené záloze na náklady exekuce, je-li exekuce vedena pro pohledávku, při jejímž vymáhání již byla jednou exekuce zastavena, nebo k vymožení nákladů řízení z exekuce, která byla zastavena, a náklady řízení nebyly zaplacený.

Uvedené ustanovení je nutné vykládat ve spojení s § 12 ex. tarifu. Nelze než doporučit, aby výzva k uhrazení zálohy splňovala základní formální náležitosti procesního podání tak, jak jsou uvedeny v § 41 až 43 o. s. ř., a byla součástí obsahu spisové dokumentace. Z hlediska obsahu je žádoucí, aby obsahovala zejména odůvodnění výše stanovené zálohy, poučení o postupu soudního exekutora v případě, že oprávněný zálohu nesloží (§ 55 odst. 6 ex. řádu), a platební údaje. Lhůta k její úhradě by měla odpovídat běžným obchodním zvyklostem a normám občanského práva.

Dále norma výslovně neukládá, že výzva ke složení nákladů exekuce má být ve formě usnesení. Zvolí-li však soudní exekutor formu usnesení, nebude proti němu na základě § 202 odst. 1 písm. a) o. s. ř. odvolání přípustné. Namísto opravného prostředku má oprávněný možnost navrhnout osvobození zcela nebo zčásti od složení zálohy přiměřeným postupem podle § 138 o. s. ř.

4.6.1 VÝŠE ZÁLOHY

Výši zálohy na náklady exekuce a lhůtu k její úhradě určuje soudní exekutor, ovšem bez možnosti absolutně volné úvahy. Soudním exekutorem stanovená výše zálohy by měla být souladná s požadavkem přiměřenosti a horním limitem, který je specifikován v § 12 odst. 2 ex. tarifu. Za dílčí atributy požadavku na přiměřenost

lze považovat: předpoklady vymožení nákladů exekuce, dohodu podle § 89 ex. řádu, časovou a ekonomickou náročnost exekučního úkonu, majetkové poměry oprávněného, a to vše při naplnění principu nestrannosti exekutora¹¹³. Soudním exekutorem požadovaná přiměřená záloha na náklady exekuce ukládající zaplacení peněžité částky nesmí přesáhnout 50 % odměny podle § 6 ex. tarifu a paušální částky náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 1 ex. tarifu, případně odhadu účelně vynaložených hotových výdajů, je-li vyšší než paušální částka podle § 13 odst. 1 ex. tarifu. Pro účely samotného výpočtu se za základ odměny považuje výše pohledávky, která má být vymožena. K příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

V případě exekuce ukládající jinou povinnost, než zaplacení peněžité částky nesmí záloha na náklady exekuce přesáhnout 50 % odměny stanovené pro takovou exekuci v § 7 až 10 ex. tarifu anebo paušální částku náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 1 ex. tarifu, případně odhad účelně vynaložených hotových výdajů, je-li vyšší než paušální částka podle § 13 odst. 1 ex. tarifu. Předběžný odhad účelně vynaložených nákladů je jediným způsobem, podle něhož může soudní exekutor nárokovat přiměřenou zálohu v případě skutečně vynaložených nákladů zejména u způsobů exekuce ukládajících jinou povinnost než zaplacení peněžité částky exekuce.¹¹⁴ Záloha tedy může být stanovena maximálně ve výši 50 % odměny z vymáhaného plnění a dále ve výši 100 % odhadu účelně vynaložených hotových výdajů.

Podle § 55 odst. 6 ex. řádu platí, že nesloží-li oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce, soudní exekutor exekuci zastaví (s možností podání odvolání).

4.6.1.1 VÝŠE ZÁLOHY NA DALŠÍ VEDENÍ EXEKUCE

Záloha na další vedení exekuce je upravena v § 55 odst. 8 ex. řádu. Podle § 12 odst. 4 ex. tarifu záloha na další vedení exekuce činí 500 Kč.

4.6.2 SPOTŘEBOVÁNÍ ZÁLOHY

Složená přiměřená záloha na náklady exekuce, pokud byla soudním exekutorem spotřebovaná (tzv. spotřebovaná záloha), je pro účely další fáze exekučního řízení nákladem oprávněného. Soudní exekutor ji oprávněnému

¹¹³ § 2 ex. řádu.

¹¹⁴ Např. vyklizení nebo provedení prací a výkonů.

nevrací, ale vymáhá ji prostřednictvím předmětného exekučního řízení. Z ryze ekonomického hlediska spotřebovaná záloha poníží vymáhané náklady exekutora a současně zvýší náklady oprávněného v exekuci, které soudní exekutor vymáhá.

Pokud soudní exekutor zálohu zcela nespoteboval (nebo ji spotřeboval pouze zčásti), jedná se o tzv. nespotebovanou zálohu, a dojde-li k zastavení exekuce, musí ji soudní exekutor vyúčtovat v příkazu k úhradě nákladů exekuce podle § 88 odst. 1 písm. g) ex. řádu. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje soudnímu exekutorovi oprávněný s tím, že soudní exekutor v usnesení o zastavení exekuce určí částku, která převyšuje zálohu. Tzn. je-li složená záloha nižší než určené náklady v případě neúspěšné exekuce, soudní exekutor může požadovat již pouze rozdíl mezi určenými náklady a spotřebovanou zálohou. V opačném případě, je-li složená záloha vyšší než určené náklady neúspěšné exekuce, soudní exekutor její nespotebovanou část převyšující náklady exekuce oprávněnému vrátí.

S účinností novely zákonem č. 286/2021 Sb., tedy od 1. 1. 2022, však došlo ke změně koncepce zálohy, se kterou se nově nakládá jako s kaucí na případné náklady exekuce, které se nepodařilo vymoci na povinném. Nyní soudní exekutor již nemůže uhrazenou zálohu zahrnout do svých provozních prostředků a bez dalšího průběžně spotřebovávat v exekuci na vznikající náklady, ale musí ji vést odděleně od svých provozních prostředků, na zvláštním účtu (§ 46 odst. 5 ex. řádu). Zároveň je povinen vést evidenci uložených a zaplacených záloh podle § 35b odst. 1 písm. k) ex. řádu v rejstříku zahájených exekucí. Hodlá-li soudní exekutor zálohu složenou na náklady exekuce spotřebovávat, musí o jejím spotřebování nejprve pravomocně rozhodnout v příkazu k úhradě nákladů exekuce, v němž stanoví, na jaké náklady se záloha spotřebuje,¹¹⁵ a zároveň rozhodne, že se spotřebovaná záloha stává nákladem oprávněného.¹¹⁶ Proč zákonodárce zvolil ohledně záloh popsany procesní postup, není známo, nicméně je zjevné, že v nové úpravě je přijatá záloha až do doby, než je rozhodnuto, v režimu „*prostředků třetích osob odlišných od soudního exekutora*“.

Nově jmenovaný soudní exekutor se musí procesně vypořádat také se složenou zálohou k rukám dosavadního soudního exekutora. Historickým pohledem se jako nejvíce problematická jeví situace, kdy dosavadnímu soudnímu

¹¹⁵ § 88 odst. 2. písm. g) ex. řádu.

¹¹⁶ § 87 odst. 2 ex. řádu.

exekutorovi byla složena přiměřená záloha na jeho „provozní účet“, nikoliv na účet podle § 46 odst. 5 ex. řádu. Současně tato skutečnost není zjištělná ze spisového materiálu, dosavadní soudní exekutor neposkytl nově jmenovanému soudnímu exekutorovi dostatečnou součinnost (např. poskytnutí údajů z účetnictví).

Je nutné konstatovat, že nově jmenovaný soudní exekutor je novou účetní jednotkou zcela odlišnou od dosavadního soudního exekutora. Záloha na náklady exekuce tak z povahy věci není ani nemůže být evidována v jeho účetnictví. Nemá-li dostatek účetních podkladů z účetnictví dosavadního exekutora a nelze si je obstarat ani jiným způsobem, nemůže složenou zálohu nově jmenovaný exekutor vyúčtovat. V takovém případě by se oprávněný měl obrátit s náhradou bezdůvodného obohacení na dosavadního soudního exekutora, a to minimálně ze dvou důvodů. Předně dosavadní soudní exekutor měl povinnost zálohu vyúčtovat podle § 88 odst. 1 písm. g) ex. řádu nejpozději do okamžiku zániku výkonu exekutorského úřadu. V okamžiku zániku exekutorského úřadu se nevyúčtovaná záloha stává bezdůvodným obohacením dosavadního soudního exekutora. Současně vymezený rozsah povinností nově jmenovaného soudního exekutora podle § 15 odst. 5 ex. řádu nezakládá nově jmenovanému soudnímu exekutorovi povinnost po dosavadním soudním exekutorovi složené zálohy požadovat. Tím spíše nemá oprávněný proti nově jmenovanému soudnímu exekutorovi ani procesně založený důvod žalobního práva, protože povinnost vypořádat zálohu z dosavadního na nově jmenovaného soudního exekutora *ex lege* nepřechází.

V optimálním případě, pokud složená záloha dosavadním soudním exekutorem byla spotřebována a ze spisového materiálu jsou veškeré účetní doklady patrné, nově jmenovaný soudní exekutor by složenou zálohu měl vyúčtovat postupem podle § 88 odst. 1 písm. g) ex. řádu a zvýšit náklady oprávněného.

4.6.3 ZPROŠTĚNÍ ZÁLOHY

Z možnosti soudního exekutora požadovat přiměřenou zálohu jsou podle § 55 odst. 9 ex. řádu zproštěni oprávnění, jde-li o exekuci k vymožení pohledávky na výživné pro nezletilé dítě, pohledávky za náhradní výživné podle jiného zákona, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku, bezdůvodného obohacení, pohledávky školy nebo školského zařízení z veřejné služby poskytované podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním,

základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), nebo pokud by zastavení exekuce odporovalo dobrým mravům.

Soudní exekutor dále nemá právo požadovat přiměřenou zálohu na náklady exekuce u oprávněných, kteří splnili podmínky osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř.

Naopak soudní exekutor má právo požadovat zálohu i přesto, že oprávněný splňuje podmínky osvobození od poplatku podle § 11 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

4.6.4 PŘIMĚŘENÁ ZÁLOHA NA NÁKLADY EXEKUCE

Právní úprava v § 90 odst. 3 věta třetí ex. řádu upravuje procesní případy, ve kterých soudní exekutor obligatorně požádá oprávněného o přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Pokud by soudní exekutor o zálohu nepožádal, postupoval by protiprávně. Procesní situace jsou uvedeny explicitním výčtem:

- je-li exekuce vedena pro pohledávku, při jejímž vymáhání již byla jednou exekuce zastavena (exekučním titulem je pravomocné usnesení o zastavení exekuce), příkladem může být zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného,
- je-li exekuce vedena k vymožení nákladů řízení z exekuce, která byla zastavena a náklady řízení nebyly zaplacený (exekučním titulem je pravomocné usnesení o zastavení exekuce, které přiznává náklady oprávněnému nebo soudnímu exekutorovi).

Soudní exekutor však uvedeným ustanovením nemá založenou zjišťovací povinnost, zda jsou naplněny předpoklady k žádosti o složení přiměřené zálohy. Povinnost požadovat zálohu nastává toliko v případě, že z obsahu exekučního návrhu vyjde najevo, že je navrženo vymáhání pohledávky, při jejímž vymáhání již byla jednou exekuce zastavena (např. oprávněný tuto skutečnost uvede v exekučním návrhu nebo k exekučnímu návrhu přiloží usnesení o zastavení exekuce). Dále pak, zjistí-li soudní exekutor dřívější zastavení exekuce jinak (např. informaci poskytne soud společně s vydáním pověření atd.).

Sledovaným záměrem úpravy je regulování opakovaného vymáhání exekučních titulů, jejichž vymáhání prostřednictvím exekuce bylo již zastavené především z důvodu nemajetnosti povinného [§ 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř.].

Pohledem teleologického výkladu normy je však pochybnost nad jejím užitím za předpokladu dřívějšího zastavení exekuce především z důvodu nevykonatelnosti exekučního titulu¹¹⁷ atd.

4.7 PŘÍKAZ K ÚHRADĚ NÁKLADŮ EXEKUCE

Příkaz k úhradě nákladů exekuce je upraven v § 88 ex. řádu. Jako takový je považován za rozhodnutí soudního exekutora *sui generis*, jehož prostřednictvím se určují jednotlivé složky a výše nákladů exekuce, které je povinen povinný v důsledku vedení exekuce uhradit soudnímu exekutorovi a oprávněnému. Je tedy rozhodnutím, jehož prostřednictvím se již konkretizují vzniklé náklady spojené s provedením exekuce. Velmi často je opomíjena ta právní skutečnost, že právo soudního exekutora k vymožení nákladů exekuce a nákladů oprávněného vychází nikoliv pouze z § 87 ex. řádu, ale také z pověření a nařízení exekuce, kde je vždy shodně a pregnantně uvedeno, že soudní exekutor se pověřuje také k vymožení nákladů exekuce a nákladů oprávněného, které vzniknou v rámci exekučního řízení.

Příkaz k úhradě nákladů exekuce lze tak do jisté míry chápat jako rozhodnutí, jehož prostřednictvím se naplňuje povinnost, která vychází primárně z usnesení nebo pověření a nařízení exekuce. Podle procesního postupu, který uvádí exekuční řád, je nutné příkaz k úhradě nákladů exekuce doručit účastníkům exekučního řízení, kteří pak mohou v souladu s § 88 odst. 3 ex. řádu podat u téhož exekutora námitky proti příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Nevyužijí-li účastníci podání námitek¹¹⁸, nabude příkaz k úhradě nákladů exekuce právní moci. V opačném případě, tedy za situace, že námitky libovolný z účastníků podá, musí soudní exekutor posoudit jejich důvodnost. Pokud jejich důvodnost uzná a v plném rozsahu jim vyhoví, tzn. že vydaným usnesením zruší původní příkaz k úhradě nákladů exekuce a obratem vydá nový, již vyhovující příkaz k úhradě nákladů exekuce s ohledem na podané námitky, nabude tento po osmi dnech v případě neexistence opětovných námitek právní moci. Za situace opačné, když námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu exekučnímu soudu, který se jimi bude zabývat. Exekuční soud vyzve soudního exekutora, aby doložil výši uplatňovaných nákladů a jejich důvodnost. Soudní exekutor soudu předkládá veškeré doklady a faktury včetně obsahu exekučního spisu, ze kterého je

¹¹⁷ § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

¹¹⁸ Účastník řízení může podat u exekutora proti příkazu námitky do osmi dnů od doručení.

patrné, že náklady byly důvodné. Následné rozhodnutí exekučního soudu o námitkách pak soud doručí účastníkům exekučního řízení a soudnímu exekutorovi; proti takovému rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

4.7.1 OKAMŽIK VYDÁNÍ PŘÍKAZU K ÚHRADĚ

Podle § 265a o. s. ř. platí, že výtěžek dosažený výkonem rozhodnutí k uspokojení pohledávky, pro kterou byl výkon rozhodnutí nařízen, se započte nejprve na náklady soudu na výkon rozhodnutí, pak na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení a nakonec na náklady oprávněného. Náklady výkonu rozhodnutí se rozumí i náklady exekuce podle zákona upravujícího exekuční řízení.

Jako postup, který bude nejvíce přílehlavý výše zmiňované právní úpravě, si lze představit, že soudní exekutor náklady exekuce a náklady oprávněného určí v příkazu k úhradě nákladů exekuce bezprostředně poté, kdy soud vydá a exekutorovi doručí pověření podle § 43a odst. 3 ex. řádu. Vhodné bude, pokud soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce povinnému zašle postupem podle § 44 odst. 1 věta druhá ex. řádu (společně s prvním exekučním příkazem, vyrozuměním, exekučním návrhem, kopií exekučního titulu a výzvou podle § 46 odst. 6 ex. řádu). Vzniknou-li následně další náklady exekuce, zejména pak náhrady, určí je soudní exekutor v dalším příkaze k úhradě nákladů exekuce.

Popsaný postup se však komplikuje za předpokladu procesní situace, kdy povinný využije možnosti podle § 46 odst. 6 ex. řádu (splní ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy vymáhaný nárok a uhradí zálohu). V takovém případě by soudní exekutor měl dříve vydaný příkaz k úhradě nákladů exekuce zrušit a vydat nový, ve kterém určí náklady exekuce podle § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 ex. tarifu.

Proto se jako praktický může uplatnit postup, kdy soudní exekutor vydá příkaz k úhradě nákladů exekuce, ve kterém určí náklady oprávněného a náklady exekuce až v okamžiku, kdy v exekučním řízení dojde k vymoženému plnění. Současně pak, vzniknou-li následně další náklady exekuce, zejména pak náhrady, určí je soudní exekutor v dalším příkaze k úhradě nákladů exekuce (srov. nález ÚS ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. IV.ÚS 2808/14).

4.7.2 MODERACE NÁKLADŮ SOUDEM

K otázce moderace nákladů soudního exekutora soudem se vyjádřil ÚS.¹¹⁹ „Ani exekuční řád, ani exekutorský tarif, či jiný právní předpis nesvěřují exekučnímu soudu pravomoc jakési druhotné moderace odměny soudního exekutora dle jeho uvážení (diskrece), tedy další snížení odměny pod sazby stanovené v § 11 odst. 1 písm. a) a b) ex. tarifu. Případná další korekce odměny stanovené podle tohoto ustanovení exekutorského tarifu ze strany exekučního soudu, založená judikaturou, své uplatnění nalezne jen ve zcela výjimečných případech, hodných zvláštního zřetele. Vesměs půjde toliko o případy, kdy odměna soudního exekutora, byť i ve snížené sazbě dle § 11 odst. 1 ex. tarifu, nadále představuje pro povinného nepřiměřený postih, popřípadě kdy se soudní exekutor dopustí významnějšího pochybení při provádění exekuce. Exekuční soud je v takovém případě k námitkám povinného povinen ozřejmit, které konkrétní výjimečné okolnosti zavádají důvod k mimořádnému (sekundárnímu) snížení odměny soudního exekutora a jaký je jejich dopad na povinného. Rozhodně nepůjde o běžnou situaci, kdy povinný sice ‚dobrovolně‘ splní vymáhanou povinnost ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu, avšak již pod tíhou v mezidobí vydaných exekučních příkazů, jimiž byl zajištěn jeho majetek a omezeno nakládání s ním.“

Naopak je nutné uvést, že soudní exekutor má možnost odchýlit se od úpravy exekučního tarifu, avšak toliko v případě složitosti a náročnosti, navíc zcela výjimečně. V takovém případě však musí v příkazu k úhradě nákladů exekuce pečlivě a přesvědčivě (s odkazem na závěry relevantní judikatury ÚS) vyložit, z jakých důvodů zvýšil svoji odměnu, resp. její tarifní část (srov. nález ÚS ze dne 29. 9. 2021, sp. zn. I. ÚS 2013/21).

4.8 AMNESTUJÍCÍ INSTITUTY

Zákon č. 286/2021 Sb. je za poslední dobu jednou z nejrozsáhlejších novel exekučního práva. Původním legislativním záměrem novely měla být reakce na společensky negativní důsledky plynoucí z tzv. mnohočetných exekucí. Přijatá úprava ovšem neobsahuje ani náznak základních obrysů původního záměru nebo společenského zájmu. Namísto toho jsou její součástí rozsáhlá přechodná ustanovení, která lze souhrnně označit za „dluhovou amnestii“.

¹¹⁹ Nález ÚS ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. I. ÚS 2353/21.

Daleko vážnější je skutečnost, že některá ustanovení novely exekučního práva jsou v rozporu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a principem legitimního očekávání. Tvrdí-li ÚS opakovaně, že soudní exekutor je *de facto* podnikatelem, považují za protiústavní, pokud zákonodárce se zpětnou účinností upírá v normě Milostivého léta I exekutorovi nárok na stanovenou odměnu podle exekučního tarifu, *nota bene* pokud upírá nárok právnímu zástupci, který zcela jednoznačně nemůže být považován za orgán veřejné moci.

4.8.1 MILOSTIVÉ LÉTO I

Právní úprava Milostivého léta I¹²⁰ je obsažena v části druhé článku IV bod 25 zák. č. 286/2021 Sb., která byla účinná v období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022.

Podstatou Milostivého léta I je osvobození fyzických osob od placení veškerých dalších pohledávek přesahujících zaplacenou jistinu v exekučním řízení a nákladů exekuce nad zaplacenou částku 750 Kč (zvýšenou o daň z přidané hodnoty). Základem přijaté úpravy je pozměňovací návrh poslance Marka Výborného.¹²¹ V odůvodnění tohoto pozměňovacího návrhu chybí jakékoliv zhodnocení předpokládaných hospodářských a finančních dopadů na státní rozpočet (včetně rozpočtu měst a obcí) a na ekonomické fungování exekutorských úřadů. Není zhodnocena ani slučitelnost s ústavním pořádkem. Strohým způsobem je vysvětlena nezbytnost úpravy. Celková nepřesvědčivost a neúplnost odůvodnění zakládá pochybnost nad nezbytností a systémovostí přijaté úpravy. Závěrem je nutné vytknout, že Milostivé léto I, které má velmi výrazné právní a ekonomické dopady, nebylo projednáno Legislativní radou vlády České republiky včetně provedení RIA.

4.8.1.1 VÝŠE NÁKLADŮ EXEKUCE

Významným aspektem Milostivého léta I byly náklady exekuce. Jejich konzistentní výklad byl s ohledem na výsledný legislativní text složitý. V hypotéze normy je vymezena povinnost úhrady nákladů exekuce v částce 750 Kč zvýšené o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty. Právní úpravu Milostivého léta I lze částečně vnímat jako speciální úpravu nákladů exekuce v části odměny a hotových výdajů. Nelze však upozadit, že na další nároky

¹²⁰ Bylo též označováno jako Veřejnoprávní milostivé léto I.

¹²¹ Ze dne 11. 5. 2020 s názvem „Ukončení dříve zahájených exekucí – veřejnoprávní oprávněný“.

exekutora stran nákladů exekuce nedopadá. Současně se nelze ztotožnit ani s tím, že právní úprava dopadá na zákonný režim složených záloh od oprávněného.

Částka 750 Kč se považuje za paušální výši nákladů exekuce zahrnující odměnu soudního exekutora i jeho hotové výdaje. Nelze ovšem odhlédnout od toho, že podle § 87 odst. 1 ex. řádu se náklady exekuce skládají z odměny soudního exekutora, náhrady paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrady za ztrátu času při exekuci, náhrady za doručení písemností, odměny a náhrady nákladů správce závodu, a je-li soudní exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu. Nelze než dovodit, že skládá-li se částka 750 Kč pouze z odměny a náhrady hotových výdajů, má vedle toho soudní exekutor nepochybně právo i na náhradu v exekučním řízení prokazatelně vzniklých náhrad za ztrátu času při exekuci a za doručení písemností. Stejnou optikou je nutné nahlížet i na náhradu nákladů vynaložených za znalecké posudky podle § 13 odst. 7 ex. tarifu.

Považuje-li se částka 750 Kč za paušální výši nákladů exekuce zahrnující odměnu soudního exekutora i jeho hotové výdaje, je nutné ji v části náhrady hotových výdajů restriktivně vykládat jako nárok soudního exekutora na náhradu paušálně určených hotových výdajů. Nemůže tak být dotčen nárok soudního exekutora podle § 13 odst. 2 ex. tarifu, podle kterého překročí-li výše hotových výdajů exekutora účelně vynaložených v souvislosti s prováděním exekuční činnosti částku 3 500 Kč, náleží mu náhrada hotových výdajů v plné výši. Tyto náklady je soudní exekutor povinen prokázat.

Překročí-li výše hotových výdajů v souvislosti s prováděním exekuce částku 750 Kč,¹²² náležela by podle mého právního názoru soudnímu exekutorovi, i v režimu právní úpravy Milostivého léta I, namísto náhrady 750 Kč náhrada hotových výdajů v plné výši. Soudní exekutor má však povinnost tyto náklady prokázat a odůvodnit v příkazu k úhradě nákladů exekuce. Účastník řízení si mohl podat u soudního exekutora proti příkazu k úhradě nákladů exekuce námitky do osmi dnů od doručení.

¹²² Např. náklady za stěhovací služby, skladovné, náklady spojené s provedením elektronické dražby a její propagací atd.

4.8.1.2 URČENÍ NÁKLADŮ EXEKUCE

Systematika určování nákladů exekuce u Milostivého léta I se odvíjela od toho, která ze dvou alternativních podmínek uhrazení jistiny byla naplněna.

Relativně výkladově jednoduchou byla pro určení nákladů exekuce alternativní podmínka první.¹²³ Její aplikace se přepokládala v exekučních řízeních, ve kterých do doby účinnosti Milostivého léta I (do 28. 10. 2021) nebylo získáno žádné vymožené plnění. Uhradil-li povinný v časovém období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022 nezaplacenou jistinu nebo jinak nezaniklou jistinu včetně určených nákladů exekuce, vydal soudní exekutor usnesení o částečném zastavení exekuce, kde mimo jiné určil náklady exekuce v částce 750 Kč a případně prokazatelné vzniklé náhrady nákladů (ztráta času a doručení písemnosti), obojí zvýšené o daň z přidané hodnoty, je-li soudní exekutor jejím plátcem.

Pokud již byla jistina částečně vymožena před 28. 10. 2021 a stejně tak byly určeny dílčí náklady exekuce v příkazu k úhradě nákladů exekuce, musel povinný ke splnění podmínky doplatit zbytek vymáhané jistiny v exekučním řízení společně s určenými náklady exekuce ve výši 750 Kč a daň z přidané hodnoty. I v takovém případě vydal soudní exekutor usnesení o částečném zastavení exekuce, kde mimo jiné určil náklady exekuce v částce 750 Kč a případně prokazatelné vzniklé náhrady nákladů (ztráta času a doručení písemnosti), obojí zvýšené o daň z přidané hodnoty, je-li soudní exekutor jejím plátcem.

Výkladově nejasnou byla z hlediska určení nákladů exekuce alternativní podmínka druhá.¹²⁴ S ní souvisí odstavec 3 bodu 25 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb., podle kterého vymožené, avšak oprávněnému nevyplacené plnění se použije na úhradu nezaplacených anebo nezaniklých pohledávek dalších oprávněných, pohledávek zajištěných zástavním právem a pohledávek přihlášených do exekuce podle pravidel pro rozvrh. Není-li jich, vyplatí se vymožené, avšak nevyplacené plnění povinnému.

¹²³ Srov. bod 25 zák. č. 286/2021 Sb.: „Uhradí-li povinný do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nezaplacenou nebo jinak nezaniklou jistinu vymáhanou v exekučním řízení a na nákladech exekuce částku 750 Kč zvýšenou o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty.“

¹²⁴ Bod 25 zák. č. 286/2021 Sb.: „Byla ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona v exekučním řízení vymožena nejméně celá vymáhaná jistina a 750 Kč zvýšených o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, a takto vymožené plnění není dotčeno právy třetích osob.“

Legislativně nejasným způsobem byla upravena situace, kdy příkaz k úhradě nákladů exekuce, určující dílčí náklady podle exekučního tarifu, byl vydán ještě před účinností Milostivého léta I a ke dni 28. 10. 2021 dosud nenabyl právní moci. Vycházím-li z toho, že v odstavci 3 bodu 25 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb. je toliko upraven právní režim vymoženého a nevyplaceného plnění pro oprávněného, nemohu než konstatovat, že dílčí náklady exekuce určené v příkazu k úhradě nákladů exekuce, který nabyl právní moci až po 28. 10. 2021, mohl soudní exekutor po právní moci příkazu z úschovního účtu převést do svého vlastnictví. Opačný výklad by zakládal retroaktivní působení normy Milostivého léta I.

Ve všech případech určení nákladů exekuce měl dle mého právního názoru exekutor vedle částky 750 Kč a příslušné sazby daně z přidané hodnoty nárok na prokazatelně vzniklé náhrady nákladů (cestovné a ztrátu času) i na náhradu nákladů vynaložených za znalecké posudky, které určí v příkaze k úhradě nákladů exekuce. Je tedy podle mého názoru jisté, že bez jejich úhrady nebyly z širšího pohledu naplněny podmínky Milostivého léta I.

4.8.1.3 STATISTICKÁ DATA

Podle tiskové zprávy¹²⁵ Komory „*Milostivé léto zcela zbavilo exekucí 15 tisíc lidí. Podle údajů EK ČR se ale nesnížil průměrný počet exekucí na jednoho dlužníka (tj. v ČR aktuálně 6,37), do ML se tedy zapojili spíše lidé s nižším počtem exekucí. Podle původních odhadů se milostivé léto mohlo týkat až 1,3 milionu exekucí. Nakonec exekutoři v jeho rámci zastavili pouhých 42 tisíc případů (tj. 3,2%). Aktivní přístup a úhradu zaznamenali pak u zhruba dvou třetin z celkového množství zastavených exekucí. Počet žádostí o vyčíslení dlužné jistiny byl malý (51 tisíc případů), ochota dlužníků řešit jejich finanční situaci byla tedy nízká.*“

Z výkonu mé exekutorské praxe vyplývá, že o Milostivé léto I projeví zájem především dvě kategorie povinných. V první řadě ti, kteří své dluhy řešili a exekuci by dříve nebo později uhradili, protože měli dostatek majetku. Druhou skupinu tvořili povinní, kteří se exekucím snaží systematicky vyhýbat, např. drobní živnostníci pohybující se v zóně šedé ekonomiky. Tito lidé mají z podnikání nemalé

¹²⁵ Komora: *Milostivé léto využili lidé s nižším počtem exekucí, stát „odpustil“ více než jednu a půl miliardy na příslušenství* [online]. 24. 3. 2022 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2943-ek-cr-milostive-letu-vyuzili-lide-s-nizsim-poctem-exekuci-stat-od-pustil-vice-nez-jednu-a-pul-miliardy-na-prislusenstvi?w=>.

příjmy, které soudní exekutor zjišťuje velmi obtížně. Osoby sociálně slabé, samoživitelky, osamělí důchodci, či osoby v dluhových pastích této možnosti až na výjimky moc nevyužili.

Tabulka č. 1 Milostivé léto I v číslech

Počet zastavených exekucí¹²⁶ v Milostivém létě I

Celkový počet exekucí, u kterých povinní mohli využít výhod Milostivého léta I	1 300 000 exekucí
Celkový počet exekucí, v kterých povinní měli benefit z Milostivého léta I	42 000 (tj. 3,2 % případů)
Celkový počet žádostí o vyčíslení jistiny pro účely Milostivého léta I	51 000

Počet povinných¹²⁷

Celkový počet dlužníků, kteří využili Milostivé léto I a nadále již nemají žádnou pravomocnou exekuci	15 000
---	---------------

Výše uhrazené jistiny / odpuštěné příslušenství

Celkově odpuštěné příslušenství	1 550 000 000 Kč
Celkový souhrn aktivně uhrazených jistin v rámci Milostivého léta I od 28. 10.2021 do 28. 1. 2022	390 000 000 Kč
Průměr odpuštěného příslušenství na jednu exekuci	37 000 Kč
Průměrná výše aktivně uhrazené jistiny v rámci Milostivého léta I od 28. 10.2021 do 28.1.2022	14 000 Kč

Zdroj: Komora

¹²⁶ Milostivého léta I využili povinní pouze ve 3,2 % z celkového potenciálního okruhu touto právní úpravou dotčených exekucí.

¹²⁷ Z celkového počtu povinných fyzických osob evidovaných v Centrální evidenci exekucí (cca 712 000) mělo Milostivé léto I zcela očišťující efekt u 2,1 %. Případy typu povinný s šesti exekucemi uhradil tři exekuce v rámci Milostivého léta I byly minoritní.

4.8.2 ZASTAVOVÁNÍ BAGATELNÍCH EXEKUCÍ

Vedle institutu Milostivého léta I, jehož účinnost byla vymezena na období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022, obsahovala novela exekučního práva provedená zákonem č. 286/2021 Sb., další amnestující institut, kterým je zastavování tzv. marných bagatelních exekucí. Jeho podstatným rozdílem oproti Milostivému létu I je, že okruh oprávněných není taxativně určen. Určujícími znaky aplikace normy jsou temporální určení právní moci usnesení o nařízení exekuce, výše pohledávky oprávněného a období, ve kterém nebylo nic vymoženo.

Podstatou zastavování tzv. marných bagatelních exekucí bylo zastavení exekučních řízení, ve kterých pohledávka oprávněného nepřesahovala částku 1 500 Kč bez příslušenství a v posledních třech letech před účinností zákona nebylo nic vymoženo. V takovém řízení soudní exekutor vyzval do tří měsíců od účinnosti výše uvedené novely oprávněného ke složení zálohy na náklady exekuce, která činila 500 Kč, přičemž oprávněný ji musel uhradit do 30 dnů od doručení výzvy. Nesložení zálohy mělo za následek zastavení exekuce. V opačném případě, tzn. složením zálohy oprávněným, nemůže soud v dalších třech letech řízení pro nemajetnost zastavit.

Pohledem normotvorby se jedná o rozsáhlou právní normu, jejíž výkladová pravidla byla nejasná. Legislativní text je převážně zdlouhavý, nesrozumitelný a vágní. V ustanoveních, kde se očekává větší míra kazuistiky, je velmi vágní terminologie a naopak. Proto při formulování výkladových pravidel byla významným způsobem užita teleologická metoda výkladu práva.

4.8.2.1 NÁHRADA OPRAVNĚNÉHO

Oprávněnému náležela za exekuci zastavenou podle dispozice komentované normy náhrada ve výši 30 % vymáhané pohledávky bez příslušenství (tj. maximálně 450 Kč) a to formou daňové slevy na dani z příjmů. Žádný z účastníků neměl nárok na náhradu nákladů řízení. Bylo-li však na jistinu pohledávky v řízení před zastavením exekuce něčeho vymoženo, pak se náhrada snižovala o výši uhrazené částky.

Předně je nutné uvést, že do 31. 12. 2021 se na platbu v exekučním řízení nehledělo jako na plnění věřiteli podle § 1932 obč. zák., nýbrž jako na uspokojení pohledávky v exekučním řízení. Taková platba měla stejné účinky a důsledky jako

peněžité plnění získané provedením exekuce na základě soudním exekutorem vydaného exekučního příkazu některým ze způsobů uvedených v § 59 odst. 1 ex. řádu. Proto bylo potřeba u platby provedené po doručení usnesení o nařízení exekuce (vyrozumění o zahájení exekučního řízení) použít zásadu, podle níž se takovou platbou přednostně vyrovnávalo příslušenství dluhu ke dni plnění, bez ohledu na to, jaké prohlášení (určení platby) povinný při takovém plnění učinil, ledaže způsob započítání upravoval zvláštní právní předpis.

Až od 1. 1. 2022 nabyl účinnosti § 265a o. s. ř., který výslovně určuje, jakým způsobem má být započten výtěžek dosažený výkonem rozhodnutí k uspokojení pohledávky, pro kterou byl výkon rozhodnutí nařízen. Započte se nejprve na náklady výkonu rozhodnutí (náklady exekuce), pak na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení, a nakonec na náklady oprávněného. Nově založená úprava se použije na výtěžky dosažené ode dne nabytí účinnosti této nové úpravy, tj. na výtěžky dosažené ve výkonu rozhodnutí (exekuci) nejdříve od 1. 1. 2022.

Je-li v komentovaném bodě¹²⁸ užitá terminologie „jistina pohledávky“, pak s přihlédnutím k úpravě jako celku, je třeba ji vyložit jako základ nároku, jež je předmětem exekučního vymáhání, tedy stejně jako pojem „pohledávka bez příslušenství“.

Ve vztahu k určení náhrady oprávněného byla jako v případě posouzení předmětu exekučního řízení přípustná dvě výkladová pravidla. Aplikoval-li soudní exekutor gramatický výklad, určoval náhradu oprávněného za zastavenou exekuci. Rozšiřujícím výkladem však bylo možné dovodit, že oprávněný měl nárok náhrady za jednotlivě zastavené exekuční tituly vymáhané v exekučním řízení, které naplnily hypotézu komentované normy.

Lze však přisvědčit tomu, že pokud je v bodu 21 zákona č. 286/2001 Sb. zvolena terminologie „*oprávněnému za zastavenou exekuci náleží náhrada*“, směřoval legislativní záměr spíše k náhradě za exekuci, a nikoliv za dílčí exekuční tituly v rámci jednoho exekučního řízení.

Právě aspekt priznané náhrady u dlouhodobě nevymahatelných drobných pohledávek mohl být pro řadu oprávněných důvodem k tomu, aby zálohu neplatili. Kompenzace měla být oprávněnému náhradou nikoliv za to, že zákonodárce vnutil

¹²⁸ Bod č. 21 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb.

věřiteli změnu podmínek běžícího řízení, ale zejména za to, že v důsledku zastavení exekuce postupem podle bodu 18 až 24 zák. č. 286/2001 Sb., oprávněnému zaniklo právo neuspokojené části nároku dále vymáhat v exekuci či uplatnit v insolvenční (dostane se tedy do pozice naturální obligace) a ve výši poskytnuté náhrady pak dokonce zanikne (více bod 24).

Zákonná limitace počtu paušálních náhrad soudnímu exekutorovi podle bodu 23 zák. č. 286/2001 Sb. se nároku oprávněného nedotýkala.

O přiznání náhrady rozhodoval soudní exekutor v usnesení o zastavení exekuce, proti kterému se podle § 55c odst. 1 ex. řádu připouští odvolání. Pro oprávněného pak pravomocné rozhodnutí o náhradě bylo podkladem pro uplatnění slevy při podání přiznání k dani z příjmů. Podle § 35 odst. 4 zák. č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, v platném znění, může poplatník (oprávněný) uplatnit tuto slevu jak v rámci daně za období, v němž pravomocně vznikla, tak i v rámci daně za období, za které právě podává přiznání.

Dále se uvozuje, že zastavení exekuce tímto způsobem je zvláštním řízením, v němž nemají účastníci mezi sebou nárok na náhradu nákladů řízení.

4.8.2.2 PAUŠÁLNÍ NÁHRADA

Podle bodu 22 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb., náleží soudnímu exekutorovi za úkony spojené se zastavením exekuce podle bodů 18 až 21 paušální náhrada ve výši 30 % paušální náhrady nákladů podle § 13 odst. 1 ex. tarifu.¹²⁹ Zvýšení paušální náhrady podle § 13 odst. 9 ex. tarifu při mnohosti účastníků se nepoužije.

Lze přisvědčit tomu, že pokud byla v bodu 22 zák. č. 286/2021 Sb. zvolena terminologie „za úkony spojené se zastavením exekuce náleží exekutorovi paušální odměna“ směřoval legislativní záměr k náhradě paušálních nákladů exekutorovi spíše k náhradě za exekuci, a nikoliv za dílčí exekuční tituly v rámci jednoho exekučního řízení.

O přiznání náhrady rozhodoval soudní exekutor v usnesení o zastavení exekuce, proti kterému se podle § 55c odst. 1 ex. řádu připouští odvolání. Tuto náhradu vyplatil soudnímu exekutorovi stát prostřednictvím exekučního soudu.

¹²⁹ Je-li soudní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k náhradě nákladů rovněž odpovídající sazba daně z přidané hodnoty.

Určení nároku na náhradu a výši náhrady stanovil soudní exekutor sám a náhradu mu proplatil z rozpočtových prostředků exekuční soud. Zákon neřikal, zda mělo být výrokem stanoveno vyplacení náhrady jako povinnost uložená exekučnímu soudu se lhůtou k plnění. Dle dikce se jako postačující jeví užití určovacího výroku například: „Určuje se, že soudnímu exekutorovi náleží vůči České republice k vyplacení prostřednictvím exekučního soudu náhrada nákladů exekuce za úkony spojené se zastavením exekuce ve výši 1 050Kč + 21 % DPH, celkem 1 220,50 Kč.“ Jak se ostatně vžilo i v jiných analogických situacích. V takovém případě stačilo, když soudní exekutor následně předložil exekučnímu soudu k proplacení náhrady vyúčtování společně s pravomocným usnesením. Bylo-li však náhradovým výrokem uloženo přímo exekučnímu soudu zaplatit v nějaké lhůtě, pak se jevílo nutným, aby usnesení bylo doručováno i exekučnímu soudu, neboť v tomto rozsahu je účastníkem, kterému se výrokem ukládá povinnost plnění a má právo se odvolat. Tento postup, ačkoliv komplikovanější, byl po procesní stránce přesnějším.

Úprava dále zakládá, že další náklady exekuce není možné povinnému uložit, čímž vylučuje jak přiznání náhrady nákladů oprávněného, tak i nákladů soudního exekutora. Tím však nebylo vyloučeno uložit náhradu nákladů exekuce k tíži oprávněného, tam, kde to odpovídalo dikci § 89 věta třetí ex. řádu, tedy tam, kde si oprávněný s exekutorem sjednali pro případ zastavení exekuce pro nemajetnost výši účelně vynaložených nákladů, které je oprávněný povinen nahradit.

Ačkoliv se zastavení exekuce v daném případě jeví jako důsledek nesložení zálohy, není možné v tomto případě přičítat oprávněnému bez dalšího zavinění na zastavení exekuce. Důvodem je, že nejde o zálohu běžnou, ale zvláštní.¹³⁰ Je tak zjevné, že skutečnou příčinou zastavení je dlouhodobá bezvýslednost zaviněná nemajetností povinného a oprávněný ve shodě s tím, co sám v této situaci předpokládá i zákon presumuje, nepovažuje za hospodárné v exekuci dále pokračovat.

Nezaplacení zálohy tedy v tomto případě není důvodem k přenesení nákladového břemene, důvodem zastavení je dlouhodobá nemajetnost povinného a oprávněnému může být uložena náhrada účelně vynaložených výdajů. Náhrada hotových výdajů placená státem se oproti tomuto nároku nezapočítává, neboť jak

¹³⁰ Velmi analogickou záloze pokračovací podle § 55 odst. 7 a násl. ex. řádu.

je výslovně řečeno, je zvláštní „náhradou za úkony spojené se zastavením exekuce“.

4.8.2.3 LIMITACE PAUŠÁLNÍ NÁHRADY

Úprava obsahuje zákonnou limitaci paušální náhrady soudnímu exekutorovi. V bodě 18 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb., poslední věta zakládá, že pro účely aplikace normy se na spojená řízení hledí, jako by ke spojení řízení nedošlo.

Tedy zastavil-li soudní exekutor pět exekucí vedených dle původně pěti samostatných exekučních návrhů, pak by tak měl učinit pěti samostatnými rozhodnutími a v takovém případě uplatní pětkrát nárok na náhradu nákladů. Lze však připustit, že tak učiní formálně samostatnými výroky v rámci jednoho usnesení.

V praxi k této situaci až na specifické pohledávky docházelo spíše výjimečně. Přesto bylo žádoucí, aby soudní exekutor u každého povinného počet vydaných rozhodnutí a přiznaných náhrad sledoval. V případě, že zastavoval šestou a další exekuci proti těmto povinnému, pak si již nepřiznával žádnou náhradu za úkony spojené se zastavením řízení. Ohledně počtu uplatněných náhrad exekutora se jeví (oproti diskutabilnímu hodnocení výše pohledávky za titul, či za řízení) jako jednoznačné, že náhrada je za řízení. Tedy, i pokud soudní exekutor uplatňoval výklad *largo sensu*, že i pro exekuční řízení zahájené jedním návrhem, avšak pro několik exekučních titulů, každý s bagatelními pohledávkami do 1 500 Kč, je důvodné užít této úpravy, náhrada byla vždy za úkony spojené se zastavením jedné exekuce, tedy jedenkrát. Tady platí, kolik bylo vydáno Pověření (potažmo Usnesení o nařízení exekuce), tolik má být vydáno Usnesení o zastavení a tolikrát¹³¹ náleží exekutorovi náhrada. Pokud je v řízení více povinných, pak se do počtu pěti náhrad započítává určená náhrada každému z nich, jakkoliv výše nároku na náhradu v této věci s více povinnými zůstává stále ve výši 30 % paušálu na hotové výdaje celkem.

4.8.3 MILOSTIVÉ LÉTO II

Ustanovení § 1 až 7 Milostivého léta II. Jeho původní legislativní předlohou je Milostivé léto I, které upravilo bod 25 přechodných ustanovení zákona č.

¹³¹ Nejvýše však pětkrát za téhož povinného.

286/2021 Sb., účinné v období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022. Zejména zástupci odborné právní obce nezřídka kritizovali jazykovou úroveň legislativní úpravy Milostivého léta I. Důvodem byla zejména nesrozumitelnost některých částí normy, která v konečném důsledku založila možnost aplikace různých výkladových pravidel. Nedostatečná úprava a výkladová nejednoznačnost se projevila zejména v otázce, zda oprávněný patří do některé z vymezené skupiny oprávněných, na které dopadají účinky Milostivého léta I. Sporným byla rovněž klasifikace penále na zdravotní pojištění jako příslušenství pohledávky.

Právní úprava Milostivého léta II byla přijímána podle § 90 odst. 2 zák. č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Do určité míry odstraňuje vybrané nejasnosti, které přinesla dosavadní praxe předchozí úpravy. Zároveň obsahuje i některé nové principy. Obecně ale mají změny parametrickou povahu. Předně je obsahem samostatného zákona, nikoliv pouze přechodným ustanovením. Došlo k mírné úpravě podmínek úhrady jistiny a navýšení nákladů exekuce. Norma výslovně upravuje proces písemného sdělení žádosti povinného o zahájení postupu podle právní úpravy Milostivého léta II (§ 1 odst. 3). Dále pak žádost o sdělení výše částky nebo žádost o sdělení splnění podmínky podle § 1 odst. 3 písm. b) [§ 2].

Lze přijmout definici, že podstatou Milostivého léta II je osvobození fyzických osob od placení veškerých dalších pohledávek přesahujících zaplacenou jistinu v exekučním řízení a dalších nákladů exekuce za předpokladu, že povinný splní některou z alternativních podmínek úhrady jistiny a nákladů exekuce ve výši 1 500 Kč.¹³²

4.8.3.1 VÝŠE NÁKLADŮ EXEKUCE

Před samotnou analýzou problematiky nákladů exekuce je nutné opětovně připomenout okamžik, od kterého soudní exekutor musí v exekučním řízení začít aplikací Milostivého léta II. Je jím až okamžik doručení některé ze žádostí podle § 2 nebo v případě, že exekutor postupuje podle § 7. Samotné doručení sdělení podle § 1 odst. 3 bez současného doručení některé ze žádostí nemá na navazující postup soudního exekutora v řízení v podstatě žádné omezení. Soudní exekutor pouze může důvodně očekávat, že povinný zřejmě splní podmínky Milostivého léta II. Nelze však vyloučit i opačnou situaci. Proto by za nadbytečný byl považován

¹³² Zvýšenou o daň z přidané hodnoty.

postup soudního exekutora, který by ve všech řízeních, která vyhovují všem zákonným znakům Milostivého léta II, aplikoval dílčím způsobem stran nákladů § 3. Tzn. pokud by v období ode dne 1. 9. 2022 do dne 30. 11. 2022 vymohl náklady exekuce ohledně nichž nebyl přede dnem 1. 9. 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce nebo jiné rozhodnutí, vyčkal by s dalším procesním postupem až podle toho, zda povinný splní podmínky Milostivého léta II nebo nikoliv. Takové omezení ovšem norma Milostivého léta II neobsahuje.

Úprava explicitně zakládá paušální náhradu nákladů exekuce podle § 87 odst. 1 ex. řádu ve výši 1 500 Kč. Je-li soudní exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se paušální náhrada nákladů exekuce o příslušnou daň z přidané hodnoty. Zákon dále upravuje postup ohledně nákladů exekuce, které byly vymoženy přede dnem 1. 9. 2022.

V exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. a) Milostivého léta II náleží paušální náhrada nákladů ve výši 1 500 Kč, je-li soudní exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se náhrada nákladů o daň z přidané hodnoty. Z nákladů exekuce, které vymohl exekutor přede dnem 1. 9. 2022, mu náleží pouze ty, o nichž bylo před uvedeným datem rozhodnuto příkazem k úhradě nákladů exekuce nebo jiným rozhodnutím (zejm. usnesení o rozvrhu).

Kazuistická úprava § 3 Milostivého léta II ovšem zcela opomíjí upravení procesního postupu, kdy mohou být náklady exekuce vymoženy až po dni 1. 9. 2022 do dne splnění podmínek podle tohoto zákona povinným (např. zákonné srážky ze mzdy povinného za měsíc srpen a září 2022 a splnění podmínek až např. dne 14. 11. 2022). Ve vztahu k výkladu § 1 odst. 3 Milostivého léta II platí, že do doby okamžiku splnění podmínek soudní exekutor není nijak omezen v provádění exekuce ani v dalším postupu podle exekučního řádu. Předně tak musí provést zápočet výtěžku podle § 265a o. s. ř. Nelze tak vyloučit, že do doby splnění podmínek povinným bude exekuce vymožena některým jiným způsobem provedení exekuce. Soudní exekutor má dále povinnost výplaty plnění oprávněnému podle § 46 odst. 4 ex. řádu. V této části navíc ani nelze jakkoliv popřít nebo upozadit § 3, podle kterého soudní exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.

Pokud by byl aplikován restriktivní gramatický výklad, tak by ohledně legitimně vymožených nákladů exekuce v období ode dne 1. 9. 2022 do dne 30. 11. 2022, o nichž soudní exekutor nerozhodl příkazem k úhradě nákladů

exekuce přede dnem 1. 9. 2022, nemohl soudní exekutor procesně rozhodnout. V této souvislosti ani nemohl provést jejich zúčtování ve svůj prospěch.

Z výše uvedeného plyne, že gramatický výklad je v přímém rozporu hned s několika ustanoveními exekučního práva.¹³³ Současně si jen stěží lze představit úmysl zákonodárce na pozadí gramatického výkladu, kdy soudní exekutor ode dne 1. 9. 2022 do dne 30. 11. 2022 nebude vykonávat exekuční a další činnost za úplatu. Lze tak připustit, že gramatický výklad je aplikovatelný toliko v jednoduchých případech (např. v exekučním řízení není dosud žádné vymožené plnění, nebo nejsou prováděny pravidelné srážky ze mzdy povinného). Ve všech dalších případech (např. jsou prováděny srážky; peněžní ústav provede odepsání vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu povinného nebo jeho manžela; povinný splní podmínky až v nejzazším termínu, přestože sdělení podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona učiní na začátku zákonného období) dochází k výraznému rozporu s dalšími ustanoveními exekučního práva. Proto byla v této části jeho aplikace velmi problematická. Navíc představuje nežádoucí míru právní nejistoty ohledně nákladů exekuce a značnou ekonomickou nejistotu soudního exekutora.

K tomu, aby byla zachována všechna platná ustanovení exekučního práva a smysl Milostivého léta II, se jako nejvhodnější jevílo užít teleologický výklad. Soudnímu exekutorovi náleží i náklady exekuce vymožené v období ode dne 1. 9. 2022 do dne 30. 11. 2022, o nichž byl vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce do dne splnění podmínek podle Milostivého léta II.

Podstatně jednodušší je situace u nákladů exekuce, které byly sice vymožené po dni 1. 9. 2022, avšak bylo o nich již rozhodnuto přede dnem 1. 9. 2022. Vydal-li soudní exekutor přede dnem 1. 9. 2022 příkaz k úhradě nákladů exekuce i na budoucí předpokládané náklady, může i v období ode dne 1. 9. 2022 do dne 30. 11. 2022 ve svůj prospěch zúčtovat průběžně vymožené náklady exekuce až do okamžiku, kdy povinný splní podmínky Milostivého léta II.

V exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. b) Milostivého léta II soudnímu exekutorovi náleží vedle částky 1 500 Kč¹³⁴ dále náklady exekuce, ohledně nichž byl přede dnem 1. 9. 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce (nebo jiné

¹³³ Zápočet výtěžku podle § 265a o. s. ř., výplaty plnění oprávněnému podle § 46 odst. 4 ex. řádu, výkon činnosti za úplatu podle § 3 ex. řádu.

¹³⁴ Je-li exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se náhrada nákladů o daň z přidané hodnoty.

rozhodnutí) a které byly přede dnem 1. 9. 2022 vymoženy, ve výši, která přesahuje paušální náhradu 1 500 Kč. Další náklady exekuce již pak v exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. b) soudnímu exekutorovi nenáleží.

Okamžik, kdy soudní exekutor započne postupovat podle dané části Milostivého léta II, je doručení sdělení povinného soudnímu exekutorovi podle § 3 odst. 1, pokud byla do dne 31. 8. 2022 v exekučním řízení vymožena nejméně celá vymáhaná jistina a paušální náhrada nákladů exekuce.

Méně srozumitelné znění normy lze vyložit následujícím způsobem. Má se za to, že z nákladů vymožených přede dnem 1. 9. 2022 připadá částka 1 500 Kč na úhradu paušální náhrady nákladů exekuce podle § 3 věty první Milostivého léta II (kterou však právní úprava před účinností tohoto zákona neupravuje). Zbylá část nákladů exekuce vymožených přede dnem 1. 9. 2022 přesahující paušální náhradu nákladů podle § 3 náleží exekutorovi. Další náklady exekuce exekutorovi nenáleží.

Pokud však stran nákladů exekuce byla přede dnem 1. 9. 2022 na náklady exekuce vymožena nižší částka než 1 500 Kč, postupuje soudní exekutor podle § 3 odst. 1 písm. a) Milostivého léta II (podmínka první). Aby povinný splnil podmínky Milostivého léta II, musel uhradit paušální náhrady nákladů ve výši 1 500 Kč.

K nákladům vymoženým do doby splnění podmínky povinným (ať už o nich bylo nebo nebylo exekutorem rozhodnuto přede dnem 1. 9. 2022), lze odkázat na ustanovení o nákladech exekuce zastavené podle § 1 odst. 3 písm. a) Milostivého léta II.

4.8.3.2 NÁKLADY OPRÁVNĚNÉHO

Milostivé léto II upravuje zároveň i informaci, jaké náklady náleží v exekuci zastavené podle tohoto zákona veřejnoprávnímu oprávněnému. Jedná se toliko o ty náklady oprávněného, ohledně nichž byl přede dnem 1. 9. 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce nebo jiné rozhodnutí. Současně platí, že musely být přede dnem 1. 9. 2022 vymoženy. Další náklady oprávněného veřejnoprávnímu oprávněnému nenáleží. Výkladem § 265a o. s. ř. se dosažený výtěžek na náklady oprávněného od 1. 1. 2022 započte až jako poslední. K tomu, aby k započtení došlo, muselo by se jednat o výtěžek do 31. 12. 2021.

4.8.3.3 STATISTICKÁ DATA

Z tiskové zprávy¹³⁵ Komory vyplývá, že „soudní exekutoři zastavili během druhého ML něco málo přes 9.000 exekucí, svými rozhodnutími dlužníkům odpustili úroky, úroky z prodlení, náklady řízení a penále (příslušenství) ve výši cca 370 milionů Kč. Celkový počet řízení, v nichž dlužníci mohli využít opakované milostivé léto, byl skoro 950 000 exekucí. Je to tedy podstatně méně než v prvním kole ML. Velký vliv mělo zastavování marných bagatelních exekucí, ke kterému došlo v první polovině roku 2022. Ze systému proto už před zahájením ML II. vypadla velká část exekucí vedených např. k vymožení pokut za černé jízdy. Exekutoři na jistínách dluhů během druhého kola oddlužovací akce vymohli celkově asi 120 milionů korun. O něco vyšší byla odpuštěná částka na příslušenství – v prvním ML to bylo 37 tisíc korun, ve druhém 43 tisíc“.

V citované tiskové zprávě byla uvedena následující statistická data:

- počet ukončených exekucí: 9 104,
- počet exekucí, které mohly být zastaveny: 946 514,
- odpuštěné příslušenství: 370 000 000 Kč,
- průměr odpuštěného příslušenství na jednu exekuci: 43 000 Kč.

4.9 DÍLČÍ ZÁVĚR

Soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů za úplatu. Náklady exekuce jsou vymezeny v § 87 a násl. ex řádu. Patří mezi ně náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu a správce nemovité věci, a je-li exekutor nebo správce závodu a správce nemovité věci plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty.

Způsob určení nákladů exekuce a jejich výši upravuje exekuční tarif. Náklady exekuce hradí podle principu presumovaného úspěchu ve věci exekutorovi povinný. Pokud však dojde k zastavení exekuce, hradí je ten, kdo zastavení zavinil.

¹³⁵ Komora: *Druhé kolo milostivého léta využil jen zlomek dlužníků* [online]. 22.02.2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3019-ek-cr-druhe-kolo-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku?w=>.

Náklady exekuce určuje soudní exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce, proti kterému jsou přípustné námitky do osmi dnů od doručení účastníkovi exekučního řízení.

Prokazatelným trendem posledních dvou let jsou amnestující instituty (Milostivé léto I a II, zastavování tzv. marných bagatelních exekucí a zastavování tzv. šestiletých bezvýsledných exekucí). Ve všech případech dochází k tomu, že zákonodárce soudnímu exekutorovi buď zcela nebo zčásti upírá legitimní možnost zajistit prostřednictvím řádného výkonu exekuční činnosti výtěžek k uspokojení nákladů exekuce tak, jak jsou stanoveny v exekučním tarifu.

Uvedené tak považuji za rozpor s ústavním pořádkem (článek 11 odst. 1 usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Je-li jediným příjmem soudního exekutora při výkonu exekuční a další činnosti jeho odměna a náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů včetně dalších náhrad, nelze mu bez adekvátní ekonomické náhrady odejmout možnost nabývat majetek, který je mimo jiné také nutný k zajištění ekonomického chodu exekutorského úřadu. Navíc v době dramaticky zhoršené ekonomické situace.

Pro postavení soudního exekutora dlouhodobě platí závěr, že soudní exekutor je podnikatelem nesoucím podnikatelské riziko (srov. nález ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17). Absentuje u něj možnost vykonávat jinou úplatnou činnost. Soudní exekutor je současně orgánem veřejné moci i osobou samostatně výdělečně činnou.

Na základě výše uvedeného považuji za nejvíce ústavně přiléhavé, aby v rámci jakéhokoliv amnestujícího institutu *pro futuro* byly určeny náklady exekuce vždy ve výši součtu minimální odměny exekutora v částce 2 000 Kč (kryje mimo jiné mzdové náklady) a paušálně určených hotových výdajů v částce 3 500 Kč. Takto určenou výši náhrady nákladů by měl soudním exekutorům hradit povinný. Eventuálně, stejně jako insolvenčním správceům a notářům by mu ji měl hradit stát.

5. ASPEKTY VÝKONU EXEKUČNÍ ČINNOSTI NA SLOVENSKU A VE FRANCII

Z hlediska aplikace komparační metody jsem zvolil právní úpravu výkonu exekuční činnosti na Slovensku. Důvodů je hned několik. Předním argumentem je společná kapitola dějin v dobách Československého státu.¹³⁶ Z toho dnes vyplývá řada velmi podobných aspektů kulturněpolitické koncepce obou dnešních států. Dlouhodobě platí, že je Slovensko považováno za našeho nejbližšího kulturního spojence, navíc s minimální jazykovou bariérou.

Z hlediska vývoje exekučního práva mohu konstatovat, že české exekuční právo je slovenskou právní úpravou velmi inspirováno a je vystavěno na velmi podobných základech a principech. Do jisté míry je to dáno tím, že institut soudny exekutor je součástí právního řádu Slovenska již od roku 1995. Ve srovnání s Českou republikou byl přijat s více jak šestiletým předstihem.

V poslední části kapitoly se stručně věnuji postavení a nákladů soudního exekutora ve Francii. Uvedený stát jsem si vybral z důvodu, že francouzské exekuční právo bylo vedle holandského a slovenského předlohou pro legislativní vznik exekučního řádu v České republice.

Z hlediska zdrojů čerpám zejména z interních dokumentů Slovenské komory exekútorov, které mi ochotně poskytl pan JUDr. Ing. Miroslav Paller, prezident Slovenské komory exekútorov a dále pak paní JUDr. Stanislava Kolesárová, soudny exekutor v Bánské Bystrici. Vzhledem k neexistenci jazykových bariér, uvádím slovenské právní předpisy, stejně tak soudního exekutora nebo další orgány ve slovenštině.

5.1 POSTAVENÍ SÚDNEHO EXEKÚTORA

Postavení súdneho exekútoru na Slovensku upravuje exekučný poriadok. Taktéž pojednává o samosprávě a činnosti exekutora. Nabyl účinnosti 1. 12. 1995. Citovaný zákon upravuje podle § 1 postavení a činnost súdnych exekútorov. Dále pak samosprávu súdnych exekútorov.

Právní specifika postavení súdneho exekútoru jsou vymezena v § 2 až 7 exekučného poriadku. Podle nich je „*exekutor štátem určenou a zmocněnou osobou*

¹³⁶ Existoval v období let 1918 až 1992.

k provádění nuceného výkonu exekučních titulů. Exekutor vykonává exekuční činnost nestranně a nezávisle. Při výkonu své činnosti je vázán pouze Ústavou Slovenskej republiky, ústavními zákony, mezinárodními smlouvami podle čl. 7 odst. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, zákony, jinými obecně závaznými právními předpisy vydanými k jejich provedení a rozhodnutím soudu vydaným v exekučním řízení. V souvislosti s výkonem exekuční činnosti má exekutor postavení veřejného činitele. Vykonávání exekuční činnosti je výkonem veřejné moci. Exekutor může zaměstnávat zaměstnance.“ Pracovně právní vztahy upravuje zákon č. 311/2001 Z.z, zákonník práce. Orgánem samosprávy je Slovenská komora exekútorov.

Súdny exekútor je také podnikatelem. Z definice § 2 odst. 1 zák. č. 513/1991 Zb., obchodného zákonníka vyplývá, že „*podnikatelem je a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku, b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů, d) fyzická osoba, která provádí zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.*“

Ovšem jeho další podnikatelská činnost je stejně, jako v České republice, výrazně omezena. Podle § 4 exekučného poriadku totiž platí, že „*činnost exekutora je neslučitelná s pracovním poměrem nebo s obdobným pracovním vztahem, podnikáním, členstvím ve statutárním orgánu obchodní společnosti nebo družstva nebo členstvím v dozorčím orgánu obchodní společnosti nebo družstva nebo s vykonáváním jiné výdělečné činnosti s výjimkou vědecké, pedagogické, literární, umělecké, sportovní činnosti.*“

Státní dohled nad činností Komory a jednotlivých soudních exekútorov vykonává Ministerstvo spravodlivosti. Oprávnění Ministerstva v rámci dohledu upravuje § 8 exekučného poriadku. Dále se kontrola provádí také podle § 218d a násl. exekučného poriadku. Podle odstavce 2 uvedeného ustanovení ji provádí „*tři exekutoři pověřeni prezidiem komory a jeden zástupce ministerstva (dále jen ‚kontrolní komise‘). Členové kontrolní komise zvolí mezi sebe předsedu kontrolní komise. Provedení kontroly exekuční činnosti oznámí komora vždy ministerstvu spolu se žádostí o určení osoby, která se za ministerstvo kontroly exekuční činnosti zúčastní.*“

Lze tak shrnout, že komparací základních atributů postavení slovenského a českého soudního exekutora nejsou patrné významné rozdíly. Naopak lze uvést, že postavení obou institutů je shodné.

5.1.1 SAMOSPRÁVA

Samosprávnou stavovskou organizací je Slovenská komora exekútorov¹³⁷ se sídlem v Bratislavě. Podle § 212 exekučného poriadku je Komora právnickou osobou. Jejím posláním je podle § 212 odst. 3 exekučného poriadku „*chránit zájmy exekutorského stavu, dohližet na činnost exekutorů a obstarávat další záležitosti, které jsou jí svěřeny tímto zákonem.*“

Orgány Slovenské komory exekútorov jsou podle § 212 odst. 5 exekučného poriadku a) konferencia exekútorov,¹³⁸ b) prezídium komory,¹³⁹ c) revízna komisia,¹⁴⁰ d) vzdelávacia komisia.¹⁴¹

Prezidentem¹⁴² Slovenské komory exekútorov je pan JUDr. Ing. Miroslav Paller.¹⁴³

5.2 ODLIŠNOSTI V POJETÍ EXEKUČNÍHO PRÁVA

Výše jsem uvedl, že pojetí českého a slovenského exekučního práva je velmi podobné. Uvedený výrok však neplatí absolutně. Naopak v některých aspektech jsou značné odlišnosti, které lze dokonce označit za zásadní.

Po provedené komparaci předpisů českého a slovenského exekučního práva mohu konstatovat, že spatřuji hned tři základní rozdíly. Jedná se o metodiku pramenů exekučního práva, odstranění tzv. dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí a

¹³⁷ Podle § 212 odst. 2 exekučného poriadku „*sa exekútor stáva členom komory dňom jeho vymenovania za exekútora. Členstvo v komore zaniká jeho odvolaním, smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho*“.

¹³⁸ Nejvyšší orgán komory, který tvoří exekútori zapsaní v seznamu exekútorov.

¹³⁹ Řídí činnost komory. Ze svých členů volí a odvolává prezidenta.

¹⁴⁰ Má pět členů. Především přezkoumává hospodaření komory, vyjadřuje se k návrhu rozpočtu a schvaluje roční závěrečný účet komory.

¹⁴¹ Má pět členů. Především vypracovává návrh studijního plánu a zkušebního řádu, organizuje exekutorské zkoušky a organizuje odbornou výchovu exekútorov, koncipientov.

¹⁴² Prezident komory zastupuje komoru navenek.

¹⁴³ Od roku 2000 působí jako soudní exekútor v Žiari nad Hronom. Od roku 2006 je členem prezidia Slovenskej Komory Exekútorov a od roku 2013 je prezidentom Slovenskej Komory Exekútorov. Mimo jiné je také externím vyučujícím na Právnické fakultě Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

exekuce. Posledním je určení soudního exekutora podle pravidel místní příslušnosti (tzv. teritorialita).

5.2.1 PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Základním právním pramenem slovenského exekučního práva je exekučný poriadok. Exekučný poriadok v platném znění má více jak 243 paragrafů. Podstatným rozdílem od české úpravy je, že obsahuje také úpravu způsobů provedení exekuce¹⁴⁴ (§ 62 a násl.).

V § 200 exekučného poriadku je upraveno užívání civilního sporového poriadku. Platí tak, že „*na exekuční řízení se použijí ustanovení Civilního sporového řádu, není-li stanoveno jinak. Ustanovení o prostředcích procesního útoku, prostředcích procesní obrany, koncentraci a intervenci se nepoužijí*“. I zde se v zásadě uplatňuje princip kolize právních norem *lex specialis derogat legi generali*, i když patrně méně, než v prostředí českého exekučního práva.

Důležitým podzákonným předpisem je vyhláška č. 68/2017 Z. z. Obsahuje zejména úpravu zjišťování majetku a pobytu povinného nebo náklady exekuce.

5.2.2 ODSTRANĚNÍ TZV. DVOJKOLEJNOSTI

Tzv. dvojkolejnost civilních exekucí je možnost věřitele zahájit vymáhání exekučního titulu prostřednictvím výkonu rozhodnutí, které provádí soud nebo exekucí, kterou provádí soudní exekutor. Tato možnost byla na Slovensku s účinností od 1. 5. 2009 odňata zákonem č. 341/2005 Z.z., kterým sa mení a doplňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.¹⁴⁵

Na jubilejním 10. ročníku kongresu Právní prostor konaného dne 12. až 13. 4. 2022 v Seči (hotel Jezerka) jsem ve svém příspěvku s názvem Jak dál po novele exekučního řádu uvedl, že „*jedním z bodů udržitelnosti profese soudního exekutora je právě odstranění dvojkolejnosti. Tzn. že všechny peněžité exekuční tituly na území České republiky nuceným způsobem by měl vymáhat toliko soudní exekutor.*

¹⁴⁴ Peněžité plnění: „*zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku. Nepeněžité plnění: vypratáním a vykázáním, odobratím vecí a cenných papierov, rozdelením spoločnej věci, odstránením stavby alebo uskutočnením inej činnosti, splnením negatívnych a iných povinností*“.

¹⁴⁵ Došlo ke zrušení ustanovení § 321 až 351 zákona č. 99/1963 Z.z., občiansky súdny poriadok.

*Důvodem je, že institut soudního exekutora se nepochybně osvědčil jako efektivní instrument nuceného výkonu exekučních titulů. V současné tuzemské i geopolitické situaci mám za to, že např. Celní správa nemá být zatěžována vymáháním peněžitých pohledávek a má se věnovat jiným agendám. Stejně tak orgány, které vymáhají správní exekuce.*¹⁴⁶

5.2.3 MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST

Poslední a nejzásadnější odlišností v pojetí výkonu exekuční činnosti v České republice a na Slovensku je místní příslušnost. Její podstatou je, že dochází ke spravedlivému rozdělení exekučních případů mezi soudní exekutory na principu krajské místní příslušnosti. Současně zjednodušeně platí pravidlo jeden povinný, jeden místně příslušný exekutor.

Hlavním přínosem zavedení této metodiky do oblasti exekučního práva je nastolení absolutní nestrannosti a nezávislosti soudního exekutora při výkonu exekuční činnosti (srov. § 2 ex. řádu resp. § 3 exekučního poriadku).

*„Soudní exekutor, který je vybírán jedním z účastníků řízení, může být spravedlivý, ale již ne nezávislý a nestranný. Současný právní stav zakotvuje přežitý systém neomezené volby soudního exekutora oprávněným založený na principu ‚tržní soutěže orgánů veřejné moci‘. Dosavadní konstrukce exekučního řádu, kdy působnost soudního exekutora může zvolit výlučně jedna strana sporu, je dlouhodobě neudržitelná. Pokud soudnímu exekutorovi náleží rozhodování o právech a povinnostech třetích osob v zásadních věcech (viz výše), nelze akceptovat, aby mezi oprávněným a soudním exekutorem byl tak silný vztah závislosti jako dosud.*¹⁴⁷

Neméně důležitým aspektem je pak geografický prvek, možnost systematického řešení exekucí povinným s toliko jedním exekutorem a tím související možnost vyšší míry vymahatelnosti práva.

Princip teritoriality je na Slovensku účinný od 1. 4. 2017. Dnes se jedná o velmi úspěšný princip, jehož pozitiva byla opakovaně v České republice

¹⁴⁶ ŠTIKA, M. Jak dál po novele exekučního řádu. In *Sborník z odborného kongresu Právní prostor 2022: Nové vize v právu*. Ostrava: ATLAS consulting, spol. s r.o., 2022. S. 19-23. ISBN: 978-80-7624-036-0.

¹⁴⁷ WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8. S. 19.

prezentována. Např. na panelové diskuzi s názvem Teritorialitou exekutorů proti korupci, kterou pořádal Nadační fond proti korupci v září roku 2019. Význam panelové diskuzi dodávala přítomnost prezidenta Slovenské komory exekutorů JUDr. Ing. Miroslava Pallera. Ten v úvodu svého příspěvku sdělil, „*že bude maximálně upřímný. Nezpochybnitelným faktem je, že zejména zástupci vlivových skupin opakovaně šíří o fungování slovenského modelu exekucí nepravdy.*“ Prezident Paller nastínil těžkou cestu, která vedla k zavedení teritoriality. Popisoval boj se zastánci tzv. starých pořádků a různých zájmových skupin, proces přesvědčování politické reprezentace. Neopomenul uvést počáteční rozpaky a výrazný pokles exekučního nápadu, který byl způsoben technickou nepřipraveností věřitelů. Naopak uvedl, že v rámci exekutorského stavu proběhly tzv. prověrky připravenosti exekutorských úřadů na rovnoměrný systém přidělu exekucí. Prověrky splnilo 96 % z cca 300 exekutorů. Výhodami pro účastníky řízení je odstranění klientelismu a korupčního prostředí, geografické přiblížení exekutora povinnému a s tím související postupné zvyšování vymahatelnosti. Zavedený systém s odstupem více jak dvou let popisuje jako systémové a spravedlivé řešení, které výrazným způsobem napomáhá zlepšení exekučního prostředí. Závěrem svého vystoupení vyslovil, že exekutor, jakožto úřední osoba s přenesenými pravomocemi má toliko zákonným způsobem vymáhat exekuční tituly a nikoliv být účastníkem konkurenčního prostředí o získání exekučních případů.¹⁴⁸

Z legislativního hlediska je princip slovenské teritoriality vystavěn na třech attributech – jeden exekuční soud, rovnoměrnost nápadu a místní příslušnost.

Především platí, že podle § 49 exekučního poriadku „*na exekuční řízení je místně a věcně příslušný Okresný súd Banská Bystrica*“. Exekuční agendu z celého Slovenska tak vykonává toliko Okresný súd Banská Bystrica.

Rovnoměrnost je zakotvena v § 55 odst. 1 exekučního poriadku, podle kterého „*exekuci provede exekutor, kterého k provedení exekuce pověří soud. Soud přiděluje věci vydáním pověření k provedení exekuce rovnoměrně jednotlivým exekutorům náhodným výběrem pomocí technických prostředků a programových prostředků schválených ministerstvem tak, aby byla vyloučena možnost ovlivňování přidělení věci. Náhodným výběrem se věci nepřidělují exekutorovi, kterému byl*

¹⁴⁸ ŠTIKA, M. *Teritorialita slovenských exekutorů se úspěšně rozjíždí* [online]. 18.9.2019 [cit. 2023-04-01]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/teritorialita-slovenskych-exekutoru-se-uspesne-rozjizdi/>.

prerušen výkon funkce exekutora, kterému byl pozastaven výkon funkce exekutora, kterému výkon funkce zanikl nebo kterému byl ustanoven zástupce.“

Pravidla pro určení místní příslušnosti pak upravuje § 55 odst. 2 exekučného poriadku. *„Soud priděluje věci exekutorovi jmenovanému pro územní obvod krajského soudu, ve kterém se nachází místo, na kterém je adresa a) trvalého pobytu nebo pobytu povinného, je-li povinen fyzickou osobou, b) sídla povinného, je-li povinen právnickou osobou, c) sídla orgánu, který je podle zvláštních předpisů oprávněn jednat za stát, je-li povinným stát, d) sídla organizační složky podniku, jde-li o zahraniční právnickou osobu“.*

K problematice místní příslušnosti jsem nastudoval rovněž Analýzu dopadov zmeny Exekučného poriadku z října 2021, kterou zpracovalo Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR. Ve vztahu k místní příslušnosti byl na straně 28 publikovaný následující závěr. *„Náhodný výběr exekutorů byl jednou z nejvýznamnějších změn zákona. Zákonodárce si od ní sliboval větší míru nestrannosti exekutorů, jejich rovnoměrné zatížení a konsolidaci exekutorských úřadů. Při aktuálním stavu dat bylo Analytické centrum schopno se podívat na dva ze tří zamýšlených cílů. Na rovnoměrné zatížení exekutorů jsme se podívali ze dvou pohledů. Jeden zkoumal, jak jsou zatížení exekutoři ve srovnání s kolegy v ostatních územních obvodech krajských soudů. Zjistili jsme, že nejvíce exekucí bylo přiděleno v rámci bratislavského obvodu, nejméně v rámci trenčinského. Pro přesnější analýzu zatíženosti nestačí analyzovat absolutní čísla, která jsou při současném nastavení zákona neovlivnitelná. Podívali jsme se proto, kolik věcí připadá v průměru na jednoho exekutora v rámci obvodu. Ukazuje se, že nejméně zatížení exekutoři jsou v bratislavském obvodu. Naopak nejzatíženějšími jsou exekutoři v územním obvodu Krajského soudu Nitra. Toto tvrzení platí i pro většinu košů. Pro analýzu konsolidace exekutorských úřadů jsme měli omezený rozsah dat získaných ze Zpráv o činnosti Slovenské komory exekutorů. Na konsolidaci jsme se proto snažili podívat prostřednictvím změny počtů exekutorů a exekutorských koncipientů. Za poslední roky ukazují mírný pokles, což může naznačovat, že byl záměr novely zákona naplněn. Neumíme však vyloučit jiné faktory, které mohly pokles způsobit.“¹⁴⁹*

¹⁴⁹ KAJAN, M., PORACKÝ, M., UHLÍK, M. *Analýza dopadov zmeny Exekučného poriadku: Analytická správa* [online]. In: . 20. október 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://web.ac-mssr.sk/wp->

5.3 NÁKLADY EXEKUCE

Náklady exekuce upravuje šiesta časť exekučného poriadku (§ 195 a násl.). Predne je stanovené, že „náklady exekučného řízení jsou náklady exekutora, náklady účastníků exekučného řízení a náklady státu“. Dále pak, že za výkon exekuční činnosti podle tohoto zákona náleží „*exekutorovi odměna a náhrada paušálních výdajů a nezbytných výdajů spojených s vedením řízení, které nejsou kryty paušálními výdaji. Výše odměny exekutora při exekuci k vymožení práva na peněžitě plnění se určí jako procento z vymoženého plnění a nemůže přesáhnout výši vymáhaného nároku podle stavu ke dni vydání pověření k provedení exekuce*“.¹⁵⁰

Úprava dále specifikuje, co jsou náklady oprávněného a náklady povinného. „*Náklady oprávněného jsou výdaje na zastupování v exekučním řízení v souvislosti s podáním návrhu na provedení exekuce a v souvislosti s návrhem povinného na zastavení exekuce, výdaje na zaplacený soudní poplatek a hotové výdaje spojené s podáním návrhu na provedení exekuce. Náklady povinného jsou výdaje na zastupování v exekučním řízení v souvislosti s návrhem na zastavení exekuce*“.

Z hlediska placení nákladů je určeno, že „*oprávněný je povinen v exekučním řízení platit náklady, které mu v řízení vzniknou a náklady svého zástupce*“.

K problematice nákladů exekuce jsem nastudoval rovněž Analýzu dopadů zmeny Exekučného poriadku z října 2021. Ze závěrů, které se týkají nákladů exekuce vyplývá na stranách 38 a 39 následující. „*Změny v exekuční legislativě účinné od dubna 2017 zavedly do praxe při přímých a nepřímých nákladech několik reforem. Přestože se v drtivé většině týkají povinných, náklady upravila i pro oprávněné. Důvodem může být, že náklady exekuce v zásadě platí povinný. Z přímého srovnání právní úpravy účinné do 31. 3. 2017 a po 1. 4. 2017 lze obecně vyčíst několik závěrů: a) změny přinesly snížení nákladů na straně povinných; b) zefektivnění exekucí může zabránit narůstání úroků z prodlení; c) změny nepřinesly nominální snížení nákladů na straně způsobilých; legislativa mohla spíše jejich výdaje v některých případech přímo navýšit; d) zálohy na začátek exekuce byly zpřehledněny. Takové pozorování však má při sledování vývoje nákladů exekučního*

content/uploads/2021/analyzy_komentare/20211020_Anal%C3%BDza_dopadov_zmeny_exeku%C4%8Dn%C3%A9ho_z%C3%A1kona_Spr%C3%A1va.pdf.

¹⁵⁰ Nákladem exekuce je rovněž daň z přidané hodnoty podle § 3 zák. č. 222/2004 Z.z., o dani z přidané hodnoty.

řízení limity. Analytické centrum neumí vyčíslit konkrétní výši úspor nákladů dlužníků, jelikož neexistuje dataset délky exekučních řízení do 31. 3. 2017. Nelze zjistit například výši nárůstu úroků, ani počet úkonů, které exekutoři během řízení provedli. Jde proto o jedno z dalších slabých míst sledování exekučního řízení. Dá se však předpokládat, že výše úroků nebude příliš růst, jelikož exekutor u fyzických osob exekuci po pěti letech zastaví za zákonem stanovených podmínek. U právnických osob je lhůta o polovinu kratší. Slabým místem je i porovnávání odměn pro advokáty ze strany účastníků exekučního řízení. Změna legislativy v exekučních řízeních konkrétní sazbu pro advokáty neměnila. Zákodárce zavedl pouze strop, který mohou oprávnění uplatnit jako náklady v exekučním řízení. Jelikož se však útraty oprávněných hradí jako poslední, náklady na advokáta se oprávněným nemusí proplatit a mohou si je hradit samostatně. Náklady právního zastoupení si hradí ze svého rozpočtu i povinný.¹⁵¹

5.3.1 VÝŠE NÁKLADŮ EXEKUCE

Výši nákladů exekuce upravuje piata část vyhlášky č. 68/2017 Z. z. (§ 5 a násl.). Systematika členění nákladů rozlišuje odměnu exekutora za činnost při exekuci na peněžité a nepeněžité plnění a další činnost. Další kategorií je náhrada výdajů.

5.3.1.1 ODMĚNA ZA PENĚŽITÉ PLNĚNÍ

Základ pro určení odměny je stanoven v § 6 vyhl. č. 68/2017 Z. z. Je jím „výška vymoženého plnění“. To platí rovněž tehdy, jde-li o exekuci k vymožení výživného. Výše odměny exekutora je pak 20 % ze základu pro její určení.¹⁵²

Právní úprava dále upravuje horní limit odměny v § 9 vyhl. č. 68/2017 Z. z. „Celková odměna při exekuci na peněžité plnění nemůže přesáhnout 33 000 eur; ustanovení § 197 odst. 1 exekučného poriadku tím není dotčeno“.

¹⁵¹ KAJAN, M., PORACKÝ, M., UHLÍK, M. *Analýza dopadov zmeny Exekučného poriadku: Analytická správa* [online]. In: . 20. október 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2021/analyzy_komentare/20211020_Anal%C3%BDza_dopadov_zmeny_exeku%C4%8Dn%C3%A9ho_z%C3%A1kona_Spr%C3%A1va.pdf.

¹⁵² Pokud se vymáhaný nárok splní do uplynutí lhůty na podání návrhu na zastavení exekuce, který má odkladný účinek, náleží exekutorovi odměna pouze ve výši 10 %.

5.3.1.2 ODMĚNA ZA EXEKUCI NEPENĚŽITÉHO PLNĚNÍ

Odměnu za exekuci nepeněžitých plnění upravuje § 10 a násl. vyhl. č. 68/2017 Z. z. Jedná se o odměnu za exekuci vyklizení a vykázaní, odebrání věci, rozdělení společné věci, odstranění stavby nebo provedení prací a splnění povinnosti.

Provede-li exekutor vyklizení nebo vykázaní, náleží mu a) paušální odměna 200 € za každou vyklizenou nemovitost nebo její část včetně příslušenství nemovitosti nebo její části a b) odměna ve výši 10 % nezbytných výdajů spojených s vedením řízení určených podle § 21 odst. 3. vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Horním limitem odměny je však 5 000 €.

Za odebrání věci náleží exekutorovi a) paušální odměna 50 € za každou odebranou věc na základě jednoho exekučního titulu a b) odměna ve výši 10 % nezbytných výdajů spojených s vedením řízení určených podle § 21 odst. 3 vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Horním limitem odměny je však 5 000 €.

Pokud exekutor rozdělil společnou věc jinak než jejím prodejem, náleží mu odměna ve výši 200 € za každou rozdělenou věc.

Za odstranění stavby náleží exekutorovi a) paušální odměna 200 € a b) odměna ve výši 10 % z hodnoty nezbytných výdajů spojených s vedením řízení určených podle § 21 odst. 3 vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Horním limitem odměny je však 5 000 €.

Za splnění negatorní povinnosti náleží exekutorovi a) paušální odměna 200 € a b) odměna ve výši 10 % z hodnoty nezbytných výdajů spojených s vedením řízení určených podle § 21 odst. 3 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.

5.3.1.3 ODMĚNA ZA DALŠÍ ČINNOST

Odměnu za další činnost upravuje § 17 a násl. vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Jedná se zejména o odměnu za sepsání exekučního návrhu,¹⁵³ za přijetí do úschovy,¹⁵⁴ doručování soudních písemností¹⁵⁵ nebo za vydání osvědčení o neplnění nepeněžitých povinností.¹⁵⁶

¹⁵³ 16,50 €.

¹⁵⁴ § 18 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.

¹⁵⁵ 10 € za každou písemnost.

¹⁵⁶ 200 € a náhrada hotových výdajů.

5.3.1.4 NÁHRADA HOTOVÝCH VÝDAJŮ

Náhradu hotových výdajů upravuje § 21 a násl. vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Podle § 21 odst. 2 vyhlášky č. 68/2017 Z.z. platí, že „náhrada paušálních výdajů náleží exekutorovi při zastavení exekuce nebo jejím ukončení jiným způsobem než zastavením exekuce. Náhrada paušálních výdajů zahrnuje zejména a) náklady na vedení spisu, b) náklady na cestovné, poštovné a za služby elektronických komunikací, c) náklady na šetření majetkových poměrů povinného v informačních systémech, d) náklady spojené s podáváním zpráv exekutora o zjišťování majetku povinného zaslaných elektronickými prostředky; e) jiné administrativní náklady“.¹⁵⁷

Náhrada paušální výše hotových výdajů je stanovena v § 22 vyhlášky č. 68/2017 Z.z. „Exekutorovi patří náhrada paušálních výdajů ve výši 60 eur“.¹⁵⁸

5.3.1.5 NÁHRADA NEZBYTNÝCH VÝDAJŮ

Náhradu nezbytných výdajů upravuje § 23 a násl. vyhlášky č. 68/2017 Z.z. Předně je upravena možnost uplatnit náhrady výdajů, který jsou vyšší než paušální náhrada, a to jak při exekuci na peněžitě,¹⁵⁹ tak nepeněžitě plnění.¹⁶⁰ Dále je upravena náhrada výdajů za konverzi dokumentů,¹⁶¹ náhrada za poskytnutí součinnosti¹⁶² a náhrada za manipulaci se spisem.¹⁶³

5.3.1.5 ZÁLOHY

Systematika slovenské úpravy nákladů exekuce upravuje také zálohy na náklady exekuce. Podle § 28 vyhlášky č. 68/2017 Z.z. může exekutor na nepeněžitě plnění po oprávněném požadovat složení zálohy „na nezbytné výdaje spojené s vedením řízení ve výši 50 % předpokládaných výdajů podle § 21 odst. 3 a paušální

¹⁵⁷ Dále pak také hotové výdaje spojené s vedením exekuce prokazatelně vzniklé a účelně vynaložené při exekuci prodejem movitých a nemovitých věcí, prodejem podniku a při exekuci na nepeněžitě plnění, které nejsou kryté paušální výší.

¹⁵⁸ Pokud se vymáhaný nárok splní do uplynutí lhůty na podání návrhu na zastavení exekuce, který má odkladný účinek, náleží exekutorovi náhrada paušálních výdajů pouze ve výši 50 %.

¹⁵⁹ § 23 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.

¹⁶⁰ § 24 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.

¹⁶¹ 0,10 € za každou naskenovanou stranu, 0,50 € za každý dokument.

¹⁶² Srov. § 26 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.: „Za poskytnutie súčinnosti predbežnému správcovi alebo správcovi podľa osobitného predpisu ohľadom bankových účtov dlžníka, ich stavov a zmien uskutočnenej prostriedkami elektronickej komunikácie patrí exekutorovi náhrada paušálnych výdavkov podľa dohody so správcom alebo predbežným správcom, najviac však vo výške 100 eur.“

¹⁶³ Srov. § 26 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.: „Vydanie odpisu alebo potvrdenia zo spisov za každú aj začatú stranu vydaného textu vo výške 0,66 eura, nahliadnutie do spisov oprávnenými osobami za každú aj začatú hodinu vo výške jedného eura.“

odměny podle § 10 až 16. Vymáhá-li se exekuce na nepeněžitě plnění některým ze způsobů k uspokojení práva na peněžitě plnění, záloha na paušální odměnu podle první věty se započítává vůči odměně podle § 16.

Při exekuci prodejem movitých a nemovitých věcí nebo prodejem podniku je exekútor oprávněný požadovat složení zálohy na nevyhnutné nezbytné výdaje spojené s vedením řízení ve výšce 50 % předpokládaných výdajů podle § 21 odst. 3 vyhlášky č. 68/2017 Z.z.

5.4 REALIE A AKTUÁLNÍ PROBLEMATIKA

Zahraniční stáž jsem absolvoval v srpnu roku 2022 u paní JUDr. Stanislavy Kolesárové, soudní exekutorky v Banské Bystrici.¹⁶⁴ Díky jejímu laskavému přístupu jsem získal mnoho praktických a ekonomických poznatků o výkonu exekuční činnosti na Slovensku.

Předně jsem byl ubezpečen, že princip teritoriality je již plně funkční. Súdny exekútor je plně nestranný a nezávislý. Odstranily se jakékoliv ekonomické vztahy mezi súdnými exekútorami a oprávněnými. Počáteční nedostatky způsobené zejména nedostatečnou elektronizací jsou plně zhojeny. Na stávající systém se již plně adaptovaly všechny subjekty exekučního řízení. Dokonce i oprávnění, kteří na počátku účinnosti výrazně omezili vymáhání exekučních titulů prostřednictvím súdnych exekútorov.¹⁶⁵ ,

Díky exekučnímu nápadu formou teritoriality, která je na principu krajské místní příslušnosti a rovnoměrnému nápadu, který zabezpečuje Okresný súd Banská Bystrica,¹⁶⁶ mohou súdni exekútori optimalizovat ekonomické řízení svých úřadů z hlediska plánování, personální politiky, tvorby rozpočtu atd. Navíc došlo ke zvýšení vymahatelnosti, protože zejména povinní s vícečetnými exekucemi, kteří chtějí svou situaci aktivně řešit, si mohou domluvit postup pouze s jedním exekutorem. Z toho rovněž vyplývá, že v podmínkách teritoriality lze více aplikovat individuální přístup k povinnému.

¹⁶⁴ Dále je členkou Prezidia Slovenské komory exekútorov a pověřeným členem Prezidia SKE pro styk s médii (hovorkyňa komory).

¹⁶⁵ Někteří oprávnění dokonce podali opětovné exekuční návrhy, které byly zastaveny podle zákona č. 233/2019 Z.z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁶⁶ Systém je založený na koších pro peněžitě a nepeněžitě plnění.

Průměrný roční nápad slovenského súdneho exekútora je 1 500 nových věcí. Každoročně však dochází k zastavení exekucí *ex lege* podle novely exekučného poriadku provedenou zákonem č. 2/2017 Z.z. ktorým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.¹⁶⁷ Dá se tak konstatovat, že průměrný celkový počet vedených exekucí je 3 000 na jeden úřad.,

V rámci aplikační praxe exekučního práva je na Slovensku velmi obtížné exekučně postupovat proti povinným, kteří jsou ve východním Slovensku (maďarská menšina), ale také v tzv. osadách. Důvodem jsou jazykové a kulturní bariéry. Tzv. aktivní vymáhací instrumenty (místní šetření, call centra atd.) spíše nevyužívají. Exekuční řízení je tak vedeno v zásadě administrativním způsobem. Oproti zvyklostem v České republice se více věnují mailové komunikaci i za předpokladu, že mail není opatřený zaručeným podpisem povinného.

Ve vztahu k nákladům exekuce se výrazně změnila situace přijetím vyhlášky č. 68/2017 Z.z., která zavedla novou metodiku odměňování. Došlo sice ke zvýšení odměny¹⁶⁸ a zvýšení minimálního paušálu¹⁶⁹, ovšem byla odstraněna minimální odměna.

Přesto je v dnešní době řada exekutorských úřadů, zejména díky růstu ekonomických veličin v rozpočtových problémech. Pokud nedojde ke zvýšení paušálu na minimálně 80 €, je předpoklad, že dojde k ukončení činnosti značného počtu úřadů.

V rámci stáže jsem se také setkal s panem JUDr. Peterem Stodolou, Ph.D.¹⁷⁰, súdnym exekútorom v Nitre. V zásadě mi potvrdil všechny zjištěné informace od paní JUDr. Kolesárové. Teritorialita zlepšila vymahatelnost práva na

¹⁶⁷ Podle § 61n odst. 1 písm. c) „*exekútor vydá upovedomenie o zastavení exekúcie, ak pri exekúcii vedenej na majetok právnickej osoby sa do 30 mesiacov od začatia exekúcie alebo od posledného zexekvovania majetku nepodarilo zistiť majetok alebo príjmy, ktoré by mohli byť postihnuté exekúciou a ktoré by stačili aspoň na úhradu trov exekútora*“. Dále pak podle § 61n odst. 1 písm. d) „*exekútor vydá upovedomenie o zastavení exekúcie, ak pri exekúcii vedenej na majetok fyzickej osoby sa do piatich rokov od začatia exekúcie alebo od posledného zexekvovania majetku nepodarilo zistiť majetok alebo príjmy, ktoré by mohli byť postihnuté exekúciou a ktoré by stačili aspoň na úhradu trov exekútora*“.

¹⁶⁸ Ve výši 20%, jejím základem je vymáhaná povinnost.

¹⁶⁹ 60 €, v některých případech je možné uplatnit skutečné výdaje, pokud paušál převyšují.

¹⁷⁰ Současně je členem Prezídia Slovenské komory exekútorov.

Slovensku a umožnila individuální přístup k povinnému. Proto se geografický prvek jednoznačně osvědčil. Současně se stabilizoval ekonomický příjem, a proto lze lépe ekonomicky plánovat a optimalizovat. Přesto dramaticky rostou náklady, zejména mzdové. Pokud v dohledné době nedojde ke zvýšení paušálu, je možné že řada úřadů ukončí svoji činnost.

5.4.1 NOVÁ METODIKA SRÁŽEK ZE MZDY

Dne 29. 3. 2023 jsem absolvoval pracovní setkání v sídle Slovenské komory exekútorov v Bratislavě za účasti prezidenta, JUDr. Ing. Miroslava Pallera a JUDr. Stanislavy Kolesárové, členky Prezídia a JUDr. Mgr. Dany Šovčíkovej,¹⁷¹ členky Prezídia. Předmětem setkání byla výměna zkušeností ve věci vypořádávání se se současnou složitou ekonomickou situací v oblasti výkonu exekuční činnosti. Rovněž proběhla debata nad možnými legislativními změnami, zejména v oblasti nové metodiky srážek ze mzdy.

Ze strany slovenských kolegů bylo uvedeno, že systém teritoriality je plně funkční a současně se v zásadě ekonomicky osvědčilo zastavování exekuce podle zákona č. 233/2019 Z.z. Tímto způsobem došlo alespoň k částečné náhradě vzniklých výdajů soudních exekútorov ve výši cca 35 €¹⁷², které hradí oprávněný. Otázku ústavnosti tohoto způsobu zastavování již v minulosti řešil Ústavní soud Slovenské republiky (nález ÚS SR z 12. 6. 2020, sp.zn. II.ÚS 211/2020)¹⁷³. V uvedeném rozhodnutí Ústavní soud Slovenské republiky konstatoval, „že vycházejíc ze znění právní úpravy zákona č.j. 233/2019 Z. z., konstatuje, že nárok na paušální náhradu vzniká *ex lege*, a to co se týče základu i výše. Procesní postup exekutora určuje přímo *lex specialis*. Proto nelze uvažovat o porušení základních práv stěžovatelky nezohledněním výkladu úpravy *lex generalis* a judikatury z ní vycházející, jelikož její aplikace je vyloučena existencí a povinností aplikace úpravy *lex specialis*. Na základě výše uvedeného ústavní soud považoval tuto část argumentace stěžovatelky za nenáležitou a právně bez významu. Rovněž je třeba si uvědomit, že právní úprava zákona č.j. 233/2019 Sb. nedává možnost úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplacení paušálních nákladů staré exekuce, upravuje jej jednoznačným způsobem, v zásadě nepřipouštějícím úvahu o různých výkladech

¹⁷¹ Súdny exekútor Exekútorsky úrad Bratislava.

¹⁷² § 6 zák. č. 233/2019 Z. z.

¹⁷³ Dále pak např. viz ÚS č.j.: III. ÚS 239/2020-18; III. ÚS 235/2020-18; I. ÚS 290/2020-18.

či jiný závěr. Jedinou úvahou soudního exekutora je úvaha o tom, zda zákonný institut ‚zastavení staré exekuce‘ na konkrétní řízení dopadá či nikoli. Když na konkrétní exekuční řízení dopadne tato procesněprávní úprava, exekuční řízení se zastavuje ex lege. Procesní úkony soudního exekutora, které na tuto skutečnost naváží, jsou kvazitechnické povahy – administrují dvě zákonné skutečnosti: řízení se ex lege zastavilo a přímo ex lege vzniká nárok soudního exekutora na náhradu nákladů a ve stanovené výši. V kontextu těchto skutečností a s poukazem na svou judikaturu citovanou v bodě 18 ústavní soud považoval argumentaci stěžovatelky, kterou se domáhala ústavně konformního výkladu a aplikace § 6 odst. 2 zákona č. 233/2019 Sb z., za neopodstatněnou, protože soudní exekutor neměl diskreci při vzniku a rozsahu nároku na náhradu paušálních nákladů zastavených exekucí, a tento uplatnil v souladu s platným právem“.

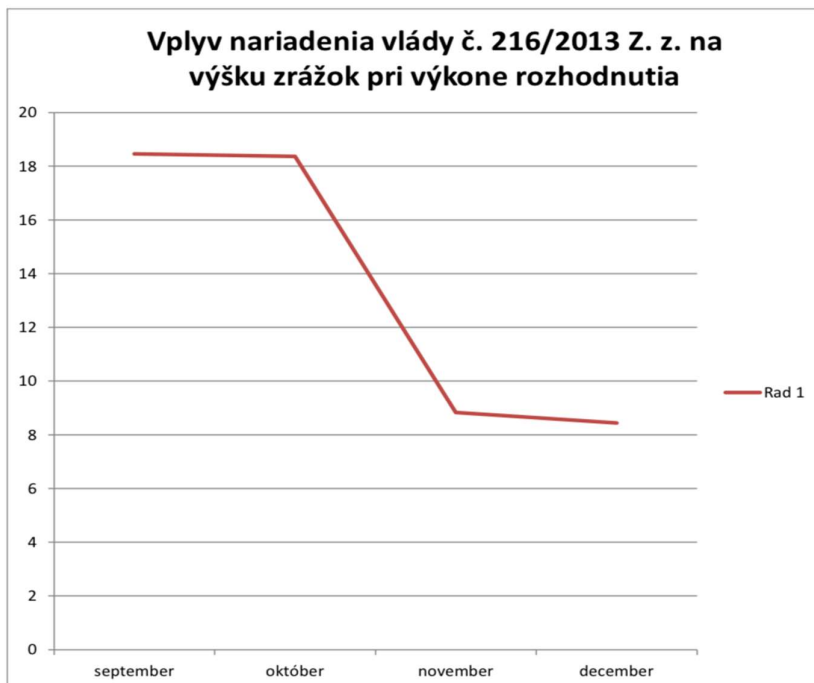
Nejvíce aktuálními problémy, které ovlivňují vymahatelnost práva i ekonomickou situaci exekutorských úřadů v obou sousedních zemích jsou zastaralé metodiky srážek ze mzdy a výše odměny a náhrady hotových výdajů exekučních tarifů.

Exekuce srážkami ze mzdy je nejtradičnějším způsobem provedení exekuce, který je z hlediska práv povinného nejméně invazivní. Jedná se tak o nejvíce preferovaný způsob provedení exekuce. Díky úpravě nezabavitelné částky, která vzrostla v obou komparovaných zemích, se dramaticky srážky ze mzdy snížily. V exekucích je tímto způsobem pohledávka uspokojována pomaleji a méně efektivně.

Prezident Slovenské komory exekútorov JUDr. Ing. Paller k této problematice uvedl, že v této věci vyvíjeli opakovanou intenzivní politickou komunikaci.¹⁷⁴ Argumentovali zejména tím, že posunutím parametrů exekučních srážek se mnoho pohledávek stane nevymahatelnými, resp. povinnému bude srážena minimální srážka, která výrazně oddálí uspokojení nároku oprávněného. Po účinnosti novely bude zřejmě okamžité snížení celkové sumy získané srážkami ze mzdy v průměru o 53,5 % (viz. grafické znázornění níže).

¹⁷⁴ V souvislosti s novelou nariadenia vlády č. 268/2006 Z. z., ktorá mení spôsob výpočtu exekučných zrážok.

Graf č. 1 – Pokles srážek ze mzdy vlivem nariadenia vlády č. 216/2013 Z.z.¹⁷⁵

Zdroj: *Slovenská komora exekútorov*

Slovenská komora exekútorov ďalej v rámci pripomínkového řízení k návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 268/2006 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia v znení neskorších predpisov (LP/2021/363) navrhovla aby:

- přiměřené zvýšení částky, nad kterou se exekuční srážka provede bez omezení, ze 150 % na 200 % částky životního minima na zletilou fyzickou osobu platného v měsíci, za který se provádějí srážky,
- aby manžel povinného, který má samostatný příjem, nebyl považován za osobu, na kterou se započítává 25 % z životního minima na plnoletou fyzickou osobu při výpočtu základní částky,
- úpravu institutu „minimální srážky“ z příjmu povinného, která bude povinné motivovat v plnění zákonných povinností a odradí je v hledání cest, kterými lze právní úpravu obcházet., navrhli stanovit výši minimální srážky na částku 5 €.

¹⁷⁵ Nariadenie vlády č. 216/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 268/2006 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy při výkone rozhodnutia v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 469/2008 Z.z.

Jako hlavní rizika představitelé Slovenské komory exekútorov uvedli, že někteří povinní, vědomí si své nepostižitelnosti (s výjimkou omezených prostředků trestního práva), mohou být prakticky zbaveni právní odpovědnosti za své chování. Vytvoření skupiny nepostižitelných povinných může mít mimo jiné za následek i skutečnost, že věřitelé ztratí víru ve funkci a efektivitu vynucování práva a znovu se zde zavede vymáhání pohledávek prostřednictvím organizovaného zločinu, tak jak tomu bylo v devadesátých letech minulého století.

Nižší srážky při výkonu rozhodnutí také znamenají delší dobu srážení, což v případě úročených peněžních povinností může negativně ovlivnit dlužníka, který občas nedokáže posoudit výhodnost dřívějšího splnění (jistiny) vymáhaného nároku.

Z hlediska povinného je třeba poukázat ještě na jeden negativní aspekt případného zásadnějšího zvýšení základní částky, a to skutečnost, že v případě bezúspěšnosti mírnějších způsobů exekuce, bude soudní exekutor nucen volit i takové způsoby vedení exekuce, které do práv povinného zasahují ve větší míře. Neefektivní a nákladné mobiliární exekuce se zřejmě stanou jediným prostředkem, jak povinného přimět, aby požádal o plnění ve splátkách nebo svou situaci řešil prostředky konkurzního práva.

V rámci pracovního setkání mi JUDr. Ing. Paller představil svou vizi nové metodiky srážek ze mzdy. Principy srážek ze mzdy, tzv. třetinový systém, je totiž účinný od roku 1963 a v zásadě dnes neodpovídá potřebám ani možnostem dnešní společnosti. Za základní atributy nového modelu srážek ze mzdy považuje:

- odstranění třetinového systému,
- odstranění výplaty mzdy v hotovosti, pouze na účet, jehož vlastníkem je povinný (musí doložit listinami z banky),
- zaměstnavatel odesílá čistou mzdu na účet povinného,
- peněžní ústav provede blokaci prostředků podle exekučního příkazu,
- povinný doloží soudnímu exekutorovi, že na blokový účet je připisovaná jeho mzda,
- následně exekutor dá pokyn peněžnímu ústavu, aby každý měsíc, po příchodu mzdy, uvolnil povinnému nezabavitelné částky,
- bude zachován princip pořadí exekučních příkazů i členění na přednostní a nepřednostní pohledávky.

Podle JUDr. Ing. Pallera má uvedený model řadu výhod:

- administrativně odbřemení zaměstnavatele (zejména účetní),
- bude zcela transparentní tok mezd povinného,
- navíc efektivně nahradí složitý chráněný účet.

V závěru setkání, byly probírány ještě odlišné aspekty v pojetí střetu exekučního a insolvenčního řízení. Na Slovensku je dle mého systematický koncept, kdy podle § 166 odst. 3 zákona č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov platí, že *„dlužník je oprávněn podat návrh na prohlášení konkursu nebo návrh na určení splátkového kalendáře pouze tehdy, je-li vůči němu vedeno exekuční řízení nebo obdobné prováděcí řízení; jde-li o návrh na prohlášení konkursu, musí od vydání pověření k provedení exekuce nebo od zahájení obdobného prováděcího řízení uplynout alespoň jeden rok“*. Uvedená úprava se velmi osvědčila, navíc soudny exekutor po takto zastavené exekuci dostane od oprávněného 60 € bez DPH.

5.5 POSTAVENÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA VE FRANCII

Soudní exekutoři ve Francii (huissiers de justice) mají obdobné postavení jako soudní exekutoři v České republice. Jsou svobodným povoláním. Samosprávným orgánem je Národní komora exekutorů¹⁷⁶ (Chambre nationale des huissiers de justice). Mají však také i exekutorské komory regionů a departmentů. Veškeré níže zjištěné skutečnosti jsem načerpal zkoumáním oficiálních webových stránek UIHJ¹⁷⁷ (<https://www.uhj.com/>).

Stejně jako u nás nebo na Slovensku, jsou soudní exekutoři ve Francii jmenováni ministrem spravedlnosti na návrh Komise.¹⁷⁸ Komise navrhuje osoby, jež splňují podmínky pro jmenování, mj. složily exekutorskou zkoušku.

Statut exekutorů vyplývá zejména z nařízení 45-1418 ze dne 28. 6. 1945, z nařízení č. 45-2592 ze dne 2. 11. 1945, z nařízení č. 56-222 ze dne 29. 2. 1956 a z nařízení č. 75-770 ze dne 14. 8. 1975.

Přesto že je postavení soudního exekutora ve Francii velmi podobné tomu našemu, je i několik významných odlišností. V první řadě mají francouzští

¹⁷⁶ Složena z 35 delegátů (exekutorů), kteří jsou voleni na šest let s možností jednoho opakování mandátu.

¹⁷⁷ The European Union of Judicial Officers.

¹⁷⁸ Složená ze tří soudců obecných soudů, dvou exekutorů a z jednoho exekutorského koncipienta.

exekutoři exkluzivní právo doručovat procesní listiny a vykonávat exekuční tituly (tzn. jednokolejnost jako na Slovensku). Ovšem nemají dále tak striktní omezení zákazu dalšího podnikání. Mohou totiž na základě povolení ministra vykonávat správce budov nebo dokonce pojišťovacího agenta. Oproti českým a slovenským exekutorům mají možnost i jiného ekonomického příjmu než toliko z výkonu exekuční činnosti.

5.6 SYSTEMATIKA ODMĚŇOVÁNÍ VE FRANCII

Náklady francouzských soudních exekutorů upravuje nařízení ze dne 12. 12. 1996 ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení obsahuje přibližně 100 úkonů exekutora a 45 dílčích položek. Obecně lze však uvést zejména následující položky:

- zahajovací poplatek¹⁷⁹,
- paušální poplatek¹⁸⁰,
- poměrný poplatek¹⁸¹,
- poplatek za vedení spisu,
- náhrady cestovního,
- skupina dalších dílčích nákladů.

Podstatné je, že francouzský oprávněný hradí v úvodní fázi tamního exekučního řízení veškeré poplatky. Povinný hradí poplatky až v průběhu exekuce nebo k okamžiku jejího ukončení.¹⁸² Pokud je však nemajetný, platí náklady oprávněný, resp. oprávněnému se již nevrátí. Francouzské právo rovněž obsahuje období českého § 46 odst. 4 ex. řádu¹⁸³. Ve Francii má soudní exekutor lhůtu pro výplatu plnění oprávněnému tři, resp. šest týdnů. Má povinnost vykázat potvrzení o přijatých platbách od povinného.

¹⁷⁹ Plní funkci, jako záloha v českém exekučním právu.

¹⁸⁰ Má podobný smysl jako náhrada paušální náhrady hotových výdajů v českém exekučním tarifu.

¹⁸¹ Lze jej připodobnit k odměně českého exekutora.

¹⁸² A poté se vyplatí zpětně oprávněnému.

¹⁸³ „Nedohodnou-li se exekutor a oprávněný jinak, exekutor po uplynutí lhůty podle odstavce 6 zajistí po odpočtu nákladů exekuce výplatu celé vypořádané pohledávky oprávněnému do 30 dnů od doby, kdy peněžité plnění obdržel. Vymožené částečné plnění exekutor vyplatí po odpočtu nákladů exekuce oprávněnému, nedohodl-li se s ním na jiné lhůtě či jiné částce, ve stejné lhůtě v případě, kdy toto nevyplacené částečné plnění převyšuje částku 1 000 Kč.“

5.7 DÍLČÍ ZÁVĚR

Slovenská úprava exekučního práva má před naší úpravou zhruba šestiletý náskok. Tento náskok se dle mého názoru projevuje v pokročilé a kvalitnější právní úpravě, ve které vykazuje i některé prvky modernosti.

V první řadě se jedná o zcela funkční systém místní příslušnosti, který postupně splnil všechny atributy, které byly jeho zavedením sledovány (snížení korupčního systému, odstranění vazeb mezi soudním exekutorem a oprávněným, lepší přístup k oprávněným, kteří nepatří mezi tzv. korporátní nebo systémové věřitele, větší motivaci povinného k řešení exekuce s jedním exekutorem, oboustranná přijatelná geografická vzdálenost mezi soudním exekutorem a povinným), zejména pak zvýšení vymahatelnosti.

Systém místní příslušnosti rovněž představuje pozitivní instrument ve vztahu k ekonomickému řízení exekutorského úřadu. Soudní exekutor má zajištěný očekávaný roční nápad (jehož kolísavost je v zásadě stabilní) a tím pádem může snadněji optimalizovat náklady exekuce a vnitřní politiku zaměstnanosti. Došlo tak k ekonomické stabilizaci exekutorských úřadů. V systému místní příslušnosti je totiž plně realizovatelná účast oprávněného (fungující systematika placení záloh) a státu na nákladech bezvýsledných exekucí nebo dále těch řízení, která se přerušují z důvodu zahájení insolvence.

Vedle toho je velmi pozitivním odstranění dvojkolejnosti a především rekonstrukce exekučního práva, jejímž výsledkem je zcela nový a ucelený exekuční poriadok. Dále pak již uvedená větší míra systematiky střetu exekučního a insolvenčního řízení.

Přesto však zejména pohledem současných společenských a ekonomických trendů prochází i oblast slovenského exekučního práva velmi obdobnou krizí jako v České republice. V obou zemích se podobně snižují pravomoci soudního exekutora, a naopak se zvyšuje rozsah nezabavitelného majetku nebo příjmu povinného. Typickým příkladem je aktuální problematika srážek ze mzdy, které se z nejvíce efektivního způsobu stávají stále více neúčinnými. V legislativě obou zemí převládá především populismus podporovaný narativem o zlém exekutorovi.

Na příkladu francouzského exekučního práva je zřejmé, že přílišná omezení soudního exekutora zákazem další ekonomické činnosti jdou v zásadě proti trendu těch nejvyspělejších a nejtradičnějších zemí, kde je exekuční právo prováděno na podstatně větším historickém základě než v České republice.

Přijde mi logické, že soudní exekutor může provádět např. realitní nebo makléřskou činnost. Má navíc odborný základ prokázaný exekutorskou nebo jinou justiční zkouškou. O to víc, pokud provádí jako způsoby provedení exekuce prodej nemovité věci, správu nemovité věci nebo správu či prodej závodu.

V tomto směru jsou obě země, Slovensko i Francie, pro budoucí legislativu exekučního práva na území České republiky velmi inspirativní.

6. ZÁKLADNÍ ATRIBUTY STUDIE NÁKLADOVOSTI EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU

Obsahovou náplní této kapitoly je zkoumání základních atributů nákladovosti exekutorského úřadu. Jejím sledovaným záměrem je definování tří základních parametrů, které by vždy měly být zohledňovány při jakékoliv úpravě exekučního tarifu. Jedná se o tzv. spotřební koš vstupů exekutorského úřadu, atributy nákladovosti jednoho exekučního řízení a modelový exekutorský úřad.

Úvodem této kapitoly považuji za nutné rekapitulovat základní východiska postavení a odměňování justiční profese soudního exekutora, která byla podrobně analyzována v předchozích částech mé práce:

- soudní exekutor je fyzická osoba splňující předpoklady podle exekučního řádu, kterou stát pověřil exekutorským úřadem¹⁸⁴ (§ 1 odst. 1 ex. řádu),
- soudní exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle (§ 2 odst. 1 ex. řádu),
- soudní exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu (§ 3 odst. 1 ex. řádu),
- činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku, soudní exekutor však může vykonávat i za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy (§ 3 odst. 2 ex. řádu),
- náklady exekuce upravuje exekuční tarif.

Lze tak shrnout, že exekuční tarif je nástrojem cenové regulace *sui generis*. Náklady exekuce však nehradí, jak je obvyklé v běžném obchodním vztahu objednatel služby, ale povinný (§ 87 odst. 4 ex. řádu). Osobu povinného si však soudní exekutor nemůže sám vybrat nebo její výběr ovlivnit.

Je tak zcela legitimní požadavek, aby tarifní hodnoty exekučního tarifu, resp. jejich reálné vyjádření nepředstavovalo pro soudního exekutora neúnosnou ekonomickou zátěž. Nebude-li zajištěna rozumná míra rentability a dlouhodobá

¹⁸⁴ V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů včetně zřizování exekutorského zástavního práva.

udržitelnost výkonu exekuční činnosti, bude docházet k tomu, že poskytování exekuční služby nebude rychlé, efektivní a dostupné, což povede jednoznačně k podstatně nižší vymahatelnosti.

Okruh odborných zdrojů je pro účely této kapitoly naprosto nedostatečný. Veškeré diplomové práce, které se věnují nákladům exekuce, jsou především teoretického charakteru. Současně neexistuje ani ucelená monografie, která by se zabývala toliko náklady exekuce. Proto do okruhu významných zdrojů, které jsem využíval při zpracování této kapitoly, patří zejména interní materiály Komory, které mi poskytl Mgr. Jan Mlynářčík, prezident Komory a dále někteří předchozí členové prezidia Komory, zejména JUDr. Jitka Wolfová a Mgr. Petr Polanský. Jedná se zejména o následující tři dokumenty. Prvním je Analýza problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce.¹⁸⁵ Druhým je Expertní stanovisko k analýze Ministerstva spravedlnosti ČR týkající se problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce.¹⁸⁶ Třetím je Analýza nákladovosti modelového spisu exekutorského úřadu v roce 2019.¹⁸⁷ Nutno uvést, že tyto materiály jsou především statistického charakteru, proto je jejich využití pro potřeby mé práce toliko inspirativní.

Dalšími materiály jsou pak ty, na jejichž přípravě, připomínkování nebo finalizaci jsem se podílel jako přidružený člen Právní a legislativní komise Komory.¹⁸⁸ Jedná se především o připomínky Komory k návrhu změny zákonů nebo vyhlášek. U těchto materiálů je téměř nemožné je citovat, protože se jedná v řadě případů o ryze pracovní materiály, které se navíc velmi rychle obsahově přizpůsobují a mění podle potřeb jejich adresáta. Jako zdroj využívám rovněž vybrané důvodové zprávy z legislativního procesu (zejména k novele exekučního tarifu).

Níže uvedená struktura spotřebního koše, časového fondu jednotlivých fází nákladovosti exekutorského spisu a jejich personální zabezpečení vychází

¹⁸⁵ Autorem je zřejmě Ministerstvo spravedlnosti. Rok vydání je přelom roku 2015 a 2016. Obsahuje 55 stran.

¹⁸⁶ Expertní stanovisko k analýze Ministerstva spravedlnosti ČR týkající se problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce. 29. 6. 2016. GrantThorton.

¹⁸⁷ *Analýza nákladovosti modelového spisu exekutorského úřadu v roce 2019*. Duben 2020. GrantThorton.

¹⁸⁸ Od roku 2019 jsem přidruženým členem Právní a legislativní komise Exekutorské komory ČR.

z detailního zkoumání výkonu mého exekutorského úřadu v Hradci Králové. Současně jsem však relevantnost a správnost údajů ověřoval v rámci stáže na pracovišti u paní JUDr. Jitky Wolfové, soudní exekutorky, Exekutorského úřadu Plzeň–město. Dále jsem tyto údaje intenzivně konzultoval i s některými ostatními soudními exekutory.

6.1 EKONOMICKÉ UKAZATELE

Soudní exekutor, byť je na něho přenesena působnost v oblasti nuceného výkonu exekučních titulů a další činnosti, není institucionálně zařazen do organizační struktury veřejné správy. Z hlediska ekonomického zabezpečení není napojen na státní rozpočet. Příjmy soudního exekutora z exekuční a další činnosti jsou regulovány exekučním tarifem, který představuje tzv. cenovou regulaci poskytovaných služeb exekutora. Exekuční tarif, stejně tak tarify všech příbuzných justičních profesí s obdobným institucionálním postavením (zejména notáři), je specifický v tom, že žádným způsobem nereaguje na vývoj ekonomických ukazatelů ovlivňujících zajištění činnosti exekutorského úřadu. Mezi takové ukazatele při zabezpečení exekuční činnosti soudním exekutorem patří zejména inflace, průměrná mzda v podnikatelské sféře a vývoj cen poštovního.

6.1.1 INFLACE

Inflaci¹⁸⁹ lze obecně vnímat jako nárůst všeobecné cenové hladiny zboží a služeb v ekonomice v určitém časovém období. Uvedená cenová hladina je zjednodušeně průměrná cena zboží nebo služeb. Při této definici je pak růst cen a zboží změnou cenové hladiny a představuje tak inflaci.

Rozlišují se základní tři stupně inflace. Mírná, která nevytváří v podstatě žádné ekonomické problémy. Pádívou je inflace, která je schopná vyvolat vážné ekonomické potíže. Obvykle se jedná o dvou až trojciferný roční nárůst. Hyperinflace představuje více než trojciferný roční růst míry inflace. *De facto* vede až k rozpadu finanční soustavy národního hospodářství. Mezi kvantifikovaná negativa inflace patří snížení reálné hodnoty peněz, ale také nejistota budoucího vývoje cen, což ve své podstatě odrazuje investory.

¹⁸⁹ V České republice se od roku 1998 uplatňuje cílování inflace. Jedná se o postup centrální banky, která oznámí, jaké jsou její inflační cíle v nadcházejícím období.

Ve vztahu k nákladům exekuce má inflace naprosto klíčové postavení. Odrazí totiž ekonomickou realitu výdajů soudního exekutora podle skutečné cenové hladiny. Problematickým aspektem však je, pokud výše paušální náhrady nekoresponduje s úrovní cenové hladiny. Proto považuji vývoj inflace za jeden ze základních aspektů, který ukazuje eventuální potřebu upravovat jednotlivé položky exekučního tarifu.

Významnost vlivu inflace na stanovené náklady exekuce nejvíce dokresluje následující historický exkurz vývoje metodiky možnosti uplatnění nákladů exekuce soudním exekutorem. Exekuční tarif ve své původní podobě, tzn. ve znění v letech 2001 až 2006 neupravoval paušální náhradu hotových výdajů. Platilo tedy pravidlo, že soudnímu exekutorovi náležela v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náhrada hotových výdajů.¹⁹⁰ Až novelou exekučního tarifu vyhláškou č. 291/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb., byl s účinností od 1. 8. 2006 upraven § 13, který zavedl paušální náhradu hotových výdajů ve výši 3 500 Kč včetně možnosti soudního exekutora uplatnit náhradu hotových výdajů v plné výši za předpokladu, že hotové výdaje prokáže.

Došlo tak k významné změně exekučního tarifu ohledně metodiky určování hotových výdajů. „*Díky stanovení paušální náhrady hotových výdajů odpadlo soudním exekutorům mnohdy pracné prokazování a odůvodňování jednotlivých nákladů do příkazu k úhradě nákladů exekuce nebo při zastavování exekuce. Sledovaným záměrem tak bylo zjednodušení a urychlení postupu soudních exekutorů a soudů při rozhodování o nákladech exekuce.*“¹⁹¹

S uvedeným tvrzením, že metodika paušální náhrady hotových výdajů v té době (rok 2006), kdy míra elektronizace nebyla nepochybně na dnešní úrovni, byla zcela jistě vnímána jako žádoucí a přínosná. Nutno však podotknout, že od roku 2006, tzn. za 16 let nedošlo k žádné úpravě výše minimální odměny a paušální náhrady hotových výdajů, přestože inflační trend je dlouhodobě vzestupný, jak demonstruje níže uvedené grafické znázornění.

¹⁹⁰ § 13 ex. tarifu ve znění do 31. 7. 2006.

¹⁹¹ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6. S. 300.

Tabulka č. 2 – Vývoj inflace v letech 2006 až 2022

Rok	Průměrná roční míra inflace v %
2006	2,5
2007	2,8
2008	6,3
2009	1,0
2010	4,5
2011	1,9
2012	3,3
2013	1,4
2014	0,4
2015	0,3
2016	0,7
2017	2,5
2018	2,1
2019	2,8
2020	3,2
2021	3,8
2022	15,1

Zdroj: ČSÚ

Z grafického znázornění je patrný pravidelný růst inflace od roku 2006. Dramatický nárůst je počínaje rokem 2022. Z toho plyne jasný závěr, že již od roku 2007 docházelo postupně k tomu, že se reálná hodnota odměny a náhrady hotových výdajů vlivem inflace snižovala. Podstatné navíc je, že ke zjištění o kolik se zvýšila inflace od roku 2006 do roku 2023, nepostačí prostý kumulativní součet průměrné roční inflace za vybrané roky (prostý součet ročních inflací je 54,6 %). Ve skutečnosti je výsledné číslo mnohem vyšší. Z toho vyplývá, že dnešní ceny vstupů nutných k zajištění výkonu exekuční a další činnosti jsou minimálně o 54 % dražší, než ceny stejných nebo podobných vstupů nutných k zajištění činnosti soudního exekutora v roce 2006.

Stejným způsobem, tedy o 54 %, se snížila reálná hodnota odměny soudního exekutora a náhrady za doručení písemností nebo ztrátu času, protože inflace

způsobuje pokles reálné hodnoty peněz. Navíc je nutné znovu připomenout, že v roce 2016 došlo prostřednictvím novely exekučního tarifu vyhláškou č. 441/2016 Sb. ke snížení minimální odměny soudního exekutora z 3 000 Kč na 2 000 Kč a také ke snížení paušální náhrady hotových výdajů při dobrovolném plnění ve lhůtě podle § 46 odst. 6 ex. řádu o 50 %.

Je tak víc než zjevné, že ceny všech vstupů nutných k výkonu exekuční a další činnosti, které má kryt paušální náhrada hotových výdajů ve výši 3 500 Kč (stanovená v roce 2006), se od roku 2007 podstatným způsobem zvýšily. Stejně závěry jsou přílehlavé k odměně soudního exekutora.

Je tak zcela zjevné, že zajištění exekuční činnosti soudním exekutorem¹⁹² je oproti roku 2006 mnohonásobně dražší. Jedná se tak nikoliv pouze o režijní (provozní) náklady, kam patří zejména mzdy, energie, nájemné, opravy a udržování majetku, licenční poplatky a poštovné, ale také mimořádné investice, které souvisejí vždy s aktuální novelou exekučního práva.¹⁹³

Platí tedy, že oproti roku 2006 musí soudní exekutor k řádnému výkonu exekuční činnosti podle platné právní úpravy pořizovat mnohem více vstupů (statků nebo služeb). Podstatným způsobem tak vzrostla nejenom jejich reálná hodnota, ale také jejich rozsah nebo množství.

Lze tak přijmout dílčí závěr, že absence metodiky promítnutí vývoje inflace ve vztahu k tarifním hodnotám nákladů exekuce je ekonomicky zcela chybné. Hodnoty nákladů exekuce stanovené v roce 2006 nepochybně neodpovídají nejenom minulému, ale už vůbec aktuální ekonomické realitě. Proto je zcela nezbytné valorizovat exekuční tarif, kdy sledovaným záměrem je zachování rentability, dostupnosti, rychlosti a efektivnosti exekuční činnosti prováděné soudním exekutorem. Jako vhodná se nabízí následující tři řešení.

Prvním řešením je pravidelná úprava (valorizace) tarifních hodnot o meziroční nárůst inflace (spotřebitelských cen) prostřednictvím novely exekučního tarifu.

Jako druhé řešení se nabízí legislativní upravení tzv. inflační doložky do obsahu exekučního tarifu, jejíž podstatou bude automatické roční zvyšování

¹⁹² Který se považuje za výkon soudní moci.

¹⁹³ Např. pořizování audiovizuálních záznamů, pořizování všech zvukových záznamů všech volání atd.

tarifních hodnot nákladů exekuce (odměna, náhrada hotových výdajů v paušální částce a náhrada za doručování a ztrátu času). Jedná se tedy o tzv. automatizovaný přepočít tarifních hodnot podle vývoje spotřebitelských cen za sledované období.

Třetím způsobem je eventuální návrat k určování vzniklých hotových výdajů soudního exekutora z období let 2001 až 2006. Pravdou je, že se opticky může zdát, že se jedná o složitou agendu. Avšak vlivem dnešní úrovně elektronizace a sosisfikovanosti informačních systémů soudních exekutorů, které umožňují v zásadě jakoukoliv evidenci, může obnovení této metodiky být nejvíce spravedlivým způsobem, který je navíc zcela souladný s meziročním růstem inflace.

6.1.2 PRŮMĚRNÁ MZDA V PODNIKATELSKÉ SFÉŘE

Podle § 5 ex. řádu může soudní exekutor zaměstnávat zaměstnance. Problematiku zaměstnanců soudního exekutora upravuje § 19 a násl. ex. řádu. Zákon upravuje koncipienta, kandidáta, vykonavatele exekutora a další zaměstnance. Běžné ale je, že soudní exekutor využívá tzv. outsourcing¹⁹⁴ (zejména z daňových a ekonomických důvodů).

Podle výkladu § 1 odst. 3 ex. tarifu platí, že mzdy zaměstnanců exekutora jsou hrazeny z odměny exekutora. „*Je vyloučeno, aby exekutor z titulu zaměstnavatele požadoval zvláštní úhradu mezd zaměstnanců v podobě náhrady hotových výdajů. K této problematice se jasně vyjádřil nález Ústavního soudu pod sp. zn. ÚS II. 336/05 ze dne 31. 8. 2005, který stanovil, že vyúčtované hotové výdaje nesmějí obsahovat ty úkony, které jsou kryty odměnou.*“¹⁹⁵

Výše již bylo uvedeno, že oblast exekučního práva, zejména po roce 2013 je vystavována turbulentním novelizacím, které ve svém souhrnu oblast exekucí velmi znepráhledňují. Na soudní exekutory jsou přenášeny nové rozsáhlé administrativní povinnosti. Zaměstnanci exekutora v podstatě neustále musejí zdlouhavě posuzovat a vyhodnocovat splnění jednotlivých procesních podmínek vybraných institutů exekučního řádu.¹⁹⁶ Je tak namístě uvést, že soudní exekutor se při řádném a poctivém výkonu exekuční činnosti v žádném případě neobejde bez

¹⁹⁴ Zajištění služeb prostřednictvím externích dodavatelů.

¹⁹⁵ MOLÁK, S. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023. ISBN 978-80-7676-575-7. S. 876.

¹⁹⁶ Např. posuzování naplnění podmínek při Milostivém létu I, a II, zastavování tzv. marných bagatelních exekucí nebo při zastavování tzv. šestiletých bezvýsledných exekucí.

výrazného množství kvalifikované¹⁹⁷ a odborně zdatné pracovní síly, která musí být navíc i psychicky odolná a zaslouží si speciální odměnu za psychickou náročnost, kdy na ni často ne zrovna vybíravě doráží někteří povinní. Proto jsou mzdové náklady nejvýznamnější položkou v rozpočtové struktuře nákladů soudního exekutora.

Tabulka č. 3 – Vývoj průměrné mzdy v podnikatelské sféře a minimální mzdy v letech 2006 až 2021

Rok	Průměrná mzda v Kč v podnikatelské sféře	Minimální mzda v Kč
2006/leden	22 874	7 570
2006/červenec	22 874	7 955
2007	24 539	8 000
2008	26 604	8 000
2009	26 724	8 000
2010	27 156	8 000
2011	25 693	8 000
2012	26 086	8 000
2013	26 252	8 500
2014	26 804	8 500
2015	27 825	9 200
2016	28 964	9 900
2017	30 932	11 000
2018	33 587	12 200
2019	35 855	13 350
2020	37 789	14 600

¹⁹⁷ Zaměstnanci různých kvalifikací od administrativních zaměstnanců po koncipienty a kandidáty. Dále pak IT odborníky nebo zaměstnance s ekonomickým vzděláním atd.

2021	39 877	15 200
2022	40 353	16 200

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ISPV (Informační systém o průměrném výdělku)

Z předloženého grafického znázornění je patrné, že v letech 2006 až 2022 došlo k navýšení průměrné mzdy v podnikatelské sféře přibližně o 75 %. Je tak nesporné, že cena práce oproti roku 2006 velmi výrazně vzrostla, když v roce 2006 činila 22 874 Kč. V letošním roce 2023 je ve výši 40 353 Kč. Dále pak minimální mzda v roce 2006 činila 7 570 Kč a v letošním roce je 16 200 Kč, což představuje více jak dvojnásobný nárůst.

Lze navíc predikovat, že i *pro futuro* bude výše popsany vzestupný trend průměrné mzdy v podnikatelské sféře i minimální mzdy pokračovat. Nelze však odhlédnout od toho, že soudní exekutor musí za své zaměstnance také řádně odvádět odvody.

Mohu tak přijmout dílčí závěr, že při průměrné mzdě¹⁹⁸ jednoho zaměstnance soudního exekutora činí průměrné mzdové náklady soudního exekutora přibližně 55 000 Kč měsíčně.¹⁹⁹ Je však předpoklad, že výše průměrných mzdových nákladů soudního exekutora na jednoho zaměstnance budou i nadále vzrůstat.²⁰⁰

Na tomto místě je nutné uvést i dopad snížení exekučního tarifu vyhláškou č. 441/2016 Sb. V personální agendě soudních exekutorů toto snížení vedlo mimo jiné k tomu, že dochází k odlivu kvalifikované a odborné pracovní síly z exekutorských úřadů.

Vzhledem k tomu, že exekuční tarif je *de facto* cenovou regulací profese soudního exekutora, který není pravidelně valorizován (alespoň o roční míru inflace), dochází minimálně od roku 2017 k výraznému znevýhodňování soudního exekutora v oblasti zaměstnanosti a jeho pozice na trhu práce. Státním zaměstnancům, důchodcům nebo osobám pobírající dávky státní sociální podpory jsou v zásadě každoročně zvyšovány platy nebo dávky sociální pomoci. Obdobné

¹⁹⁸ Včetně odvodů a dovolené o délce čtyř týdnů.

¹⁹⁹ Eventuální nemocenská není brána v potaz.

²⁰⁰ Důvodem je především vývoj nezaměstnanosti.

zvyšování je běžné i ve všech podnikatelských profesích bez regulovaného příjmu. A právě z těchto důvodů soudní exekutor pouze s výraznými ekonomickými obtížemi je schopen vyhovět zvyklostem a požadavkům stran zvyšování mezd.

Přirozený proces optimalizace nákladů soudního exekutora směřuje k tomu, že zkušení zaměstnanci odcházejí do jiných oborů, protože soudní exekutor z logiky věci nemůže konkurovat nabídkám vyšší mzdy. Tím bohužel dochází k celkové laicizaci zaměstnaneckého aparátu exekutorských úřadů. Uvedené tvrzení lze doložit níže na grafickém znázornění.

Tabulka č. 4 – Počet exekutorských koncipientů v letech 2017 a 2023

Rok	Počet
2017	160
2023	122

Zdroj: Komora

Z grafického znázornění je patrné, že mezi roky 2017 až 2023 došlo k poklesu o 23,75 % exekutorských koncipientů. Tato speciální profese představuje páteř zaměstnaneckého aparátu exekutorských úřadů.

Tabulka č. 5 – Počet exekutorských kandidátů v letech 2017 a 2023

Rok	Počet
2017	104
2023	80

Zdroj: Komora

Mezi roky 2017 a 2023 je doložitelný pokles o 23 % zaměstnanců, kteří ve svých exekutorských úřadech představují zaměstnance na vrcholné odborné úrovni a obvykle jsou špičkou organizačních struktur. V řadě případů jsou dokonce zástupci soudních exekutorů.²⁰¹ Navíc jejich přirozeným kariérním vývojem je jmenování soudním exekutorem. V souhrnu tak mezi lety 2017 a 2023 došlo k úbytku až jedné čtvrtiny²⁰² nejvíce kvalifikovaných zaměstnanců. Jedním z hlavních důvodů je, že soudní exekutor má díky regulaci svého příjmu podstatně zhoršenou konkurenceschopnost na trhu práce oproti ostatním zaměstnavatelům. Často tak mzdové podmínky u vysoce kvalifikované pracovní síly neodpovídají

²⁰¹ § 16 a násl. ex. řádu.

²⁰² 62 zaměstnanců, což představuje pokles o 23,5 %.

společenskému trendu a zvyšování platů. Dalším nezpochybnitelným faktem je, že o výkon profese soudního exekutora není mezi osobami,²⁰³ které splňují předpoklady výslovně uvedené v exekučním řádu, adekvátní zájem. Důsledkem pak jsou dlouhodobě neobsazené exekutorské úřady a s tím spojená náročná agenda rozvrhu exekučních spisů.²⁰⁴

6.1.3 POŠTOVNÉ

Další významnou nákladovou položkou rozpočtu exekutorského úřadu je poštovné. Pro úpravu doručování soudním exekutorem platí kolizní pravidla vyjádřená zásadou *lex specialis derogat legi generali*. Obecná úprava je uvedena v § 45 a násl. o. s. ř. Speciální úprava je v § 56a²⁰⁵ a § 56b²⁰⁶ ex. řádu a dále pak § 124 ex. řádu. Doručování upravuje také § 7 a násl. vyhlášky č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuce a další činnosti.

V zásadě platí, že exekuční řízení je, až na výjimky,²⁰⁷ řízením písemným. Soudní exekutor tak vydává písemnosti, které doručuje, standardně prostřednictvím doručovatele poštovních služeb²⁰⁸ všem účastníkům nebo subjektům exekučního řízení. Podle § 13 odst. 1 ex. tarifu je poštovné součástí náhrady hotových výdajů, která exekutorovi náleží v paušální výši 3 500 Kč.

Tabulka č. 6 – Vývoj ceny poštovného v Kč v letech 2006 až 2022

Rok	Obyčejné psaní 50g	Doporučené psaní 50g	Obyčejné psaní 100g v	Doporučené psaní 100g
2006	7,50	19		
2008	10	26		

²⁰³ Podle § 9 ex. řádu exekutorem může být jmenován občan České republiky, který „a) je plně svéprávný, b) získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo 1. v magisterském studijním programu právo a právní věda studiem na vysoké škole v České republice, nebo 2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu²⁹⁾, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu právo a právní věda v oboru právo na vysoké škole v České republice, c) je bezúhonný, d) vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi, a e) složil exekutorskou zkoušku“.

²⁰⁴ § 15 odst. 9 ex. řádu.

²⁰⁵ Doručování na ohlašovu.

²⁰⁶ Doručování ve zvláštních případech.

²⁰⁷ Např. provádění místního šetření, soupis věcí, dražební rok atd.

²⁰⁸ Česká pošta, s.p.

2013	13	29	17	42
2016	16	38	20	46
2018	19	44	23	52
2019	19	44	23	52
2020	19	47	23	55
2021	19/26	52/56	23/30	60/62
2022	19/26	52/59	23/30	60/67
2023	23/30	62/69	27/34	70/77

Zdroj: *Ceníky České pošty s.p.*

Z výše uvedeného grafického znázornění je patrné, že Česká pošta s.p., od 1. 1. 2023 výrazně zdražila listovní zásilky.²⁰⁹ Průměrná cena zásilky zasílaná soudním exekutorem v roce 2006 činila přibližně 30 Kč. Do roku 2023 došlo u totožné zásilky k navýšení o více jak 200 %. Je však nutné brát v potaz, že se podstatným způsobem zvýšila hmotnost listovních zásilek, které soudní exekutoři mají povinnost účastníkům řízení zasílat.

V roce 2017 došlo k novele²¹⁰ vyhlášky č. 418/2001 Sb. o postupech při výkonu exekuce a další činnosti, podle které musejí soudní exekutoři v souladu s § 5b²¹¹ vyhotovovat písemnosti na závazných vzorech, které jsou součástí přílohy č. 5 této vyhlášky. Z praxe mohu uvést, že vzory písemností jsou značně rozsáhlé. Došlo k výraznému navýšení hmotnosti zásilek soudního exekutora. Trendem tak je, že celkový počet doručovaných písemností se vlivem novelizací exekučního práva navyšuje. Jak bude uvedeno níže, cena poštovního však dramaticky roste.

Poštovné představuje pro ekonomiku exekutorského úřadu hotový výdaj, který soudní exekutor hradí pravidelně každý měsíc. V každém exekučním řízení soudní exekutor musí ze zákona účastníkům řízení zaslat minimálně tři zásilky.²¹²

Lze tak přijmout dílčí závěr, že činí-li průměrná cena za zaslání listovní zásilky soudního exekutora v roce 2023 téměř 120 Kč a soudní exekutor minimálně v každém řízení zašle tři listovní zásilky, tak jenom výdaje za poštovné představují

²⁰⁹ Od 2 Kč do 10 Kč.

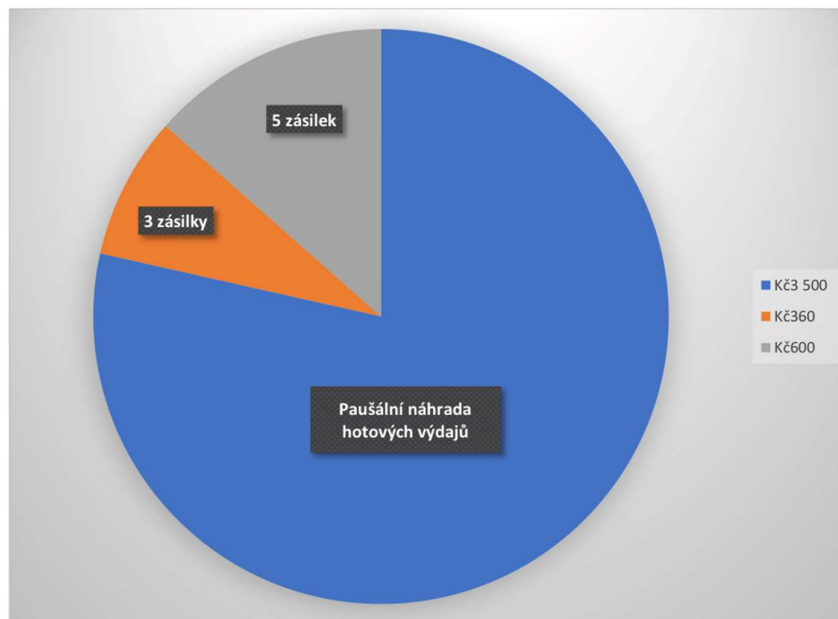
²¹⁰ Prostřednictvím vyhlášky č. 461/2017 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuce a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

²¹¹ „Vyrozmění o zahájení exekuce a základní informaci o průběhu exekučního řízení a zasílaných písemnostech, výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, exekuční příkaz nebo příkaz k úhradě nákladů exekuce vyhotoví exekutor s použitím vzorů.“

²¹² Písemnosti podle § 46 odst. 5 ex. řádu. Dále pak příkaz k úhradě nákladů exekuce. A postoupení procesních podání účastníků řízení společně s exekučním spisem.

360 Kč. Za průměrné se však v exekučních řízení považuje zaslání pěti listovních zásilek, což představuje hotový výdaj ve výši 600 Kč. Průměrný měsíční náklad exekutorského úřadu jenom za poštovné je přibližně 150 000 Kč.

Graf č. 2 – Podíl poštovného v paušální náhradě hotových výdajů

Zdroj: *Vlastní zpracování autora*

Z grafického znázornění je patrné, jaký je podíl poštovného v paušální náhradě hotových výdajů. Průměrných pět poštovních zásilek dosahuje téměř 20 % výše náhrady paušálních hotových výdajů. Současně každý rok dochází ke zvyšování ceny poštovného. Průměrná poštovní zásilka, kterou soudní exekutor zasílá prostřednictvím České pošty s.p. v roce 2006 stála ve výši 29 Kč oproti téměř 120 Kč v roce 2023.²¹³ Přesto od roku 2006 nedošlo k navýšení paušální náhrady hotových výdajů.

Současně je nutné zdůraznit, že soudní exekutor výdaj za poštovné musí uhradit v každém exekučním řízení, tzn. bez ohledu na to, zda došlo k vymoženému plnění či nikoliv. V exekuci, kde není vymožen žádný výtěžek, musí výdaj za poštovné soudní exekutor hradit z jiných provozních prostředků.

²¹³ Od roku 2023 došlo také ke zrušení množstevních slev, které soudní exekutoři mohli u České pošty s.p. využívat.

Za systémové řešení bych *pro futuro* považoval, aby poštovné bylo vyjmuto z množiny výdajů soudního exekutora, které jsou kryty paušální částkou. Tím pádem bude vždy hrazeno ve skutečně vynaložené výši.

6.2 SPOTŘEBNÍ KOŠ EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU

Základní obsahovou náplní této podkapitoly bude definice všech vstupů, které jsou nezbytně nutné k řádnému výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem. Sledovaným cílem je definování tzv. spotřebního koše exekutorského úřadu. Správně strukturovaný spotřební koš exekutorského úřadu by tak měl představovat jeden ze základních atributů nastavení a následné úpravy jednotlivých položek exekučního tarifu. Měla by z něho být zjevná změna cenové hladiny těch vstupů, bez kterých by soudní exekutor nemohl zabezpečit výkon exekuční činnosti.

Specifikem výkonu exekuční činnosti je potřeba elektronizace vedení exekučních spisů i komunikace s ostatními subjekty exekučního řízení. Na druhou stranu si nelze řádný výkon exekuční činnosti představit bez adekvátního personálního zabezpečení včetně reprezentativního zázemí exekutorského úřadu. Jedná se totiž o přenesený výkon státní moci, který musí být prováděn nestranným a nezávislým způsobem, ale především důstojně.

Vedle elektronizace procesu exekučního řízení nesmí být opomenuta také činnost soudního exekutora v rámci exekuce prodejem movitých věcí. Jedná se o úkony místního šetření, soupisu věcí, skladování věcí, provádění dražebních kroků. Současně také veškeré úkony v rámci exekuce na nepeněžitě plnění.²¹⁴

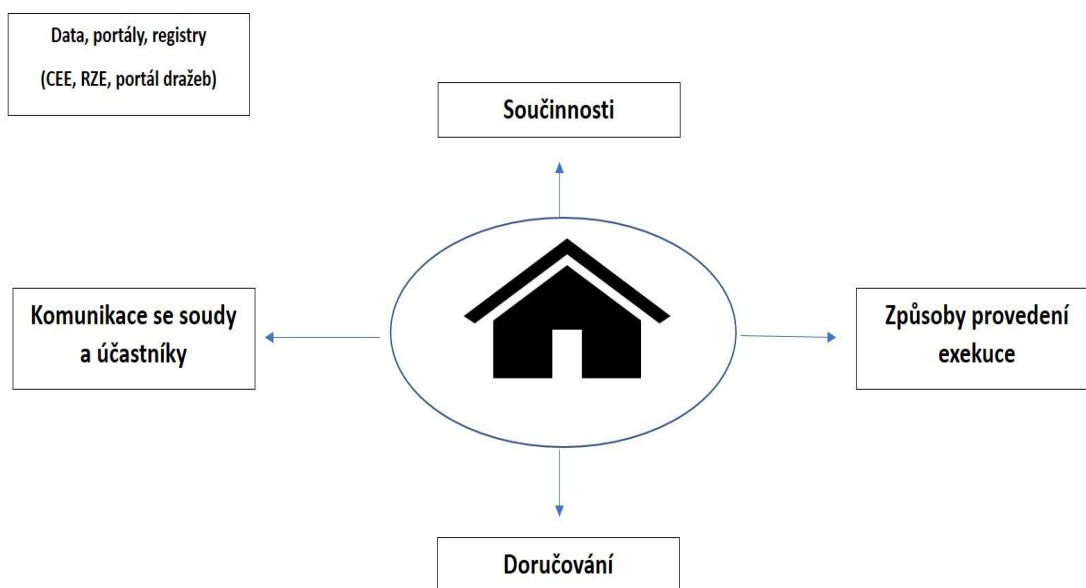
6.2.1 ELEKTRONIZACE EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Novodobý výkon exekuční činnosti soudním exekutorem je bezpochyby vysoce elektronizovaný proces. Úvodem tak mohu konstatovat, že profese soudního exekutora a vůbec samospráva exekutorů patří, ve srovnání s ostatními právníckými profesemi (soudce, státní zástupce, advokát, notář, insolvenční správce) nebo justičními řízeními, ke špičce v zajištění digitalizace svěřeného procesu.

²¹⁴ Vyklizení, rozdělení věci, odebrání věci, provedení prací a úkonů.

Z pohledu výše uvedeného tak lze správně předpokládat, že základním nástrojem pro vykonávání exekuční a další činnosti podle exekučního řádu je informační systém soudního exekutora. „Lze jej považovat jako tzv. srdce exekutorského úřadu. Jeho prostřednictvím jsou zajišťovány v zásadě všechny exekuční úkony, mimo těch, které jsou prováděny v terénu. Exekuční řízení je dnes plně elektronizováno a tomu odpovídá i současná podoba exekučních spisů, které jsou vedeny výhradně v elektronické podobě. Spisy v papírové podobě, tak jak je známe i z minulosti, se v podmínkách dnešního exekučního řízení již prakticky nevyskytují. A pokud ano, představuje exekuční spis pouze vybrané dokumenty podle kancelářského řádu (zejména doručenky a procesní podání došlá v papírové podobě).“²¹⁵

Graf č. 3 – Analýza elektronizace exekučního řízení

Zdroj: *Vlastní zpracování autora*

Z grafického znázornění je patrné, že veškeré hlavní činnosti exekutorského úřadu lze vést v prostředí plné elektronizace. Díky vysoké úrovni elektronizace je soudní exekutor schopen v řádu několika málo minut provést kompletní screening majetku povinného ze všech dostupných úředních registrů. Na každodenní bázi a výhradně elektronickou formou komunikuje a dotazuje soudní exekutor všechny

²¹⁵ SEDLÁČEK, M., STŘELEČEK, T. *Civilní právo a nové technologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-503-0. S. 262.

orgány státní správy a samosprávy, které vedou jakoukoliv evidenci nebo informaci o majetku povinného.²¹⁶

Je ovšem nutné uvést, že soudní exekutor musí pravidelně investovat do inovace informačního systému. Důvodem je vysoká četnost novelizací exekučního práva. Za více jak 20 let se exekuční řízení výrazně změnilo. Značně se rozšířil i okruh povinností soudního exekutora. Každé ustanovení novely exekučního práva, které se týká procesu exekučního řízení, se musí nutně projevit formou aktualizace v informačním systému. Domnívám se, že by si zákonodárce právě tuto skutečnost měl náležitým způsobem uvědomit. Proto by se každá další povinnost kladená na soudního exekutora měla projevit úměrným zvýšením exekučního tarifu. Mimo jiné už z toho důvodu, že pravidelně každý rok dochází ke zvyšování licenčních a dalších poplatků s využíváním informačního systému a dalšího softwaru.

Řada dílčích exekučních úkonů je díky informačnímu systému již plně automatizovaná. Dovedu si představit, že v budoucnosti bude informační systém plně inteligentní. Ještě více a s vyšší mírou inteligence bude vyhodnocovat zjištěné informace o majetku povinného. Díky své inteligenci bude pro soudního exekutora představovat výrazný prostředek úspory nákladů.

Přesto však zejména díky složitosti a nepřehlednosti exekučního práva musí soudní exekutor zaměstnávat zaměstnance, kteří posuzují a vyhodnocují naplnění předpokladů řady institutů exekučního řádu. Dokonce platí, že i přes vysokou míru elektronizace musí soudní exekutor stále rozšiřovat počet zaměstnanců. Nejenom o ty, kteří zpracovávají běžné administrativní úkony, ale především i o odborně zdatné. Důvodem je několikrát vyslovená intenzivní a nesystematická novelizace exekučního práva včetně jeho nesrozumitelnosti a obtížného výkladu nepřehledných přechodných ustanovení.

Proto musím přijmout dílčí závěr, že nadstandardní stupeň elektronizace výkonu exekučního řízení není přímo úměrný se snížením počtu zaměstnanců soudního exekutora. Elektronizace tak pouze zvyšuje a zrychluje možnosti soudního exekutora při zjišťování majetku povinného.

²¹⁶ Výčetem se jedná zejména o zdravotní pojišťovny, úřad práce, katastr nemovitostí, registr vozidel, bytová družstva atd. Zjišťuje také informace ze Seznamu smluv o majetkovém režimu a registru obyvatel. V případě, že se jedná o osobu, která podniká, provádí součinnost také na registr smluv.

Na paušální náhradu hotových výdajů ve výši 3 500 Kč musíme hledět také optikem standardů a technologické úrovně roku 2006. V té době totiž technické zabezpečení exekutorských úřadů bylo na zcela odlišné úrovni. Exekuční spisy se běžně vedly v papírové podobě. Pořizovací náklady stran hmotného majetku tak nemohly dosahovat dnešní výše, kde vlivem turbulentního technologického vývoje a nástupu digitalizace a elektronizace je spotřebitel v zásadě nucen pravidelně obměňovat elektronické přístroje.²¹⁷

6.2.2 VSTUPNÍ NÁKLADY

Vstupními náklady, neboli náklady, které souvisejí se vstupem do konkrétního odvětví, jsou v oblasti výkonu exekuční činnosti nejenom vstupní pořizovací investice,²¹⁸ ale také náklady spojené s výběrovým řízením. Z časového hlediska jejich vzniku jsou kryty vlastními prostředky nově jmenovaného soudního exekutora, které získal jinak než následným výkonem exekuční činnosti.

Do výběrového řízení se může přihlásit každý, kdo splňuje podmínky § 9 ex. řádu. Účastnický poplatek za podání přihlášky se v roce 2023 obvykle pohybuje v částce 35 000 Kč a bývá běžně splatný do sedmi dnů ode dne doručení přihlášky. Po proběhnutém výběrovém řízení na obsazení exekutorského úřadu zveřejní Komora rozhodnutí Prezidia o výběrovém řízení.²¹⁹ Do jednoho měsíce od ukončení výběrového řízení prezidium písemně navrhne ministrovi, aby jmenoval soudním exekutorem do exekutorského úřadu, jenž má být obsazen, účastníka, o němž prezidium rozhodlo, že ve výběrovém řízení uspěl tak, že splňuje předpoklady pro jmenování soudním exekutorem a dosáhl nejvyššího počtu bodů.

Uchazeč jmenovaný do exekutorského úřadu následně skládá do rukou ministra slib podle § 12 odst. 1 ex. řádu. Poté musí soudní exekutor v souladu s § 11 odst. 2 ex. řádu uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, a prokázat se

²¹⁷ Je v zásadě trendem, že výrobce každoročně přestaví nový model výrobku, který má nové a zcela odlišné funkce a současně oznámí a ukončuje podporu starších verzí.

²¹⁸ Hmotný dlouhodobý majetek, nehmotný dlouhodobý majetek.

²¹⁹ Prezidium vydá usnesení s výrokem, kdo dosáhl nejvyššího počtu bodů a zda uchazeč ve výběrovém řízení uspěl, čímž splňuje předpoklady pro jmenování soudním exekutorem do daného exekutorského úřadu.

stejnopisem nebo ověřenou kopií této smlouvy Komoře do 30 dnů po svém jmenování soudním exekutorem.²²⁰

Nově jmenovaný soudní exekutor má následně povinnost do tří měsíců po jmenování otevřít v sídle exekutorského úřadu, do kterého byl jmenován, kancelář a být připraven vykonávat exekuční činnost.²²¹ V této tříměsíční lhůtě poté musí vyvinout veškeré úsilí, aby se personálně a technicky připravil na výkon exekuční činnosti.

Z výčtu počátečních investic²²² mohu uvést zejména následující:

- licence informačního systému,
- server,
- stolní počítač a notebook a software,²²³
- ostatní hardware (tiskárna, scanner) a drobná spotřební elektronika (např. skartovač, mobilní telefon, elektronika pro zabezpečení chodu kanceláře),
- kancelářský nábytek a vybavení zázemí (kuchyňka, šatna, toalety),
- výstavba webových stránek,
- vnější označení exekutorského úřadu,
- automobil,
- vybavení pro zaměstnance (např. nahrávací zařízení, pracovní obuv a oděv atd.),
- zajištění technických prostředků vyplývajících z exekučního řádu (zejm. povinnost záznamu všech zvukových volání,²²⁴ audiovizuální záznam soupisu věcí, lokální úřední deska exekutorského úřadu),
- zabezpečovací systém exekutorského úřadu.

Z vlastní zkušenosti, kdy jsem byl v roce 2016 jmenovaný do uvolněného exekutorského úřadu v Hradci Králové, mohu uvést, že vstupní investice dosahují výše až 1 000 000 Kč.²²⁵

²²⁰ Jestliže exekutor zaměstnává zaměstnance, je povinen uzavřít smlouvu o pojištění své odpovědnosti i za újmu způsobenou jeho zaměstnanci v souvislosti s činností podle exekučního řádu.

²²¹ § 15 odst. 2 písm. c) ex. řádu.

²²² Hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek.

²²³ Např. Microsoft Office, antivirový systém, ostatní aplikace atd.

²²⁴ Smlouva s mobilním operátorem.

²²⁵ KOZEL, R. *Exekutorský úřad v Hradci zahájil činnost pod novým vedením* [online]. hradecky.denik.cz, 2016 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/exekutorsky-urad-v-hradci-zahajil-cinnost-pod-novym-vedenim-20160616.html.

Podstatnou skutečností rovněž je, že nově jmenovaný soudní exekutor až přibližně za tři měsíce od otevření kanceláře získává první provozní peněžní prostředky ke krytí vzniklých nákladů svého úřadu. Je to dáno tím, že část vymoženého plnění, která se započítává na náklady exekuce, musí být nejprve určena v příkazu k úhradě nákladů exekuce, proti kterému si mohou účastníci podle § 88 odst. 3 ex. řádu podat ve lhůtě osmi dnů od doručení námítky.²²⁶ Nově jmenovaný soudní exekutor ani nemá zaručený pravidelný exekuční nápad z důvodu, že v českém exekučním právu má oprávněný možnost volby soudního exekutora.

Je tak patrné, že samotný proces vstupu do odvětví výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem je ekonomicky velice náročný a významně rizikový. Návratnost vstupních investic je s ohledem na současnou výši položek exekučního tarifu velmi dlouhodobá.

Právě na základě výše uvedeného není o výkon justiční profese soudního exekutora prakticky zájem. V současné době je neobsazených 21 exekutorských úřadů. V poslední době bylo uskutečněno 20 neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu Ostrava, devět neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu Sokolov, devět neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu v Karlových Varech, tři neúspěšná výběrová řízení na obsazení Exekutorského úřadu Praha–západ, tři neúspěšná výběrová řízení na obsazení Exekutorského úřadu Praha 8.²²⁷

6.2.3 DÍLČÍ NÁKLADY KRYTÉ ODMĚNOU

Pokud bych na problematiku níže definovaných dílčích nákladů soudního exekutora nahlížel pohledem mikroekonomie, nabízelo by se jejich srovnání s náklady fixními. Za ty se totiž považují ty, které nejsou přímo úměrné na objemu poskytovaných výrobků nebo služeb.²²⁸ Vznik těchto nákladů se neodvíjí od rozsahu exekučního nápadu. V prostředí výkonu exekuční činnosti o těchto nákladech platí, že při jakémkoliv ročním nápadu exekucí jsou vždy součástí spotřebního koše exekutorského úřadu. Pro jejich vznik je také zcela irelevantní

²²⁶ Viz § 88 odst. 3 ex. řádu.: „Pokud exekutor v plném rozsahu námítkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu (§ 45), který o námítkách rozhodne do 15 dnů. Případné vyjádření k námítkám adresované soudu exekutor doručí také tomu, kdo námítky podal.“

²²⁷ Zdroj: Komora.

²²⁸ Výkon exekuční činnosti se považuje za poskytování služby.

zda soudní exekutor byl nebo nebyl pověřen vedením exekučního řízení. Pro jejich vznik není rozhodná ani výše vymáhané jistiny. Za nejvíce podstatné však považují, že tyto náklady jsou kryty toliko odměnou exekutora.

V podmínkách exekutorského úřadu, obdobně jako na soudech nebo ostatních úřadech státní správy nebo samosprávy, představují hlavní položky fixních nákladů následující:

- pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku,
- mzdové náklady,
- nájemné včetně energií,
- měsíční poplatky spojené s vedením a správou kanceláře,
- daně a poplatky.

6.2.3.1 DLOUHODOBÝ HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK

Nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku zatíží soudního exekutora nepochybně již v rámci vstupních nákladů (viz předchozí výklad). Nelze však pominout dominantní technologický vývoj na jedné straně, který na spotřebitele neustále vyvíjí tlak pravidelné obměny elektroniky za novější verze. Na straně druhé pak zakládání nových technických povinností, které průběžně vyplývají z novelizací exekučního řádu.²²⁹

Za nesprávnou bych v tomto smyslu považoval úvahu, ve které by nebylo zohledňováno s pravidelnou obměnou zastaralého vybavení exekutorského úřadu (výpočetní techniky, automobilů, mobilních telefonů a jiných podobných zařízení). Ze své, více jak šestileté praxe, mohu spolehlivě uvést, že ke kompletní obměně dlouhodobého majetku došlo u výpočetní techniky u některých komponentů dokonce čtyřikrát. Navíc se pravidelně dokupují datové servery a úložiště. Současně dochází také k vývoji webových stránek soudního exekutora.

6.2.3.2 MZDOVÉ NÁKLADY

O významu a rozsahu mzdových nákladů v rozpočtu exekutorského úřadu (zejména o vývoji průměrné mzdy v podnikatelské sféře) bylo pojednáno v předchozích částech mé práce. Na tomto místě tak provedu hlubší analýzu

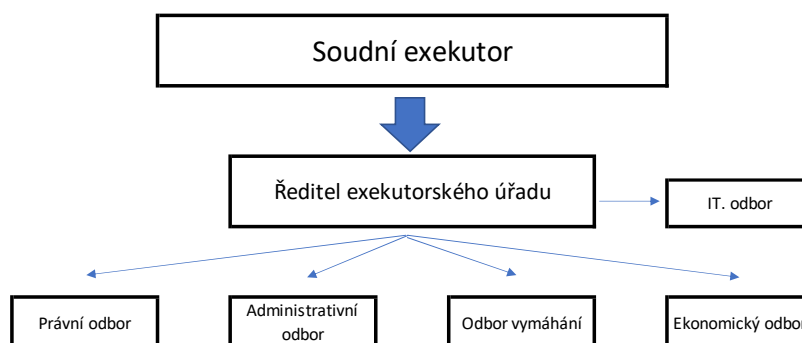
²²⁹ Povinnost provádět audiovizuální záznamy, povinnost záznamu všech zvukových volání s účastníky exekučního řízení atd.

typických zaměstnaneckých pozicí v exekutorském úřadu. Exekuční řád upravuje následující speciální pracovní pozice v exekutorském úřadu:

- kandidát,
- koncipient,
- vykonavatel exekutora,
- další zaměstnanci.

Běžný exekutorský úřad má svoji organizační strukturu vystavěnou většinou jako liniovou, která má přímo rozkazovací povinnost. Vedoucí liniové skupiny vykonávají vertikální liniové řízení. Tvoří řídicí osu struktury (např. soudní exekutor, ředitel exekutorského úřadu, vedoucí odboru). Liniovní vedoucí mají nejvyšší pravomoci a odpovědnost. Jsou vždy hlavními vazbami struktury ztělesňujícími základní mocenskou organizovanost systému.

Graf č. 4 – Organizační struktura exekutorského úřadu

Zdroj: *Vlastní zpracování autora*

Z hlediska výkonu konkrétních pracovních pozic je ředitelem exekutorského úřadu většinou kandidát, který ve většině případů je současně ustanoveným zástupcem soudního exekutora. Každý z odborů pak má svého vedoucího zaměstnance, který je pak přímo odpovědný řediteli exekutorského úřadu a soudnímu exekutorovi.

Personálně se právní odbor skládá z kandidátů a koncipientů, eventuálně zaměstnanců s bakalářským vzděláním např. z oboru veřejná správa.

Administrativní odbor se skládá většinou ze zaměstnanců, kteří mají jako nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské.

Odbor vymáhání se zaměřuje na přímé osobní nebo telefonické jednání s povinnými. Personálně je složené z vykonavatelů soudního exekutora nebo jejich asistentů. Jedná se tedy především o tzv. terénní zaměstnance.

Náplní ekonomického odboru je zpracování a zápočet vymoženého plnění včetně navazujících procesních úkonů.²³⁰ Dále pak přípravy podkladů pro výpočet mezd zaměstnanců.

Výše bylo uvedeno, jaký význam představuje míra pokročilé elektronizace v rámci výkonu exekuční činnosti. Proto si lze jen stěží představit fungující organizační strukturu exekutorského úřadu bez IT odboru, který je zpravidla tvořen jedním nebo dvěma specialisty, kteří spravují informační systém soudního exekutora včetně doprovodného hardware a software. Řada exekutorských úřadů tak v určité míře vyvíjí vlastní aplikace a nadstavby základních verzí informačního systému.

Do oblasti mzdových nákladů je nutné vztáhnout také různé benefity pro zaměstnance (např. stravenky), ale také úhradu povinných lékařských prohlídek zaměstnanců atd.

6.2.3.3 NÁJEMNÉ VČETNĚ ENERGIÍ

Nájemné včetně energií je další podstatnou složkou fixních nákladů exekutorského úřadu. Pravdou však je, že řada soudních exekutorů má sídlo úřadu ve vlastních prostorech. Vedle těchto prostor má zpravidla exekutorský úřad v nájmu nebo ve vlastnictví také skladovací prostory pro zajištěné věci nebo třeba spisovny. Podle normy ČSN 735305 by prostory měly mít minimálně 500 m² kancelářského prostoru a 100 m² příslušenství. Mohu však uvést, že průměrné náklady za nájemné v ČR o velikosti 80 m² činí 18 400 Kč bez daně z přidané hodnoty.

Nepříznivě cenová situace ohledně zdražení energií zejména ke konci roku 2022 výrazně zvýšila zejména položku energií. Díky plné elektronizaci vedení exekuční agendy, kdy IT systém musí být v nepřetržitém v provozu,²³¹ nemá soudní

²³⁰ Zejména výpočet nákladů exekuce a nákladů oprávněného, vydávání příkazů k úhradě nákladů exekuce atd.

²³¹ Veškeré IT zázemí exekutorského úřadu musí být v nepřetržitém provozu, tzn. v režimu 24/7.

exekutor příliš možností, jak výrazně snížit nebo optimalizovat náklady na energii.²³²

Eventuální cestou optimalizace nájemného může být home office. Platí však usus, že exekutorský úřad by měl mít pravidelné úřední hodiny pro styk s účastníky řízení²³³. Nájemné za prostory je tedy obvyklou položkou rozpočtu exekutorského úřadu, ledaže je sídlo exekutorského úřadu v prostorách vlastněných soudním exekutorem.

Soudní exekutor si rovněž pronajímá²³⁴ také skladové prostory nebo parkoviště.

6.2.3.4 VEDENÍ A SPRÁVA KANCELÁŘE

Velmi širokou škálu fixních nákladů představuje množina měsíčních poplatků spojených s vedením kanceláře. Zejména se jedná o následující:

- licenční poplatky za provoz informačního systému soudního exekutora včetně dalších licenčních poplatků doprovodného software,²³⁵
- licenční poplatky za další softwarový systém (např. antivirus a antispyware atd.),
- internetové a telefonické poplatky včetně doprovodných služeb,²³⁶
- nákup běžných kancelářských potřeb nebo potřeb evidenčního charakteru,
- náklady za činnost daňové kanceláře a daňového poradenství,
- náklady spojené s prohlubováním vzdělání soudního exekutora a jeho zaměstnanců.²³⁷

Do oblasti měsíčních poplatků spojených s vedením kanceláře soudního exekutora dále spadají také náklady za ostatní služby, zejména se jedná o:

- úklidovou službu,
- ochranu a zabezpečení kanceláří, skladových prostor a dalšího majetku soudního exekutora určeného k výkonu exekuční činnosti,

²³² Lze tak *de facto* regulovat pouze teplotu topení. Běžná domácnost naopak může regulovat provoz elektronických zařízení, nastavit např. víkendový režim spotřeby atd.

²³³ Byť exekuční výslovně uvedenou povinností neupravuje.

²³⁴ Dlouhodobým nebo i krátkodobým pronájmem.

²³⁵ Např. komerční a kvalifikované certifikáty, časová razítka atd.

²³⁶ Poplatek za webovou doménu, poplatek za vzdálené uložení pro záznamy zvukových volání.

²³⁷ Odborná školení zaměstnanců, nákup odborné literatury, licenční poplatky za právní informační systémy.

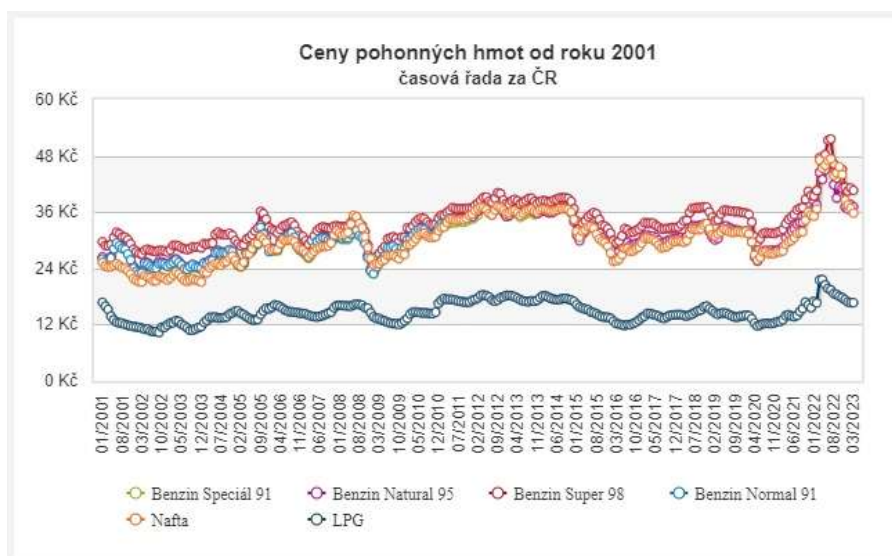
- skartační a archivační službu.

Nelze opomenout ani správu a vedení té části kanceláře soudního exekutora, která se zaměřuje na terénní úkony a soupis věcí. Proto do okruhu měsíčních poplatků spojených s vedením a správou kanceláře soudního exekutora také patří:

- oprava a udržování vozidel,
- tzv. garážovné,
- nákup pohonných hmot.

Zejména nákup pohonných hmot je ve vztahu k činnosti vykonavatelů soudního exekutora nezanedbatelným nákladem.

Graf č. 5 – Vývoj cen pohonných hmot od roku 2001

Zdroj: ČSÚ

Z grafického znázornění cen pohonných hmot od roku 2001 je patrný progresivní trend. Cena pohonných hmot se od roku 2001 zdvojnásobila. I přes tak enormní nárůst náleží soudnímu exekutorovi v exekučním řízení podle § 13 odst. 5 ex. tarifu náhrada cestovních výdajů, která je součástí nákladů exekuce, nejvýše 1 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět.

6.2.3.5 POPLATKY A DANĚ

Posledním okruhem spotřebního koše exekutorského úřadu jsou poplatky a daně. Jedná se o široké spektrum jednotlivých položek, z nichž lze uvést zejména:

- bankovní poplatky,
- profesní pojištění,²³⁸
- závazky vůči Komoře.²³⁹

V oblasti závazků soudního exekutora vůči Komoře došlo od roku 2006 k nárůstu o více jak 50 %.

Samostatnou částí jsou pak daňové povinnosti soudního exekutora. Z nich je soudní exekutor zatížen zejména následujícími:

- daň z přidané hodnoty,
- daň z příjmů,
- silniční daň,
- daň z nemovitých věcí.

V úvahu připadají také daň dědická, darovací a z prodeje nemovitosti.

6.2.3.6 GRAFICKÝ SOUHRN SPOTŘEBNÍHO KOŠE

Tabulka č. 7 – Spotřební koš

VSTUPNÍ NÁKLADY
licence informačního systému server stolní počítač, notebook a software ostatní hardware a drobná spotřební elektronika kancelářský nábytek a vybavení zázemí (kuchyňka, šatna, toalety) výstavba webových stránek vnější označení exekutorského úřadu automobil vybavení pro zaměstnance zajištění technických prostředků vyplývajících z exekučního řádu zabezpečovací systém exekutorského úřadu
DLOUHODOBÝ HMOTNÝ A NEMHMOTNÝ MAJETEK

²³⁸ Průměrná výše profesního pojištění soudního exekutora je 42 000 Kč za rok.

²³⁹ Např. členský příspěvek nebo odvod do fondu Exekutorské komory ČR pro vzdělávání exekutorských koncipientů a vykonavatelů soudních exekutorů.

MZDOVÉ NÁKLADY
kandidát Koncipient vykonavatel exekutora další zaměstnanci outsorsing administrativních služeb
NÁJEMNÉ VČETNĚ ENERGIÍ
kancelářské prostory skladovací prostory Parkoviště
MĚSÍČNÍ POPLATKY SPOJENÉ S VEDENÍM KANCELÁŘE
licenční poplatky za provoz informačního systému licenční poplatky za další softwarový systém internetové a telefonické poplatky včetně doprovodných služeb nákup běžných kancelářských potřeb a potřeb evidenčního charakteru náklady za činnost daňové kanceláře a daňového poradenství náklady spojené s prohlubováním vzdělání exekutora a zaměstnanců úklidová služba ochrana a zabezpečení kanceláře včetně dalších prostor skartační a archivační služba oprava a udržování vozidel nákup pohonných hmot
POPLATKY A DANĚ
bankovní poplatky profesní pojištění závazky vůči Komoře daň z přidané hodnoty daň z příjmů silniční daň daň z nemovitých věcí daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti

Zdroj: *Vlastní zpracování autora*

Grafické znázornění spotřebního koše předkládá základní strukturu všech nejvýznamnějších vstupů nutných k výkonu exekuční činnosti. Množství jednotlivých položek je volbou soudního exekutora, která je odvislá od aktuálního nebo očekávaného exekučního nápadu (např. počet zaměstnanců, počet licencí informačního systému atd.). Jsou tak uvedeny všechny vstupy, bez nichž si nedovedu představit řádný a důstojný výkon exekuční činnosti soudním exekutorem tak, jak mu ukládá exekuční řád a očekávají od něho účastníci exekučního řízení, veřejnost a stát.

Významnou položkou nákladů soudního exekutora, jak bylo výše uvedeno, je poštovné. Toto však do spotřebního koše v této podobě nezařazuji, protože dle struktury této práce o něm pojednávám jako o jednom z atributů nákladovosti exekučního spisu (viz další výklad).

6.3 DALŠÍ ATRIBUTY STUDIE NÁKLADOVOSTI

Za další atributy, které považuji za významné při zkoumání analýzy nákladovosti exekutorského úřadu jsou nákladovost modelového exekučního spisu a modelový exekutorský úřad. Cílem této podkapitoly je popisným způsobem předložit úvahy a zdůvodnění uvedených atributů. Statistická data nebo podrobný výpočet tak není sledovaným záměrem této části práce.

6.3.1 NÁKLADOVOST EXEKUTORSKÉHO SPISU

Stanovení nákladovosti modelového exekutorského spisu představuje nepochybně jeden z klíčových údajů, který by měl být vedle ostatních atributů podkladem pro stanovení správné výše paušální náhrady hotových výdajů.

V úvodu této podkapitoly musím uvést, že správný výpočet nákladovosti předpokládá vysokou míru odborné statistické znalosti a dovednosti. Nekladu si proto ambici provést přesný výpočet²⁴⁰ aktuální nákladovosti modelového exekutorského spisu. Mým cílem je nastínit mé úvahy nad možností, jak dosáhnout zjištění nákladovosti modelového exekučního spisu a které dílčí ukazatele je nutné zohledňovat.

²⁴⁰ Váženým průměrem.

Nákladovost modelového exekutorského spisu tak budu zkoumat zejména s ohledem na jednotlivé fáze exekučního řízení včetně průměrné náročnosti na časový fond zaměstnanců při zpracování těchto fází. Dále pak technické nároky jednoho exekučního spisu a průměrný počet odeslaných zásilek účastníkům řízení.

6.3.1.1 JEDNOTLIVÉ FÁZE MODELOVÉHO EXEKUČNÍHO SPISU

Před pojednáním ohledně jednotlivých fází modelového exekučního spisu je nutné označit zaměstnanecké pozice, které obvykle v exekutorském úřadě vykonávají níže uvedené úkony. Stanovují následující typové skupiny zaměstnanců:

- koncipient, kandidát,
- vykonavatel exekutora,
- administrativní asistent.

Z hlediska jednotlivých fází rozlišuji, zejména na základě výsledků své dosavadní praxe, následujících sedm fází:

- od podání exekučního návrhu do zahájení úvodních lustrací,
- od zaslání vyrozumění o zahájení exekuce účastníkům řízení a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti povinnému do okamžiku vyznačení doložky provedení exekuce,
- opakované lustrace a vydávání dalších exekučních příkazů,
- zpracování procesních návrhů účastníků exekučního řízení,
- posuzování naplnění podmínek amnestujících institutů nebo zvláštních důvodů zastavení exekuce,
- zpracování financí a fakturace příkazu k úhradě nákladů exekuce,
- procesní a technické úkony k ukončení exekuce, včetně archivace exekučního spisu.

První definovanou fází je procesní úsek exekučního řízení od podání exekučního návrhu²⁴¹ do okamžiku zahájení úvodních lustrací majetku povinného, resp. manžela povinného²⁴² (tzn. do vydání pověření soudem podle § 43a ex. řádu). Uvedená fáze je administrativně technického charakteru. Dochází k technickému zakládání nového exekučního spisu včetně kontroly souladu exekučního návrhu

²⁴¹ § 35 odst. 1 ex. řádu.

²⁴² § 35 odst. 3 ex. řádu.

s titulem a účastníky exekučního řízení.²⁴³ Žádost soudního exekutora o pověření probíhá prostřednictvím elektronické žádosti o vydání pověření.²⁴⁴ Po dojití pověření provádí zaměstnanci exekutora kontrolu souladu pověření s exekučním návrhem. Následně jsou zadány elektronickým způsobem lustrace majetku povinného,²⁴⁵ resp. jeho manžela. Z časového hlediska lze první fázi kvantifikovat jako úsek, který trvá 90 minut. Podílí se na ní dva administrativní asistenti, kteří složitější případy²⁴⁶ konzultují s koncipientem. První fáze se týká veškerých spisů. Dále se přiměřeně týká také exekučních spisů, ve kterých došlo ke změně exekutora podle § 44b odst. 1 ex. řádu.²⁴⁷

Druhou fází je část řízení od zaslání vyrozumění o zahájení exekuce účastníkům řízení²⁴⁸ a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti povinnému²⁴⁹ do okamžiku vyznačení doložky provedení exekuce.²⁵⁰ V této fázi dochází ke zpracování výsledků součinností stran majetku povinného, resp. jeho manžela. Podle nich se posoudí vhodný způsob(y) provedení exekuce,²⁵¹ které budou v rámci konkrétního řízení v neprospěch povinného provedeny. Společně s tím dochází k vydání příslušných exekučních příkazů.²⁵² Poslední částí této fáze je zaslání výzvy ke splnění vymáhané povinnosti²⁵³ společně s vyrozuměním povinnému a vyznačením doložky provedení exekuce. Pohledem časového fondu se jedná o úsek exekučního řízení, který trvá 240 minut. Z personálního hlediska se na něm podílejí obvykle tři administrativní zaměstnanci a dva koncipienti. Ve složitých případech se vyžaduje konzultace kandidáta nebo soudního exekutora.²⁵⁴ Druhá fáze se tak týká opět veškerých exekučních spisů. Celý proces se může navíc přibližně o 30

²⁴³ Procesní postup v případě vadného exekučního návrhu upravuje § 39 ex. řádu.

²⁴⁴ Využívá se zkratka EŽOPEX.

²⁴⁵ Zejména součinnost na Všeobecné zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení, Katastru nemovitostí, registru vozidel, peněžního ústavu, bytového družstva, Střediska cenných papírů, registru smluv atd.

²⁴⁶ Např. vymáhání běžného a dlužného výživného nebo nepeněžitě plnění.

²⁴⁷ Nový exekutor provede změnu údaje podle § 35b odst. 1 písm. b) a c) ex. řádu v rejstříku zahájených exekucí a rozhodne příkazem k úhradě nákladů exekuce o dosud vzniklých nákladech exekuce. Odměna exekutora, který exekuci dosud vedl, se vypočítá tak, jako by došlo k zastavení exekuce.

²⁴⁸ § 44 odst. 1 ex. řádu.

²⁴⁹ § 46 odst. 6 ex. řádu.

²⁵⁰ § 35b odst. 1 písm. i) ex. řádu ve spojení s § 52 odst. 3 písm. a) až c) ex. řádu.

²⁵¹ § 58 a § 59 ex. řádu.

²⁵² § 47 ex. řádu.

²⁵³ Ve výzvě je vyčíslen vymáhaný nárok na zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Zároveň výzva obsahuje poučení, že splní-li ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy vymáhaný nárok a uhradí zálohu, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, a uvede informace týkající se postupu v exekučním řízení.

²⁵⁴ Zejména dlužné a běžné výživné, problematika společného jmění manželů, nepeněžitě plnění.

minut prodloužit v případě vyřizování spojené exekuce podle § 37 odst. 5 a 6 ex. řádu.

V pořadí třetí fázi je opakování lustrací²⁵⁵ a vydávání nových exekučních příkazů *in eventum* změna plátce mzdy.²⁵⁶ Uvedená činnost se týká všech exekučních řízení, která nebyla vymožena ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu²⁵⁷ (až 95 % všech exekučních spisů) nebo neprobíhá jiné adekvátní plnění (např. srážky ze mzdy, domluvený splátkový kalendář atd).²⁵⁸ Jedná se v zásadě o nejpracnější část exekučního řízení. Zaměstnanci soudního exekutora v této části řízení prověřují také veřejné zdroje²⁵⁹ nebo provádějí místní šetření. Musí se činit také příslušné úkony soudního exekutora (např. přihlášky do dražby nemovitých věcí nebo insolvence atd.). Dále do této fáze patří i běžná komunikace s účastníky řízení.²⁶⁰ Předmětná fáze tak trvá až 360 minut a převážně se na ní podílí tři až čtyři administrativní asistenti. V některých případech dochází ke konzultacím s koncipientem (např. zjištění specifického majetku atd.). V této části musím ještě zohlednit v zásadě tři specifické situace:

- místní šetření, soupis věcí a následná dražba movitých věcí (časový rozsah těchto navazujících úkonů se může vyšplhat až k hranici 900 minut, je nutné zohlednit také náklady cestovního a *ad hoc* využití odtahové služby a skladovného nebo parkovného, personálně ji provádějí dva až tři vykonavatelé soudního exekutora včetně jednoho administrativního asistenta a dále jednoho koncipienta),
- prodej nemovité věci (časový rozsah všech navazujících úkonů provedení exekuce prodejem nemovité věci se taktéž může vyšplhat dokonce i přes hranici 900 minut, při tomto úkonu je navíc potřeba zohlednit i cenu znaleckého posudku,²⁶¹ personálně zatíží dva až tři koncipienty a ve složitých případech kandidáta nebo soudního exekutora),
- exekuce na nepeněžitě plnění (představuje další extrémně časově náročné řízení, které v řadě případů přesáhne i 1 000 minut, zpravidla se mu věnují tři koncipienti, kandidát a soudní exekutor).

²⁵⁵ § 33 a násl. ex. řádu.

²⁵⁶ § 239 a násl. o. s. ř.

²⁵⁷ Ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy.

²⁵⁸ Přibližně 80 % spisů z celkového nápadu soudního exekutora.

²⁵⁹ Např. sociální sítě, Google atd.

²⁶⁰ Telefonická, mailová nebo osobní komunikace v sídle exekutorského úřadu.

²⁶¹ V roce 2023 se pohybují průměrně v částce 15 000 Kč.

Čtvrtou fází je vyřizování procesních návrhů účastníků řízení. Výčetem se jedná zejména o návrh na zastavení exekuce,²⁶² návrh na odklad exekuce,²⁶³ odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora,²⁶⁴ návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu,²⁶⁵ námitky proti příkazu k úhradě nákladů exekuce²⁶⁶ atd. Předmětná fáze se provádí přibližně ve 30 % všech spisů z celkového nápadu soudního exekutora a trvá přibližně 240 minut. Podílí se na ní jeden administrativní zaměstnanec a koncipient. V obtížných případech se využívá konzultace kandidáta nebo soudního exekutora.

Pátou a specifickou fází je posuzování amnestujících institutů (Milostivé léto I²⁶⁷ a II, zastavování tzv. marných bagatelních exekucí²⁶⁸ nebo zastavení tzv. šestiletých bezvýsledných exekucí²⁶⁹). Nutno uvést, že právní úprava vybraných institutů je nesrozumitelná a v praxi obtížně aplikovatelná. Skládá se z několika dílčích úkonů: identifikace exekučního spisu, posouzení často složitých předpokladů, procesní úkony soudního exekutora a vydání příslušného usnesení. Navíc v rámci tohoto dílčího procesního řízení dochází v řadě případů k odvolání účastníků a následnému předkládání spisů exekučnímu soudu. Průměrná doba vyřízení jednoho amnestujícího institutu je 10 hodin. Podílí se na ní dva až tři administrativní zaměstnanci a koncipient. Ve složitých případech se vyžaduje konzultace kandidáta nebo soudního exekutora. Zastavování tzv. šestiletých bezvýsledných exekucí se bude týkat více jak 60 % podílu všech exekucí vedených soudním exekutorem.

Důležitou je dále fáze šestá, která se týká zpracování výtěžku a fakturace příkazu k úhradě nákladů exekuce. Obsahově se skládá z vydávání příkazu k úhradě nákladů exekuce²⁷⁰ a jeho doručování účastníkům řízení, pravidelné kontroly zvláštního účtu²⁷¹ (nebo zápisu přímých plateb²⁷² včetně agendy přeplatků) a vyplacení peněžních prostředků oprávněnému.²⁷³ Dochází také k fakturování

²⁶² § 55 ex. řádu.

²⁶³ § 54 ex. řádu.

²⁶⁴ § 55c ex. řádu

²⁶⁵ § 68 ex. řádu.

²⁶⁶ § 88 ex. řádu.

²⁶⁷ Bod 25 přechodných ustanovení Milostivého léta I.

²⁶⁸ Bod č. 18 až 24 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb.

²⁶⁹ § 55 odst. 7 až 13 ex. řádu.

²⁷⁰ § 88 ex. řádu.

²⁷¹ § 46 odst. 5 ex. řádu

²⁷² Peněžitá plnění na vymáhanou povinnost se hradí exekutorovi nebo oprávněnému.

²⁷³ § 46 odst. 4 ex. řádu.

určených nákladů exekuce a nákladů oprávněného v příkazu k úhradě nákladů exekuce. Komentovaná fáze se týká více jak 30 % všech exekučních řízení. Trvá v průměru 180 minut a zpracovávají ji alespoň dva administrativní asistenti a koncipient. Ve složitých případech se vyžaduje konzultace kandidáta nebo soudního exekutora.

Závěrečnou sedmou fází představují procesní a technické úkony k ukončení exekuce, včetně archivace exekučního spisu. Důvodem je vymožení exekuce nebo zastavení exekuce. Součástí této fáze je vydání oznámení o skončení exekuce²⁷⁴ včetně procesní a finanční kontroly exekučního spisu. Musí dojít také k odeslání dat do rejstříku zahájených exekucí²⁷⁵ a Centrální evidence exekucí.²⁷⁶ Posledními úkony jsou poté archivace²⁷⁷ a skartace. Fáze se postupně týká všech exekučních spisů, které vede soudní exekutor. Časově trvá až 120 minut a zpracovávají ji dva administrativní asistenti a jeden koncipient.

6.3.1.2 PRŮMĚRNÝ POČET POŠTOVNÍCH ZÁSILEK

O významu poštovního ve vztahu k nákladům soudního exekutora bylo pojednáno výše. V této části odůvodním výrok o minimálním a průměrném počtu odeslaných zásilek v rámci jednoho exekučního řízení.

Soudní exekutor musí v každém exekučním řízení zaslat účastníkům řízení minimálně následující písemnosti, u kterých lze očekávat, že budou doručovány prostřednictvím České pošty s.p.:

- vyrozumění o zahájení exekuce a výzva ke splnění vymáhané povinnosti povinnému,²⁷⁸
- exekuční příkaz nebo usnesení o změně plátce mzdy povinnému,
- příkaz k úhradě nákladů exekuce povinnému.²⁷⁹

Je však více obvyklé, že v exekučním řízení se dále zasílají další dvě písemnosti:

- další exekuční příkaz nebo usnesení o změně plátce mzdy povinnému,²⁸⁰

²⁷⁴ § 46 odst. 8 ex. řádu.

²⁷⁵ § 35b odst. 1 písm. n) ex. řádu.

²⁷⁶ Výmaz proběhne bez zbytečného odkladu po uplynutí 15 dnů poté, co exekuční řízení skončilo.

²⁷⁷ Elektronická včetně archivace pomocného listinného spisu.

²⁷⁸ § 46 odst. 6 ex. řádu.

²⁷⁹ § 88 ex. řádu.

²⁸⁰ Je to dáno vysokou mírou fluktuace povinných na trhu práce.

- další příkaz k úhradě nákladů exekuce.²⁸¹

V dnešní době se navíc stále více stává obvyklou i šestá zásilka, která se povinnému zasílá na základě § 46 odst. 8 ex. řádu, podle kterého se oznámení o skončení exekuce na žádost zašle neprodleně rovněž účastníkům řízení (povinnému).

6.3.1.3 SPECIÁLNÍ NÁKLADY A NÁHRADY

Bylo již výše uvedeno, že zejména při exekuci prodejem movitých věcí a nemovitých věcí vznikají další značné náklady exekuce, jedná se zejména o následující položky:

- cena pohonných hmot v souvislosti s cestou vykonavatele exekutora,
- odtah vozidla,
- skladovné, parkovné, které vzniká pouze *ad hoc* v konkrétním exekučním řízení,
- znalečné,
- náklady spojené s inzercí dražby movitých a nemovitých věcí,
- náklady spojené s uspořádáním dražebního roku movitých a nemovitých věcí.

Tyto náklady vznikají až ve 30 % exekučních spisů, které spravuje soudní exekutor a řádově vycházejí na částky převyšující 10 000 Kč.

Zvláštní kategorii pak představují další náklady vzniklé při provádění exekuce na nepeněžitě plnění, kde mohou vznikat náklady v řádech několika desítek nebo i set tisíc korun.²⁸²

6.3.1.4 TECHNICKÉ POŽADAVKY EXEKUČNÍHO SPISU

Soudní exekutor má ve spojitosti se zajištěním řádného výkonu exekuční činnosti řadu technických povinností, které pro něj vyplývají z obsahu exekučního řádu.

²⁸¹ Dodatečný vznik nákladů exekuce a náhrad, zejména po provedení tzv. mobiliární exekuce.

²⁸² Objednání profesionální stěhovací a vyklizovací služby, stavební firmy atd.

Vedle datového prostoru na serveru, kam je ukládán spis (včetně archivace) v elektronické podobě, se dále jedná o místo na datovém úložišti pro uchovávání audiovizuálních záznamů a záznamů všech telefonických hovorů.

Za zvláštní náklad lze také považovat ten, který je spojený s předložením spisu k rozhodnutí exekučnímu soudu (cena datového nosiče + poštovné a dále časový fond minimálně 120 minut administrativního asistenta).

6.3.2 MODELOVÝ EXEKUTORSKÝ ÚŘAD

Jakékoliv definování modelového exekutorského úřadu je spíše hypotetické. České exekuční právo je vystavěno na možnosti výběru soudního exekutora oprávněným. Proto soudní exekutor vedle výkonu exekuční činnosti je nucený soutěžit o získání exekučních titulů k vymáhání. Neplatí tak jako například v oblasti insolvenčního práva, že výběr insolvenčního správce je uskutečňovaný nezávislým elektronickým způsobem.

V České republice je k datu 20. 4. 2023 celkem 160 soudních exekutorů se zcela odlišným počtem spravovaných exekučních spisů, které se pohybuje v přibližném rozmezí 300 000 až 100 spisů. Největší exekutorský úřad toho času spravuje 300 000 spisů a nejmenší pouze 100 exekučních spisů. Celkem osm exekutorských úřadů spravuje jednotlivě více než 100 000 spisů.

Pokud bych objem spravovaných exekučních spisů podle jednotlivých exekutorských úřadů rozdělil na třetiny (tzn. počet všech exekutorských úřadů děleno třemi, tzn. jednu třetinu reprezentuje přibližně 50 exekutorských úřadů) tak mohu uvést následující:

- v první třetině (cca 50 exekutorských úřadů) se pohybují úřady v rozpětí 21 000 až 300 000 exekučních spisů,
- ve druhé třetině pak exekutorské úřady s celkovým nápadem v rozpětí 7 000 až 20 000 exekučních spisů,
- poslední třetí třetinu reprezentují exekutorské úřady spravující exekuční spisy v rozmezí 100 až 6 500 exekučních spisů.

Výše uvedený závěr lze interpretovat následujícím způsobem. V České republice rozlišujeme čtyři typy exekutorských úřadů:

- velký exekutorský úřad, který spravuje 60 000 až 300 000 exekučních spisů, takových úřadů je v České republice přibližně 20,
- střední exekutorský úřad, který spravuje 10 000 až 60 000 exekučních spisů, v České republice je takových exekutorských úřadů 60,
- malý exekutorský úřad, který spravuje 1 000 až 10 000 exekučních spisů, podobných je v České republice přibližně 73,
- mikro exekutorský úřad, který spravuje nápad menší než 1 000 exekučních spisů, v České republice jich je přibližně sedm.

Z důvodu širokého rozpětí mezi množstvím spravovaných exekučních spisů, z toho plynoucího diametrálně odlišného počtu zaměstnanců nebo množství položek uvedených ve spotřebním koši (viz předchozí výklad), nemohu než přijmout dílčí závěr, že z praktického hlediska nelze modelový úřad v podmínkách exekučního práva České republiky definovat.

6.3.2.1 PRŮMĚRNÝ EXEKUTORSKÝ ÚŘAD

Nelze-li definovat modelový exekutorský úřad, lze však zcela jistě, prostřednictvím aritmetického průměru základních statistických údajů dostupných na webovém portálu Komory,²⁸³ definovat průměrný exekutorský úřad. Pro výpočet uvažuji s následujícími údaji:

- celkem exekucí 4 086 421,
- nových exekucí²⁸⁴ 445 526,
- počet soudních exekutorů 160.

Za průměrný exekutorský úřad tak lze nepochybně považovat ten, který:

- vede celkově 25 000 exekučních řízení, tzn. jedná se o střední exekutorský úřad,
- má roční nápad přibližně 2 800 exekučních řízení.

V takovém průměrném exekutorském úřadě si lze z hlediska personálního zabezpečení představit 12 zaměstnanců v následujícím složení:

- šest administrativních asistentů,
- tři vykonavatelé exekutora,

²⁸³ Zdroj dostupný z: <https://statistiky.ekcr.info/>.

²⁸⁴ Za rok 2022.

- dva koncipienti,
- jeden kandidát.

6.4 DÍLČÍ ZÁVĚR

Legislativní konstrukce exekučního tarifu je vystavěna jako nástroj přísné cenové regulace *sui generis* ve vztahu k úplatě soudního exekutora za provedení exekuční činnosti. Vedle osoby s přenesenou státní pravomocí je soudní exekutor také v postavení podnikatele nesoucí značné riziko. Ve vztahu k úplatě nebo optimalizaci podnikatelského rizika však nemůže využít žádných cenových nástrojů, které jsou obvyklé v běžném obchodním vztahu. Náklady totiž neplatí odběratel (oprávněný), ale povinný, kterého si soudní exekutor nemůže vybrat. Navíc soudní exekutor ani nemůže eliminovat riziko vzniku ekonomické újmy odmítnutím exekučního návrhu.

Na základě provedené analýzy je víc než patrné, že je oproti roku 2006 enormní nárůst provozních nákladů na zajištění výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem. Zejména se jedná o přenos značné části rozhodovací agendy exekučních soudů na exekutory. Dále pak došlo k navýšení okruhu povinností exekutora v souvislosti s novelizacemi exekučního řádu. Vedle toho je prokazatelný trend zvyšování minimální mzdy a průměrné mzdy v České republice a tím ztráta konkurenceschopnosti exekutora na trhu práce. Současně růst nákladů na poštovním, nájmech, energiích, cenách IT služeb a pořizovacích nákladů na software, hardware, obnovu a údržbu vozového parku.

Přesto v obsahu exekučního tarifu absentuje jakékoliv ustanovení, které by reagovalo na dynamický vývoj rozhodujících ekonomických ukazatelů, které ovlivňují provádění exekuční činnosti soudním exekutorem. Jsou jimi zejména inflace, vývoj cen poštovního a průměrné mzdy v podnikatelské sféře *nota bene*, pokud jednotlivé tarifní položky byly stanoveny v roce 2006.

Lze tak přijmout, že absence metodiky promítnutí vývoje inflace ve vztahu k tarifním hodnotám nákladů exekuce je ekonomicky zcela chybné.

Pro výkon profese soudního exekutora existují značné bariéry na vstupu. Ty buď vyplývají z obsahu exekučního řádu jako požadavky na osobu,

kteřá se může stát soudním exekutorem. Druhou bariéru vstupu představují vstupní náklady, které jsou značné. Bohužel však díky reálné výši jednotlivých položek exekuční tarifu se nepředpokládá jejich návratnost, natož v přiměřené době.

Z provedené analýzy tzv. spotřebního koše exekutorského úřadu je víc než patrné, že exekuční tarif v současné podobě (výše jednotlivých položek a členění nákladů, které jsou kryty paušální náhradou hotových výdajů) nezaručuje soudnímu exekutorovi podmínky pro řádný výkon exekuční a další činnosti. Je téměř nemožné, aby v dnešních ekonomických podmínkách soudní exekutor nastavenou metodikou úplaty za výkon exekuční činnosti spolehlivě pokryl vzniklé náklady exekuce a současně dosáhl přiměřeného zisku.

Zjednodušeně je z provedené analýzy patrné, že soudní exekutor činnost svěřenou mu zákonem nemůže provádět důstojně, protože mu právní úprava nezaručuje adekvátní a dosažitelnou možnost krytí všech nutných nákladů k provozu exekutorského úřadu. Tím pádem nezbývá žádný prostor pro potřebné investice, obnovu dlouhodobého hmotného majetku a potřebného zvyšování zaměstnanosti.

Justiční profese soudního exekutora vykonává svou činnost již více jak 20 let a je nepochybně spolehlivou součástí justice. Za celou dobu existence se však této profesi nesystémově i v rozporu s ekonomickými trendy a výhledy snižuje odměna a přidávají povinnosti bez jakékoliv kompenzace.

Pro soudního exekutora je dále naprosto stěžejní také mzdová agenda. Při zákazu jiné výdělečné činnosti není soudní exekutor schopen dlouhodobě udržet kvalitní, zkušené a tím i drahé zaměstnance. Tito jsou totiž na trhu práce přeplaceni nejenom soukromou sférou, ale dokonce i státem, který státním zaměstnancům zvyšuje platy každoročně.

Jakékoliv další úpravy exekučního tarifu musí nezbytně nutně zohledňovat úroveň ekonomických ukazatelů včetně predikce jejich vývoje. Jednotlivé tarifní položky musejí vycházet z provedené analýzy tzv. spotřebního koše exekutorského úřadu, a dále aktuální nákladovosti jednoho exekučního řízení.

7. LEGISLATIVNÍ NÁVRH NOVELY EXEKUČNÍHO TARIFU *DE LEGE FERENDA*

Sedmou kapitolu mé práce považuji za stěžejní. Její náplní bude legislativní návrh exekučního tarifu *de lege ferenda*. Od října roku 2022 se politicky diskutuje o potřebě upravit tarify všem justičním profesím, které podléhají tzv. cenové regulaci.

Z těchto důvodů se jedná o vysoce aktuální téma, protože v době sepisu této práce byl dne 28. 1. 2022 zveřejněn Ministerstvem spravedlnosti na ODok Portálu²⁸⁵ v části VeKLEP²⁸⁶ návrh novely exekučního tarifu.

Proto se v první části věnuji připomínkám k výše uvedenému návrhu. Řada mých připomínek byla také medializována.

Ve druhé části této kapitoly předložím vlastní varianty řešení novelizace exekučního tarifu.

7.1 MINISTERSKÝ NÁVRH V ROCE 2023

V současné době²⁸⁷ je v mezirezortním připomínkovém řízení návrh novelizace exekutorského²⁸⁸ tarifu z pera Ministerstva spravedlnosti. Důvodem jeho předložení je reakce na aktuální vývoj ekonomických ukazatelů, především inflace, růst cen a růst mzdových nákladů.

Z uveřejněné předkládací zprávy, která je dostupná na ODok Portálu v části VeKLEP vyplývají následující změny právní úpravy odměn a náhrad soudního exekutora:

- zvýšení minimální odměny v případě, že bude vymáhána jistina přesahující 2 000 Kč (dojde ke zvýšení minimální odměny z 2 000 na 3 000 Kč); částka minimální odměny se rozčleňuje do pásem podle výše vymáhané jistiny,
- zvýšení pevné sazby odměn; v případě odměny v exekuci vyklizením se navrhuje vyklizované nemovité věci, stavby, byty nebo místnosti rozčlenit

²⁸⁵ Portál informačního systému ODOK Úřadu vlády České republiky. Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/>.

²⁸⁶ Elektronická knihovna VeKLEP zpřístupňuje veřejnosti připravovanou legislativu určenou pro připomínkové řízení, pro jednání vlády a k postoupení do Parlamentu České republiky.

²⁸⁷ Duben, květen 2023.

²⁸⁸ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCMBEQPAB/>.

v závislosti na jejich výměře nebo podlahové ploše do tří kategorií, přičemž se předpokládá, že odměna stanovená pevnou částkou bude záviset na tom, do jaké kategorie vyklizovaný objekt spadá,

- odměna v exekuci vedené k vymožení peněžitého plnění a paušální částka náhrady hotových výdajů se v případě, že povinný splní svoji povinnost na základě výzvy soudního exekutora v prvních fázích exekučního řízení, snižuje z 50 % na 40 % standardní odměny a náhrady hotových výdajů,
- právní úprava zálohy na náklady exekuce a zálohy na další vedení exekuce se mění tak, že nově se k pevně stanovené částce bude připočítávat i daň z přidané hodnoty, pokud soudní exekutor bude plátcem této daně,
- v exekučním řízení, v němž je vymáhána jistina nepřesahující 10 000 Kč, bude soudnímu exekutorovi nově náležet náhrada hotových výdajů v paušální částce 3 000 Kč, tedy nižší než podle platné právní úpravy (3 500 Kč); v ostatních řízeních bude paušální částka náhrady hotových výdajů zvýšena na 4 500 Kč,
- návrh zvyšuje maximální výši náhrady za ztrátu času při úkonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem úřadu soudního exekutora, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět, která je součástí nákladů exekuce; náhradu přesahující tuto hranici hradí oprávněný a není součástí nákladů exekuce,
- zvyšuje se náhrada za doručení písemností, která náleží v případě, kdy soudní exekutor doručuje písemnost v exekučním řízení sám.

7.1.2 NÁMITKY A PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU

Vzhledem k tomu, že ani ke dni odevzdání této práce nedošlo k novele exekučního tarifu, předkládám níže své publikované připomínky k návrhu novely vyhlášky. Stejně jako v případě problematiky amnestujících institutů jsem nezaznamenal jiné rozsáhlejší odborné analýzy nebo mediální vyjádření. Svě námitky k návrhu změny exekučního tarifu, jsem publikoval na serveru Advokátní deník dne 6. 1. 2023 pod názvem: K diskusi: Zásadní námitky k návrhu změny exekučního tarifu.²⁸⁹

²⁸⁹ ŠTIKA, M. *K diskusi: Zásadní námitky k návrhu změny exekučního tarifu* [online]. 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/01/06/k-diskusi-zasadni-namitky-k-navrhu-zmeny-exekucniho-tarifu/>.

Exekuční tarif byl přijat v roce 2001. Od té doby stát přenesl na exekutory značnou část dříve soudní agendy, neustále přidává nové a nové povinnosti a zvyšuje nároky na výkon profese. Požadavky ze strany dohledových orgánů na preciznost v postupu soudních exekutorů se také stupňují. Za celou dobu existence se soudním exekutorům stále snižují odměny a přidávají povinnosti bez jakékoliv kompenzace.

V současné době raketově narůstají náklady spojené s exekucí, přesto se exekuční tarif, a tedy příjmy exekutorů navrhovanou novelizací vyhlášky snižují. Jiným právním profesím, např. notářům, se tarif v nedávné době zdvojnásobil! Bylo by tedy spravedlivé, aby i soudním exekutorům byly zdvojnásobeny alespoň minimální tarifní odměny a došlo k s tím související modernizaci celé vyhlášky.

Ministerstvo spravedlnosti v důvodové zprávě uvádí, že tarif je nutné zvýšit. Navrhované znění však příjmy soudního exekutora snižuje, což je v současné inflační době chybné, rizikové a pro exekutorské úřady ekonomicky nepřijatelné. Nebylo ani vypracováno RIA.

V odůvodnění vyhlášky je uvedeno že „*Cílem předložení návrhu vyhlášky je přiblížit pevně stanovené tarifní částky současné ekonomické realitě, tj. dorovnat nominálně i reálně v odpovídající míře tyto částky tak, aby na straně soudních exekutorů byl zajištěn řádný výkon exekuční činnosti, ale současně aby došlo k zachování odpovídající míry ziskovosti. Cílem návrhu není přidat soudním exekutorům na reálných ziscích, ale navýšit potenciál příjmu tak, aby odpovídal objektivnímu růstu nákladů*“.²⁹⁰ Tento princip je však zcela v rozporu s textem paragrafového znění, když vyhláškou se tarif snižuje. Dokonce je na několika místech důvodové zprávy výslovně uvedeno, že *“úprava jednotlivých položek nákladů exekuce má představovat výhodu pro věřitele a dlužníka, eventuálně že úprava má být vstřícná k aktivním spolupracujícím dlužníkům*“.

Je tak zcela nesprávně naznačováno, že odměna a náhrada výdajů exekutora jsou sankcí vůči dlužníkovi za to, že je povinným v exekuci. Sankční úlohu plní příslušenství dluhu, které je příjmem oprávněného, nikoliv soudního exekutora. Provádění exekuce se hradí z odměny i z náhrady výdajů.

²⁹⁰ Viz důvodová zpráva k novele exekučního tarifu.

Připomínkováná novela exekučního tarifu ve svém souhrnu představuje snížení nákladů exekuce. Laicky lze konstatovat, že pro činnost exekutora tedy bude méně peněz než dosud.

7.1.2.1 URČOVÁNÍ NÁKLADŮ PODLE JISTINY

Nesprávně je zvoleno kritérium, kterým je „jistina vymáhané pohledávky“. V řadě exekucí totiž příslušenství převyšuje jistinu, která je pouze do výše 2 000 Kč (např. povinný v minulosti část jistiny uhradil apod.). V takovém případě ovšem exekutor bude mít nárok na odměnu pouze podle § 6 odst. 3 písm. a) ex. tarifu. Z dosavadní aplikační praxe je navíc patrné, že pojem jistina při výkladu jednotlivých institutů exekučního práva je značně problematická (např. Milostivé léto I, II). Navíc je zjevné, že soudní exekutor musí provádět exekuci do vymožení celého nároku. Tzn. pro vymáhání nároku v exekuci není rozhodné, jestli je vymáhána jistina nebo příslušenství. Nepostačí pouze vymožení jistiny. Dále pak není vůbec jasné, z jakého důvodu je určena hranice ve výši 2 000 Kč.²⁹¹

7.1.2.2 PRINCIP PÁSEM

Navrhovaná úprava pásem není žádným způsobem zdůvodněna. Nejsou předložena žádná podpůrná ekonomická, empirická nebo statistická data, která by uvedenou změnu podmiňovala. Z praktického hlediska je nutné konstatovat, že výše jistiny vymáhané pohledávky neovlivňuje v žádném případě procesní postup exekutora. Při vymáhání jakékoliv peněžité částky je exekutor vázán stejným procesním postupem. Opakem by bylo, pokud by exekuční právo v exekuci, v níž jistina vymáhané pohledávky nepřesahuje 2 000 Kč, stanovovalo odlišný procesní postup (např. výrazně administrativně jednodušší a prokazatelně hospodárnější). Exekuční právo však žádnou obdobnou diferenciací neupravuje.

Proto je úprava pásem zcela nesprávná, nesystémová a nežádoucí. Pouze tak představuje další administrativní zatížení již tak složitého exekučního řízení, které je pro jeho účastníky a další subjekty zcela nepřehledné. Zvýší se náročnost rozhodování jak u exekutora, tak u odvolacích soudů.

²⁹¹ Nejedná se ani o analogický postup při stanovení výše pohledávky oprávněného pro účely postupu zastavování tzv. marných bagatelních exekucí.

Podstatné také je, že návrh je v přímém rozporu s doporučením CEPEJ²⁹² v rámci Rady Evropy. Bod 56 směrnice CEPEJ (2009) 11 REV2²⁹³ lze zjednodušeně přeložit, že členské státy by měly zajistit efektivní exekuční řízení pro všechny pohledávky bez rozdílu výše vymáhané povinnosti.

7.1.2.3 VÝŠE ODMĚNY A NÁHRADY HOTOVÝCH VÝDAJŮ

V důvodové zprávě k novele exekučního tarifu nejsou uvedeny nebo alespoň nastíněny žádné ekonomické výpočty či důvody, na jejichž základě došlo k určení odměny a náhrady hotových výdajů, resp. rozdílů mezi pásmy. Výše odměny a náhrady hotových výdajů je určena zjevně nahodilým způsobem postrádající jakýkoliv ekonomicko-statistický výpočet. Pohledem komparace s ostatními příbuznými justičními profesemi (notáři a znalci) je nutné konstatovat, že výše jejich odměny byly aktuálně zvýšeny dvojnásobně. Vykonal-li soudní exekutor svoji činnost ve stejných makroekonomických podmínkách, je zcela neodůvodnitelné, pokud mu nebude jeho odměna zvýšena obdobným způsobem. Současně je nutné zakotvit možnost zvýšení odměny při složitosti řízení obdobně jako u advokátního tarifu.²⁹⁴

7.1.2.4 ÚHRADA VE LHŮTĚ DLE § 46 ODS. 6 EX. ŘÁDU

Navrhovaná úprava představuje extrémní zásah do ekonomického fungování exekutorského úřadu. Předně se jedná o změnu neopodstatněnou, která není řádně odůvodněna, natož podložena ekonomicky, empiricky, nebo statisticky. Není vůbec jasné, na základě jakých ukazatelů nebo výsledků dosavadní praxe dochází k tak podstatnému snížení nákladů exekutora při úhradě ve lhůtě podle § 46 odst. 6 ex. řádu.

Úprava tak nedůvodně výrazně snižuje (o cca 30 %) nárok exekutora na snížené náklady při úhradě ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu, proto je nepřijatelná.

²⁹² Evropská komise pro efektivitu soudnictví je soudní orgán složený z odborníků ze všech členských států Rady Evropy a připravuje nástroje ke zlepšení efektivity a fungování soudnictví v Evropě.

²⁹³ Member states should endeavour to provide an effective enforcement procedure for all level of debts, either large or small.

²⁹⁴ § 12 advokátního tarifu.

7.1.2.5 ZMĚNA METODIKY U VYKLIZENÍ

Výměru podlahové plochy nelze bez dalšího považovat za jediné kritérium určení odměny. Úkon vyklizení je natolik specifický a individuální, že nejvíce rozhodným pro určení odměny je až stav vyklizovaného objektu v době úkonu. Proto musí odměna za vyklizení obsahovat také možnost jejího individuálního určení soudním exekutorem (vedle výměry podlahové plochy), které bude vycházet ze skutečného stavu vyklizované nemovitosti ke dni provedení vyklizení (např. počet věcí, hygienický stav atd.).

Navržená změna je zcela nedostatečná a nepřijatelná. Odměnu je nutno násobně zvýšit. Současně je nutné přijmout možnost zvýšení odměny při složitosti řízení obdobně jako u advokátního tarifu.²⁹⁵

7.1.2.6 NÁHRADA ZA POŠTOVNÉ A ZTRÁTU ČASU

Navržená úprava je nepřijatelná a měla by být změněna takovým způsobem, že poštovné za doručení všech zásilek hradí ve skutečně vynaložené výši účastníci řízení (povinný).

Profese soudního exekutora je jedinou justiční profesí, která má limitovanou horní hranici náhrady za ztrátu času. Nezměnila se ani hodinová sazba náhrady za ztrátu času – dosud 200 Kč za hodinu práce. Je paradoxem, že soudní znalec má stanovenou hodinovou sazbu 800 až 1000 Kč + daň z přidané hodnoty za hodinu práce. Je nutné navýšit náhradu za ztrátu času minimálně na 1 000 Kč za hodinu práce. Z navržené úpravy by dále měla být odstraněna horní hranice náhrady za ztrátu času.

7.1.2.7 ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ MINISTERSKÉHO NÁVRHU

Snížení exekutorského tarifu není vyváženo veřejným zájmem. Jedná se tedy o zvlášť, navíc s dopadem do majetkové sféry soudních exekutorů, kteří své úřady vybudovali s předpokladem předvídatelnosti práva. Dlouhodobě dochází k úbytku kvalifikované pracovní síly v exekutorských úřadech. Od posledního snížení tarifu v roce 2017 odešlo 23,48 % nejkvalifikovanějších zaměstnanců, tedy koncipientů a kandidátů.

²⁹⁵ § 12 advokátního tarifu.

Od 1. 1. 2023 došlo ke zvýšení odměn notářů nebo sazeb znalečného a tlumočného s cílem zohlednit rostoucí nároky na odborný výkon činnosti notáře a zajistit pokrytí sítě notářských úřadů i v chudých regionech. V obou případech došlo v zásadě ke zdvojnásobení původních sazeb odměny a nákladů. Byly také odstraněny nedostatky dosavadní úpravy, např. promítnutí obtížnosti a složitosti ve vztahu ke zvýšení odměny při konkrétních úkonech.

Nelze než uzavřít, že novela exekučního tarifu není v žádném případě výsledkem odborné, právně ekonomické debaty. Určení jednotlivých položek není odvozeno z ekonomických či statistických výpočtů, které by zohledňovaly současné ekonomické ukazatele a jejich predikci. Proto není možné novelu v takovém znění přijmout.

Nezbytně nutně musí dojít k transparentnímu projednání navýšení exekučního tarifu a modernizaci tarifu²⁹⁶ za účasti nestranných odborníků a zástupců zaměstnanců exekutorských úřadů i zástupců názorových proudů soudních exekutorů.

Nedostatek financí k provozu exekutorských úřadů se může projevit v dalších sférách, nejbližše dotčení budou věřitelé, dále advokacie, soudy, výběr daní. Přímý profit lze očekávat jen u povinných v exekuci.

7.1.3 VYJÁDŘENÍ DALŠÍCH PŘIPOMÍNKOVÝCH MÍST

V rámci připomínkového řízení, které bylo ukončeno dne 27. 1. 2023, zaslalo své doporučující připomínky 18 připomínkových míst.²⁹⁷ Z nejvýznamnějších lze uvést například NS, který uvedl, že „*Výše paušální náhrady též neodráží současnou ekonomickou realitu a vývoj cen a služeb apod., které exekutor ke své činnosti nezbytně využívá*“.

Úřad vlády ČR ve svých připomínkách mimo jiné uvedl, že je „*vnitřně rozporný, když je na jednu stranu předkládaná přesvědčivá a podrobná argumentace ve prospěch potřeby zvýšení odměny a náhrad v exekučním tarifu, na*

²⁹⁶ Zejm. upravení základu pro výpočet odměny exekutora (do základu zahrnout i náklady oprávněného), změnit metodiku odměny při opětvujícím se plnění, rozšíření tarifu o nové nákladové položky (např. náhrada za spojené řízení, poplatek za datové uložení, poplatek za přezkum pohledávky, poplatek za archivaci spisu atd.), navyšování odměny při složitosti řízení, navyšování paušální náhrady hotových výdajů při dlouhotrvajících exekucích např. o 500 Kč ročně po třech letech trvání exekuce.

²⁹⁷ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/pripominky/KORNCMBEQPAB/>.

druhou stranu však zcela bez jakéhokoli odůvodnění a analýzy předkladatel navrhuje snížení“.²⁹⁸

Negativně se rovněž vyjádřilo Ministerstvo financí ČR, které upozornilo „na nutnost vhodného nastavení odměn a náhrad soudních exekutorů tak, aby již nedocházelo k dalšímu poklesu ve vymahatelnosti práva, a tím k negativním vlivům na hospodářství“.²⁹⁹

Podle České advokátní komory platí, že „pokud by byl návrh novely exekučního tarifu přijat v tomto znění, lze očekávat zhoršení vymahatelnosti práva, a to jak z důvodů ekonomických, ale i personálních“.³⁰⁰ Za zmínku stojí také připomínky Hospodářské komory ČR, podle které „efektivní vynucování práva je předpokladem udržitelného rozvoje ekonomiky. Speciálně v závazkovém právu není taková efektivita možná bez přiměřených podmínek pro práci soudních exekutorů“.³⁰¹

Studiem obsahu nejenom výše uvedených připomínek, ale i dalších nezmiňovaných připomínkových míst³⁰² je více než zřejmé, že návrh novely exekučního tarifu je i ostatními profesními komorami, rezorty nebo justičními povoláními vnímáno jako nesprávně ekonomicky nastavené a ohrožující vymáhání práva na území České republiky.

7.1.4 USNESENÍ SNĚMU SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

Problematicke novelizace exekučního tarifu se věnoval také Sněm soudních exekutorů, který se konal dne 25. 1. 2023 v Brně. Společně s dalšími soudními exekutory jsem byl tvůrcem textového znění usnesení, které bylo následně všemi přítomnými členy jednomyslně přijato. Textace usnesení je následující.³⁰³

„1. Sněm exekutorů odmítá návrh vyhlášky Ministerstva spravedlnosti, kterou se novelizuje vyhláška č. 330/2001 Sb. ve znění vloženém do eKlepu dne 30. 12. 2022.

²⁹⁸ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/pripominky/KORNCMBEQPAB/>.

²⁹⁹ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/pripominky/KORNCMBEQPAB/>.

³⁰⁰ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/pripominky/KORNCMBEQPAB/>.

³⁰¹ Zdroj dostupný z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/pripominky/KORNCMBEQPAB/>.

³⁰² Soudcovská unie, Notářská komora České republiky, Česká bankovní asociace atd.

³⁰³ Usnesení sněmu soudních exekutorů [online]. 15. 02. 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3017-usneseni-snemu-soudnich-exekutoru?w=>.

2. Sněm exekutorů požaduje, aby při nastavení odměňování exekutorů nebyli soudní exekutoři diskriminováni a znevýhodňováni ve srovnání s jinými justičními profesemi, ale také ostatními regulovanými profesemi.

3. Sněm exekutorů požaduje, aby se úprava exekučního tarifu provedla stejným procentuálním násobkem jako u ostatních justičních profesí, jímž byl tarif od 1. 1 2023 podstatně navýšen.

4. Sněm exekutorů požaduje navýšení minimální odměny v exekuci na peněžité plnění na částku 4 000 Kč a paušální náhrady hotových výdajů na částku 7 000 Kč bez členění podle výše vymáhané povinnosti a bez dalšího snižování odměny a náhrady hotových výdajů při plnění ve lhůtě podle § 46 odst. 6 ex .

5. Nad rámec bodů 1 až 4 sněm exekutorů požaduje další modernizaci exekučního tarifu, zejména aby:

- exekuční tarif upravoval zvýšení odměny nad základní sazbu ve vazbě na délku a náročnost prováděného úkonu (zejm. délka řízení, počet úkonů a rozsah faktických úkonů peněžitého i nepeněžitého plnění nad obvyklou míru),
- byla v případě postupného spojování exekucí zavedena zvláštní paušální náhrada za spojení řízení, minimálně ve výši 500 Kč za každé další řízení podle § 37 odst. 5 ex. řádu,
- byla zavedena paušální náhrada za další vedení exekuce závislá na délce řízení, je-li exekuce vedena déle než tři roky, minimálně ve výši 500 Kč za každý další započatý rok vedení exekuce,
- byla zvýšena paušální náhrada za ztrátu času na 100 Kč za každou započatou čtvrt hodinu.

6. Sněm exekutorů ukládá prezidiu výše uvedené body prosazovat.

Sněm exekutorů upozorňuje, že nebude-li exekuční tarif upraven podle výše uvedených bodů, vážně hrozí destabilizace justičního systému, zejména pak vymahatelnosti práva. Již dnes z důvodu nekonkurenceschopnosti exekutora na trhu práce, odcházejí z exekutorských úřadů kvalifikovaní zaměstnanci. Z těchto důvodů se rovněž nedaří obsazovat uvolněné exekutorské úřady. Současná cena vstupů nutných k výkonu exekuční činnosti dramaticky převyšuje příjmy exekutora, tím spíše, že jsou současně zvyšovány nezabavitelné částky. Navíc s každou novelou

exekučního práva přibývají nové povinnosti, procesní i technické, které vedení řízení výrazně prodražují. Za těchto podmínek nelze výkon exekuční činnosti provádět, tak jak ukládá exekutorům právní úprava a současně od nich očekávají účastníci řízení, veřejnost a stát.“

7.1.5 ABSENCE DOPADŮ VYHLÁŠKY Č. 441/2016 SB.

Za podstatný nedostatek, zejména důvodové zprávy návrhu změny exekučního tarifu považují, že se argumentačně nevyřádala s důsledky poslední významné novely exekučního tarifu vyhláškou č. 441/2016 Sb. Již bylo v předchozích částech uvedeno, že tato vyhláška snížila nedůvodně minimální odměnu soudního exekutora z 3 000 Kč na 2 000 Kč a paušální náhrada při plnění ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu byla snížena o 50 %.

Sledovaným cílem vyhlášky č. 441/2016 Sb. mělo být snížením odměny soudního exekutora zlepšit sociální situaci povinných.³⁰⁴ Což je i jeden z hlavních sledovaných cílů současného návrhu novely exekučního tarifu.

Opak je však pravdou. Nejsou dostupná žádná relevantní data nebo studie, ze kterých by byl patrný, byť jakýkoliv, pozitivní efekt výrazného snížení nákladů exekuce na zlepšení sociální situace povinných nebo dokonce zvýšení jejich motivace k řádnému plnění vymáhaných povinností.

Není tak evidován přesun nezaměstnaných osob z šedé ekonomiky do oblasti řádného výkonu zaměstnaneckého poměru. Statisticky je navíc doložitelné, že ani po pěti letech účinnosti exekučního tarifu ve znění vyhlášky č. 441/2016 Sb., se nesnížil počet lidí s tzv. vícečetnými exekucemi. Počet osob s 10 a více exekucemi v roce 2017 byl 133 106. V roce 2022 bylo takových osob 140 880, což představuje dokonce přibližný nárůst o 7 %.

Pohledem průměrného počtu exekucí na jednu osobu lze konstatovat, že v roce 2016 měla jedna fyzická osoba průměrně pět exekucí. V roce 2022 má jeden povinný v exekuci průměrně více jak šest exekucí.

Nelze tak než uvést, že sledovaný záměr razantního snížení exekučního tarifu vyhláškou č. 441/2016 Sb. se nenaplnil. Motivace povinných k řešení svých exekucí se nezlepšila a vzrostly všechny průměrné ukazatele (počet povinných s 10

³⁰⁴ RIA k návrhu vyhlášky č. 441/2016 Sb.

a více exekucemi, průměrný počet exekucí na jednoho povinného, který je fyzickou osobou).

S odstupem pěti let účinnosti exekučního tarifu ve znění vyhlášky č. 441/2016 Sb. tak sledujeme predikované negativní dopady ekonomického charakteru, které postihují toliko soudního exekutora. Příliš nízká odměna a nesprávně nastavená výše paušální náhrady hotových výdajů jsou důsledkem toho, že exekutorské úřady jsou v ekonomicky obtížné situaci.

7.2 NÁVRH *DE LEGE FERENDA*

V této kapitole se budu snažit definovat základní teze a přístupy k legislativní úpravě, kterou považuji za systémovou. Mým sledovaným záměrem je, aby návrh úpravy exekučního tarifu zajistil možnost vykonávat exekuční činnost důstojně, nestranně, nezávisle a v souladu se všemi nároky, které na něho klade exekuční řád. Dalším aspektem je, aby zaručila dlouhodobou udržitelnost justiční profese soudního exekutora a působila motivačně zejména k případným zájemcům o výkon profese soudního exekutora.

Budu vycházet ze zjištění a dílčích závěrů publikovaných v předchozích částech této práce. Do svých úvah současně promítnu své praktické zkušenosti, ale také poznatky, které jsem načerpal v rámci zahraniční stáže na Slovensku.

Předně však musím výslovně uvést, že k zajištění řádného, rychlého, efektivního a hospodárného výkonu exekuční činnosti považuji hned dva aspekty:

- moderní exekuční tarif, který zohledňuje pracnost a rizikovost výkonu exekuční činnosti, ekonomickou náročnost a zajišťuje soudnímu exekutorovi přiměřenou odměnu, ale také nahrazuje ztrátu společenské vážnosti a důvěryhodnosti soudních exekutorů v občanském životě,
- úpravu exekučního práva, která soudnímu exekutorovi umožní odpovídajícím, efektivním, rychlým a hospodárným způsobem zajistit výkon exekuční činnosti s důrazem na maximální míru vymahatelnosti exekučních titulů.

Zejména z těchto důvodů se v osmé kapitole věnuji úpravě exekučního práva *de lege ferenda* se zaměřením na odpovídající míru vymahatelnosti, zvýšení

hospodárnosti exekučního procesu a celkové modernizace právní úpravy tohoto odvětví.

7.2.1 ZÁKLADNÍ TEZE

Hlavním smyslem exekučního tarifu je nahradit soudnímu exekutorovi skutečné výdaje na provoz úřadu a zajistit mu za výkon exekuční činnosti přiměřený příjem. Jakékoliv jeho jiné vnímání považuji za nesprávné, ať už z právního nebo ekonomického hlediska.

Náklady exekuce tak nejsou a ani z logiky věci nemohou být interpretovány jako trest pro dlužníka za to, že je účastníkem exekučního řízení jako povinný. Ani nemůže být další snižování nákladů exekuce v různých fázích řízení³⁰⁵ považováno jako nástroj motivace povinného k rychlému splnění vymáhané povinnosti (srov. usnesení ÚS ze dne 16. 1. 2012, sp. zn. IV ÚS 2959/11, usnesení ÚS ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. IV ÚS 3378/11, usnesení ÚS ze dne 5. 6. 2014, sp. zn. III ÚS 2289/13, nález ÚS ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. I ÚS 3221/16, nález ÚS ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. I.ÚS 3358/16, nález ÚS ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. I.ÚS 3052/20).

Současně však musí platit, že pokud je soudní exekutor považován za podnikatele, navíc s velmi omezenou možností další ekonomické činnosti, musí pro něj být zisk dosažitelný (srov. nález ÚS ze dne 14. 8. 2018 pod sp. zn. Pl. ÚS 14/17). Stát je povinen vytvářet takové podmínky, které umožní jednotlivcům usilovat o jeho dosažení. Tento závěr se v plné míře uplatní i ve specifických poměrech podnikání v oblasti exekučního vymáhání.³⁰⁶

Exekuční tarif musí reflektovat složitost, pracnost a také rizikovost výkonu exekuční činnosti. Zejména pracnost a složitost jsou aspekty exekučního práva, které se od úpravy exekučního práva z roku 2006 dramaticky odlišují. Dnešní exekuční právo je složitější nejenom v aspektech procesních, ale také v technických (srov. nález ÚS ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06). Právní věta nálezu ÚS ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2013/21 uvádí, že „*při rozhodování o odměně soudního exekutora musí obecný soud zohlednit konkrétní (mimořádné) okolnosti věci a poměřovat jeho odměnu hledisky odrážejícími stupeň dobrovolnosti plnění*

³⁰⁵ Např. při úhradě ve lhůtě podle § 46 odst. 6 ex. řádu.

³⁰⁶ Nález ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17 bod 47.

povinným, složitost, odpovědnost a namáhavost činností vykonaných soudním exekutorem, a to i v jeho prospěch“.

Z ekonomického hlediska musí exekuční tarif zohledňovat nárůst cen vstupů nutných k výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem.

Nesmí být upozaděna ani ochrana zaměstnanosti. A to nejenom pohledem úbytku kvalifikované pracovní síly, kdy od posledního snížení tarifu v roce 2017 odešlo 23,48 % nejkvalifikovanějších zaměstnanců (koncipienti, kandidáti), ale také propouštění zaměstnanců soudních exekutorů nebo nevyplácení pohyblivých složek.

Je-li soudní exekutor považován za podnikatele, musím také uvést následující úvahu nad hodnotou exekutorského úřadu ke dni zániku funkce soudního exekutora. Jakýkoliv jiný podnikatel vytváří hodnotu svého podniku, např. hodnotou a rozsahem dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, podílem na trhu, know how a předpokládanými tržbami atd. Podnik pak lze prodat za tržní cenu. Soudní exekutor však obdobné tržní mechanismy využít z úpravy jeho postavení a exekučního práva využít nemůže. Proto musí být míra zisku soudního exekutora nepoměrně vyšší než u srovnatelných profesí. Důvodem je, aby si soudní exekutor mohl „vybrat hodnotu svého podniku“ v průběhu jeho činnosti.

7.2.1.1 SOUHRNNÁ KRITÉRIA JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK

Základním předpokladem exekučního tarifu musí být tzv. inflační doložka, díky které dojde každoročně k úpravě jednotlivých položek exekučního tarifu o změnu cenové hladiny. Představuje to jediný spravedlivý systém metodiky odměňování, která je vystavěna na přísné regulaci.

Díky inflační doložce nebude *pro futuro* docházet k situacím, kdy nominálně nastavená položka exekučního tarifu se výrazně reálně sníží vlivem vnějších ekonomických ukazatelů (zejména inflace, ale také třeba růstem mezd).

Současně je nutné provést důsledný přepočítání tzv. spotřebitelského koše exekutorského úřadu a následně nastavit přiměřenou výši odměny soudního exekutora včetně náhrady hotových výdajů v paušální výši. Při jejich nastavení je však nutné zohlednit i další atributy, jakými jsou průměrná vymahatelnost, délka

exekučního řízení³⁰⁷ a značné omezení procesních prostředků soudního exekutora, složitost a pracnost exekučního řízení.

Žádoucí je upravit okruh paušální náhrady hotových výdajů a přesunout některé položky mimo paušální náhradu. Mělo by se tak jednat zejména o položky, které jsou jednoduše prokazatelné a evidovatelné (např. poštovné), dále pak položky, které převyšují 1 000 Kč (např. spojené s dražbou movitých a nemovitých věcí).

Odměna exekutora musí splňovat následující kritéria:

- soudnímu exekutorovi zajistí možnost nestranného a nezávislého výkonu exekuční činnosti,
- pokryje veškeré náklady na provoz exekutorského úřadu, které jsou definované ve spotřebním koši exekutorského úřadu,
- bude upravovat možnost zvýšení odměny u exekucí mimořádně obtížných nebo časově náročných,
- zajistí takové ekonomické podmínky soudního exekutora, aby mohl být konkurence schopný na trhu práce a měl možnost zajistit exekutorský úřad dostatečným počtem odborně kvalifikovaných zaměstnanců,
- zajistí soudnímu exekutorovi přiměřenou míru zisku a současně vyváží jeho nižší míru společenské a akademické vážnosti,
- musí být určena v takové výši, aby byla dostatečně motivační nejenom pro vymožení jakékoliv pohledávky, ale také pro případné zájemce o výkon profese soudního exekutora.

Paušální náhrada hotových výdajů musí zohledňovat zejména následující:

- procesní, technickou a personální náročnost exekučního procesu a jeho jednotlivých fází,
- zúžit množinu hotových výdajů, které jsou kryty paušální náhradou hotových výdajů tak, aby byly hrazeny ve skutečně vynaložené výši (zejm. poštovné),

³⁰⁷ Celková doba po vyznačení doložky provedení exekuce, po kterou nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti, nesmí v nepřerušném trvání překročit po sobě následujících 12 let od vyznačení doložky provedení exekuce nebo posledního vymoženého plnění.

- reflektovat skutečnost, že soudní exekutor ve všech řízeních musí provádět stejné úkony,³⁰⁸ které narůstají přímo úměrně s prodlužováním doby vymahatelnosti,
- pravidelný nárůst exekuční agendy z důvodu novelizací exekučního práva,
- trend poklesu míry vymahatelnosti a prodlužování délky jednoho řízení,³⁰⁹ které podle aktuální úpravy může být vedeno až 12 let,³¹⁰
- mnohočetnost exekucí na jednoho povinného.

U náhrad za ztrátu času a doručení písemností uvažují o následujících kritériích:

- odstranit zastropování náhrady za ztrátu času,
- odstranit zastropování náhrady cestovného,
- obě výše uvedené položky zvýšit na úroveň ostatních justičních profesí,
- rozšířit výčet náhrad o poštovné související s doručováním všech písemností soudního exekutora,
- rozšířit výčet náhrad o výdaje za doručování písemností prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky nebo na elektronickou adresu.

V oblasti modernizace exekučního tarifu uvažují o následujících nových položkách:

- změna základu pro výpočet odměny – základem pro výpočet odměny soudního exekutora budou i náklady oprávněného,
- odstranit limitace odměny soudního exekutora v případě vymáhání opěťujícího se plnění,
- odměna za zřízení exekutorského zástavního práva,
- náhrada za spojené řízení,
- náhradu soudních a jiných poplatků vyčlenit z paušální náhrady hotových výdajů,
- náhrada nákladů spojených s provedením dražby movitých a nemovitých věcí,
- náhrada soudnímu exekutorovi za poskytování a aktualizování dat v Centrální evidenci exekucí,

³⁰⁸ Je však nutné odlišit jejich intenzitu, která je značnější u pohledávek s vyšší jistinou.

³⁰⁹ Průměrné řízení netrvá jeden rok a není tak obvykle skončeno v témže roce, kdy došlo k jeho zahájení.

³¹⁰ § 55 odst. 11 ex. řádu.

- poplatek za datové uložení,
- poplatek za přezkum pohledávky,
- poplatek za archivaci spisu.

7.2.1 VARIANTA I.

V první variantě legislativního návrhu novely exekučního tarifu vycházím z předpokladu uvedeného v § 87 odst. 4 ex. řádu, podle kterého náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Varianta I. tak nepočítá s možností, že by se na nákladech exekuce podílel stát.

Výši jednotlivých položek jsem určil v návaznosti na vývoj inflace od roku 2006 se současným zohledněním publikovaného požadavku soudních exekutorů.³¹¹

Ve vztahu k inflační doložce jsem se částečně inspiroval úpravou platu soudců, který upravuje zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu. Uvedený zákon v § 4 stanovuje výši platové základny do 31. 12. 2022.³¹² Platová základna se zpravidla každoročně novelizuje (např. zákonem č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů³¹³, zákonem č. 18/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů³¹⁴).

Z terminologického hlediska využívám formulaci „Průměrná roční míra inflace“. K této je však potřeba poznamenat, že zpravidla není známa ihned k 1. 1.

³¹¹ *Usnesení sněmu soudních exekutorů* [online]. 15. 02. 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3017-usneseni-snemu-soudnich-exekutoru?w=>.

³¹² Do 31. 12. 2022 činí platová základna 84 060 Kč a pro soudce 100 872 Kč.

³¹³ Od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 činí platová základna 84 060 Kč a pro soudce 100 872 Kč.

³¹⁴ Do 31. 12. 2022 činí platová základna 84 060 Kč a pro soudce 100 872 Kč.

nového kalendářního roku. Je vyhlášována až později³¹⁵. Proto je jako rozhodný termín určeno datum až 1. 3. kalendářního roku. K navýšení bude docházet automaticky, tzn. odlišně od stanovení výše platové základny u soudců.

Frekvenci navyšování budou podléhat pouze dosud neuspokojené náklady exekuce. Nebyl-li tak v řízení zahájeném přede dnem navýšení (1. 3. kalendářního roku) dosažen výtěžek, který se podle § 265a o. s. ř započtl zcela nebo zčásti na náklady exekuce, upraví se výše neuspokojených nákladů exekuce o vyhlášenou roční míru inflace za předchozí kalendářní rok.

7.2.1.2 PARAGRAFOVÉ ZNĚNÍ

Níže předkládám paragrafové znění návrhu novely exekučního tarifu. Z důvodu, že se jedná toliko o disertační práci, tak legislativně technická pravidla normotvorby využívám přiměřeně. Pod každou dílčí úpravou je vloženo stručné odůvodnění.

N á v r h

VYHLÁŠKA

ze dne ... 2023,

**kteřou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb.,
o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu,
správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách
pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem
(exekutorský tarif),
ve znění pozdějších předpisů**

Ministerstvo spravedlnosti stanoví podle § 131 odst. 1 písm. a) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů:

Čl. I

³¹⁵ Inflace za předchozí kalendářní rok bývá zveřejňována v březnu.

Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb., vyhlášky č. 291/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 94/2007 Sb., vyhlášky č. 330/2008 Sb., vyhlášky č. 368/2009 Sb., vyhlášky č. 63/2012 Sb., vyhlášky č. 490/2012 Sb., vyhlášky č. 441/2016 Sb. a vyhlášky č. 517/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odstavec 1 zní:

„(1) Nestanoví-li se dále jinak, je základem pro určení odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce.“

Odůvodnění: základ pro určení odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky nově obsahuje i náklady oprávněného.

2. V § 6 odstavec 3 zní:

„(3) Odměna podle odstavce 1 činí nejméně 4 000 Kč.“

Odůvodnění: zvýšení minimální odměny na částku 4 000 Kč reflektuje požadavek Sněmu Komory, současně je zvýšena ve stejném násobku, jako došlo k navýšení tarifních položek jiných právnických profesí,³¹⁶ dále je především promítnuta značná složitost exekučního řízení, což vyvolává potřebu zvyšovat počet a kvalifikaci zaměstnanců soudního exekutora, je také zohledněn dramatický nárůst inflace a průměrné mzdy v podnikatelské sféře, včetně poklesu vymahatelnosti, prodlužování délky exekučního řízení a fenomén mnohočetnosti exekucí na jednoho povinného.

3. § 7 včetně nadpisu zní:

„§ 7

Odměna za exekuci vyklizením

³¹⁶ Ministerstvo spravedlnosti zvýšilo od 1. 1. 2023 tarif notářům, znalcům a tlumočnickům obecně o dvojnásobek.

(1) Odměna exekutora za exekuci vyklizením činí za každou vyklizenou nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost s

a) podlahovou plochou nebo výměrou nepřesahující 80 m² 20 000 Kč,

b) podlahovou plochou nebo výměrou od 80 m² do 120 m² 25 000 Kč,

c) podlahovou plochou nebo výměrou přesahující 120 m² 30 000 Kč.

(2) Podlahovou plochu bytu nebo místnosti anebo výměru nemovité věci nebo stavby podle odstavce 1 určuje exekutor na základě dostupných podkladů odhadem.“

Odůvodnění: dosavadní úprava nereflektovala značnou náročnost této exekuce. Vedle odměny, která se odvíjí od výměry plochy, má exekutor dále možnost odměnu přiměřeně zvýšit podle navrhované úpravy v § 11 odst. 2 ex. tarifu.

4. § 8 včetně nadpisu zní:

„§ 8

Odměna za exekuci odebráním věci

Odměna exekutora za exekuci odebráním věci činí za každou odebranou věc nebo soubor věcí 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 10 000 Kč.“

Odůvodnění: dosavadní úprava nereflektovala značnou náročnost této exekuce. Vedle odměny, která se odvíjí od výměry plochy má exekutor dále možnost odměnu přiměřeně zvýšit podle navrhované úpravy v § 11 odst. 2 ex. tarifu.

5. § 9 odst. 2 zní:

„(2) Odměna exekutora za exekuci rozdělením společné věci v případě, kdy společná věc má být rozdělena jinak než prodejem, činí 15 000 Kč za každou rozdělovanou věc.“

Odůvodnění: dosavadní úprava nereflektovala značnou náročnost této exekuce. Vedle odměny, která se odvíjí od výměry plochy, má exekutor dále

možnost odměnu přiměřeně zvýšit podle navrhované úpravy v § 11 odst. 2 ex. tarifu.

6. § 10 včetně nadpisu zní:

„§ 10

Odměna za exekuci provedením prací a výkonů

Odměna exekutora činí 15 000 Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů.“

Odůvodnění: dosavadní úprava nereflektovala značnou náročnost této exekuce. Vedle odměny, která se odvíjí od výměry plochy má exekutor dále možnost odměnu přiměřeně zvýšit podle navrhované úpravy v § 11 odst. 2 ex. tarifu.

7. § 10a zní:

„§ 10a

Odměna za zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech

Odměna činí 6 000 Kč za zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech.“

Odůvodnění: jedná se o doplnění exekučního tarifu o odměnu za zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, protože tato položka až dosud v exekučním tarifu chybí, výše souhlasí s výší soudního poplatku za prodej zástavy.

8. V § 11 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Exekutor může odměnu přiměřeně zvýšit nejvýše o 100 %

a) jestliže v úkonu jde o věc složitou nebo obtížnou nebo časově náročnou,

b) jde-li o úkon, který exekutor provádí na žádost oprávněného nebo z nezbytných důvodů v době od 18.00 hodin do 6.00 hodin nebo ve dnech pracovního klidu,³¹⁷

c) jde-li o úkon, který exekutor provádí mimo svoji kancelář v nepříznivých nebo rizikových podmínkách.“

Dosavadní odstavce 2 až 6 se označují jako odstavce 3 až 7.

Odůvodnění: navrhované znění umožňuje soudnímu exekutorovi přiměřeně zvýšit odměnu nejvýše o 100 % v taxativně uvedených situacích, pod písmeny a) a b) má exekutor možnost zvýšit přiměřeně i exekuci na peněžité plnění, naopak písmeno c) se vztahuje toliko k exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky, zvýšení odměny však exekutor musí zdůvodnit v příkazu k úhradě nákladů exekuce (srov. náleží ÚS ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. I. ÚS 1565/19), navrhované znění reflektuje judikaturu.

9. V § 12 se na konci textu odstavců 3 a 4 doplňují slova „a příslušnou daň z přidané hodnoty, je-li exekutor jejím plátcem“.

Odůvodnění: jedná se toliko zpřesnění, že záloha z důvodu vedení pro pohledávku, při jejímž vymáhání již byla jednou exekuce zastavena, nebo k vymožení nákladů řízení z exekuce, která byla zastavena a náklady řízení nebyly zaplacený, podléhá dani z přidané hodnoty.

10. V § 13 odstavec 1 zní:

„(1) Exekutorovi náleží v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náhrada hotových výdajů v paušální částce 7 000 Kč. Tato náhrada zahrnuje zejména náklady spojené s vedením spisu, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů při provádění dotazů podle § 33 a násl. zákona č. 120/2001 Sb. Za každý další započatý rok vedení exekuce náleží exekutorovi náhrada dalších hotových výdajů v paušální částce 500 Kč.“

³¹⁷ § 91 zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

Odůvodnění: zvýšení náhrady hotových výdajů v paušální částce na 7 000 Kč reflektuje požadavek Sněmu Komory, současně je zvýšena ve stejném násobku, jako došlo k navýšení tarifních položek jiných právnických profesí³¹⁸, dále došlo k úpravě položek, které se do paušální náhrady nezahrnují a budou tak hrazeny v plné výši, jedná se o soudní a jiné poplatky, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, odborná vyjádření, dále je upraven každoroční nárůst paušální náhrady o 500 Kč.

11. V § 13 odst. 2 se slova „částku 3 500 Kč“ nahrazují slovy „paušální částku náhrady hotových výdajů podle odstavců 1 nebo 3“.

Odůvodnění: jedná se o legislativně technickou úpravu.

12. § 13 odst. 3 zní:

„(3) Splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí-li zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží exekutorovi namísto náhrady podle odstavce 1 náhrada hotových výdajů ve výši 50 % náhrady podle odstavce 1. Ustanovení odstavce 2 se použije obdobně.“

Odůvodnění: jedná se o legislativně technickou úpravu.

13. § 13 odst. 5 zní:

„(5) Exekutorovi náleží náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů, hotových výdajů za doručování písemností prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky nebo na elektronickou adresu, poštovné, znalecké posudky a překlady, soudní a jiné poplatky, odborná vyjádření, provedení dražby věcí, pokud je exekutor prokáže. Tato náhrada není zahrnuta do paušální částky podle odstavců 1 a 3.“

³¹⁸ Ministerstvo spravedlnosti zvýšilo od 1. 1. 2023 tarif notářům, znalcům a tlumočnickům obecně o dvojnásobek.

Odůvodnění: je vymezen okruh výdajů, které nenáleží do náhrady hotových výdajů v paušální částce, prokáže-li exekutor jejich existenci, má právo na jejich úhradu v plné výši.

14. V § 13 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Za každé další řízení zahájené oprávněným proti témuž povinnému u stejného exekutora dříve, než zanikne oprávnění exekutora k vedení předchozí exekuce náleží exekutorovi náhrada hotových výdajů v paušální částce 500 Kč.“

Dosavadní odstavce 2 až 6 se označují jako odstavce 3 až 7.

Odůvodnění: pokud dojde ke zahájení exekuce, která musí být *ex lege* spojena ke společnému řízení podle § 37 odst. 5 ex. řádu, náleží exekutorovi náhrada hotových výdajů v paušální částce 500 Kč.

15. § 13 odst. 7 zní:

„(6) Výše náhrady cestovních výdajů se řídí zvláštním právním předpisem.³¹⁹ Za společnou cestu ve více exekučních řízeních vedených týměž exekutorem náleží náhrada cestovních výdajů pouze jednou. Exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady cestovních výdajů.“

Odůvodnění: uvedené ustanovení odstraňuje horní hranici náhrady cestovního nejvýše do částky 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět.

16. § 14 odst. 1 zní:

„(1) Náhrada za ztrátu času náleží exekutorovi při úkonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem jeho úřadu, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět.“

Odůvodnění: dochází k odstranění horní hranice ztráty času.

³¹⁹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce a vyhláška č. 467/2022 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2023.

17. V § 14 odst. 3 se částka „50 Kč“ nahrazuje částkou „100 Kč“.

Odůvodnění: dochází k navýšení náhrady tarifní položky tak, jako u ostatních právnických profesí.

18. V § 15 odst. 2 se částka „50 Kč“ nahrazuje částkou „100 Kč“.

Odůvodnění: dochází k navýšení tarifní položky obdobně jako u jiných právnických profesí.

19. § 15a včetně nadpisu zní:

„§ 15b

Další náhrady

(1) Za přezkum přihlášky do dražby nemovitých věcí náleží exekutorovi náhrada ve výši 500 Kč.

(2) Za soupis movitých věcí náleží exekutorovi náhrada ve výši 1 000 Kč.

(3) Za provedení místního šetření v místě předpokládaného pobytu povinného náleží exekutorovi náhrada ve výši 500 Kč.

(4) Za postoupení spisu exekučnímu soudu náleží exekutorovi náhrada ve výši 500 Kč.“

Odůvodnění: jedná se o modernizaci exekučního tarifu o některé další náhrady za úkony, které jsou časově i ekonomicky náročné.

20. § 27a včetně nadpisu zní:

„§ 27a

Společná ustanovení

Výše tarifních položek, které nejsou určeny procentuálně, se vždy k 1. březnu kalendářního roku upraví o vyhlášenou průměrnou roční míru inflace za předchozí kalendářní rok.“

Odůvodnění: tzv. inflační doložka, podle které se tarifní hodnoty současného kalendářního roku upraví podle vyhlášené průměrné roční míry inflace za předchozí kalendářní rok, úprava se provede až ode dne 1.3. kalendářního roku, protože v tento den je již velmi vysoký předpoklad, že bude vyhlášena průměrná roční inflace za předchozí kalendářní rok.

„Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Nebylo-li v řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky vymoženo žádné plnění, postupuje se, není-li dále stanoveno jinak, podle ustanovení vyhlášky č. 330/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

2. V řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se při úkonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem exekutorského úřadu, k nimž došlo ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky, použije § 14 vyhlášky č. 330/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

3. V řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se při doručení písemnosti, ke kterému dojde ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky, použije § 15 vyhlášky č. 330/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

Čl. III

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem“

7.2.2 VARIANTA II

Ve druhé variantě legislativního návrhu exekučního tarifu se zaměřuji na zapojení státu při hrazení některých nákladů exekuce. Za předlohu považuji především zákon o zvláštních řízeních soudních. Podle § 228 zák. o zvl. řízeních soudních platí, že *„nepostačují-li ke správě majetku patřícího do likvidační podstaty a k jeho zpeněžování peněžité prostředky z likvidační podstaty nebo získané na základě smluv, uzavřených likvidačním správcem, platí tyto náklady stát.“*

Dále pak např. v § 108 odst. 1 písm. d) zák. o zvl. řízeních soudních obdobně platí, že *„odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty v řízení o pozůstalosti notáři zaplatí stát, nejde-li o případy podle písmene a) až c).“*

Postavení notářů je velmi obdobné jako postavení soudních exekutorů. K postavení notáře odborná literatura uvádí, že *„postavení notáře je do značné míry unikátní. Je pověřen státem, ale přitom je na něm nezávislý. Princip nezávislosti je však prolomen i tím, že notář vykonává činnost za úplatu poskytovanou nejčastěji klientem, příp. žadatelem nebo méně často státem (některé případy pozůstalostních řízení). Jelikož je tedy notář odměňován zpravidla příjemcem notářských služeb, vzniká zde na jeho nezávislost ekonomický tlak - například v případech, kdy by měl úkon odmítnout a tím se o odměnu připravit.“*³²⁰

Lze tak shrnout, že oba instituty jsou na jedné straně pověřeni státem³²¹ a na straně druhé jsou podnikateli ovšem s výrazným omezením jiné výdělečné činnosti.³²² Oproti soudním exekutorům se notáři mohou sdružit ke společnému výkonu činnosti prostřednictvím institutu společnosti³²³ podle § 2716 a násl. obč. zák.

Za analogickou procesní situaci k § 228 zák. o zvl. řízeních soudních lze v exekučním právu považovat zastavení exekuce z důvodu § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., podle kterého *„průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů.“*

³²⁰ KOŽIAK, J. *Notářský řád*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-283-4. S. 5

³²¹ § 1 notářského řádu.

³²² § 5 notářského řádu.

³²³ Tato společnost ovšem není právnickou osobou.

Lze samozřejmě namítat, že dlouhodobě judikovaný závěr je, že soudní exekutor je podnikatel a musí nést podnikatelské riziko. Přesto však nelze odhlédnout od toho, že v jiné justiční profesi, jejíž postavení má totožné znaky (pověření státem, podnikatel) je účast státu při nedostatku peněz v řízení běžná.

Za hlavní průlom, který podporuje výše uvedenou myšlenku podílení se státu na nákladech exekuce, považuji úpravu nákladů exekuce při zastavení tzv. marných bagatelních exekucí. Podle bodu 22 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb. platí, že „za úkony spojené se zastavením exekuce podle bodů 18 až 21 náleží exekutorovi paušální náhrada nákladů ve výši 30 % paušálních hotových výdajů podle § 13 odst. 1 ex. tarifu, hrazená státem.“

Účast státu na nákladech exekuce tak předpokládám tam, kde došlo k zastavení exekuce z důvodu, že dosavadní průběh řízení ukazuje, že nebude dosaženo výtěžku, který nepostačí ani ke krytí nákladů exekuce. Opakem jsou procesní situace, kdy dochází k zastavení exekuce z důvodu procesního zavinění na straně oprávněného.³²⁴

Nemá-li totiž soudní exekutor možnost odmítnout provést požadovaný úkon,³²⁵ nemá žádný nástroj k eliminaci podnikatelského rizika. V opačném případě by soudní exekutor odmítl exekuční návrh s odůvodněním, že mu je z úřední činnosti známo,³²⁶ že povinný je nemajetný a v řízení nebude dosaženo výtěžku, který by postačil alespoň ke krytí nákladů exekuce.

Stát by tak obdobně jako v případě § 228 zák. o zvl. řízeních soudních hradil určené náklady exekuce, pokud je nemůže soudnímu exekutorovi hradit povinný (nemajetnost) a nedošlo ani k procesnímu pochybení oprávněného. Náhrada nákladů exekuce státu soudnímu exekutorovi by se týkala následujících nákladů, které lze souhrnným způsobem označit jako úkony spojené se zastavením exekuce:

- procentuální část paušální náhrady hotových výdajů,
- náhrada za ztrátu času,
- náhrada za doručení písemností,
- další náhrady podle § 15b navržené novely exekučního tarifu.

³²⁴ Zejména důvody zastavení podle § 268 odst. 1 písm. a), b), c) o. s. ř.

³²⁵ § 30 ex. řádu.

³²⁶ Např. soudní exekutor proti povinnému již vede nebo v minulosti vedl exekuční řízení.

V usnesení o zastavení exekuce soudní exekutor uloží exekučnímu soudu, aby vyplatil náhradu za úkony spojené se zastavením exekuce, a uvede lhůtu pro vyplacení náhrady, která nesmí být kratší než dva měsíce od právní moci. V odůvodnění usnesení o zastavení exekuce soudní exekutor dále uvede a zdůvodní vznik náhrad za ztrátu času, doručení písemností nebo dalších náhrad. Exekuční soud po právní moci usnesení³²⁷ určené náklady soudnímu exekutorovi proplatí.

Exekuční soud může podat odvolání do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí.

Výrok usnesení stran nákladů exekuce lze definovat následovně:

„Určuje se, že soudnímu exekutorovi náleží vůči České republice k vyplacení prostřednictvím exekučního soudu náhrada nákladů exekuce za úkony vzniklé se zastavením exekuce ve výši (+ DPH).“

7.2.2.2 PARAGRAFOVÉ ZNĚNÍ

N á v r h

ZÁKON

ze dne ... 2023,

**kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a
exekuční činnosti**

(exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ČÁST PRVNÍ

Změna exekučního řádu

Čl. I

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 360/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 257/2004

³²⁷ A např. platebního poukazu.

Sb., zákona č. 284/2004 Sb., zákona č. 499/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 133/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 347/2007 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 183/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 89/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 170/2013 Sb., zákona č. 256/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 139/2015 Sb., zákona č. 164/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 258/2017 Sb., zákona č. 298/2017 Sb., zákona č. 94/2018 Sb., zákona č. 31/2019 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 38/2021 Sb., zákona č. 218/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 286/2021 Sb. a zákona č. 214/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 87 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6 který zní:

„(6) Za úkony spojené se zastavením exekuce z důvodu, že průběh exekuce ukázal, že výtěžek, kterého bylo dosaženo, nepostačil ani ke krytí nákladů exekuce náleží exekutorovi paušální náhrada nákladů ve výši 50 % paušálních hotových výdajů podle § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb. Dále mu náleží náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností a náhrady podle § 15b vyhlášky č. 330/2001 Sb. Je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k náhradě nákladů podle věty první a druhé částka odpovídající této dani, kterou je exekutor povinen odvést podle zvláštního právního předpisu. Tyto náhrady vyplatí exekutorovi stát prostřednictvím exekučního soudu. O přiznání náhrady rozhodne exekutor v usnesení o zastavení exekuce. Lhůta pro vyplacení náhrad nesmí být kratší než 2 měsíce od právní moci. Exekuční soud může podat odvolání do 2 měsíců od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Další náklady exekuce není možné povinnému ani oprávněnému uložit.“

Odůvodnění: zakládá se povinnost státu hradit soudnímu exekutorovi za úkony spojené se zastavením exekuce, jejíž průběh ukázal, že výtěžek, kterého bylo dosaženo nepostačil ani ke krytí nákladů exekuce, výše náhrady je 50 % paušálních hotových výdajů podle § 13 odst. 1 ex. tarifu. a vzniklé náhrady, analogickou úpravou je § 228 zák. o zvláštních řízeních soudních.

„Čl. II

Přechodná ustanovení

1. V exekučních řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použijí § 87 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem“

7.3 DÍLČÍ ZÁVĚR

Ve vztahu k aktuálnímu legislativnímu návrhu exekučního tarifu musím uzavřít, že ve svém souhrnu představuje snížení nákladů exekuce. Pro činnost soudního exekutora bude méně peněz než dosud. Exekuční tarif je předpisem, který upravuje náklady exekuce. Jeho hlavním smyslem je nahradit exekutorovi skutečné výdaje na provoz úřadu a zajistit mu za výkon exekuční činnosti přiměřený příjem. Určení výše jednotlivých položek musí být vždy odvozeno z ekonomických či statistických výpočtů, které zohledňují současné ekonomické ukazatele a jejich predikci. Tyto jsou však v návrhu určeny vyloženě laickým způsobem. Nedostatek financí k provozu exekutorských úřadů se velmi brzo projeví i v dalších sférách. Bude mít zejména negativní dopad do justiční sféry, státní správy, ale také třeba do advokacie, protože dojde k úbytku odbornosti, plynulosti a efektivitě postupu exekutorů. Utrpí tak především právní stát.

Současně je neobhajitelné, že doposud nedošlo ke zvýšení všech položek stejným procentuálním násobkem jako u notářů nebo znalců.

Mimo jiné z těchto důvodů, ale také ve spojitosti s provedenou analýzou spotřebního koše, růstu sledovaných ekonomických ukazatelů a nákladovosti jednoho exekučního spisu předkládám návrh novely exekučního tarifu *de lege ferenda*.

Z hlediska nejpodstatnějších změn zmiňuji navýšení minimální odměny za vedení exekuce na peněžité plnění na 4 000 Kč a paušální náhrady hotových výdajů na 7 000 Kč. V obou případech pak bez členění podle výše vymáhané povinnosti a bez dalšího snižování odměny a náhrady hotových výdajů při plnění ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu.

Tarif jsem dále modernizoval, zejména podle svých dlouholetých poznatků praktikujícího soudního exekutora. Je tak reflektována náročnost prováděného úkonu (zejm. délka řízení, počet úkonů a rozsah faktických úkonů peněžitého i nepeněžitého plnění nad obvyklou míru). Také je upravena zvláštní paušální náhradu za spojená řízení a zavedení paušální náhrady za delší vedení exekuce.

Současně jsem se snažil do obsahu exekučního tarifu vložit inflační doložku, která představuje zásadní inovativní prvek metodiky odměňování soudního exekutora. Je však nutné uvést, že je využitelná v metodice odměňování i u ostatních justičních profesí, které jsou vázány na tarif.

Vedle toho jsem rovněž připravil novelu exekučního řádu, která nabízí variantu, po vzoru notářů, ve které je účast státu na náhradě nákladů těch exekucí, ve kterých se dlouhodobě ukázalo, že nebude dosaženo výtěžku, který by postačil k úhradě alespoň nákladů exekuce.

Mám za to, že můj návrh novely exekučního tarifu *de lege ferenda* zajišťuje soudnímu exekutorovi, že pokryje vzniklé provozní náklady exekuce i mzdové nároky. Dále mu zajistí být konkurence schopný na trhu práce a umožní mu nové investice do vybavení exekutorského úřadu nebo jeho obměny. Vedle toho mu zajistí prostor pro vytvoření přiměřeného zisku. Lze tak předpokládat, že jeho přijetím se rovněž adekvátně zvýší počet zájemců o obsazování uvolněných exekutorských úřadů.

Sledovaným cílem předloženého návrhu je dlouhodobá udržitelnost výkonu exekuční činnosti soudními exekutory tak, aby probíhala rychle,

efektivně a v souladu se všemi zákonnými ustanoveními exekučního práva. Navíc způsobem, jak od soudního exekutora očekávají účastníci exekučního řízení, veřejnost a stát.

8. ÚPRAVA EXEKUČNÍHO PRÁVA *DE LEGE FERENDA*

V poslední části své práce se zaměřím na vybrané aspekty exekučního práva, které je dle mého názoru nutné v co nejkratší době novelizovat k tomu, aby byla zvýšena míra vymahatelnosti a hospodárnosti.

Legislativní činnosti v oblasti exekučního práva bych rozdělil na dvě etapy. Do roku 2013, kdy lze pozorovat snahy o úpravu exekučního procesu a jednotlivých způsobů provedení exekuce. K této etapě mohu konstatovat, že v legislativním procesu byla požadovaná míra odbornosti, která se následně projevila srozumitelností samotné normy. Text obsahoval unifikovaný právní jazyk. To vše mělo za následek v zásadě bezproblémový výklad a plynulou aplikační praxi.

Druhá etapa započala kolem roku 2015, kdy došlo k dramatickému snížení odměny soudního exekutora i přes predikovaný růst vstupů nutných k zajištění chodu exekutorského úřadu. Do legislativního procesu významným způsobem začaly přispívat různé zájmové skupiny a neziskové organizace. Politická reprezentace začala legislativu v exekucích využívat jako laciný politický kapitál a efektivní prostředek populismu. Lze tak pozorovat velmi výrazný úbytek odbornosti a právní kultury. To se projevuje nízkou mírou systematiky, nástupem krátkodobých řešení, která popírají původní úlohu exekučního řízení. Novelty jsou legislativně velmi často vyjádřeny nesrozumitelně, ustanovení jsou rozsáhlá a text je napsán nedostatečným právním jazykem.

O poslední novele exekučního práva jsem se v průběhu této práce již zmínil. Jejím hlavním sledovaným záměrem měla být reakce na společensky nežádoucí jev, kterým jsou mnohočetné exekuce, tzn. to je situace, kdy jeden povinný má na sebe nařízeno několik exekucí a tyto exekuce jsou vedeny u několika exekutorů, standartně napříč celým územím České republiky.

Takový povinný pak má velmi ztížené postavení, pokud chce svou situaci řešit. Laicky řečeno, jeden povinný se těžko domluví na postupu s 12 exekutory, kdy každý exekutor, který proti němu exekuci vede, je např. z jiného kraje České republiky.

Legislativní reakcí na tento stav měla být místní příslušnost a velmi se diskutovalo o její podobě. Ve hře byly nakonec dva systémy. Bohužel ani jeden

z nich se ve výsledném legislativním textu neobjevil. Naopak byly zřejmě namísto nich upraveny amnestující instituty známé jako Milostivé léto a zastavování tzv. marných bagatelních exekucí.

8.1 KRAJSKÁ MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST

Místní příslušnost soudních exekutorů je vystavěna na principu „jeden povinný – jeden místně příslušný exekutor“. Znamená to, že všechny exekuce proti povinnému povede vždy pouze jeden soudní exekutor, který je nejbližší místu trvalého pobytu dlužníka. Exekutor bude navíc vybrán elektronickým generátorem, tzn. zcela nestranným a nezávislým způsobem.

Zavedení krajské místní příslušnosti soudních exekutorů považují za základní stavební kámen restartu exekučního prostředí, který obsahuje princip jeden povinný, jeden místně příslušný exekutor. Současný systém generuje řadu nežádoucích jevů. Nahrává vzniku dluhových pastí a mnohočetným exekucím. Snižuje motivaci dlužníka splácet své dluhy.³²⁸ Představuje zátěž pro státní rozpočet (mandatorní výdaje na šedou zaměstnanost).

Krajská teritorialita, která je vystavěna na principu jeden povinný jeden místně příslušný exekutor vybraný náhodným elektronickým systémem, všechna uvedená negativa významně snižuje. Navíc princip místní příslušnosti funguje desítky let ve většině zemí Evropské unie. Já osobně vnímám navíc další zásadní prvek, který zvýší vymahatelnost, a tím je místní znalost – geografická, společenská a ekonomická.

Podstatné rovněž je, že krajská teritorialita je legitimním požadavkem Komory.³²⁹ Soudní exekutor totiž nemá být soutěžitelem o exekuční návrhy, ale má je vymáhat. Soudní exekutor nemá být žádným obchodníkem, ale má být nezávislou a nestrannou úřední osobou. V současné době je soudní exekutor bohužel minimálně ekonomicky závislý na oprávněném, který u něho podává exekuční

³²⁸ To dokládá snižující se trend vymahatelnosti.

³²⁹ Usnesením Sněmu č. 7/14/S27 bylo rozhodnuto, že „*Exekutorská komora České republiky, jako samosprávná stavovská organizace všech soudních exekutorů, podporuje urychlené zavedení systému místní příslušnosti soudních exekutorů s rovnoměrným přidělováním exekucí soudním exekutorům místně příslušným podle místa bydliště (sídla) povinného a žádá o urychlené provedení legislativních změn, které k zavedení tohoto principu garantujícího faktickou nestrannost a nezávislost soudních exekutorů povedou a odstraní stav, kdy exekutoři jsou si navzájem konkurujícími podnikateli usilujícími o získání co nejvíce exekucí*“.

návrhy.³³⁰ Domnívám se také, že její zavedení nastartuje konečně snahu o rozšíření spektra další činnosti soudního exekutora. Jsem přesvědčen, že naše profese skrývá řadu možností, které bychom mohli dělat a jsme na ně odborně i technicky již dnes plně vybaveni.

Funkčnost krajské místní příslušnosti jsem si ověřil v rámci zahraniční stáže na Slovensku. Dle nejvyšších představitelů Slovenské komory exekutorov je systém dnes plně funkční a je zcela splněn původně sledovaný legislativní záměr:

- úplné odstranění korupčního systému,
- odstranění propojeného vztahu oprávněného a soudního exekutora,
- zvýšení motivace povinného řešit své exekuce u jednoho místně příslušného exekutora,
- výhody geografické vzdálenosti mezi soudním exekutorem a povinným,
- ekonomická stabilizace rozpočtu exekutorského úřadu s možností vyšší míry optimalizace nákladů a zaměstnanosti v návaznosti na očekávaný exekuční nápad.

Pokud by byla krajská místní příslušnost zavedená rovněž v rámci českého exekučního práva, lze předpokládat, mimo výše uvedeného i další pozitivní dopady:

- fungující systematika záloh a úhrady nákladů od oprávněného,
- racionalizace oprávněného při podávání exekučního návrhu vůči povinným s mnohočetnými exekucemi,
- snižování počtu nařízených exekucí,³³¹
- snižování průměrného počtu na 1 povinného, který je fyzickou osobou,³³²
- na nejbližším úřadě povinný vyřídí všechny své exekuce, možnost reálného spojení exekucí a výrazné úspory na nákladech pro povinné,
- sníží se vynaložené prostředky na cestovné, přepravu a ztráty času na cestách za povinnými napříč republikou,
- snížení administrativní zátěže ohledně dotazů soudních exekutorů na zaměstnavatele,

³³⁰ Tzn. dává mu prostor k vytvoření zisku.

³³¹ V roce 2022 byl počet nařízených exekucí 445 526.

³³² V roce 2022 byl průměrný počet exekucí na povinného (fyzickou osobu) 6,13.

- efektivní a reálný dohled nad činností soudního exekutora exekučním soudem, odstranění excesů při exekuční činnosti a lepší předvídatelnost práva prostřednictvím sjednocující judikatury krajského soudu.

Za podstatné také považuji, že dojde ke skutečnému naplnění zásady rovnosti účastníků. Exekuční řízení ve své současné podobě je justičním řízením, ve kterém si silnější z účastníků řízení (oprávněný), vybírá úřední osobu, která řízení provede.

Dnes mohu přijmout hodnocení, že volná volba soudního exekutora se jednoznačně neosvědčila. Původně sledovaná výhoda oprávněných pro svobodnou volbu soudního exekutora se zcela minula účinkem, jejím přímým dopadem je vyšší zatížení povinných. Omezení „tržního“ prostředí zamezí s konečnou platností většině excesů v exekuční činnosti. Soudní exekutoři nebudou definitivně závislí na oprávněných, kteří jim zajišťují pravidelný přísun exekučních návrhů.

Rovnoměrný rozvrh na území působnosti krajského soudu zvýší efektivitu vymáhání založenou na místní znalosti a minimalizaci nákladů. Náklady za přejíždění vykonavatelů exekutora z druhého konce republiky se stejně projeví na zvýšených nákladech a uhradí to povinní.

Průtahy v činnosti exekutorských úřadů s krajskou a rovnoměrně rozvrhovanou agendou se neočekávají, protože je soudní exekutor stále motivován odměnou za vymožení. Krajský princip na rozdíl od okresního principu řeší případné komplikace rozdělování u okresů, kde nebude (dočasně) jmenován soudní exekutor a zrovnoměňují nápad, který je vyšší ve větších městech a v určitých okresech.

8.1.2 LEGISLATIVNÍ NÁVRH

„N á v r h

ZÁKON

ze dne ... 2023,

**kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a
exekuční činnosti**

(exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ČÁST PRVNÍ

Změna exekučního řádu

Čl. I

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 360/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 284/2004 Sb., zákona č. 499/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 133/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 347/2007 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 183/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 89/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 170/2013 Sb., zákona č. 256/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 139/2015 Sb., zákona č. 164/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 258/2017 Sb., zákona č. 298/2017 Sb., zákona č. 94/2018 Sb., zákona č. 31/2019 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 38/2021 Sb., zákona č. 218/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 286/2021 Sb. a zákona č. 214/2022 Sb., se mění takto:

1. § 28 nově zní:

„(1) Exekuci vede ten exekutor, který je pověřen exekučním soudem k provedení exekuce a který je zapsán v rejstříku zahájených exekucí.

(2) K vedení exekuce je příslušný exekutor se sídlem úřadu v obvodu krajského soudu, do jehož obvodu spadá exekuční soud povinného. Má-li být exekuce nařízena proti více povinným, určí se místní příslušnost exekutora podle exekučního soudu povinného, jehož příjmení je dle abecedního pořadí jako první.

(3) Exekutoři se sídlem úřadu v obvodu téhož krajského soudu jsou pověřováni provedením exekuce rovnoměrně tak, že exekuční soud pověří toho exekutora, jehož číslo evidované Exekutorskou komorou v seznamu exekutorů bezprostředně následuje po číselném označení exekutora, který byl naposledy v tomto obvodu pověřen vedením exekuce, není-li pověření k vedení exekuce vydáno podle odst. 4.

(4) Má-li být k vedení exekuce proti stejnému povinnému, proti němuž již je exekuce vedena exekutorem pověřeným dle odst. 3, vydáno další pověření k vedení exekuce pro jiný dluh, exekuční soud pověří bez ohledu na číselné pořadí tohoto exekutora.

(5) Úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu.“

Odůvodnění: § 28 je klíčovým pro založení principu krajské místní příslušnosti, stanovuje se podmínka příslušnosti soudního exekutora společně s pravidlem, že proti stejnému povinnému povede exekuci stejný soudní exekutor, exekuční soud ho pověří bez ohledu na číselné pořadí.

2. § 35 nově zní:

„(1) Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy exekuční návrh došel soudu.

(2) Exekutor může začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného nejdříve poté, kdy mu je doručeno pověření k vedení exekuce vydané podle § 43a § 28 exekučního řádu.“

Odůvodnění: exekuční řízení bude zahájeno doručením exekučního návrhu soudu, vzhledem k povinnosti podávat exekuční návrh na formuláři, jehož prostřednictvím bude možné podání i v elektronické podobě, bude možné údaje z formuláře přebírat do soudních informačních systémů automatizovaně, bude tak také možné realizovat hromadná podání institucionálních oprávněných.

3. § 38 nově zní:

„(1) Exekuční návrh lze podat pouze na formuláři umožňujícím podání exekučního návrhu jak v elektronické, tak listinné podobě. Tento formulář zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Exekuční návrh se podává u exekučního soudu povinného v listinné nebo elektronické podobě, § 28 odst. 2 platí obdobně. K návrhu v elektronické podobě musí být připojen elektronický podpis dle zvláštního právního předpisu.

(3) Z exekučního návrhu musí být patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Kromě toho musí exekuční návrh obsahovat jméno, popřípadě jména, a příjmení účastníků, místo jejich trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince, a popřípadě rodné číslo nebo datum narození účastníků, nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, a údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává.

(4) K exekučnímu návrhu je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřené potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. K exekučnímu návrhu podanému v elektronické podobě se exekuční titul připojí v originále vydaném v elektronické podobě podepsaném uznávaným elektronickým podpisem nebo převedený z listinné podoby do dokumentu obsaženého v datovém souboru konverzí dle zvláštního právního předpisu.

(5) K exekučnímu návrhu je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřené potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, ledaže exekuční titul vydal exekuční soud.

(6) Současně s exekučním návrhem může být podán i návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání. Řízení je zahájeno dnem, kdy návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání došel exekučnímu soudu. Nestanoví-li se dále jinak, je k rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání příslušný exekuční soud.“

Odůvodnění: vrací se zahájení exekučního řízení zpět na soudy, zavádí se podání exekučního návrhu na formuláři, postup při elektronickém podání exekučních návrhů je obdobný jako podání do obchodního rejstříku, do katastru nemovitostí, nebo podání elektronického platebního rozkazu.

4. § 39 nově zní:

„(1) Neobsahuje-li exekuční návrh nebo návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, vyzve exekuční soud oprávněného, aby návrh opravil nebo doplnil, určí mu lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést; exekuční soud vyzve oprávněného k opravě nebo doplnění návrhu nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy mu došel exekuční návrh nebo návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání.

(2) Není-li v určené lhůtě návrh řádně opraven nebo doplněn a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat nebo není-li přiložen exekuční titul, exekuční soud usnesením exekuční návrh, případně i návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání odmítne. O těchto následcích musí být oprávněný poučen.

(3) Jestliže nejsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce a exekuční návrh nebude odmítnut, exekuční soud exekuční návrh usnesením nejpozději ve lhůtě podle § 43a odst. 1 zamítne.

(4) Jsou-li splněny předpoklady pro zastavení řízení stanovené zákonem, exekuční soud exekuční řízení usnesením zastaví.

(5) Byl-li současně s exekučním návrhem podán i návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání, exekuční soud rozhodne o zamítnutí exekučního návrhu nebo o zastavení exekučního řízení pouze na základě pokynu soudu podle § 43a odst. 6.“

Odůvodnění: proces odstranění vad podání provádí exekuční soud.

„Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Není-li dále stanoveno jinak, dokončí se exekuční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podle zákona č. 120/2001 Sb. ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem“

8.2 ZMĚNA PŘI VÝPOČTU SRÁŽEK ZE MZDY

Srážky ze mzdy jsou součástí občanského soudního řádu již od roku 1963. Podle odborné literatury srážky ze mzdy představují jeden z nejméně invazivních zásahů do majetkových poměrů povinného. Jejich předmětem je právo povinného na výplatu mzdy nebo jiného obdobného příjmu vůči jeho plátcí.³³³

Podle § 277 odst. 1 o. s. ř. se srážky provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

V intencích § 277 odst. 2 o. s. ř. se do mzdy nezapočítávají příjmy uvedené v § 299 o. s. ř. a dále náhrady nákladů povinného spojené s jeho pracovním výkonem. „*Tuzemský princip výpočtu srážek ze mzdy a jiných příjmů je postaven na třetinovém systému, který je upraven v § 279 a násl. o. s. ř. Obecně platí pravidlo, že pohledávky s tzv. horším pořadím jsou uspokojovány až poté, co byly uspokojeny pohledávky s lepším pořadím. Princip výpočtu dále zohledňuje tzv. přednostní pohledávky, jejichž taxativní výčet upravuje § 279 odst. 2 o. s. ř.*“³³⁴ Zajímavostí je, že třetinový systém je dokonce převzatý z dob Rakouska-Uherska.

Důležitým institutem je tzv. nezabavitelná částka, kterou upravuje § 278 o. s. ř. Povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy základní částka. Způsoby jejího výpočtu stanoví nařízením vláda ČR.

Srážky ze mzdy či jiných příjmů jsou nejméně invazivním způsobem vedení výkonu rozhodnutí či exekuce. Ostatně i dle § 58 ex. řádu jde o přednostní způsob vedení exekuce. Využití mají i v rámci insolvenčního řízení. Ochranu povinného zajišťuje jednak tzv. třetinové pravidlo, kdy se sráží pouze třetina čisté mzdy a

³³³ ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8. S. 274.

³³⁴ ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8. S. 274.

především tzv. nezabavitelná částka, kterou stanovuje nařízení vlády³³⁵ a která je vázána na životní minimum a na normativ bydlení. Od roku 2019 dochází vlivem „covidové krize“ a návazné ekonomické krize k razantnímu navyšování životního minima a normativu na bydlení, čímž se překotně navyšuje i nezabavitelná částka. Nezabavitelná částka roste mnohem rychleji než mzdy a další postižitelné příjmy. Mezi lednem 2022 až 2023 rostla nezabavitelná částka takto:

Tabulka č. 8 – Nezabavitelná částka

	Základní nezabavitelná částka v Kč	Nezabavitelná částka na manžela a děti v Kč
Od 1. 1. 2021	7 872,50	2 624,25
Od 1. 1. 2022	8 846,25	2 948,75
Od 1. 4. 2022	9 138,75	3 046,25
Od 1. 7. 2022	9 416,25	3 138,75
Od 1. 10. 2022	11 103,75	3 701,25
Od 1. 1. 2023	13 638,00	3 409,50

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Nezabavitelná částka se navíc odečítá i u manžela s vlastním exekučně nepostiženým příjmem a na každé nezaopatřené dítě. Díky tomu došlo i přes růst mezd mezi lety 2019 až 2023 k propadu srážek ze mzdy až o 60 %. Např. u ženatého povinného se dvěma dětmi a čistou mzdou 25 000 Kč činí meziroční propad srážky mezi lednem 2022 a lednem 2023 dokonce 84, 5 % (z 2 435 Kč na 377 Kč).

8.2.1 NEGATIVNÍ DOPADY SNIŽUJÍCÍCH SE SRÁŽEK ZE MZDY

Snižující se srážky ze mzdy mají celou řadu negativních dopadů. Obecně lze uvést, že takové podstatné snížení u tohoto způsobu je nevyhovné a tím dochází k nevyžitelnosti práva. Významně se snižuje preventivní funkce exekučního práva.

S klesajícími srážkami klesá i míra uspokojování oprávněného a exekuce se prodlužuje. Zatímco v roce 2019 činila průměrná délka exekuce srážkami z

³³⁵ Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách).

průměrné mzdy pro částku 10 000 Kč zhruba dva měsíce. Dnes je to 27 měsíců. Tím dochází mimo jiné i k růstu příslušenství, když jistina exekučně vymáhané pohledávky se rovněž umozňuje delší dobu. Současne se prodlužuje také vymožení výtěžku, který se podle § 265a o. s. ř. započítává na náklady exekuce. O to více je v exekuci stále více osob po delší dobu, což implikuje stále větší riziko vzniku mnohočetných exekucí vůči jednomu povinnému.

Srážky ze mzdy jsou obvyklým způsobem správních či daňových exekucí a nižší srážky vedou k nižšímu výběru daní, poplatků a pojistného v tzv. daňových či správních exekucích prováděných nejen Celní správou a finančními úřady, ale i obcemi, správou sociálního zabezpečení či zdravotními pojišťovnami.

Výživné je, stejně jako srážky, pravidelná úhrada tudíž většina exekucí na výživné se realizovala srážkami ze mzdy. Aktuální srážky ze mzdy nejsou často sto pokryt stanovené výživné. S tím souvisí i to, že se zároveň nedaří vymáhat pohledávky náhradního výživného, popř. že roste množství požadavků o jejich výplatu.

Pokud soudní exekutor nevymůže pohledávku srážkami ze mzdy, musí provést exekuci jinými dostupnými způsoby. To znamená i častější provádění soupisu movitých věcí či dražby zajištěných nemovitých věcí. Tím pádem dochází také k navyšování nákladů exekuce.

Vzhledem k tomu, že pohledávky se při srážkách uspokojují postupně podle pořadí jejich doručení plátcí a že průměrná délka srážení se kvůli nižším srážkám prodlužuje, lze očekávat růst počtu tzv. bezvýsledných exekucí.

Jestliže u ženatého povinného s dvěma dětmi a čistým příjmem 25 000 Kč činí měsíční srážka v nepřednostní exekuci 377 Kč, tak v oddlužení vychází povinnému „srážka“ 754 Kč. Aby ale dlužník dosáhl na oddlužení, tak musí hradit minimální splátku 2 541 Kč. Dlužníkům, kteří chtějí dosáhnout oddlužení, nezbyvá než uzavírat smlouvy o důchodu. Povinným se navíc nevyplatí řešit své pohledávky oddlužením, protože je pro ně výhodnější setrvat v exekucích po dobu šesti let s tím, že na první exekuci v pořadí zaplatí $72 \times 377 \text{ Kč} = 27\,144 \text{ Kč}$ a všechny ostatní exekuce se zastaví za 0 Kč. Naproti tomu v oddlužení by za pět let zaplatil nejméně $60 \times 2\,541 \text{ Kč} = 152\,460 \text{ Kč}$. To je jeden z důvodů klesajícího počtu insolvenčních návrhů.

8.2.2 MINIMÁLNÍ A MAXIMÁLNÍ SRÁŽKA ZE MZDY

Současný systém srážek ze mzdy s třetinovým pravidlem a nezabavitelnou částkou je tradiční a dlouhá léta byl poměrně vyvážený. Byla mu nicméně ze strany zaměstnavatelů, dlužníků i exekučních orgánů vytýkána složitost, nepřehlednost a malá flexibilita.

Na místě tedy není systémová změna, ale změna, která do systému vrátí rovnováhu a přidá mu na stabilitě. Zároveň jsou v rámci této změny navrženy i motivační a korigující prvky.

Navržené změny povedou k stabilizaci výše srážek, zjednodušení celého systému pro zaměstnavatele i povinné a k snížení motivace pro obcházení systému dohodami o pracích mimo pracovní poměr či švaresystém.³³⁶

Nestabilitu do systému vnáší stále častější zvyšování nezabavitelné částky. Proto navrhuji institut minimální srážky, který se odvíjí od minimální mzdy. V případě, že vypočtená srážka bude nižší než desetina minimální mzdy, tak srážka bude dle jednoduchého pravidla činit desetinu minimální mzdy, což nyní představuje cca 1 730 Kč. Minimální splátka v povinném splátkovém kalendáři po soupisu movitých věcí činí 1 500 Kč a minimální splátka v oddlužení činí 2 541 Kč.

Spolu s minimální srážkou považuji za vyvážené zavést i maximální srážku ve výši dvojnásobku průměrné mzdy. Důvodem je zavedení motivačního prvku ke zvyšování příjmu povinných tak, aby věděl, že od určité částky se mu již nic dalšího nesrazí. Takový motivační prvek v dnešní úpravě zcela chybí.

Za efektivní dále navrhuji, aby s písemným souhlasem povinného, který lze kdykoliv odvolat, bylo možné srážet vyšší částku než dle úpravy obsažené v občanském soudním řádu. Dojde tak spolu s instituty minimální a maximální srážky ke značnému zjednodušení srážení a povinný bude moci do jisté míry sám ovlivnit, jak se mu bude srážet a ve spolupráci se svým zaměstnavatelem bude tedy moci řešit umořování svých dluhů. Ostatně i dnes se tak neformálně často děje.

³³⁶ Švaresystém je systém ekonomické činnosti, při které osoby vykonávající pro podnikatele běžné činnosti v závislém vztahu nejsou jeho zaměstnanci, ale formálně vystupují jako samostatní podnikatelé.

Prostřednictvím písemného souhlasu k vyšší srážce lze rovněž jednoduše dosáhnout na srážky ve výši minimální insolvenční splátky.

Současně by mělo dojít ke změně započítávání cestovních a dalších náhrad vyplácených se mzdou do základu pro výpočet exekuční srážky jednou polovinou. V současnosti hrají náhrady často roli mzdy a jejich náhradová funkce je jen předstírána.

8.2.1.1 LEGISLATIVNÍ NÁVRH

N á v r h

ZÁKON

ze dne2023,

**kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění
pozdějších předpisů.**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna občanského soudního řádu

Čl. I

Zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění zákona č. 36/1967 Sb., zákona č. 158/1969 Sb., zákona č. 49/1973 Sb., zákona č. 20/1975 Sb., zákona č. 133/1982 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 328/1991 Sb., zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 263/1992 Sb., zákona č. 24/1993 Sb., zákona č. 171/1993 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 152/1994 Sb., zákona č. 216/1994 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 238/1995 Sb., zákona č. 247/1995 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 31/1996 Sb., zákona č. 142/1996 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 269/1996 Sb., zákona č. 202/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 165/1998 Sb., zákona č. 326/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 2/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 46/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 130/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., zákona č. 220/2000

Sb., zákona č. 227/2000 Sb., zákona č. 367/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 137/2001 Sb., zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 276/2001 Sb., zákona č. 317/2001 Sb., zákona č. 451/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 120/2004 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 153/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 340/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 554/2004 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 59/2005 Sb., zákona č. 170/2005 Sb., zákona č. 205/2005 Sb., zákona č. 216/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 133/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 135/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 216/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 308/2006 Sb., zákona č. 315/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 104/2008 Sb., zákona č. 123/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 295/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 198/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 420/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 48/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 69/2011 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 80/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 186/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 218/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 147/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 334/2012 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 369/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 404/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 293/2013 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 87/2015 Sb., zákona č. 139/2015 Sb., zákona č. 164/2015 Sb., zákona č. 205/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 258/2017

Sb., zákona č. 296/2017 Sb., zákona č. 291/2017 Sb., zákona č. 365/2017 Sb., zákona č. 287/2018 Sb., zákona č. 307/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 191/2020 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 38/2021 Sb., zákona č. 192/2021 Sb., zákona č. 218/2021 Sb. a zákona č. 286/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 277 odstavec 2 zní:

„(2) Do čisté mzdy se započítávají i čisté mzdy za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách se počítají do čisté mzdy jednou polovinou.“

Odůvodnění: eliminuje se švarcsystém, zejména v dálkové dopravě.

2. V § 279 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Je-li rozdíl mezi čistou mzdou a nezabavitelnou částkou nižší než jedna desetina minimální mzdy dle zvláštního právního předpisu, srazí se z čisté mzdy částka odpovídající jedné desetině minimální mzdy.“

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

Odůvodnění: zavádí se minimální srážka odpovídající jedné desetině minimální mzdy.

3. V § 279 odstavec 4 zní:

„(4) Celková sražená částka vypočtená podle odstavce 1 věty první a odstavce 3 nepřesáhne dvojnásobek minimální mzdy.“

Odůvodnění: navrhuje se maximální srážka.

4. V § 280 se za slovo „přípustné“ vkládají slova „ledaže s tím povinný vysloví písemný souhlas. Tento souhlas může kdykoliv odvolat.“

Odůvodnění: zakládá se možnost povinnému vyslovit souhlas, aby zaměstnavatel prováděl vyšší než zákonné srážky.

Čl. II

Přechodná ustanovení

V řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona postupuje podle občanského soudního řádu ve znění tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem

8.3 DALŠÍ ZMĚNY

V poslední podkapitole se stručným způsobem zaměřím na výčet změn exekučního práva, které z hlediska výkonu své dlouholeté praxe považuji za žádoucí. Exekuční právo, zejména z hlediska možností exekutora zjišťovat nebo zpeněžovat majetek povinného je neefektivní a zastaralý. Za klíčové považuji potřebu přijetí nového exekučního řádu, který bude jediným kodexem upravujícím postup soudního exekutora.

8.3.1 EVIDENCE DOHOD A FAKTURACÍ

Z hlediska prováděných součinností podle § 33 a násl. ex. řádu zjistí soudní exekutor spolehlivě, pokud povinný má hlavní pracovní poměr. V takovém případě vydá exekuční příkaz srážkami ze mzdy. Stejnou možnost už však nemá, pokud má povinný uzavřené dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr. Fyzické osoby, které namísto hlavního pracovního poměru systematicky uzavírají pouze dohody, se tak velmi úspěšně vyhýbají postihu mzdy, která je navíc obvykle vyplácena na účty třetích osob. Soudní exekutor zjistí uzavření dohody až zpravidla

při komunikaci s povinným v rámci provádění mobiliární exekuce. Následně pak vydá exekuční příkaz.

Obdobná je situace, kdy povinný je osobou samostatně výdělečně činnou. Takový povinný vydává faktury za provedenou práci,³³⁷ která mu je následně proplacena.³³⁸ Soudní exekutor tak v zásadě nemá možnost zjistit, komu povinný faktury vydává k proplacení, ledaže že je činnost vykonávaná na základě smlouvy, která musí být zveřejněna v Registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb. o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

V uvedených případech tak shodně dochází k tomu, že předmětná exekuční řízení se opticky jeví jako bezvýsledná, přestože, jak bylo nastíněno, povinný má pravidelný ekonomický příjem.

Pokud by soudní exekutor zjistil prostřednictvím součinností podle § 33 a násl. ex. řádu dohody konané mimo pracovní poměr, podstatným způsobem by se zvýšila vymahatelnost práva. Dalším aspektem je dokládání fakturací, které povinný v průběhu exekuce vydává.

Jsem přesvědčen, že pokud by byly pro soudního exekutora oba popisované údaje dostupné tak, aby mohl plynule vydat exekuční příkaz, zvýší se stávající vymahatelnost až o 20 až 25 %.

8.3.2 VOZIDLA, DRAŽBY A VIRTUÁLNÍ MAJETEK

Jako velmi nedostatečnou považuji úpravu evidence, která se vztahuje k vozidlu. Podle současné právní úpravy se exekuční příkaz vydaný na konkrétní vozidlo nezapisuje (např. formou poznámky) do registru vozidel. Není vyloučeno, a dlouhodobá praxe to potvrzuje, že dochází k převodům exekučně postižených vozidel, které jsou absolutně neplatné.

Zastaralým způsobem je rovněž upravena možnost dražby movitých věcí, která je vystavěna v zásadě na dvou dražebních dnech (dražba a opakovaná dražba).³³⁹ Moderním řešením je, aby soudní exekutor mohl provádět dražbu jako e-shop. Tzn. není limitován počtem dražebních dnů, ale má možnost elektronickým

³³⁷ Výrobky nebo služby.

³³⁸ V hotovosti nebo zpravidla na účet třetí osoby.

³³⁹ § 330 odst. 2 o. s. ř.

způsobem vést dražbu neomezeně dlouhou dobu. Po vydražení položky soupisu se započte výtěžek do exekuce a vydražiteli bude věc vydána nebo zaslána.

Za výrazný legislativní nedostatek považují, že v současné době, kdy zažíváme rozmach v oblasti nabývání virtuálního majetku (např. kryptoměny), neobsahuje exekuční právo žádné ustanovení, které by tuto problematiku legislativním způsobem regulovalo. V nadsázce mohu uvést, že exekuční právo jasným způsobem upravuje, jak má soudní exekutor zpeněžit jakoukoliv movitou věc, ale zcela mlčí o tom, jak zjistit nebo dokonce zpeněžit virtuální majetek. Má-li být exekuční řízení moderní, je nezbytné, aby zákonodárce průběžně upravoval všechny způsoby provedení exekuce zejména ve světle všech moderních prostředků nabývání majetku.

8.3.3 CENTRÁLNÍ ULOŽIŠTĚ EXEKUČNÍCH TITULŮ

Zamýšlím-li se nad budoucností v oblasti exekučního řízení, napadá mne jako velmi efektivní instrument centrální úložiště exekučních titulů. Jeho podstatou by bylo, že orgán, který vydá exekuční titul, by měl povinnost ve lhůtě 30 dnů od jeho vydání nebo vyznačení doložky právní moci jej konvertovat a vložit do centrálního úložiště exekučních titulů. Výrazným způsobem by se zrychlila úvodní část exekučního řízení, která se týká pověření soudního exekutora. Současně by každý občan České republiky mohl kdykoliv provést kontrolu, zdali k určitému datu není vůči jeho osobě vydán pravomocný exekuční titul.

8.3.4 EXEKUČNÍ PLATEBNÍ ROZKAZ

V roce 2018 jsem na diskuzním fóru v Plzni, pořádaném Komorou přednesl svou vizi nového institutu s názvem Exekuční platební rozkaz. Jeho základním principem je přenesení řízení o vydání platebního rozkazu ze soudu prvního stupně na soudního exekutora. Dalším inovativním prvkem je možnost svolení k úhradě dlužné částky dlužníkem ve sjednaném termínu, nebo i splátkovým kalendářem.

Návrh na vydání exekučního platebního rozkazu bude podán k místně příslušnému soudnímu exekutorovi. Po jeho vydání ho soudní exekutor doručí dlužníkovi a dlužník na místě uhradí. Pokud bude s dlužníkem sjednána pozdější úhrada, či splátkový kalendář, stává se exekuční platební rozkaz exekučním titulem. Naopak nepodaří-li se soudnímu exekutorovi rozkaz doručit, nebo dlužník dluh neuzná, proces pokračuje u prvostupňového soudu.

S ohledem na to, že se jedná toliko o představení fragmentu nového institutu exekučního práva, nepouštím se záměrně do úvahy o celé řadě dalších otázek, které nepochybně napadnou každého odborníka zajímajícího se o exekuční problematiku. Jako podněty k hlubší odborné diskuzi se zcela jistě nabízí posouzení otázky, zda řízení o vydání platebního rozkazu ponechat soudům prvního stupně, nebo jej zcela přesunout soudním exekutorům a současně, zda se exekuční platební rozkaz bude týkat pouze bagatelních částek či nikoliv.

Pro úspěšnou aplikaci exekučního platebního rozkazu je však nezbytné přijmout princip rovnoměrného rozvrhu práce podle místní příslušnosti exekutora, mediálně označovaný jako „krajská místní příslušnost“ nebo zjednodušeně „teritorialita“. Již nyní lze definovat dva pozitivní faktory přímo související s realizací exekučního platebního rozkazu. Náklady na vydání exekučního platebního rozkazu neponese stát, ale plně jej uhradí dlužník přímo soudnímu exekutorovi. Dojde k úspoře více než stovek milionů korun vynakládaných ze státního rozpočtu na mzdy soudních úředníků a poštovné. Přenesení mechanického právního rozhodování a rozesílání tzv. formulářových rozhodnutí na soudní exekutory v konečném důsledku bude představovat ušetření významného časového fondu, který lze bezpochyby využít na rozhodování soudů vyžadující větší odbornou i časovou náročnost.

Za dobu trvání své existence se profese soudního exekutora stala nezastupitelnou. Soudní exekutoři zajišťují vymahatelnost práva v České republice. Kvalita rozhodovacích procesů soudních exekutorů i vyspělost jejich technického zázemí (oblast IT) v průběhu let dynamicky roste. Z hlediska specializace jejich zaměření skrývají stále doposud nevyužitý potenciál. Historie dokládá, že cesta změny je cestou nejtěžší, *nota bene* v oblasti práva. Je-li ovšem vůle se stále zlepšovat, přizpůsobovat se rychlosti a potřebám dnešní doby, není primárně nemožné, aby i návrhy v prvopočátku mnohdy hodnoceny jako unikátní, byly *pro futuro* aplikovány. Takovým instrumentem je bezesporu i exekuční platební rozkaz.

8.4 DÍLČÍ ZÁVĚR

Exekuční právo není dnes v takové podobě, aby výkon exekuční činnosti, zajišťoval plynulou a přijatelnou míru vymahatelnosti. Dokonce se domnívám, že atribut vymahatelnosti není v legislativním procesu exekučního

práva vůbec zohledňován. Přitom se podle mého názoru jedná o zásadní parametr, na kterém má být toto právní odvětví vystavěno.

Proto nemohu než konstatovat, že vymahatelnost práva, stejně tak oprávněný nárok věřitele jsou dnes prázdným termínem, což je pro řádné fungování právního státu velmi škodlivé a společensky nevyhovné.

Vedle nezbytné úpravy exekučního tarifu a současně také metodiky odměňování považuji z hlediska celkového zlepšení výkonu exekuční činnosti provést restart exekučního práva hned v několika klíčových oblastech. Cílem je zvýšení vymahatelnosti, dostupnosti účastníků řízení a zvýšení hospodárnosti včetně zajištění udržitelnosti

Prvním je přijmout po vzoru slovenského exekučního práva krajskou místní příslušnost. Zadruhé provést modernizaci všech způsobů provedení exekuce včetně provedení rekodifikace exekučního práva. Jejím cílem by bylo vytvoření jednoho předpisu, který bude současně upravovat i způsoby provedení exekuce. Ohledně způsobů provedení exekuce navíc s maximálním důrazem apeluji na využití prvků elektronizace.

Za podstatné rovněž považuji odstranění dvojkolejnosti. Soudní exekutor se za 20 let své existence osvědčil jako efektivní instrument při vymáhání práva. Navíc v současné tuzemské i geopolitické situaci mám za to, že např. Celní správa nemá být zatěžována vymáháním peněžitých pohledávek, ale má být využívána k výkonu jiné agendy. Stejně tak orgány, které vymáhají správní exekuce.

A vůbec posledním důvodem je rozšíření okruhu další činnosti soudního exekutora. Po vzoru Francie umožnit soudnímu exekutorovi i výkon jiné činnosti, zejména být insolvenčním správcem jako notáři nebo vykonávat realitní činnost.

ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ

Primárním cílem mé disertační práce bylo nalézt novou metodiku odměňování soudního exekutora a zajištění nezbytných prostředků na chod exekutorského úřadu. Dovoluji si konstatovat, že tento cíl byl splněn. Z tohoto pohledu jsou stěžejní kapitoly 6 a 7.

Níže představím ucelené závěrečné shrnutí, které je výsledkem mého zkoumání. Jedná se o kompilaci dílčích shrnutí, která jsou součástí každé kapitoly této práce.

Problematika soudních exekutorů se přímo nebo nepřímo dotýká každého oboru a téměř každého obyvatele. V současné době je soudními exekutory vedeno 4 100 000 exekucí na zhruba 670 000 fyzických osob. Je tak zjevný trend tzv. mnohočetných exekucí na jednoho povinného, který je fyzickou osobou. Průměrný počet exekucí na jednoho povinného, který je fyzickou osobou, je 6,13 exekucí.

Justiční profese soudního exekutora má unikátní postavení, protože na jedné straně se jedná o osobu, které byl propůjčen výkon státní moci, při kterém má postupovat nestranným a nezávislým způsobem. Na straně druhé je podnikatelem, který musí nést podnikatelské riziko (srov. nález ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17).

Soudní exekutor na vlastní náklady řídí činnost exekutorského úřadu a je povinen zajistit takový výkon exekuční činnosti, který je v souladu s požadavky platné právní úpravy a současně tak, jak od něho očekávají účastníci řízení, veřejnost a stát. Může (musí) zaměstnávat zaměstnance.

Přesto je velmi výrazně omezen při provádění další ekonomické činnosti. Má nést podnikatelské riziko, ovšem nemá možnost jakékoliv jeho eliminování v podobě odmítnutí provedení úkonu (např. je mu z předchozí úřední činnosti známo, že výtěžek z exekuce nepokryje ani náklady exekuce).

S výrazným omezením podnikatelské činnosti exekutora souvisí také nerovné postavení oproti příbuzným právnickým profesím. Např. notář má velmi obdobné postavení jako soudní exekutor, přesto mu notářský řád umožňuje vykonávat funkci insolvenčního správce.

Právní materie exekučního práva, což je exekuční řád a část šestá občanského soudního řádu, jsou dlouhodobě vystavovány turbulentním legislativním změnám. Výčetem se jedná o téměř 60 novelizací prostřednictvím jednotlivých zákonů.

Každá novela exekučního práva založila soudnímu exekutorovi nové administrativní úkony včetně požadavků na jejich technické zabezpečení bez toho, aniž by došlo k přiměřenému zvýšení odměny a nákladů vyplácených exekutorovi. Naopak v roce 2016 došlo k podstatnému snížení exekučního tarifu, přestože veškeré ekonomické ukazatele v České republice každoročně rostly a rostou. Je tak patrné, že náklady exekuce ovlivňuje nejenom legislativní vývoj exekučního tarifu, ale také novely exekučního řádu a občanského soudního řádu.

Soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů za úplatu. Náklady exekuce jsou vymezeny v § 87 a násl. ex řádu. Patří mezi ně náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu a správce nemovité věci, a je-li exekutor nebo správce závodu a správce nemovité věci plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty.

Výši nákladů exekuce upravuje exekuční tarif. Náklady exekuce hradí podle principu presumovaného úspěchu ve věci exekutorovi povinný. Pokud však dojde k zastavení exekuce hradí je ten, kdo zastavení zavinil.

Legislativní konstrukce exekučního tarifu je vystavěna jako nástroj přísné cenové regulace *sui generis* ve vztahu k úplatě soudního exekutora za provedení exekuční činnosti. Vedle osoby s přenesenou státní pravomocí je soudní exekutor také v postavení podnikatele nesoucího značné riziko. Ve vztahu k úplatě nebo optimalizaci podnikatelského rizika však nemůže využít žádných cenových nástrojů, které jsou obvyklé v běžném obchodním vztahu. Náklady totiž neplatí odběratel (oprávněný), ale povinný, kterého si soudní exekutor nemůže vybrat. Navíc soudní exekutor ani nemůže eliminovat riziko vzniku ekonomické újmy odmítnutím exekučního návrhu.

Z provedeného zkoumání ekonomických analýz v kapitole šesté je patrné, že je oproti roku 2006 enormní nárůst provozních nákladů na zajištění výkonu exekuční činnosti soudním exekutorem. Zejména se jedná o přenos značné části

rozhodovací agendy exekučních soudů na exekutory, navýšení okruhu povinností exekutora v souvislosti s novelizacemi exekučního řádu, zvyšování minimální mzdy a průměrné mzdy v České republice a tím ztráta konkurenceschopnosti exekutora na trhu práce, růst nákladů na poštovním, nájmech, energiích, cenách IT služeb a pořizovacích nákladů na hardware, obnovu a údržbu vozového parku.

Přesto v obsahu exekučního tarifu absentuje jakékoliv ustanovení, které by reagovalo na dynamický vývoj rozhodujících ekonomických ukazatelů, které ovlivňují provádění exekuční činnosti soudním exekutorem. Jsou jimi zejména inflace, vývoj cen poštovního a průměrné mzdy v podnikatelské sféře *nota bene*, pokud jednotlivé tarifní položky byly stanoveny v roce 2006.

Proto mohu zcela potvrdit tezi, že soudnímu exekutorovi není zajištěna odpovídající výše odměny a nákladů exekuce pro nestranný a nezávislý výkon exekuční a další činnosti včetně zajištění přiměřené míry rentability a dlouhodobé udržitelnosti výkonu jeho činnosti. Tento závěr zcela potvrdila provedená analýza tzv. spotřebního koše exekutorského úřadu. Je téměř nemožné, aby v dnešních ekonomických podmínkách soudní exekutor nastavenou metodikou úplaty za výkon exekuční činnosti spolehlivě pokryl vzniklé náklady exekuce a současně dosáhl přiměřeného zisku.

Provedená analýza tzv. spotřebního koše a nákladovosti exekučního spisu dále jednoznačně potvrdila i tezi, podle které stávající úprava exekučního tarifu soudnímu exekutorovi neumožňuje pokrýt ekonomickou nákladovost na vedení jednoho exekučního řízení. Stávající úprava exekučního tarifu nereaguje dostatečným způsobem na každoroční růst ekonomických vstupů nutných k řádnému zabezpečení výkonu exekuční a další činnosti exekutorem. To je dáno především tím, že v obsahu exekučního tarifu absentuje jakékoliv ustanovení, které by reagovalo na dynamický vývoj rozhodujících ekonomických ukazatelů, které ovlivňují provádění exekuční činnosti soudním exekutorem.

Mohu tak potvrdit i tezi, že je ekonomicky opodstatněné, aby došlo ke změně exekučního tarifu a způsobu výpočtu odměny a nákladů exekuce (či jinému obdobnému řešení). Takovému řešení je obsahově věnována celá sedmá část.

V práci je nastíněna novela exekučního tarifu *de lege ferenda*, která je vystavěna na následujících předpokladech. Navýšení minimální odměny za vedení exekuce na peněžité plnění a paušální náhrady hotových výdajů. V obou případech

pak bez členění podle výše vymáhané povinnosti a bez dalšího snižování odměny a náhrady hotových výdajů při plnění ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu. Modernizace exekučního tarifu vyplývá z dlouholetých poznatků praktikujícího soudního exekutora. Zejména se jedná o reflektování náročnosti prováděného úkonu (délka řízení, počet úkonů a rozsah faktických úkonů peněžitého i nepeněžitého plnění nad obvyklou míru), upravení zvláštní paušální náhrady za spojená řízení a zavedení paušální náhrady za delší vedení exekuce.

Do obsahu exekučního tarifu je inkorporována inflační doložka, která představuje zásadní inovativní prvek metodiky odměňování soudního exekutora. Je však nutné uvést, že je využitelná v metodice odměňování i u ostatních justičních profesí, které jsou vázány na tarif.

Vedle toho je rovněž uvedena novela exekučního řádu, která nabízí variantu, po vzoru notářů, zohledňující účast státu na náhradě nákladů těch exekucí, ve kterých se dlouhodobě ukázalo, že nebude dosaženo výtěžku, který by postačil k úhradě alespoň nákladů exekuce.

Mám za to, že v práci uvedený návrh novely exekučního tarifu *de lege ferenda* zajišťuje soudnímu exekutorovi pokrytí vzniklých provozních nákladů exekuce i mzdové nároky. Dále mu zajistí být konkurence schopný na trhu práce a umožní mu nové investice do vybavení exekutorského úřadu nebo jeho obměny. Vedle toho mu umožní prostor pro vytvoření přiměřeného zisku. Lze tak předpokládat, že jeho přijetím by se rovněž adekvátně zvýšil počet zájemců o obsazování uvolněných exekutorských úřadů.

Sledovaným cílem předloženého návrhu je dlouhodobá udržitelnost výkonu exekuční činnosti soudními exekutory tak, aby probíhala rychle, efektivně, v souladu se všemi zákonnými ustanoveními exekučního práva. Navíc způsobem, jak od soudního exekutora očekávají účastníci exekučního řízení, veřejnost a stát.

Exekuční právo dnes není v takové podobě, aby výkon exekuční činnosti zajišťoval plynulou a přijatelnou míru vymahatelnosti. Dokonce se domnívám, že atribut vymahatelnosti není v legislativním procesu exekučního práva vůbec zohledňován. Přitom se podle mého názoru jedná o zásadní parametr, na kterém má být toto právní odvětví vystavěno.

Proto nemohu než konstatovat, že vymahatelnost práva, stejně tak oprávněný nárok věřitele jsou dnes prázdným termínem, což je pro řádné fungování právního státu velmi škodlivé a společensky nevyhovné.

Vedle úpravy exekučního tarifu tak považuji za podstatné přijmout po vzoru zemí, které byly předmětem komparace (tj. Slovensko a Francie), přijetí krajské místní příslušnosti, změnu při výpočtu srážek ze mzdy, odstranění dvojkolejnosti nuceného výkonu exekučních titulů a rozšíření okruhu další činnosti soudního exekutora.

Všechny tyto atributy ve svém souhrnu představují vysoce moderní prvky exekučního řízení. Navíc podstatným způsobem zvýší vymahatelnost práva, ale i hospodárnost samotného řízení. Zajistí také tolik potřebnou efektivitu řízení. Budou rovněž představovat atribut, díky němuž se zvýší nejenom atraktivita, ale i celková společenská vážnost nezastupitelné justiční profese soudního exekutora *pro futuro*.

ABSTRAKT

Disertační práce se zabývá problematikou nákladů exekuce. Podle exekučního řádu platí, že soudní exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu. Příjmy soudního exekutora z exekuční a další činnosti jsou regulovány exekučním tarifem. Současně platí výrazné zákonné omezení, že činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku.

Z hlediska obsahu je v práci nejprve vymezeno postavení soudního exekutora z hlediska justice, ale i jako podnikatele. Uceleným způsobem je zmapován vývoj exekučního tarifu. Předložena je současně právní analýza platné právní úpravy nákladů exekuce. Z hlediska komparace je zvoleno Slovensko a Francie.

Stěžejní část práce představují kapitoly, ve kterých je provedena analýza tzv. spotřebního koše exekutorského úřadu včetně ekonomických ukazatelů, které ovlivňují nákladovost. Dále pak analýza nákladovosti exekučního spisu. Především jsou pak podle výsledků provedených analýz navrženy varianty legislativního návrhu exekučního tarifu, ale i dalších institutů, které mají přispět k celkové modernizaci exekučního řízení, zvýšení vymahatelnosti práva, ale i hospodárnosti celého řízení. Dále povedou k zajištění udržitelnosti exekuční činnosti prováděné soudními exekutory.

Costs of exekution de lege lata and de lege ferenda

ABSTRACT

The dissertation deals with the issue of costs of execution. According to the Execution Code, an executor performs execution and other activities for a fee. The income of the bailiff from execution and other activities is regulated by the execution tariff. At the same time, there is a significant statutory restriction that the activity of the bailiff is incompatible with any other gainful activity, except for the management of one's own property.

In terms of content, the thesis first defines the position of the bailiff from the point of view of the judiciary, but also as an entrepreneur. The development of the execution tariff is mapped out in a comprehensive manner. At the same time, a legal analysis of the current legal regulation of execution costs is presented. Slovakia and France are chosen for comparison.

The main part of the thesis is represented by chapters in which an analysis of the so-called consumer basket of the bailiff's office is made, including economic indicators that influence the cost. This is followed by an analysis of the costliness of the enforcement file. Above all, according to the results of the analyses, variants of the legislative proposal of the execution tariff are proposed, as well as other institutes that should contribute to the overall modernization of the execution procedure, increase the enforceability of the law, but also the economy of the whole procedure. Furthermore, they will lead to ensuring the sustainability of the enforcement activity carried out by bailiffs.

RÉSUMÉ

La thèse traite la question des coûts d'exécution. Selon le Code d'exécution l'huissier de justice exerce des activités d'exécution et d'autres activités contre rémunération. Les revenus de l'huissier de justice provenant de l'exécution et d'autres activités sont réglementés par le tarif d'exécution.

En même temps, il existe une restriction statutaire importante selon laquelle l'activité de l'huissier de justice est incompatible avec toute autre activité lucrative, à l'exception de la gestion de ses propres biens.

En termes de contenu, la thèse définit d'abord la position de l'huissier de justice en termes de pouvoir judiciaire, mais aussi en tant qu'entrepreneur. L'évolution du tarif d'exécution est décrite de manière détaillée. En même temps, une analyse juridique de la réglementation actuelle des frais d'exécution est présentée. La Slovaquie et la France sont choisies à des fins de comparaison.

La partie principale de la thèse est représentée par des chapitres dans lesquels l'analyse de ce que l'on appelle le panier du consommateur de l'office d'huissier de justice est effectuée, y compris les indicateurs économiques qui affectent le coût. Ensuite, l'analyse du coût du dossier d'exécution. Surtout, selon les résultats des analyses, des variantes de la proposition législative du tarif d'exécution sont proposées, ainsi que d'autres instituts qui devraient contribuer à la modernisation globale de la procédure d'exécution, accroître la force exécutoire de la loi, mais aussi l'économie de l'ensemble de la procédure. En outre, ils permettront d'assurer la durabilité de l'activité d'exécution menée par les huissiers de justice.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

BĚLOHLÁVEK, A. J. et al. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN: 978-80-7380-413-8.

BOHUSLAV, P. *Nabývání vlastnictví originálním způsobem*. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-332-5.

BUREŠ, J., DRÁPAL, L., MAZANEC, M. *Občanský soudní řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001.

BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. II. díl (§ 201–376). 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.

ČEČETKA, V. J. *Žaloby a exekuce v řízení před soudy okresními pro pohledávky a ceny do 500 Zl*. Praha: F. Šimáček, 1899.

DORFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-148-2.

DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1–200za. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009.

DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 200–376. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009.

DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. a II. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009.

DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FILIP, V., HORÁČEK, Z., JANOUŠKOVÁ, A., JIRSA, J., KAIZAR, O., KÜHN, Z., LEBL, O., ONDREJOVÁ, D., POKORNÁ, J., ŠTIKA, M., ZEZULKA, O. *Lex COVID: Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020.

GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6., aktualizované vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

- HARVÁNEK, J. *Teorie práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-1791-0.
- HÁSOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-320-2.
- HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- HLAVSA, P., KLIMESŠ, F. *Civilní nároky a jejich uplatňování, aneb, Návod ke vzorovým podáním: vzory s výkladem: podle právního stavu k 1. 1. 1996*. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-81-8
- HORA, V. *Učebnice civilního práva procesního*. Praha: Spolek československých právníků Všehrd, 1947.
- HROMADA, M. *Poučovací povinnost v civilním procesu*. Praha: C. H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-463-6.
- JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Vydání čtvrté, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7676-644-0.
- JIRSA, J., MÁDR, J., BERAN, V. a kol., HAVLÍČEK, K. (editor). *Občanské soudní řízení soudcovský komentář. Kniha V. § 251–376 občanského soudního řádu podle stavu k 1. 4. 2014*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 978-80-87109-51-9.
- KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-476-6.
- KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-855-9.
- KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. 2. dopl. a přeprac. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997. Beckovy právní učebnice. ISBN 80-7179-031-1.
- KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. Beckovy právní učebnice. ISBN 80-7179-028-1.

- KOTOUČOVÁ, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007.
- KOVAŘÍK, Z. *Směnka a šek v České republice*. 6., přeprac. a dopl. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-402-5.
- KOŽIAK, J. *Notářský řád*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-283-4.
- KŮRKA, V., DRÁPAL, L. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-443-9.
- LAVICKÝ, P. a kol. *Moderní civilní proces*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-210-7601-3.
- MACUR, J. *Předmět sporu v civilním soudním řízení*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 978-80-2102-824-6.
- MARŠÍKOVÁ, J. a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími spisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.* Praha: Leges, 2011. Glosátor. ISBN 978-80-8721-275-2.
- MATLOVIČOVÁ, I. *Nielen exekučné zrážky zo mzdy v praxi*. Bratislava: Mzdová akadémia Maxim, 2022. ISBN 978-80-9737-701-4.
- MOLÁK, S. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-575-7.
- MOTHEJZÍKOVÁ, J., STEINER, V. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1996. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-034-6.
- OTAVOVÁ, T. *Postavení soudního exekutora v civilním řízení a komparace s ostatními státy EU*. Diplomová práce (Mgr.). Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická, 2021.
- PSUTKA, J. (ed.) *Pocta doc. JUDr. Janu Paulymu, CSc., k 70. narozeninám*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2022. ISBN 978-80-261-1082-8.
- PSUTKA, J. (ed.) *Aktuální výzvy soukromého práva: sborník příspěvků*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2020. ISBN 978-80-261-0957-0.

- RAUSCHER, R. *Zemské míry na Moravě*. Praha: Jan Kapras, 1919.
- RICHTER, T. *Insolvenční právo*. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-444-7.
- SVEJKOVSKÝ, J. a kol. *Nový občanský zákoník. Srovnání nové a současné úpravy občanského práva*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-423-0.
- SVOBODA, K. *Žaloba v civilním řízení*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7598-473-9.
- SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3.
- SVOBODA, K. *Exekuční řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-863-4.
- ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-835-8.
- ŠTIKA, M. *Chráněný účet (č. 38/2021 Sb.) – komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7552-380-8.
- ŠTIKA, M. *Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7676-489-7.
- TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-483-X.
- TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-489-9.
- VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V. *České právní dějiny*. 3., upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-575-3.
- WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.
- WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6.

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Praha: Wolters Kluwer ČR. isbn 978-80-7552-427-0.

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-044-4.

ZAHRADNÍKOVÁ, R a kol. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní*. 3., aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Praktikum civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-785-6.

ČLÁNKY V ČASOPISECH

DOSTALÍK, P. Odraz ustanovení § 50 odst. 2 exekučního řádu v římském právu. *Komorní listy*. 01/2014. Praha: Exekutorská komora ČR, 2014. MK ČR E 19153.

ELIÁŠ, K. Odklad provedení exekuce. *Právní rozhledy*. 1998, č. 4.

JÍCHA, L. Srovnání odměňování soudních exekutorů a insolvenčních správců. *Komorní listy*. 03/2016. Praha: Exekutorská komora ČR. 2016, MK ČR E 19153.

KINDL, M. Exekuce daňová nebo správní? *Právní rozhledy*. 1996, č. 1.

KOUTENSKÝ O. Náklady exekuce uhrazené před doručením vyznění o zahájení exekuce povinnému. *Komorní listy*. 01/2021. Praha: Exekutorská komora ČR, 2021, s. 14. MK ČR E 19153.

KOUTENSKÝ O. Převedení věci do vlastnictví jiného po zahájení exekučního řízení. *Obchodní právo*. 2022, roč. 31, č. 3.

KOUTENSKÝ O. Exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného. *Komorní listy*. 03/2022. Praha: Exekutorská komora ČR, 2022. MK ČR E 19153.

- MOLÁK, S. ŠTIKA, M. Zastavování tzv. marných bagatelních exekucí – výkladový komentář. *Soudce*. 2022, roč. 24, č. 2.
- PAUKNEROVÁ, M. Mezinárodní civilní procesní právo po vstupu České republiky do EU – vybrané otázky. *Právní rozhledy*. 2004, č. 9.
- PAUKNEROVÁ, M. Evropské mezinárodní civilní procesní právo – Brusel I, Brusel IIa. *Právní fórum*. 2006, č. 4.
- RAKOVSKÝ, A. Odklad exekuce pro přechodné zhoršení postavení povinného. *Právní rozhledy*. 2004, č. 20.
- SVOBODA, K. K soudcovské normotvorbě při rozhodování o nákladech exekuce. *Právní rozhledy*. 2011, č. 14.
- SVOBODA, K. Míra úspěchu oprávněného jako kritérium pro rozhodování o nákladech exekuce. *Právní fórum*. 2011, č. 1.
- SVOBODA, K. Nad návrhem na zavedení výhradně exekutorské exekuce. *Právní fórum*. 2011, č. 5.
- SVOBODA, K. Problémy související s posílením „exekutorské“ exekuce. *Soudní rozhledy*. 2013, č. 1.
- ŠTIKA, M. Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Komorní listy*. 04/2015. Praha: Praha: Exekutorská komora ČR, 2015. MK ČR E 19153.
- ŠTIKA, M. Postavení profese vykonavatele exekutora. *Komorní listy*. 01/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, 2015. MK ČR E 19153.
- ŠTIKA, M. Soudní přezkum pandemických opatření a ústavní konformita Lex Covid (výkon rozhodnutí, exekuce). Plzeň, 2020. *Studentská vědecká odborná činnost na FPR ZČU – soutěž*.
- ŠTIKA, M. Průvodce po Lex Covid – exekuce. *Soukromé právo*. 2020, roč. 8, č. 6.
- ŠTIKA, M. Dluhy podle „LEX COVID“. *Konkursní noviny*. 2020, roč. 23, č. 5.
- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto v širším kontextu exekučního práva. *Soudce*. 2021, roč. 23, č. 10.
- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto pohledem aplikační praxe. *Obchodněprávní revue*. 2021, roč. 13, č. 4.

- ŠTIKA, M. Průvodce právní úpravou chráněného účtu. *Soukromé právo*. 2021, roč. 9, č. 7–8.
- ŠTIKA, M. Právní pojednání o chráněném účtu. *Zpravodaj Jednoty českých právníků*. 2021, roč. neuveden, č. 3.
- ŠTIKA, M. Pojednání o institutu chráněného účtu se zaměřením na povinnosti a pravomoci soudu. *Soudce*. 2021, roč. 23, č. 7–8.
- ŠTIKA, M. Jak tzv. krizová legislativa (Lex Covid justice I, II a III) ovlivnila legislativní očekávání věřitele při úhradě pohledávky. *Obchodní právo*. 2021, roč. 30, č. 9.
- ŠTIKA, M. Chráněný účet pohledem nových povinností plátců mzdy. *Práce a mzda*. 2021, roč. 69, č. 9.
- ŠTIKA, M. Stručný výčet legislativních změn exekučního práva od 1. 1. 2022. *Právo a rodina*. 2022, roč. 24, č. 1.
- ŠTIKA, M. Nejvýznamnější legislativní změny exekučního práva od 1. 1. 2022. *Rodinné listy*. 2022, roč. 11, č. 1.
- ŠTIKA, M. Milostivé léto II – komentář k vybraným částem normy. *Komorní listy*. 03/2022. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.
- ŠTIKA, M. Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Komorní listy*. 04/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.
- ŠTIKA, M. Postavení profese vykonavatele exekutora. *Komorní listy*. 01/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.
- ŠTIKA, M. Má naprosto svobodná virtuální měna bitcoin místo v právním státě? *Bulletin advokacie*. 2018, č. 5.
- WOLFOVÁ, J. Komparace exekuce podle daňového řádu a exekučního řádu zejména v otázce zahájení řízení. *Komorní listy*. 03/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.
- WOLFOVÁ, J. Velká novela exekučního řádu minula svůj cíl. *Obchodní právo*. 2022, č. 4.

KAPITOLY VE SBORNÍKU

LAVICKÝ, P. Český civilní proces z pohledu doporučení Rady Evropy. In *Dny práva – 2010 – Days of Law*. Brno: Masarykova univerzita, 2010.

PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Insolvenční právo v evropském kontextu. In *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2010.

TVRDKOVÁ, J. Deset let existence soudních exekutorů. In *Sborník vydáný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory*. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2011.

WINTEROVÁ, A. Rozhodování Ústavního soudu ČR a český civilní proces. In *Pocta Miloši Tomsovi k 80. narozeninám*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006.

RIGORÓZNÍ PRÁCE

ŠTIKA, M. *Daňové a účetní aspekty postavení soudního exekutora a exekučního řízení*. Plzeň, 2014. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta právnická.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Exekutorská komora ČR: *Druhé kolo milostivého léta využil jen zlomek dlužníků* [online]. 22.02.2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3019-ek-cr-druhe-kolo-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku?w=>.

Exekutorská komora ČR: *Usnesení sněmu soudních exekutorů* [online]. 15. 02. 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3017-usneseni-snemu-soudnich-exekutoru?w=>.

KAJAN, M., PORACKÝ, M., UHLÍK, M. *Analýza dopadov zmeny Exekučného poriadku: Analytická správa* [online]. In: . 20. október 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2021/analyzy_komentare/20211020_Anal%C3%BDza_dopadov_zmeny_exeku%C4%8Dn%C3%A9ho_z%C3%A1kona_Spr%C3%A1va.pdf.

KOZEL, R. *Exekutorský úrad v Hradci zahájil činnosť pod novým vedením* [online]. hradecky.denik.cz, 2016 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z:

https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/exekutorsky-urad-v-hradci-zahajil-cinnost-pod-novym-vedenim-20160616.html.

ŠTIKA, M. *Teritorialita slovenských exekutorů se úspěšně rozjíždí* [online]. 22.02.2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/3019-ek-cr-druhe-kolo-milostiveho-leta-vyuzil-jen-zlomek-dluzniku?w=>.

ŠTIKA, M. *K diskusi: Zásadní námitky k návrhu změny exekučního tarifu* [online]. 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/01/06/k-diskusi-zasadni-namitky-k-navrhu-zmeny-exekucniho-tarifu/>.

B. SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

ČESKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách.

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v znění pozdějších předpisů, zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony.

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů).

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

Zákon č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

Zákon č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

Zákon č. 460/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném).

Zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001

Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 155/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 191/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů.

Zákon č. 456/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách).

Nařízení vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád.

Vyhláška č. 36/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících.

Vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

Vyhláška č. 485/2000 Sb., o výši odměny správce obchodního závodu a správce nemovité věci, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů a o paušálně stanovené náhradě nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu.

Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif).

Vyhláška č. 330/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif).

Vyhláška č. 418/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o postupech při výkonu exekuce a další činnosti.

Vyhláška č. 233/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, a odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Vyhláška č. 291/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb.

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

Vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí.

Vyhláška č. 330/2008 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 368/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škodu způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 63/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 490/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 441/2016 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 461/2017 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuce a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti.

Vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném.

Vyhláška č. 517/2021 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti výkonu rozhodnutí a exekucí.

Vyhláška č. 467/2022 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cest

ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Zákon č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok.

Zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník.

Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Zákon č. 311/2001 Z.z., zákonník práce.

Zákon č. 222/2004 Z.z., o dani z pridanej hodnoty.

Zákon č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 341/2005 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 2/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 233/2019 Z.z., o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nariadenia vlády č. 268/2006 Z. z., o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia.

Nariadenia vlády č. 216/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 268/2006 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 469/2008 Z.z.

Vyhláška č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

FRANCIE

Nařízení č. 45-1418 ze dne 28. 6. 1945.

Nařízení č. 45-2592 ze dne 2. 11. 1945.

Nařízení č. 56-222 ze dne 29. 2. 1956.

Nařízení č. 75-770 ze dne 14. 8. 1975.

Nařízení ze dne 12. 12. 1996.

OSTATNÍ

Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

C. SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY

Nález ÚS ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94.

Nález ÚS ze dne 25. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01.

Nález ÚS ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. ÚS II. 336/05.

Nález ÚS ze dne 7. 6. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3559/15.

Nález ÚS ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

Nález ÚS ze dne 8. 7. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 13/06.

Nález ÚS ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. II ÚS 851/07.

Nález ÚS ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2808/14.

Nález ÚS ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 5/14.

Nález ÚS ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15.

Nález ÚS ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 3221/16.

Nález ÚS ze dne 12. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16.

Nález ÚS ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16.

Nález ÚS ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. I. ÚS 3358/16.

Nález ÚS ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17.

Nález ÚS ze dne 2. 11. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20.

Nález ÚS ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. I. ÚS 3052/20.

Nález ÚS ze dne 2. 11. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 15/18.

Nález ÚS ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. I. ÚS 2353/21.

Nález ÚS ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. I. ÚS 1565/19.

Nález ÚS ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2013/21.

Stanovisko pléna ÚS ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06.

Usnesení ÚS ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04.

Usnesení ÚS ze dne 25. 8. 2005, sp. zn. III. ÚS 158/05.

Usnesení ÚS ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. III. ÚS 118/05.

Usnesení ÚS ze dne 2. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 9/06.

Usnesení ÚS ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 254/06.

Usnesení ÚS ze dne 16. 1. 2012, sp. zn. IV. ÚS 2959/11.

Usnesení ÚS ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. IV. ÚS 3378/11.

Usnesení ÚS ze dne 5. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 2289/13.

Rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2009, čj. 1 Afs 143/2008-69.

Rozsudek NSS ze dne 3. 3. 2015, sp. zn. 14 Kse 6/2014.

Rozhodnutí NSS ze dne 26. 9. 2013, čj. 14 Kse 13/2012-78.

Rozhodnutí kárného senátu NSS ČR, čj. 15 Kse 9/2012-37.

Rozsudek NSS, sp. zn. 4 As 173/2015.

Usnesení rozšířeného senátu NSS, čj. 1 Afs 2/2012-93.

Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia NS sp. zn. 31 Cdo 958/2012.

Rozsudek NS, sp. zn. 3 Cdon 385/96.

Rozsudek NS, sp. zn. 22 Cdo 850/2005.

Rozsudek NS, sp. zn. 20 Cdo 3098/2006.

Rozsudek NS, sp. zn. 25 Cdo 2573/2007.

Rozsudek NS sp. zn. 32 Cdo 3594/2007.

Rozsudek NS sp. zn. 20 Cdo 4267/2007.

Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 2151/2008.

Rozsudek NS, sp. zn. 25 Cdo 3029/2009.

Rozsudek NS, sp. zn. 29 Cdo 2520/2010.

Rozsudek NS, sp. zn. 20 Cdo 2933/2011.

Rozsudek NS, sp. zn. 21 Cdo 927/2013.

Rozsudek NS, sp. zn. 21 Cdo 1037/2013.

Rozsudek NS, sp. zn. 30 Cdo 4203/2013.

Rozsudek NS sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

Rozhodnutí NS, sp. zn. 29 Odo 1070/2006.

Rozhodnutí NS sp. zn. 20 Cdo 1185/2020.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2439/2005.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2957/2006.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 4137/2010.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 3054/2011.

Usnesení NS, sp. zn. 29 Cdo 943/2012.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1418/2013.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 1774/2013.

Usnesení NS, sp. zn. 30 Cdo 3239/2013.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 73/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 174/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 402/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 26 Cdo 1351/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 1465/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 2600/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 26 Cdo 3544/2014.

Usnesení NS, sp. zn. 26 Cdo 2021/2015.

Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 4765/2015.

Usnesení NS sp. zn. 20 Cdo 5392/2016.

Rozhodnutí VS v Olomouci sp. zn. KSOS 25 INS 8199/2013; 3 VSOL 355/2013.

Usnesení KS v Hradci Králové, sp. zn. 26 Co 593/2001.

Usnesení KS v Ostravě, sp. zn. 9 Co 744/2002.

Usnesení KS v Plzni, sp. zn. 14 Co 259/2015.

Usnesení KS v Praze, sp. zn. 20 Co 319/2004.

Usnesení KS v Praze, sp. zn. 20 Co 321/2004.

Usnesení MS v Praze, sp. zn. 14 Co 98/2003.

Usnesení MS v Praze, sp. zn. 15 Co 62/2003.

Usnesení MS v Praze, sp. zn. 14 Co 285/2004.

Usnesení MS v Praze, sp. zn. 14 Co 90/2006.

Usnesení MS v Praze, sp. zn. 19 Co 444/2013.

Rozhodnutí OS v Českých Budějovicích, sp. zn. 34 Nc 6992/2003.

Evropský soud pro lidská práva – rozsudek ze dne 23. 6. 2022, sp. zn. 19750/13, ve věci Grosam proti České republice.

Soudní dvůr EU ve věci c-235/85 Komise v. Nizozemsku.

SEZNAM PUBLIKOVANÝCH PRACÍ V RÁMCI DOKTORSKÉHO STUDIA

KNÍŽNÍ PUBLIKACE

DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FILIP, V., HORÁČEK, Z., JANOUŠKOVÁ, A., JIRSA, J., KAIZAR, O., KÜHN, Z., LEBL, O., ONDREJOVÁ, D., POKORNÁ, J., ŠTIKA, M., ZEŽULKA, O. *Lex COVID: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 218 s. ISBN: 978-80-7598-845-4.

ŠTIKA, M. *Exekuce v praxi*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2021, 288 s. ISBN: 978-80-7380-835-8.

ŠTIKA, M. *Chráněný účet (č. 38/2021 Sb.) – komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 33 s. ISBN: 978-80-7552-380-8.

ŠTIKA, M. *Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022.

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 396 s.

MOLÁK, S. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2023.

SEDLÁČEK, M., STŘELEČEK, T. *Civilní právo a nové technologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7676-503-0.

ODBORNÉ ČLÁNKY A KONFERENCEČNÍ PŘÍSPĚVKY

KNOLL, V., HABLOVIČ, J., VNENK, V., eds., *Naděje právní vědy 2021. Právní věda v praxi*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2022, ISBN 978-80-261-1048-4.

MOLÁK, S. ŠTIKA, M. *Zastavování tzv. marných bagatelních exekucí – výkladový komentář*. *Soudce*, 2022, roč. 24, č. 2, s. 7-16. ISSN: 1211-5347.

ŠTIKA, M. *Zastavování dlouhodobě bezvýsledných exekucí v rozměru právně výkladovém, ústavním a společenském*. *Bulletin advokacie*, 2022, (11), s. 36-42. ISSN 1210-6348.

- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto pohledem aplikační praxe. *Obchodněprávní revue*, 2021, roč. 13, č. 4, s. 285-290. ISSN: 1803-6554.
- ŠTIKA, M. Jak tzv. krizová legislativa (Lex Covid justice I, II a III) ovlivnila legislativní očekávání věřitele při úhradě pohledávky. *Obchodní právo*, 2021, roč. 30, č. 9, s. 21-28. ISSN: 1210-8278.
- ŠTIKA, M. Milostivé léto II – komentář k vybraným částem normy. *Komorní listy*, 2022, roč. 14, č. 3, s. 12-21. ISSN: 1805-1081.
- ŠTIKA, M. Průvodce po Lex Covid – exekuce. *Soukromé právo*, 2020, roč. 8, č. 6, s. 2-6. ISSN: 2533-4239.
- ŠTIKA, M. Průvodce právní úpravou chráněného účtu. *Soukromé právo*, 2021, roč. 9, č. 7-8, s. 60-64. ISSN: 2533-4239.
- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto v širším kontextu exekučního práva. *Soudce*, 2021, roč. 23, č. 10, s. 10-20. ISSN: 1211-5347.
- ŠTIKA, M. Pojednání o institutu chráněného účtu se zaměřením na povinnosti a pravomoci soudu. *Soudce*, 2021, roč. 23, č. 7-8, s. 26-32. ISSN: 1211-5347.
- ŠTIKA, M. Právní pojednání o chráněném účtu. *Zpravodaj Jednoty českých právníků*, 2021, roč. neuveden, č. 3, s. 52-62. ISSN: 2464-5982.
- ŠTIKA, M. Vybrané instituty novely exekučního práva s účinností od 1. 1. 2022. *Právní rozhledy*, 2022, roč. 30, č. 5, s. 165-171. ISSN: 1210-6410.
- ŠTIKA, M. Chráněný účet pohledem nových povinností plátců mzdy. *Práce a mzda*, 2021, roč. 69, č. 9, s. 11-15. ISSN: 0032-6208.
- ŠTIKA, M. Stručný výčet legislativních změn exekučního práva od 1. 1. 2022. *Právo a rodina*, 2022, roč. 24, č. 1, s. 23-24. ISSN: 1212-866X.
- ŠTIKA, M. Nejvýznamnější legislativní změny exekučního práva od 1. 1. 2022. *Rodinné listy*, 2022, roč. 11, č. 1, s. 20-25. ISSN: 1805-0824.
- ŠTIKA, M. Dluhy podle "LEX COVID". *Konkursní noviny*, 2020, roč. 23, č. 5, s. 10-12. ISSN: 1213-4023.
- ŠTIKA, M. Výživné v exekučních souvislostech. Louňovice pod Bláníkem, 2020. *Efektivní řešení rodičovských konfliktů II*.

- ŠTIKA, M. Soudní přezkum pandemických opatření a ústavní konformita Lex Covid (výkon rozhodnutí, exekuce). Plzeň, 2020. *Studentská vědecká odborná činnost na FPR ZČU – soutěž*.
- ŠTIKA, M. Dopady exekucí do rodinných vztahů a vývoje dítěte. *V. ročník soukromoprávní doktorandské konference Civilistické pábení 2023*. Právnická fakulta Univerzity Karlovy.
- ŠTIKA, M. Jak dál po novele exekučního řádu. In *Sborník z odborné kongresu Právní prostor 2022: Nové vize v právu*. Ostrava: ATLAS consulting, spol. s r.o., 2022. s. 19-23. ISBN: 978-80-7624-036-0.
- ŠTIKA, M. "Lex Covid" a jeho dopad na výkon rozhodnutí a exekuční řízení. *Advokátní deník*, 2020, roč. neuveden, č. 27. 4. 2020, nestránkováno. ISSN: 2571-3558.
- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto – komentovaný právní výklad. *Advokátní deník*, 2021, roč. neuveden, č. 18. 10. 2021, nestránkováno. ISSN: 2571-3558.
- ŠTIKA, M. První den roku 2022 přinese legislativní změny exekučního práva. *Advokátní deník*, 2021, roč. neuveden, č. 30. 12. 2021, nestránkováno. ISSN: 2571-3558.
- ŠTIKA, M. Jaké jsou předpoklady zastavování tzv. marných bagatelních exekucí? *Advokátní deník*, 2022, roč. neuveden, č. 7. 2. 2022, nestránkováno. ISSN: 2571-3558.
- ŠTIKA, M. Od 1. září začíná Milostivé léto II – co je nového? *Advokátní deník*, 2022, roč. neuveden, č. 30. 8. 2022, nestránkováno. ISSN: 2571-3558.
- ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto – zjednodušený právní výklad. *Právní prostor*, 2021, roč. neuveden, č. 21. 10. 2021, nestránkováno. ISSN: 2336-4114.
- ŠTIKA, M. Změny exekučního práva od 1. 1. 2022 – stručný výklad. *Právní prostor*, 2022, roč. neuveden, č. 3. 1. 2022, nestránkováno. ISSN: 2336-4114.
- ŠTIKA, M. Milostivé léto II v kostce. *Právní prostor*, 2022, roč. Neuveden, č. 31. 8. 2022, nestránkováno. ISSN: 2336-4114.
- ŠTIKA, M. Politici prosazují čistou krajskou teritorialitu. *Česká justice*, 2020, roč. neuveden, č. 3. 2. 2020, nestránkováno.

ŠTIKA, M. Jak zasáhne do právního řádu Konfuzní novela exekučního práva?
Česká justice, 2021, roč. neuveden, č. 30. 12. 2021, nestránkováno.